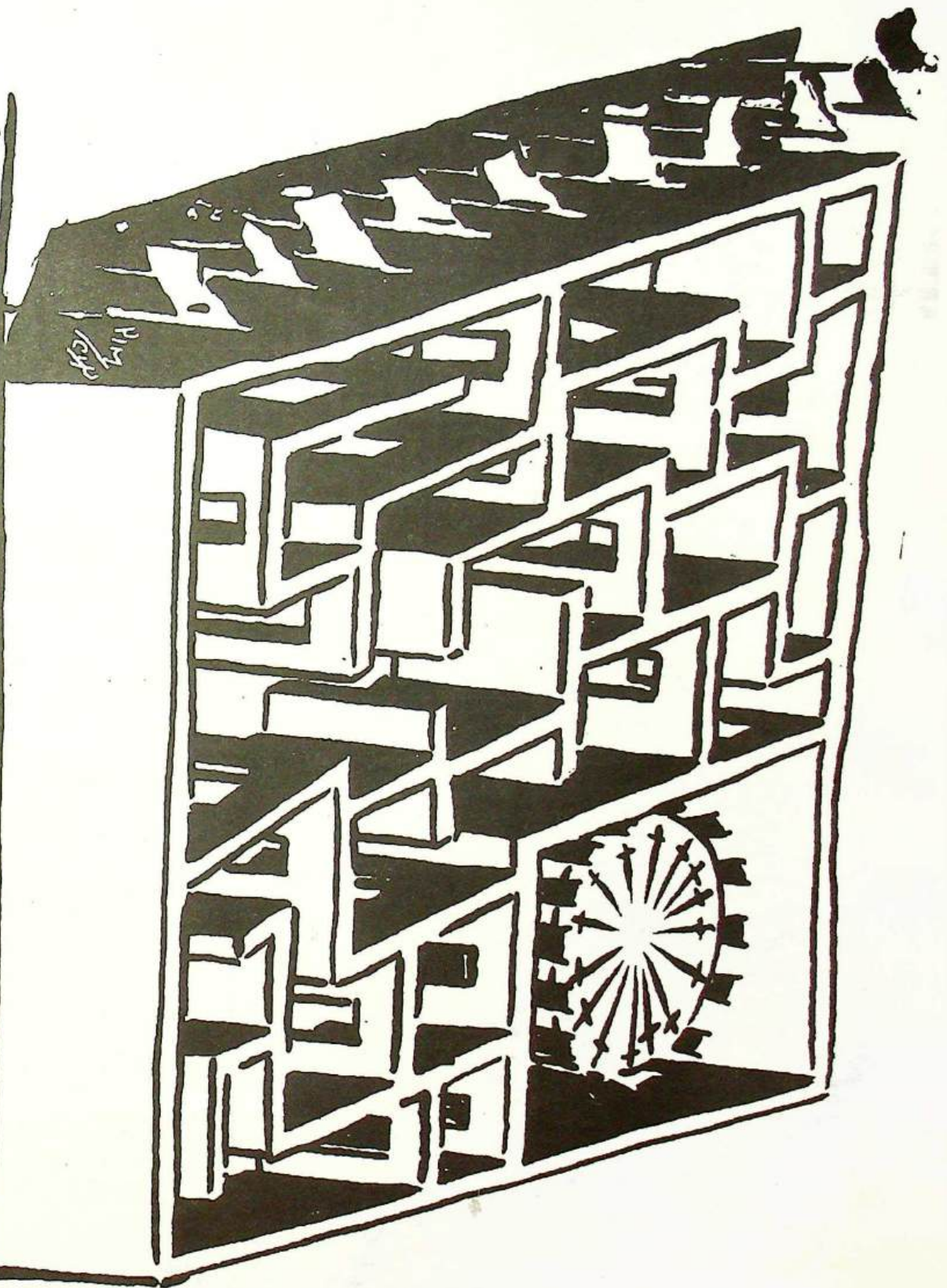

ICTY

1-3

ILLUSTRATIE: PIM VERMAAT EN CYPRIAN KOSCIELNIAK

DE V-RAAD, DAAR KOMEN WE SAMEN WEL UIT

Ingrijpen in Kosovo is onrechtmatig

20 m 98

De NAVO besluit vanmiddag tot het al dan niet nemen van militaire stappen tegen Servië. Vorige week ging de Tweede Kamer akkoord. Maar een eventueel besluit om met militair geweld in te grijpen ontbeert een deugdelijke rechtsbasis, stellen N.M. Blokker en D. Raaij.

De Tweede Kamer gaf vorige week vrijdag aan het kabinet het groene licht voor eventuele deelname aan een luchtactie van de NAVO tegen Servië. In de begeleidende brief aan de Kamer van de ministers Van Aartsen en De Grave werd verwezen naar de vaststelling van de Veiligheidsraad op 6 oktober dat de Federale Republiek Joegoslavië weigerachtig blijft vr-resolutie 1199 na te leven. De ministers stelden vervolgens gezet om een politieke oplossing te bereiken, maar dat de wijziging van president Milošević om te eisen in resolutie 1199 uit te voeren, militair optreden in voldoende mate legitiemeert. Deze conclusie werd door beiden verder onderbouwd met de opmerking dat „de raad van de vr in resolutie 1199 isen die de vr in resolutie 1199 teit gebaseerd zijn op hoofdstuk II van het Handvest van de VN”, waarvan het Handvest van de VN, Kosovo [...] door de internationale gemeenschap niet langer als een interne aangelegenheid van de federale Republiek Joegoslavië wordt beschouwd.

Uit deze brief wordt niet direct duidelijk wat als rechtsbasis wordt gezien voor een eventueel militair ingrijpen door de NAVO tegen Joegoslavië. De ministers lijken van mening dat deze rechtsbasis te vinden is in hoofdstuk VII van het Handvest en in resolutie 1199 van de Veiligheidsraad. Volgens NRC Handelsblad van 10 oktober is binde de NAVO de discussie over deze rechtsbasis nog volop aan de gang. Het lijkt steeds meer landen achter het standpunt van de Verenigde Staten te scharen dat een nieuwe resolutie van de Veiligheidsraad niet per se nodig is om de rechtsbasis voor militair ingrijpen onder meer gevonden kan worden in resolutie 1199. Een andere analyse wijst echter uit dat ook het Handvest noch resolutie 1199 als rechtsbasis kunnen dienen in het VN-Handvest, waarbij alle VN-leden partij zijn, is een collectief veiligheidssysteem neerge-

legt. Een van de grondbeginselen van een dergelijk systeem is dat agressie of een andere vorm van gebruik van geweld door een lid van het systeem collectief beantwoord zal worden. In dit verband vormt artikel 2 paragraaf 4 van het Handvest een centrale bepaling. Hierna wordt het gebruik van en de dreiging met geweld tussen de lidstaten verboden.

Het Handvest noemt twee uitzonderingen op dit algemene geweldverbod. Ten eerste zijn de lidstaten volgens artikel 51 van het Handvest gerechtigd geweld te gebruiken in het kader van zelfverdediging. Deze uitzondering is in het onderhavige geval niet aan de orde. Ten tweede is gebruik van geweld toegestaan als daarvoor toestemming wordt gegeven door de Veiligheidsraad. In de huidige crisis rondom Kosovo draait het om deze uitzondering.

Binnen het VN-systeem draagt de Veiligheidsraad primaire verantwoordelijkheid voor het handhaven van de internationale vrede en veiligheid. Op grond van hoofdstuk VII van het Handvest stelt de Veiligheidsraad vast of in een concrete situatie sprake is van een bedreiging van of een inbreuk op de vrede, of van een daad van agressie. Uit een dergelijke vaststelling vloeien volgens het Handvest twee gevolgen voort. Ten eerste kan de situatie dan niet meer worden aangemerkt als een interne aangelegenheid van een lidstaat en ten tweede kan de Veiligheidsraad om die reden overgaan tot het nemen van collectieve maatregelen met een dwingend karakter, waaronder het gebruik van geweld.

Indien blijkt dat eerder door de Veiligheidsraad opgelegde maatregelen niet vervuld zijn of onvolgende zijn gebleken, kent het Handvest in artikel 42 de Veiligheidsraad de exclusieve bevoegd-

heid toe te beslissen over het feit of geweld mag worden gebruikt.

Het Handvest beoogt dus besluitvorming door de individuele lidstaten over gebruik van geweld zoveel mogelijk aan banden te leggen. Het eerder genoemde artikel 51 voorziet weliswaar in een recht op individuele of collectieve zelfverdediging, maar doet daarbij op een tijdelijk recht tot dat het collectieve veiligheidssysteem in werking treedt. Ook handelingen van de NAVO die worden ondernomen in de uitoefening van (collectieve) zelfverdediging vallen onder artikel 51. Het is duidelijk dat eventuele luchtaanvallen door de NAVO tegen Joegoslavië geen daad van zelfverdediging zijn. De ministers

Resolutie 1199 roept partijen op tot een dialoog

trachten dergelijke aanvallen ook niet op die grond te rechtvaardigen maar wijzen in hun brief juist op het feit dat de NAVO-actie gericht zal zijn op het afwijken van resolutie 1199. Artikel 53 verbiedt echter uitdrukkelijk gebruik van geweld door regionale organisaties ten behoeve van het herstellen van internationale vrede en veiligheid zonder voorafgaande toestemming van de Veiligheidsraad.

Nu duidelijk is dat hoofdstuk VII van het Handvest geen zelfstandige rechtsbasis verschaft, is cruciaal of die toestemming te vinden is in resolutie 1199. Deze resolutie bevat een groot aantal bepalingen, maar nergens worden lidstaten gemachtigd geweld te gebruiken. In de resolutie spreekt de Raad zijn

grote zorg uit over de verslechterende situatie in Kosovo. Expliciet wordt aangegeven dat de Raad optreedt op basis van hoofdstuk VII van het Handvest, iets wat trouwens ook al was gebeurd in de hieraan voorafgaande resolutie 1160 inzake Kosovo, aangenomen op 31 maart. Een dergelijke verwijzing zegt echter niets over de concrete maatregelen waartoe de Raad zal besluiten, laat staan dat het een toestemming tot gebruik van geweld impliceert. Hiermee geeft de Raad alleen aan dat hij een bepaalde situatie kwalificeert als een bedreiging van of inbreuk op de vrede, of als een daad van agressie. Sinds 1990 heeft de Raad in veel resoluties naar hoofdstuk VII verwezen waarbij de Raad slechts bij uitzondering meende dat gebruik van geweld noodzakelijk was. In die gevallen werden de lidstaten steeds expliciet hiertoe gemachtigd.

Ken van resolutie 1199 is de oproep aan de conflicterende partijen tot een dialoog te komen en een politieke oplossing voor de crisis te vinden. Van de Joegoslavische Republiek wordt geëist dat een vieraal publiek wordt getuigd dat een vieraal concrete maatregelen wordt genomen, waaronder de terugtrekking van de veiligheidstroepen. De in Joegoslavië vertegenwoordigde staten en internationale organisaties worden opgeroepen toezicht te houden op de situatie in Kosovo en „adequate resources” te verschaffen. Ook vermeldt de resolutie dat de Raad overweegt te besluiten tot „further action and additional measures to maintain or restore peace and stability in the region”, als de resoluties 1160 en 1199 niet worden uitgevoerd. Er kan geen twi- fel over bestaan dat deze resolutie geen machtiging bevat tot gebruik van geweld. Dit blijkt ook uit het verslag van de bijeenkomst van de

Raad waarbij resolutie 1199 wel aangenomen, Rusland benadrukt dat „no use of force and no sanctions are being imposed by the Council at the present stage. Veelzeggend is voorts dat zowel het Verenigd Koninkrijk als de Verenigde Staten op geen enkel moment tijdens de bijeenkomst claimden dat de resolutie toestemming verleende voor het gebruik van geweld.

De kans lijkt klein dat een vervolgresolutie wordt aangenomen waarbij wel toestemming zou worden gegeven voor een gewapend optreden. Rusland en China hebben niet onder stoelen of banken gestoken dat zij dan van hun vetorecht gebruik zullen maken. Natuurlijk betekent dat niet het einde van het debat over de politieke, militaire en humanitaire voors en tegens van een militair optreden. Een natuurlijk woord te roep om ingrijpen sterker naarmate de humanitaire situatie in Kosovo verslechtert en de winter nadert. Van verschillende kanten is dan ook gesteld dat staten buiten het Handvest om over het recht zouden beschikken om geweld te gebruiken tegen andere staten indien sprake zou zijn van een extreme humanitaire noodsituatie en de besluitvorming binnen de VN munitair zit. Of een dergelijke uitzondering buiten het VN-Handvest bestaat wordt betwist. Het is in ieder geval niet de grond waarop Nederland haar materiële steun aan een eventueel gebruik van geweld poogt te rechtvaardigen. De Nederlandse rechtvaardiging lijkt daarentegen op een creatieve maar volkomenrechtelijk onhoudbare wijze juist binnen het Handvest te worden gezocht. De precedentwerking die hiervan uitgaat, schaaft de positie en het gezag van de Veiligheidsraad ernstig ondermijnt het VN-systeem van collectieve veiligheid.

Dr. N.M. Blokker en drs. D. Raaij zijn verbonden aan de werkgroep internationale publiekrecht van de Leidse Faculteit der Rechtsgeleerdheid.

20-5-98

101. CHADOL: Yugoslav Justice Minister Vukobratovic said: "During the aggression, the Federal Government for War Damages inflicted by NATO aggression had defined the method of its work and reviewed the hitherto experiences in the collecting of data about the inflicted war damages."

Minister Knezevic said that data about the inflicted war damages were being collected, the documentation organized and forwarded to the relevant commissions and also the Committee for Data on Crimes resulted directly and indirectly from

Knezevic recalled that Yugoslavia had requested at the International Court of Justice in the 1970s to pass a provisional measure for an immediate end to NATO aggression on Yugoslavia, to establish the responsibility of the aggressor countries and oblige them to compensate the inflicted damages.

The Yugoslav Justice Minister said he hoped that the International Court of Justice would withstand the trials it faced and, by approving the Yugoslav request, preserve its authority, even institution of international law.

Minister Knezevic set out that the arguments and legal facts Yugoslavia possessed were so strong and powerful that the only possible objection which can now be advanced at the continued

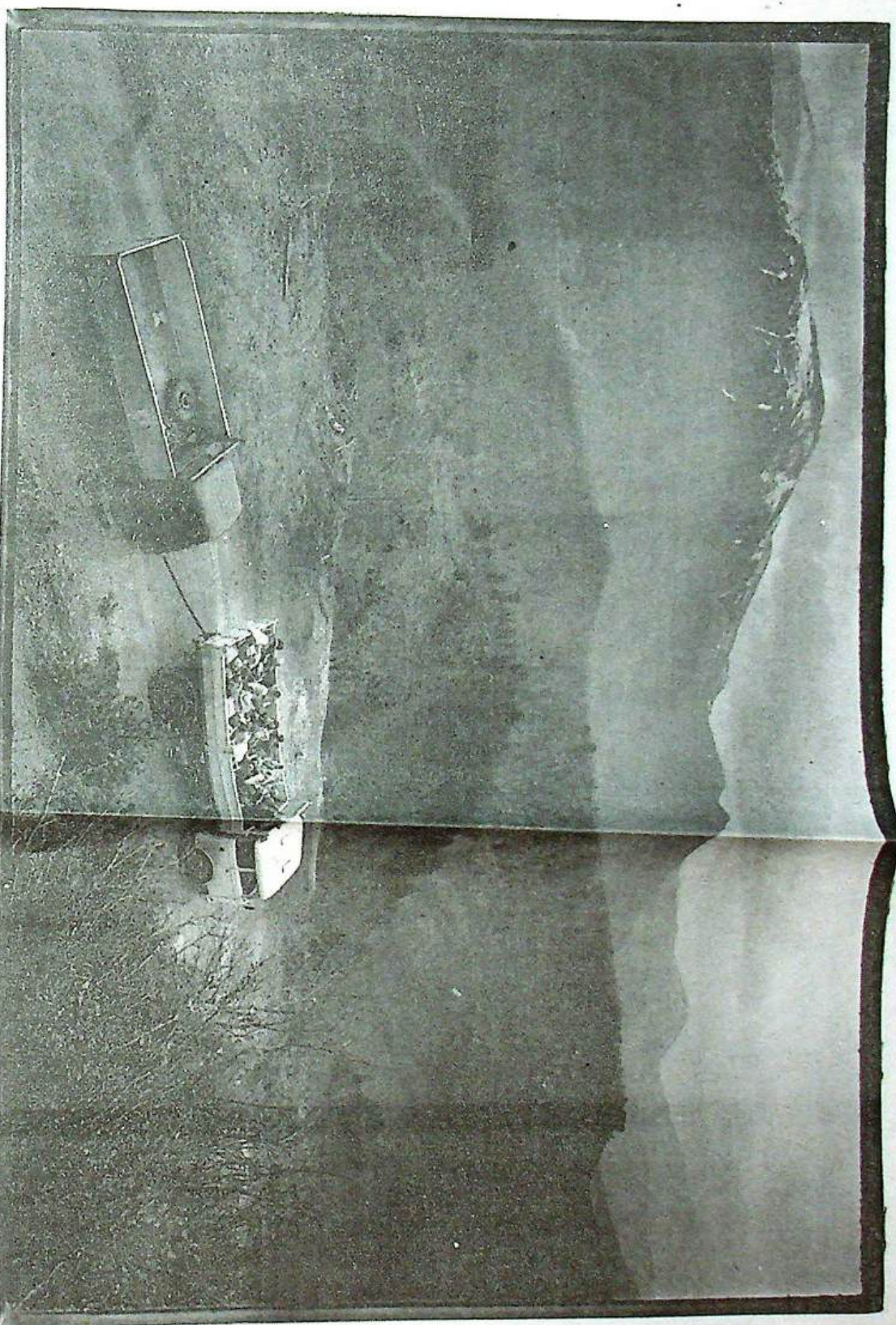

FOTO STEPHAN VANLEREN/DE MORGEN

Vluchtelingen in Albanië.

De oorlog die geen naam mag hebben

Na drie weken van luchtacties tegen Joegoslavië heeft de NAVO nog geen enkel gesteld doel bereikt. Willem de Bruijn voorziet dat in deze oorlog die zo niet mag heten en geen levens aan westerse zijde mag kosten, de morele pretenties het zullen afleggen tegen de machtspolitiek.

DE beschieting van het vluchtingenkonoovi in Kosovo onderstrept dat, ongeacht wie voor het bloedbad verantwoordelijk is, onze door zoveel idealisme en moralisme gevoede interventie in Joegoslavië, in snel tempo uitloopt op een even smerig als bloedig conflict. Het maakt de vraag naar de morele rechtvaardiging van de NAVO-bombardementen nog pregnanter dan zij al was, en tegelijkertijd irrelevant. Want het is oorlog en we zitten er middenin en de weg terug is door ons zelf weggebombardeed.

Ruim twee weken duurden de luchtaanvallen van de NAVO op Joegoslavië toen, afgelopen zondag, minister De Grave van Defensie in het tv-programma *Buitenhof* verscheen. Dag en nacht gooiden honderden vliegtuigen hun bommen op kazernes, opslagplaatsen en bruggen. Oorlogsschepen vuurdren zoveel kruisraketten af dat men door de voorraad heen dreigde te raken. Honderdduizenden Albanees inwoners van Kosovo waren door het Joegoslavische leger reeds met geplundert en in brand gestoken. Maar of Nederland nu in oorlog was, dat vond De Grave nog steeds 'een moeilijke vraag'. Dat sprake was van 'militaire acties', 'over wilde de bewindspan nog wel gaan, maar oorlog, nee.

Oorlog dat is iets van vroeger, een Europese mogendheden en meningsverschillen nog met et zwaard beslechten. Goed je id nog de oorlog in Korea, Vietnam en de Golf, maar in Europa, ik oorlog eindelijk een taboe worden.

En dus voeren we in Joegoslavië een oorlog die geen oorlog heten mag, vallen iedere nacht de bommen op Belgrado maar hebben we niets tegen de Serviers. De oorlog tegen Joegoslavië is vooral een conflict van ongrijpbaarheden, tegenstellingen tussen fictie en werkelijkheid, tussen doel en middelen, tussen pretenties en resultaten, tussen moraal en machtspolitiek.

Vandaar ook dat we er zo slecht raad mee weten. Drie weken duren nu inmiddels de vijandelikheden, drie weken waarin de wereld verbijsteld kijkt naar de beelden van de onbeschrijflijke ellende waarin de oorlog de bevolking van Kosovo heeft ondergedompeld. Een oorlog die bij iedereen, bij voorstanders niet meer als bij tegenstanders van de NAVO-interventie, gevoelens van machteloosheid en verontwaardiging oproept.

Wat de discussie zo verwardt, zo moeizaam maakt, komt niet in de laatste plaats doordat beide kampen nauwelijks van mening verschillen over wie vriend en vijand is. Wie de slachtoffers zijn, wie de daders. Dit is dan ook geen klassieke oorlog, maar een 'humanitaire interventie', de 'internationale gemeenschap' stelt hier een daad tegenover de meest grove schending van de mensenrechten. Daarom houden we ook niet zo van het woord oorlog, verbonden als het is met begrippen als belangen en machtspolitiek.

Deze oorlog rechtvaardigt zich door de moraal, onze moraal. Soevereiniteit moet hier wijken voor de normen van de beschaving van de wereld. In het Europa van de 21ste eeuw is voor misdaadigers als Milosevic, dit relict uit een voorbije periode, geen plaats meer.

En wie vindt, als het hart zich omtraait bij het zien van zoveel ellende, niet dat er iets had moeten gebeuren? En zo kijken we nu al weken lang iedere avond naar de straaljagers die met de vlam in de pijp opstijgen van hun bases in Italië om een nieuwe lading laser-gestuurde bommen af te werpen boven de vijand die geen vijand mag heten. En kijken we de volgende dag naar de smeulende ruïnes van weer een olieopslagplaats, een raffinaderij, een politiebureau, of naar de verkreukelde resten van een spoorbrug.

Maar dan beginnen ook de problemen. Iedere dag dat de bombardementen langer duren, krijgen de persbureaus van de NAVO iets krampachtigers. Moeten woordvoerder Shea en generaal Clark zichzelf net iets teveel moed inpraten om te kunnen blijven volhouden dat de operatie op zware slag na de andere wordt toegebracht en dat we nog even geduld moeten hebben. Maar dat de overwinning ons niet kan ontgaan, zoveel is zeker. 'Milosevic is aan het verliezen en dat weet hij, sprak een zelfverzekerde Solana eerder deze week.

Natuurlijk weten ook zij wat iedere tv-kijker inmiddels weet. Dat de humanitaire interventie is uitgelopen op een humanitaire catastrofe. Dat geen duizend extra kruisraketten nog iets kunnen veranderen aan het lot van de Kosovaren om wier redding wij ten strijde waren getrokken. Zoals de Amerikaanse journalist William Pfaff het zei: alle hulp aan de vluchtelingen kan niet maskeren dat de NAVO de eerste ronde van de oorlog heeft verloren.

We weten het, maar deze wer-

hebben vertergd dan verlicht, is een suggestie die in deze context ongepast is, ja zelfs verontwaardiging oproept. Het zou immers betekenen dat de NAVO, de zelfbenoemde hoeder van de internationale rechtsorde, medeverantwoordelijk zou zijn voor oorlogsmisdaden.

Verantwoordelijk daarvoor is er maar één en zijn naam kent iedereen.

Dat alle kruisraketten en laserbommen niet één Kosovar voor deportatie hebben kunnen behouden, maar Milosevic voor het moment wel de steun van alle Serviers heeft bezorgd, zou te zeer afbreuk doen aan onze morele pretenties en de geloofwaardigheid van de NAVO, om als waarheid te kunnen worden geaccepteerd. Heb geduld, we zijn nog niet klaar.

En als het waar is, en we weten dat het waar is, dat de bombardementen de vluchtelingen nog geen moment hebben gebaat, maar wel hebben geschaad, is dat in de ogen van de NAVO-aanhangers nog steeds geen argument tegen de luchtaanvallen. Milosevic had zijn plannen voor verdrijving van de Albanezen immers al lang klaar

Geen duizend extra kruisraketten kunnen nog iets veranderen aan het lot van de Kosovaren

kelijkheid is te rauw, te vernederend om onder ogen te worden gezien. Meer vliegtuigen moeten er komen, nog meer bommen zullen er vallen, want 'die man moet worden gestopt', om minister De Grave te citeren.

Vragen naar het doel van de operatie - dat steeds meer lijkt te verschuiven van het redden van de Kosovaren naar het redden van de NAVO - zijn uit den boze. De eensgezindheid vereist dat we blijven geloven in het heilige doel van onze missie: een einde maken aan deze schandaal die zulke pijnlijke herinneringen oproept.

Dat de bombardementen de terreur tegen de Kosovaren eerder

liggen en zou ze hoe dan ook hebben uitgevoerd. Heel goed mogelijk, zeer waarschijnlijk zelfs, maar als dat ook inderdaad van te voren bekend was, was dat dan geen extra argument geweest tegen luchtaanvallen en voor de inzet van grondtroepen?

Want voor wie graag de vergelijking met de Tweede Wereldoorlog maakt: net als toen is ook nu voor de ontzuining van een dorp niet veel meer nodig dan een handvol soldaten en een paar tanks om de huizen zonnig aan de pijn te schieten. Geen honderd kruisraketten op Belgrado weerhouden hen daarvan.

Het is deze simpele werkelijk-

heid, die in Bosnië reeds had be wezen een gruwelijke werkelijkheid te zijn, die naar het zich laa aanzien delikt een einde maak aan onze illusies omtrent een 'schone' oorlog. Een oorlog die kan worden beslecht vanaf de commandobrug van een gelede wapenfeget of in de cockpit van een F-16 en voor het publiek thuis slechts bestaat uit videofilmpjes: die laten zien met welk een chirurgische precisie die ene kazernete midden van een woonwijk werd geraakt.

Natuurlijk, de angst dat de inzet van grondtroepen het conflict verder zal doen escaleren is niet ongegrond. Dat had een extra argument voor het zoeken naar een breedzame oplossing kunnen zijn. Helaas, met 'hadden' winnen we de oorlog niet. De dynamiek van het conflict maakt onze keuzevrijheid iedere dag een stukje kleiner. Er is niet veel voorstellingsvermogen voor nodig om te beseffen dat machtspolitiek het opnieuw zal winnen van de moraal.

De dreigende nederlaag van de NAVO in de lucht oorlog boven Joegoslavië betekent dan ook vooral een afrekening met onze morele pretenties. Een moraal die de universele geldigheid van de mensenrechten predikt, maar waarvoor niemand bereid is de prijs te betalen. Want als het erop aankomt, wordt toch eerst een belangenweging gemaakt.

We gaven erg veel om de Kosovaren, maar toch niet genoeg om ons eigen leven ervoor in de waagschaal te stellen. Daarvoor is Kosovo zelf, helaas, te onbelangrijk. De astronomische kosten van de lucht oorlog nemen niet weg dat we vooral oorlog wilden voeren op een koopje. Het ziet er naar uit dat we daarvoor alsnog duur zullen moeten betalen.

De Kosovaren hebben we niet voor verdrijving kunnen behouden. Het minste dat we nu kunnen, liever gezegd moeten, doen is de punthoep die we er van hebben gemaakt, ook zelf weer opruimen. Dat zal waarschijnlijk niet lukken zonder dat er bloed aan onze handen komt en zonder dat we zelf zullen bloeden.

Oorlog is een smerig bedrijf, maar we zijn hem zelf begonnen.

Willem de Bruijn is redacteur van de *Volkskrant*.

FROM THE DOMESTIC PRESS

Letter by the Federal Minister of Information to the Ambassadors of the member countries of the UN Security Council, regarding the "conclusions" presented by Carla del Ponte

THE HAGUE TRIBUNAL, ACCOMPLICE IN THE NATO CRIMES IN YUGOSLAVIA

"Your Excellencies,

I am addressing you with regard to the statement made by the Prosecutor of the Hague Tribunal - Carla del Ponte - at the latest session of the United Nations Security Council.

I am amazed by the statement made by madame Del Ponte, to the effect that during last year's aggression on Yugoslavia NATO did not deliberately target civilian facilities and that it did not commit war crimes.

Madame del Ponte has really gone too far. We are well aware that the Hague Tribunal and its Chief Prosecutor have been at the service of

the NATO aggressor right from the start - against Serbia and Yugoslavia. Still, we did not expect that in this case they would newly act so unprofessionally, and that they would try to absolve the NATO and U.S. leaders from their responsibilities for the war crimes committed in Yugoslavia.

With the statement presented by Carla del Ponte to the UN Security Council, the Hague Tribunal definitely sided with the aggressor and has thus become an accomplice in the NATO crimes in Yugoslavia.

You, Ambassadors of the Security Council member countries, have the

ed by the world as facts and a
tion for a deliberate and mon-
argeting of civilian facilities.
s attitude is now reaffirmed in
nplementation of UN SC
ion 1244 (1999) on Kosovo and
a - where a specific Holocaust
the Serbs and other non-
population is now taking
It is being perpetrated by
in extremists/terrorists in the
ce of international forces whilst
gue Tribunal and the world com-
are keeping silent!
eemed ambassadors of
y Council member countries,
ust not allow the shameless
of the corrupt high officials and
of the Hague Tribunal to stop
firmation of the United Nations
just and peaceful settlement of

the global crises and of the problems in the southern Yugoslav and Serbian province of Kosovo and Metohija. You must not allow NATO, the Hague Tribunal and madame Del Ponte to turn victims into criminals and criminals into victims.

As you well know, crimes never expire and those that cover them up become accomplices.

Excellencies,

I should like to use this opportunity to offer my best wishes for your successful work and the prosperity of the world organization and of the countries you are representing at the United Nations."

*The Federal Minister of Information
Goran Matic*

duty to react urgently in order to prevent the United Nations from becoming yet another instrument of NATO.

I therefore suggest that the Hague Tribunal Chief Prosecutor - Carla del Ponte - be immediately replaced, and that the Tribunal itself as an illegal and blatantly partial judicial body be dissolved.

Madame del Ponte had the boldness to argue her decision with the cynical remark that the crimes listed "do not deserve further investigation".

Excellencies,

As the Federal Minister of Information, I would like to inform you about the crimes that NATO - headed by the United States of America - committed against the media in Serbia and in Yugoslavia alone.

The greatest war crime during the "air strikes", was committed by NATO against the media in Belgrade, on April 23rd 1999, when at 2 a.m. during a broadcast of a news program the symbol of Yugoslav journalism - Serbian Radio Television - was bombed, in spite of the fact that it is located in the very heart of the capital of Serbia and Yugoslavia and that it is not a military installation. On the contrary, that same studio was used freely and without any censorship by accredited foreign TV reporters. In the attack, 16 civilians were killed - Yugoslav reporters and staff the Serbian national radio television.

According to his own words, the architect of this unprecedented war crime at the threshold of the third millennium was Mr. Richard Holbrooke,

and the direct order was given and this civilian target was verified - according to statement published by the global media - by the U.S. President William Clinton.

Mr. Holbrooke is now sitting among you, as he is the U.S. Ambassador to the United Nations!

In the bombing last year, NATO destroyed not only this particular central studio of the Serbian Radio Television in Belgrade, it also razed to the ground the Novi Sad Radio Television Building in the capital of the autonomous province of Vojvodina - a multiethnic community whose needs were covered by this studio with daily programs in seven languages of the ethnic groups living in the northern Serbian province.

Other TV stations have also been completely destroyed: commercial ones such as "Kosava" and "Pink" which generally broadcast entertainment programs produced by TV stations from the countries that committed the aggression, and others like the Yugoslav sports channel - SOS TV. In the air strikes NATO also bombed and destroyed the TV relay tower on Mt. Avala near Belgrade - an architectural achievement of global importance - as well as some 300 other telecommunications transmitters used for TV and radio broadcast, and 17 of the 19 large broadcast systems used exclusively for civilian purposes.

NATO did all this to prevent pictures of the horrible crimes from reaching the viewers throughout world, and so that the fabricated lies may be

accepted by the world as facts and a justification for a deliberate and monstrous targeting of civilian facilities.

This attitude is now reaffirmed in the implementation of UN SC Resolution 1244 (1999) on Kosovo and Metohija - where a specific Holocaust against the Serbs and other non-Albanian population is now taking place. It is being perpetrated by Albanian extremists/terrorists in the presence of international forces whilst the Hague Tribunal and the world community are keeping silent!

Esteemed ambassadors of Security Council member countries, you must not allow the shameless actions of the corrupt high officials and judges of the Hague Tribunal to stop the reaffirmation of the United Nations in the just and peaceful settlement of

the global crises and of the problems in the southern Yugoslav and Serbian province of Kosovo and Metohija. You must not allow NATO, the Hague Tribunal and madame Del Ponte to turn victims into criminals and criminals into victims.

As you well know, crimes never expire and those that cover them up become accomplices.

Excellencies,

I should like to use this opportunity to offer my best wishes for your successful work and the prosperity of the world organization and of the countries you are representing at the United Nations."

*The Federal Minister of Information
Goran Matic*

24 mei 2002

Internationaal AED-Congres,

Nederlands Congrescentrum Den Haag

'ICTY and ICC, prosecution or intervention?'

'Joegoslavië Tribunaal en
Internationaal Strafhof:
Strafvervolgning of crisisbestrijding?'

Internationaal AED-Congres

Nederlands Congrescentrum, Den Haag, 24 mei 2002

Sinds het besluit van de VN-veiligheidsraad om voor de misdrijven, die zijn gepleegd tijdens de oorlog in het voormalig Joegoslavië, een ad hoc tribunaal op te richten, heeft de discussie over de noodzaak tot vervolging van overtredders van het internationaal humanitair recht een nieuwe impuls gekregen. Het instellen van tribunalen voor andere oorlogsgebieden en het sluiten van het verdrag tot oprichting van een permanent internationaal strafhof zijn hier van een direct gevolg.

Kan juridisch ingrijpen niet te lichtvaardig voor politieke doeleinden worden gebruikt? Wat zijn eigenlijk de achterliggende belangen bij het toepassen van internationaal strafrecht? Deze vragen dringen zich op. Reden genoeg om te vermoeden dat er in de ontwikkelingen in het internationale strafrecht gedurende het laatste decennium een meervoudige relatie is ontstaan tussen strafvervolgning op internationaal niveau en de politieke bereidheid tot militaire interventie.

Avocats Européens Démocrates (AED) en OSR Juridische Opleidingen organiseren gezamenlijk een congres over deze ontwikkelingen in het internationale strafrecht. Tijdens het congres gaan we in op vragen als: heeft het tribunaal jurisdictie om individuen te straffen en hoe is dat straks bij het Hof geregeld? Wat is het kader waarbinnen oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en genocide worden vervolgd? Welke rol speelt artikel 1f van het Vluchtelingenverdrag? Wat is de les voor juristen van vandaag van het berechten van oorlogsmisdadigers van de Tweede Wereldoorlog. Maar ook: wat is de positie van de verdediging, de individuele advocaat en wat moet er gebeuren om daadwerkelijk als raadsman/-vrouw te worden toegelaten?

Interessante sprekers, direct betrokkenen, belichten het onderwerp vanuit verschillende invalshoeken, o.a.

- Claude JORDA, President van het Joegoslavië Tribunaal;
- Christian ROHDE, Hoofd Office for Legal Aid and Detention Matters van het Joegoslavië Tribunaal;
- Michail WLADIMIROFF, advocaat in de zaak Tadic en amicus curiae in de procedure Milosevic;
- Gérard BOULANGER, advocaat, trad op namens de slachtoffers in de procedure tegen Maurice Papon.

Een internationaal onderwerp belicht en besproken in een internationaal gezelschap!

Gelegenheid om vooraf via een besloten website over stellingen te discussiëren!

Gelegenheid om tijdens het congres met de sprekers te discussiëren!

Deelnemers ontvangen een reader met geselecteerde artikelen over de actuele stand van zaken!

Interessant voor

Advocaten, wetenschappers, leden van de zittende en staande magistratuur, ambtenaren van de departementen van Justitie en Buitenlandse Zaken. Er zullen ook advocaten van de bij de AED aangesloten organisaties deelnemen.

'ICTY and ICC, prosecution or intervention?'

Inschrijven

Ik schrijf mij in voor:

cursus/training etc. 1 : _____ datum: _____

cursus/training etc. 2 : _____ datum: _____

cursus/training etc. 3 : _____ datum: _____

Naam: _____ m /v

Voorletters en titel: _____

Functie: _____

Werkzaam bij: _____

Factuur ter attentie van: _____

Postadres: _____

Postcode + Plaats: _____

Telefoon: _____

Faxnummer: _____

E-mail adres: _____

Privéadres: (alleen als u alle correspondentie liever thuis wilt ontvangen)

Adres: _____

Postcode + Plaats: _____

Telefoon: _____

Plaats en datum: _____

Handtekening *

* ondergetekende verklaart hierbij bekend te zijn met de leveringsvoorwaarden van OSR Juridische Opleidingen. U kunt deze kosteloos opvragen bij OSR.

Bedankt voor uw inschrijving. Nadat wij uw formulier hebben ontvangen, sturen wij u zo spoedig mogelijk een schriftelijke bevestiging.

Retourneren aan: OSR, Postbus 19077, 3501 DB Utrecht / Fax: (030) 236 72 98

Internationaal AED-Congres

Nederlands Congrescentrum, Den Haag, 24 mei 2002

Sinds het besluit van de VN-veiligheidsraad om voor de misdrijven, die zijn gepleegd tijdens de oorlog in het voormalig Joegoslavië, een ad hoc tribunaal op te richten, heeft de discussie over de noodzaak tot vervolging van overtredders van het internationaal humanitair recht een nieuwe impuls gekregen. Het instellen van tribunalen voor andere oorlogsgebieden en het sluiten van het verdrag tot oprichting van een permanent internationaal strafhof zijn hiervan een direct gevolg.

Kan juridisch ingrijpen niet te lichtvaardig voor politieke doeleinden worden gebruikt? Wat zijn eigenlijk de achterliggende belangen bij het toepassen van internationaal strafrecht? Deze vragen dringen zich op. Reden genoeg om te vermoeden dat er in de ontwikkelingen in het internationale strafrecht gedurende het laatste decennium een meervoudige relatie is ontstaan tussen strafvervolging op internationaal niveau en de politieke bereidheid tot militaire interventie.

Avocats Européens Démocrates (AED) en OSR Juridische Opleidingen organiseren gezamenlijk een congres over deze ontwikkelingen in het internationale strafrecht. Tijdens het congres gaan we in op vragen als: heeft het tribunaal jurisdictie om individuen te straffen en hoe is dat straks bij het Hof geregeld? Welke rol speelt artikel 1f van het Vluchtelingenverdrag? Wat is de les voor juristen van vandaag van het berechten van oorlogsmisdadigers van de Tweede Wereldoorlog. Maar ook: wat is de positie van de verdediging, de individuele advocaat en wat moet er gebeuren om daadwerkelijk als raadsman/-vrouw te worden toegelaten?

Interessante sprekers, direct betrokkenen, belichten het onderwerp vanuit verschillende invalshoeken, o.a.

- Claude JORDA, President van het Joegoslavië Tribunaal;
- Christian ROHDE, Hoofd Office for Legal Aid and Detention Matters van het Joegoslavië Tribunaal;
- Michail WLADIMIROFF, advocaat in de zaak Tadic en amicus curiae in de procedure Milosevic;
- Gérard BOULANGER, advocaat, trad op namens de slachtoffers in de procedure tegen Maurice Papon.

Een internationaal onderwerp belicht en besproken in een internationaal gezelschap!

Gelegenheid om vooraf via een besloten website over stellingen te discussiëren!

Gelegenheid om tijdens het congres met de sprekers te discussiëren!

Deelnemers ontvangen een reader met geselecteerde artikelen over de actuele stand van zaken!

Interessant voor

Advocaten, wetenschappers, leden van de zittende en staande magistratuur, ambtenaren van de departementen van Justitie en Buitenlandse Zaken. Er zullen ook advocaten van de bij de AED aangesloten organisaties deelnemen.

Programma

09.00 uur

Inschrijving deelnemers.

09:30 uur

Michel WELSCHINGER, voorzitter van de AED, advocaat bij het Gerechtshof te Colmar, Frankrijk, opent het congres.

09.40 uur

Annamie SCHAUS, dagvoorzitter, advocate en als universitair hoofddocent verbonden aan het Instituut voor Publiek Recht van de Vrije Universiteit van Brussel. Een inleiding over internationaal recht en met name het Joegoslavië Tribunaal en het Permanente Strafhof. Schetst het kader waarin de internationale stafvervolging moet worden geplaatst.

10.00 uur

Claude JORDA, President van het Joegoslavië Tribunaal. Hoe functioneert een ad hoc tribunaal in de praktijk? Wat zijn de juridische en financiële mogelijkheden en beperkingen? Wat zijn de mogelijke politieke gevolgen van de uitspraken van het Tribunaal? De ontwikkelingen van het recht dat door het Tribunaal toegepast wordt. Aansluitend gelegenheid tot het stellen van vragen

10.45 uur

Pauze

11.00 uur

Michail WLADIMIROFF, advocaat bij de balie van de (Nederlandse) Hoge Raad en het Joegoslavië Tribunaal (advocaat in de procedure Tadic en amicus curiae in de procedure Milosevic).

Toelichting op de positie van een advocaat bij een internationaal tribunaal en straks bij het Internationaal Strafhof. Zijn er voldoende mogelijkheden om verdachten naar behoren te verdedigen? Is er sprake van 'equality of arms' zoals artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens vereist? Wat is de rol van de 'amicus curiae' bij het Joegoslavië Tribunaal? De financiering van de verdediging.

11.45 uur

Gérard BOULANGER, advocaat te Bordeaux, Frankrijk, heeft namens de slachtoffers opgetreden in de procedure tegen de inmiddels wegens oorlogsmisdaden veroordeelde Maurice Papon.

De rol en de mogelijkheden van de slachtoffers moeten niet worden onderschat. Wat kan de advocaat, die slachtoffers bijstaat en wil dat tot vervolging wordt overgegaan?

12.30 uur

Lunch

13.30 uur

Christian ROHDE, Hoofd Office for Legal Aid and Detention Matters van het Joegoslavië Tribunaal.

Een speciale afdeling van de griffie van het tribunaal coördineert het toewijzen van advocaten aan een verdachte. Mocht deze over onvoldoende financiële middelen beschikken dat kan hij een advocaat kiezen, die op een speciale lijst staat. Is dit niet in strijd met de scheiding der machten? Wat zijn problemen die het tribunaal ondervindt met betrekking tot de verdediging van de verdachte en hoe is dat voor het Internationaal Strafhof geregeld?

14.15 uur

André KLIP, hoogleraar Internationaal Strafrecht aan de Universiteit van Maastricht.

De ontwikkeling van het internationale strafrecht in de 20ste eeuw. Wat is de rol van de processen in Neurenberg en Tokio en de twee ad hoc tribunalen voor Joegoslavië en Rwanda geweest? Waarom heeft na een zeer lange aanloop het Internationale Strafhof in het laatste decennium zoveel terrein gewonnen?

15.00 uur

Pauze

15.15 uur

Bert KOENDERS, lid van het Nederlandse parlement, woordvoerder buitenlands beleid voor de fractie van de Partij van de Arbeid.

Wat zijn de politieke overwegingen om internationaal strafrecht te implementeren? Hoe effectief is het als politiek middel? Welke rol spelen nationale parlementen? Is er een gevaar dat het toepassen van internationaal strafrecht opportunistisch is of zo wordt ervaren? In de procedure tegen Milosevic zijn dergelijke geluiden te horen.

16.00 uur

Forumdiscussie

17.15 uur

Conclusies

Afsluiting.

17.30

Borrel

'ICTY and ICC, prosecution or intervention?' Joegoslavië Tribunaal en Internationaal Strafhof: Strafvervolging of crisisbestrijding?

Locatie

Nederlands Congrescentrum, Den Haag.

Aanmelding

Via bijgaand inschrijvingsformulier of via de OSR-website: www.osr.nl.

Opleidingspunten advocatuur

6 studiepunten.

Vertaling

De inleidingen en de discussie zullen door een team van professionele congresstolken simultaan worden vertaald uit en naar het Nederlands, Engels, Frans en bij voldoende deelname Duits, Spaans en Italiaans.

Wat is de AED ?

De AED is een Europese organisatie, die verenigingen van advocaten uit Nederland, België, Frankrijk, Spanje, Duitsland en Italië samenbrengt. De AED heeft haar zetel in Straatsburg. VSAN Advocaten is het Nederlandse lid van de AED.

Kosten

De kosten van deelname aan het congres bedragen € 355 per persoon, te voldoen binnen twee weken na ontvangst van onze factuur.

Studenten

Voor studenten (aantonen met kopie van geldige collegekaart) zijn de kosten van deelname € 100 per persoon.

Annuleringsregeling

Als u tot vier weken voor aanvang van het congres annuleert (altijd schriftelijk), betaalt OSR de congreskosten, exclusief het inschrijfgeld van € 40, terug.

Valt de annulering binnen vier weken voor aanvang van het congres, dan blijft u het volledige bedrag verschuldigd. Een vervanger is altijd welkom.

Nadere informatie

Voor meer inhoudelijke informatie belt u met Paolo GIUSEPPIN, opleidingsmanager OSR, en met vragen van organisatorische aard kunt u contact opnemen met Elsbeth BODDE: 030 - 231 53 14 of info@osr.nl

HOME - BACK

THE WASHINGTON POST, June 3, 2000

U.N. Tribunal Rejects Calls for Probe of NATO By Charles Trueheart Washington Post Foreign Service

PARIS, June 2 — President Clinton and other NATO leaders will not be investigated by the United Nations on charges that they committed genocide and other war crimes during the 1999 bombing campaign against Yugoslavia.

Carla Del Ponte, chief prosecutor of the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia, told the Security Council today that her office had concluded an 11-month assessment of charges that NATO forces committed crimes against Serbian civilians and had decided not to open a formal investigation.

"Although some mistakes were made by NATO, I am very satisfied that there was no deliberate targeting of civilians or unlawful military targets by NATO during the bombing campaign," she said.

Earlier, Del Ponte was quoted by the Italian daily La Repubblica as saying, "The closure of the NATO file clears the ground, so now we can concentrate all our forces on the main task: the arrest and trial of the key officials responsible for the crimes committed in the Balkans."

The decision did not come as a surprise. NATO and its member governments cooperated in the inquiry and appeared confident that the decision would go their way.

Although the tribunal's review of the war crimes allegations against NATO was low-key, it stoked fury in Congress and among military leaders in Washington, who were angry that U.S. leaders were being scrutinized for war crimes comparable to those widely ascribed to Yugoslav President Slobodan Milosevic and other Serbian leaders indicted by the tribunal.

U.S. opposition to a permanent U.N. criminal court—enshrined in a 1998 treaty signed by 120 other nations—rests on just such fears that a foreign court could prosecute and judge U.S. citizens.

The report of the tribunal working group will not be released for about 10 days, according to tribunal sources. But they said the 50-page document covers point by point some 20 allegations brought in three briefs—one by a group of Yugoslav critics, another of international legal scholars and a third from the Russian parliament.

The charges include such well-publicized incidents as the destruction of a crowded railway passenger car by an allied missile and NATO's bombing of the Chinese Embassy in Belgrade. About 500 civilians were killed by NATO air attacks during the war, researchers from Human Rights Watch concluded earlier this year.

An independent investigation by the New York-based human rights group found that NATO had violated international humanitarian law by using cluster bombs in populated areas and targeting bridges and factories with no clear military purpose. "This is nothing for the Pentagon to be proud of," said Kenneth Roth, the group's executive director.

But Paul Risley, the prosecutor's spokesman in The Hague, the Dutch city where the tribunal is headquartered, said of the embassy bombing and the railway attack: "All of these events were publicly disclosed and admitted to by NATO at the time. The prosecutor judged these to be genuine mistakes on the part of NATO."

The review committee also weighed an allegation that NATO ordnance contained environmentally hazardous depleted uranium and another that its cluster bombs were designed to target civilians, sources at the tribunal said. The group concluded the charges did not merit an investigation.

In the Italian newspaper article, Del Ponte said judging the legitimacy of the NATO campaign "is not our task and is not part of our brief, just as we cannot decide on general responsibilities of countries or international organizations. It is our task to pinpoint possible individual responsibilities."

Russia's deputy envoy to the U.N., Gennady Gatilov, complained to the Security Council that Del Ponte's action was premature and that the tribunal has been biased against Serbs. In a heated rejoinder, Del Ponte said she was "stupefied" by the Russian's remarks. "I completely reject that accusation," she said.

The gravest charges against President Clinton, Secretary of State Madeleine K. Albright, Secretary of Defense William S. Cohen and their allied counterparts were that killings of civilians amounted to anti-Serb genocide under international law—the deliberate destruction of groups on ethnic or religious grounds.

Those charges, Risley said, "were dismissed rather easily" by the review committee.

Special correspondent Colum Lynch at the United Nations contributed to this report.

HOME - BACK

This web site, intended for research purposes, contains copyright material included "[for fair use only](#)."

Submission to the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, requesting the indictment of Prime Minister Tony Blair, Foreign Secretary Robin Cook and Defence Secretary George Robertson of the United Kingdom

Verzija na srpskom

To Part I of the submission: Background, The Accused, General Allegations, and General Legal Issues

To Part II of the submission: Counts 1-4

To Part III of the submission: Counts 1-4 (cont.)

To Part IV of the submission: Counts 5-8

To the chronology of events

A first draft of this submission was sent to the Prosecutor of the International Criminal Tribunal on 4 May 1999. Further versions will be handed in as new information becomes available.

Please note that this submission is continually being revised. If you wish to provide more information about NATO atrocities, especially eye witness accounts, please see the list of specific requests on this page.

This submission is in accordance with Article 18(1) of the Statute of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia:

"Investigation and preparation of indictment

1. The Prosecutor shall initiate investigations ex-officio or on the basis of information obtained from any source, particularly from Governments, United Nations organs, intergovernmental and non-governmental organizations. The Prosecutor shall assess the information received or obtained and decide whether there is sufficient basis to proceed."

Please send all comments to <mailto:%20gr10009@cam.ac.uk>

This information has been compiled by the Movement for the Advancement of International Criminal Law

Submission to the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, requesting the investigation and indictment of Prime Minister Tony Blair, Foreign Secretary Robin Cook and Defence Secretary George Robertson of the United Kingdom for serious violations of international humanitarian law committed in the territory of the former Yugoslavia

[Back to the Introduction](#)
[Requests for information](#)

BACKGROUND

1. On 24 March 1999, the North Atlantic Treaty Organisation (NATO) commenced military operations against the Federal Republic of Yugoslavia, with the stated aim of deterring human rights violations in the Kosova region of Yugoslavia. Operations began at 8p.m. Manned aircraft were used from the start of the military mission, initially in concert with ship-launched cruise missiles. During the first few days of military operations, attacks were directed largely against the air-defence systems of the Federal Republic, including anti-aircraft missile batteries, radar and command-and-control facilities. By the end of March, NATO aircraft were mostly attacking wider military targets, including army headquarters, ammunition dumps, and airfields. However, as the Yugoslav government continued to refuse to accede to NATO's demands, the list of targets was enlarged to include fuel depots, oil refineries (specifically those in Novi Sad and Pancevo) and government offices; and by 4 April 1999, power stations and communications links, including roads, tunnels, bridges and railway links were openly targeted, including those not inside the region of, or in the vicinity of, Kosova. By 23 April, attacks were being launched against television studios and transmitters.

This shift from attacking military targets to attacking civilian infrastructure and objects is apparent in both announcements of the NATO spokesman and NATO Heads of Government on the one hand, and also in the nature of the sites in the Federal Republic of Yugoslavia attacked on the other. On 20 April 1999, Mr Tony Blair, Prime Minister of the United Kingdom, said in the Press Conference at NATO HQ in Brussels:

"I think it is extremely important that all of us do everything in our power to make sure that the economic measures that we are taking against Serbia are effective and *our attacks of course have done immense damage to the lines of communication, the lines of supply, the oil refineries and the oil supplies of the Milosevic regime.*" (emphasis added).

Mr George Robertson, UK Secretary of State for Defence, stated:

"At the outset of the air campaign, NATO Ministers collectively agreed to certain categories of targets—the first of which was, self-evidently, the Yugoslav air defences. We subsequently agreed to widen the range of targets to include strategic assets such as bridges, barracks and headquarters." (House of Commons, 19 April, Hansard, col.667, p.830).

Dr James Shea, Spokesman of NATO and Deputy Director of Information and Press, made similar statements on attacking economic and telecommunications targets shortly afterwards. On 21 April 1999, also at NATO HQ in Brussels, Dr Shea said:

"[A]ny aspect of the power structure is considered as a legitimate target by NATO, the power structure, and of course in dictatorial societies it becomes progressively impossible to distinguish between the party and the state, as we all know, they become conflated with each other, and this is also the party headquarters which contains the propaganda too of the ruling socialist party and that is enough for us to consider that to be a wholly legitimate target."

More clearly, the increased volume of attacks on civilian infrastructure can be detected in the chronology of NATO attacks, which forms Annex I to this submission. The first attacks on bridges occurred on 1 April 1999, with the strikes on the Varadin Bridge over the Danube. On 3 April, the Republican and Federal Ministry of the Interior in Belgrade was severely damaged by NATO attacks, and damage was done to the building of the Institute for Security of the Ministry of the Interior in Banjica. On 4th and 5th April, numerous road and railway bridges throughout the Federal Republic of Yugoslavia were directly targeted. Electric power stations, oil refineries and fuel storage sites were also targeted. Industrial sites and factories were primary targets on 15 April, and have continued to be so. TV transmitters and the Radio Televizija Srbija (RTS) Studio were targeted later in April. Such instances will be described in greater detail below (see paragraph 7), and a case will be made that many such attacks constitute serious violations of international humanitarian law, amounting to a breach of a rule protecting important values, and with grave consequences for persons with interests in the infrastructure so destroyed.

A further stage in NATO's campaign can be seen on the night of 2 May 1999, when five major electricity stations were bombed, cutting off power to approximately 70% of the Yugoslav population. NATO spokesperson, James Shea, said:

"the fact that the lights went out across 70% of the country I think shows that NATO has its finger on the light switch in Yugoslavia now and we can turn the power off whenever we need to and whenever we want to." (Press Conference, NATO HQ, Brussels, 3 May 1999).

This admission that civilian targets are deliberately targeted by NATO was articulated even more explicitly by NATO's air-war commander, Lieut. Gen. Michael C. Short, in an interview with *The New York Times* on May 13, 1999. General Short indicated that NATO policy was guided by the hope that the distress of the Yugoslav public would undermine support for the authorities in Belgrade. He said:

"I think no power to your refrigerator, no gas to your stove, you can't get to work because the bridge is down – the bridge on which you held your rock concerts – and you all stood with targets on your heads. That needs to disappear at 3 o'clock in the morning."

General Short added the following details about the targets he attacks in Yugoslavia:

"At the same time that I am executing Saceur's [NATO Supreme Allied Europe] No. 1 priority – killing the army in Kosovo – I also need to strike at the leadership and the people around Milosevic to compel them to change their behavior in Kosovo and accept the terms NATO has on the table."

He also gave an indication of NATO strategy on avoiding civilian casualties:

"I put out guidance saying that if you are working a target area and you're not sure call me, and I'll tell you whether to drop or not. Call me and describe the village and say, 'Boss, I see a village and I see tanks parked next to the houses in the village. What do you want me to do?' And I'll say 'Tell them to hit the tanks.' And if he hits a house by mistake, that's my responsibility. I need to take the monkey off the young captain's back. They're up there at 400 to 500 miles an hour, people shooting at them, dodging in and out of the weather. They don't need the additional responsibility of, 'What'll happen if I miss that tank? Will I be in trouble?'"

In summary, the NATO air commander acknowledged that civilian objects were deliberately targeted by NATO to cause civil unrest; that the civilian leadership is deliberately targeted; and that strikes will take place against military objects even if they are adjacent to civilian houses, and even if weather and situational conditions ensure that accurate targeting is impossible. There has been no indication that General Short has been reprimanded for these comments or for his strategy which appears to directly violate the cardinal precepts of international humanitarian law.

In addition to these deliberate attacks on civilian infrastructure and objects, there are a great number of attacks which caused direct physical harm and death to civilians, often with no associated military benefit, and which were subsequently claimed by NATO to be the result of mistaken targeting. Instances of this nature include the 29 March bombing of two refugee centres near Nis, managed by CARE Australia on behalf of the UN High Commissioner for Refugees, killing 9 refugees; the 12 April bombing of a train travelling from Belgrade to Ristovac as it crossed the bridge spanning the Yuzhna Morava river at the Grdelica gorge, killing 10 passengers and wounding 16; the 15 April bombing of a refugee convoy in four separate locations along a 12 mile stretch of the road that runs from Prizren to Djakovica, killing approximately 74 individuals; the bombing of 2 buses in Kosovo on 1 May and 3 May, killing approximately 40 and 17 people respectively; the bombing of Nis market square on 7 May, killing 15 people; and the bombardment of the village of Korisa on 14 May, which killed at least 81 people.

In all of these stated cases, NATO claimed that the civilian deaths were the result of accidents, even apologising in many of the cases for "collateral damage". However, as will be argued below, adequate care was not taken to distinguish military from civilian targets. For example, in certain cases the pilot was not able to determine what the site targeted consisted of but fired missiles nevertheless.

Moreover, NATO's operational doctrine did not change at any point, despite the clear and disproportionate danger to civilians that arose from that doctrine. The UK government did not request such an alteration at any moment. This was revealed at a NATO press conference on 21 May 1999, when it was put to NATO spokespersons that the German Foreign Minister had argued that NATO was using too heavy explosives against targets in highly populated areas, such as central Belgrade. NATO spokesperson James Shea said:

"there is no change in NATO's strategy, you know that, it continues [...] Of course we listen - and I want to make that clear - to what allied governments tell us, the allied governments of NATO, and obviously we listen to all of their views but no ally so far has requested a change in the strategy, all allies have made it clear that they want to continue that strategy and that is what we are going to do"

No disciplinary action was taken against those pilots who had inaccurately targeted civilian sites due to a failure of diligence. In such cases, it is clear that a superior had reason to know that his subordinates were about to commit acts in which all feasible measures were not being taken to prevent civilian casualties, but failed to take necessary and reasonable measures to prevent these acts; or knew that his subordinates had committed such acts and failed to punish the perpetrators thereof. In fact, as General Short indicated in the quote above, NATO instructed its pilots that they were absolved of all responsibility when non-military objects are hit as a result of a failure of due diligence. Such acts constitute a serious violation of the laws and customs of war, and the superior may be held to be criminal responsible for them.

Finally, sites with a subordinate military component to them were targeted by NATO, even though a large civilian presence was in place; this is a breach of the principle of proportionality. This is most apparent when NATO continued to claim that they had hit a legitimate military target even though large civilian casualties had ensued from the attack.

THE ACCUSED

2. Anthony Charles Lynton Blair was born on 6 May 1953. He trained in law, and became a barrister in 1976. He became Member of Parliament for Sedgefield in 1983, and has retained this constituency since. He became Prime Minister of the United Kingdom in May 1997.

Robin Finlayson Cook, son of Peter Cook, was born on 28 February 1946. He has been a Member of Parliament since 1974. He is currently Member of Parliament for the constituency of Livingston. He has been Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs since May 1997.

George Islay MacNeill Robertson, son of George P. Robertson, was born on 12 April 1946. He worked as a trades union organiser from 1969 until 1978. He was elected to Parliament in 1978, and is currently Member of Parliament for Hamilton South. He has been Secretary of State for Defence since May 1997.

GENERAL ALLEGATIONS

3. As the three individuals in the government of the United Kingdom with primary responsibility for NATO's actions in Yugoslavia, Mr Anthony Blair, Mr Robin Cook and Mr George Robertson have committed serious violations of the laws and customs of war, and are thus liable under Article 3 of the Statute of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia for breaches thereof. As persons who have planned, instigated and ordered the execution of violations of the laws and customs of war, they hold individual criminal responsibility under Article 7(1) of the Statute. Moreover, as persons who, knowing that their subordinates both were about to commit such acts, and subsequently had done so, failed to take necessary and reasonable measures to prevent such acts and to punish the perpetrators thereof, they hold "command responsibility" under Article 7(3) of the Statute.

GENERAL ISSUES

4. Unlike previous cases brought to the attention of the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia, this submission deals with certain individuals who are not physically on the territory of the Former Yugoslavia, and who are not and have never been citizens of one of the States which were constituent republics of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia before its dissolution. However, these factors do not bear upon the jurisdiction of the International Criminal Tribunal. Neither the Statute of the International Criminal Tribunal, nor the Security Council resolutions which established the Tribunal, place restrictions of nationality or physical proximity on the jurisdiction of the Tribunal.

Security Council Resolution 808 (1993) of 22 February 1993, which decided that an international criminal tribunal would be established, indicated its mandate in paragraph 1:

"The Security Council [...]"

1. Decides that an international tribunal shall be established for the prosecution of persons responsible for serious violations of international humanitarian law committed in the territory of the former Yugoslavia since 1991"

Security Council Resolution 827 (1993) of 25 May 1993, which established the tribunal, makes this point at greater length:

"The Security Council [...]"

Acting under Chapter VII of the Charter of the United Nations, [...]"

2. Decides hereby to establish an international tribunal for the sole purpose of prosecuting persons responsible for serious violations of international humanitarian law committed in the territory of the former Yugoslavia between 1 January 1991 and a date to be determined by the Security Council upon the restoration of peace and to this end to adopt the Statute of the International Tribunal annexed to the above-mentioned report."

The Statute of the International Criminal Tribunal itself, in detailing the competence of the International Tribunal, states:

"The International Tribunal shall have the power to prosecute persons responsible for serious violations of international humanitarian law committed in the territory of the former Yugoslavia since 1991 in accordance with the provisions of the present Statute." (Article 1).

The next issue concerns what is meant by the "territory of the former Yugoslavia". Statute Article 8 provides the answer:

"The territorial jurisdiction of the International Tribunal shall extend to the territory of the former Socialist Federal Republic of Yugoslavia, including its land surface, airspace and territorial waters."

However, this does not entail that the individual whose responsibility for offences is being alleged must himself or herself be stationed on that territory, but solely that the acts which constitute the violation must be in that territory. Articles 7(1) and 7(3) of the Statute provide two distinct potential situations where physical proximity is not required for the exercise of the Tribunal's jurisdiction: the individual "planned, instigated, ordered, committed or otherwise aided and abetted in the planning, preparation or execution of a crime" or was in a position of superiority (under certain specified circumstances to be detailed in paragraph 6, below) respectively. There is no indication in the discussions of the Security Council or in the past jurisprudence of the Tribunal that the Tribunal's jurisdiction *ratione personae* does not stretch to individuals who plan, instigate, order, aid or abet, or are in a position of command responsibility, with regard to violations of international humanitarian law within the former Yugoslavia, and who are not themselves within the territory of the former Yugoslavia.

5. Article 7(1) responsibility. Article 7(1) of the Statute states:

"A person who planned, instigated, ordered, committed or otherwise aided and abetted in the planning, preparation or execution of a crime referred to in articles 2 to 5 of the present Statute, shall be individually responsible for the crime."

To show that these individuals committed violations of Article 3, and have responsibility for these acts under Article 7(1) of the Statute, three conditions must be shown (see *Prosecutor v. Tadic*, Case No. IT-94-1-T, Trial Chamber, 7 May 1997, paragraphs 674-80; and *Prosecutor v. Delacic, Mucic, Delic and Landzo*, Trial Chamber, Case No. IT-96-21-T, 16 November 1998, paragraphs 326-27):

- i) that specific attacks constitute a violation of Article 3.
- ii) that Messrs. Blair, Cook and Robertson participated in jointly ordering these attacks.
- iii) that these individuals performed these acts with knowledge that it would assist in the commission of a criminal act.

i) the attacks constitute a violations of Article 3.

Article 3 states:

"Violations of the laws or customs of war.

The International Tribunal shall have the power to prosecute persons violating the laws or customs of war. Such violations shall include, but not be limited to:

[...] (b) wanton destruction of cities, towns or villages, or devastation not justified by military necessity;

- (c) attack, or bombardment, by whatever means, of undefended towns, villages, dwellings, or buildings;
- (d) seizure of, destruction or wilful damage done to institutions dedicated to religion, charity and education, the arts and sciences, historic monuments and works of art and science; [...]"

In *Prosecutor v. Tadic, Decision on the Defence Motion for Interlocutory Appeal on Jurisdiction* (Case No. IT-94-1-AR72, Appeals Chamber, 2 Oct. 1995, paragraph 94), the Appeals Chamber of the International Criminal Tribunal gave four conditions for an act to fall within the scope of Article 3:

- (i) the violation must constitute an infringement of a rule of international humanitarian law;
- (ii) the rule must be customary in nature or, if it belongs to treaty law, the required conditions must be met [...];
- (iii) the violation must be "serious", that is to say, it must constitute a breach of a rule protecting important values, and the breach must involve grave consequences for the victim [...];
- (iv) the violation of the rule must entail, under customary or conventional law, the individual criminal responsibility of the person breaching the rule."

The Appeals Chamber argued that Article 3 was a "residual" clause, conferring "on the International Tribunal jurisdiction over any serious offence against international humanitarian law not covered by Articles 2, 4 or 5" (paragraph 91). Therefore, the list of violations in Article 3 is, in accordance with a literal reading, non-exhaustive. As the Appeals Chamber stated, "the primary purpose of the establishment of the International Tribunal [was] not to leave unpunished any person guilty of any such serious violation, whatever the context within which it may have been committed" (paragraph 92).

In each case where a violation of Article 3 is being alleged in this submission, each of these four conditions will be demonstrated.

ii) **actus reus.**

In *Prosecutor v. Delalic, Mucic, Delic and Landzo* (Trial Chamber, Case No. IT-96-21-T, 16 November 1998, paragraph 327), the Trial Chamber of the International Criminal Tribunal stated that the relevant act:

"includes all acts of assistance that lend encouragement or support to the perpetration of an offence [...] the relevant act of assistance may be removed both in time and place from the actual commission of the offence. Furthermore, such assistance may consist not only of physical acts, but may also manifest itself in the form of psychological support given to the commission of an illegal act through words [...]"

NATO policy is determined through the North Atlantic Council, established by Article 9 of the North Atlantic Treaty signed in Washington D.C. on 4 April 1949, at which the governments of all NATO States are represented. Under the North Atlantic Treaty, a joint decision-making process based on consensus and common consent was instituted, and decisions represent the common determination of all the countries. In actual reality, the UK as a nuclear power, permanent member of the Security Council, and substantial provider of troops to NATO has a greater weight in NATO decision-making than many of the smaller State parties. Messrs Blair as Prime Minister, Cook as Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs, and Robertson as Secretary of State for Defence, all actively participated in NATO decision-making in the North Atlantic Council, and at the Heads of Government Summit in Washington D.C. from 23 April to 25 April 1999. There can be little doubt that these three individuals were of crucial importance in determining all aspects of NATO policy towards Yugoslavia in and before the period of the bombardment, including the determination of the nature of the sites to be targeted.

iii) **mens rea.**

In *Prosecutor v. Delalic, Mucic, Delic and Landzo* (Trial Chamber, Case No. IT-96-21-T, 16 November 1998, paragraph 326), the Trial Chamber of the International Criminal Tribunal defined the mental element by stating that the act must have been "performed with knowledge that it will assist the principal in the commission of the criminal act". However, this element need not have been directly expressed, but can be inferred from circumstances (infra, paragraph 328). As Prime Minister, Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs, and Secretary of State for Defence, these three individuals would have received descriptions of the relevant provisions of international humanitarian law from their subordinate officials. In addition, a number of prominent sources, including news media in the United Kingdom and the Government of Yugoslavia, frequently alleged that NATO was committing violations of international humanitarian law on the territory of the Federal Republic of Yugoslavia. These factors appear to constitute a sufficient condition that the individuals had the knowledge that their acts could be assessed in terms of international humanitarian law.

6. Article 7(3) responsibility. Article 7(3) of the Statute states:

"The fact that any of the acts referred to in articles 2 to 5 of the present Statute was committed by a subordinate does not relieve his superior of criminal responsibility if he knew or had reason to know that the subordinate was about to commit such acts or had done so and the superior failed to take the necessary and reasonable measures to prevent such acts or to punish the perpetrators thereof."

The form of individual criminal responsibility that arises from the basis of alleged positions as superiors to the perpetrators of the crimes alleged is commonly known as "command responsibility". In the case of *Prosecutor v. Delalic, Mucic, Delic and Landzo* (Trial Chamber, Case No. IT-96-21-T, 16 November 1998), command responsibility was explained as follows:

"a superior may be held criminally responsible not only for ordering, instigating or planning criminal acts carried out by his subordinates, but also for failing to take measures to prevent or repress the unlawful conduct of his subordinates." (paragraph 333).

This concept was formulated in Article 87 of the First Additional Protocol to the Geneva Conventions of 1949, and is now part of customary international law (ibid, paragraphs 340, 343).

In the case of *Delalic et al.*, the Trial Chamber formulated 3 elements of command responsibility:

- "(i) the existence of a superior-subordinate relationship;
- (ii) the superior knew or had reason to know that the criminal act was about to be or had been committed; and
- (iii) the superior failed to take the necessary and reasonable measures to prevent the criminal act or punish the perpetrator thereof." (paragraph 346).

Each of these three elements will be considered separately, with regard to the circumstances under examination in this submission.

i) The superior-subordinate relationship.

In the Commentary to Additional Protocol I, the superior-subordinate relationship is seen "in terms of a hierarchy encompassing the concept of control" (Commentary to the Additional Protocols, para.3544). In the Delalic case, it was stated that this concept of control must involve real political control over the actions of another, and not just formal structures of authority without substance: "it is necessary that the superior have effective control over the persons committing the underlying violations of international humanitarian law, in the sense of having the material ability to prevent and punish the commission of these offences." (*Prosecutor v. Delalic et al.*, paragraph 378). In addition, the superior need not be a military commander, as implied in Article 7(2) of the Statute.

NATO is closely controlled by civilian heads of government. The authority to launch airstrikes had to be given to the Secretary-General of NATO by the political leaders of the individual States, and the governments are continually consulted by NATO throughout military operations. Messrs Blair, Cook and Robertson could at any stage have requested an alteration in policy, or specific acts to be committed or abstained from; due to the leverage of the United Kingdom within NATO, it is highly likely that such alterations, acts or omissions would have been taken place. Indeed, Mr Robertson said in the House of Commons:

"I personally approve some of the targets, but for most, I have now delegated the decisions to the operational commanders. That allows them to make decisions quickly and to respond to changing requirements. However, I retain the ultimate authority and responsibility for those decisions." (19 April, Hansard, col.667, p.830)

Therefore, the superior-subordinate relationship clearly holds with regard to the position of the accused individuals in relation to the military operations conducted.

ii) Knowledge of act or imminence of act.

In the Delalic case, the principle of knowledge was formulated as follows:

"a superior may possess the mens rea required to incur criminal liability where: (1) he had actual knowledge, established through direct or circumstantial evidence, that his subordinates were committing or about to commit crimes referred to under Article 2 to 5 of the Statute, or (2) where he had in his possession information of a nature, which at the least, would put him on notice of the risk of such offences by indicating the need for additional investigation in order to ascertain whether such crimes were committed or were about to be committed by his subordinates." (paragraph 383).

It will be argued in paragraphs 7 to 10 below that a series of crimes occurred in and through the NATO bombardment of the Federal Republic of Yugoslavia, and that no action was taken by the political leaders named to prevent future offences of this nature. The nature of the earlier offences was public knowledge, and was widely discussed throughout the political arena in the United Kingdom, including by the three individuals themselves. By taking no action to prevent future offences, whilst fully aware that similar offences had taken place in the past in highly similar circumstances, the second form of mens rea is certainly established with regard to future offences. With regard to past acts, knowledge of their nature was widespread throughout society at large, and often given by NATO spokespersons themselves. In such circumstances, the first form of mens rea - an imputation of holding actual knowledge of past crimes - can be ascertained.

iii) The taking of necessary and reasonable measures.

This element of command responsibility was elaborated upon in the Delalic case:

"The legal duty which rests upon all individuals in positions of superior authority requires them to take all necessary and reasonable measures to prevent the commission of offences by their subordinates or, if such crimes have been committed, to punish the perpetrators thereof" (paragraph 394). In the cases to be examined, no measures at all were taken by Messrs Blair, Cook and Robertson to either prevent a certain category of future violations or to take punitive actions against those individual subordinates who had committed past acts which constitute a serious violation of the laws and customs of war.

To Part II of the Submission

Back to Part ICRIMES ALLEGED

7. COUNTS 1-4

The targeting of civil infrastructure, electricity facilities, television studios, civic buildings and factories.

(a) Attacks on Novi Sad.

Novi Sad is capital of Vojvodina, the northernmost region of Yugoslavia. It is difficult to conceive how its civil infrastructure - its roads, its bridges, its tunnels - have any military connection with human rights abuses in, and forced deportations from, Kosova which is some 600km away by road.

Various elements in the civilian infrastructure of Novi Sad have been targeted by NATO, particularly the bridges over the river Danube. The first bridge attacked was the Varadin bridge (commonly known as Varadinski Most), in the early morning of April 1, 1999. The bridge was built in 1945 out of construction materials left over by the retreating German occupation army (there was another bridge on the same location before World War II which was destroyed by the Germans at the beginning of the war), to connect Petrovaradin, a little town across the Danube, with the historic centre of Novi Sad. The inhabitants of Petrovaradin are mostly elderly, and the bridge provided their pedestrian route into the town of Novi Sad. The bridge was 310m long, and used for car, pedestrian and bus traffic. It had only two narrow lanes for cars and a two side lanes for pedestrians. As a serious shortcoming, the bridge itself was very low (it is the lowest bridge from Schwartzwald to the Black Sea) and large ships could not pass underneath when the waters were high. It was for this reason that the Novi Sad local government was trying to obtain loans from the European Union to lift it to enable traffic on the Danube during high waters season. The attack on April 1 destroyed the bridge.

The second bridge attacked and destroyed was the Sloboda Bridge ("The Bridge of Liberty") on Saturday, April 3 at 7.45 p.m. This bridge is on the main civilian interstate highway on the Belgrade - Novi Sad - Budapest route. It connects new Novi Sad (Liman 2) with Sremska Kamenica. It was a modern bridge constructed in the 1980s, with three car lanes in both directions and two pedestrian tracks on the sides. The bridge provided the only reasonable route for the people of Novi Sad to reach the large medical complex in Sremska Kamenica, which specialised in heart diseases.

The bridge was destroyed when hit by two bombs. Witnesses report that there were six or seven cars and some pedestrians, including children, on it. Mr Bojan Andric, an English teacher from 69 Bul Cara Lazara Boulevard in Liman 3, Novi Sad, witnessed the destruction of the Sloboda bridge:

"The attack was just some time after 7 p.m. during the last moments of daylight. There were people on it at the moment and it was horrible watching them fall over into the river together with their cars. It is important to know the fact that when one had to cross the bridge by car (after the destruction of the first bridge) they made the crossing at the fastest possible speed so it was extremely difficult for those caught on it at the moment of the attack to break and stop.

I saw a car speeding down from Srem bank that managed to break after the first rocket struck, had just enough time to go into reverse and reach the tunnels before the second one struck. The first rocket hit the Backa side pillar and broke it and since the bridge was a suspended one it collapsed immediately. The second one hit the middle of the bridge or the second pillar on Srem side but I cannot tell for sure because the smoke covered it at the moment and the sun had just set so it went into complete darkness. I can say for sure that many people were killed in that attack and that the exact number will probably never be found out. It was a horrible experience. The planes attacking the bridge sneaked down river flow from Croatia after they attacked Bratstvo Jedinstvo Bridge in Backa Palanka."

(personal correspondence, 1 May 1999)

The third and solely remaining bridge in Novi Sad to be attacked, the "Zezelj's bridge" (named after its constructor), had to be repeatedly struck by NATO in order to ensure its complete destruction. Zezelj's Bridge was a pedestrian, railway and car bridge, providing the the major (and by far the most practical) railway connection from Novi Sad to the city of Belgrade, as well as further afield, as well as carrying most of the road transport to Belgrade. It also carried water supply installations. It had two huge reinforced concrete arches on both sides and it was feared that its destruction and sinking into the Danube may cause floods in the city of Novi Sad. It was first attacked on Monday, April 5, causing damage but not collapse. On Wednesday, April 21 there was another unsuccessful attempt to destroy bridge. On Thursday, April 22, the bridge was attacked during the daytime (between 3 and 3.20 pm) by four cruise missiles. Three of them hit the bridge at the spot at which the two arches come together. There were some workers on the bridge at the time of this attack trying to fix the damage previously made. On April 24, there was yet another attack on this bridge. Finally, at 1:15am on the 26th of April, the bridge was finally destroyed, in an attack lasting 30 minutes.

In addition to the three bridges in Novi Sad, the bridges over the Danube throughout the surrounding region have also been targeted. The bridge over the Danube at Beska, Indjaja municipality, which carried transport from Belgrade to Hungarian border, was firstly hit and damaged on April 1, 1999. Further strikes on 21 April destroyed this bridge. The "Mladosti" (Youth) Bridge over the Danube, connecting Backa Palanka with Ilok (30 miles west of Novi Sad, near the border with Croatia) was damaged when targeted on the night of 3-4 April. Part of the highway over the international railway near Horgosh, 3km from the Hungarian border, was targeted and destroyed on 12 May.

In addition to these attacks upon bridges, numerous other civilian targets in Novi Sad have been targeted by NATO. Factories making pesticides, rubber products, detergents and motorbikes have been destroyed. The RTS (Serbian Radio and Television) Studios in Sremska Kamenica, Novi Sad, were attacked twice on 3 May 1999, at 9:45pm and 9:55pm, destroying the buildings and the transmitters. Jelena Krajnovich, of Strumicka 5, 21000 Novi Sad, witnessed the bombing of the RTS Studio:

"I saw from my balcony the first bombs on the TV station and after that I quickly ran inside but the detonation pushed me over and I fell down. I woke up my father. The second detonation was two times stronger. My father, I and two girls from the fifth floor were in my flat. The detonation was terrible. The television building is about 400 meters in air-line from my balcony."

(Personal communication, 18 May 1999).

Broadcasting from this building had been stopped after previous attacks, and therefore no conceivable function - military or otherwise - could have been served by these further, more extensive attacks.

Residential areas of Novi Sad have also been targeted: at 2:10pm on 6 May 1999, the Detelinara residential zone was hit by a NATO missile, severely damaging 80 apartments and the Svetozar Markovic Toza elementary school, as well as injuring 40 individuals.

Most prominently, the Novi Sad central government building (the "Banovina") was hit by a cruise missile on Monday, 19 April 1999 at 1:30a.m. The building houses the Vojvodina executive council, as well as a number of administrative agencies and their branches in it (including the Ministry of Education and Ministry of Justice), with all the accompanying clerks and secretaries. This building has never been used for military purposes. In fact, the missile hit the area of the building where the administration of social welfare programmes occurred. The building itself can be considered to be a historic or artistic monument, as it is one of the most celebrated works of the most famous Vojvodina architect Dragisa Brasovan, constructed between 1936 and 1939 in white marble to resemble a white ship.

Each of these sites deliberately targeted by NATO are civilian objects, falling within the scope of protection of Article 52 of the 1977 Geneva Protocol I Additional to the Geneva Conventions of 1949 [hereafter, Geneva Protocol I]; that is, these objects are not military objectives, defined as "those objects which by their nature, location, purpose or use make an effective contribution to military action and whose total or partial destruction, capture or neutralization, in the circumstances ruling at the time, offers a definite military advantage". The fixed location in the north of the Federal Republic and non-military function of these objects ensures that they are clearly civilian objects. For example, the Backa Palanka bridge, connecting Yugoslavia and Croatia, and the Horgosh highway bridge, leading from Hungary to Yugoslavia, clearly have no relation to the war in Kosova, as military supplies would not, in any conceivable political near future, be transported from Croatia or Hungary (a NATO member) to Serbia to assist the latter. The prohibition on the attack on civilian objects is unequivocally a part of customary international law, affirmed as the "basic rule" of international humanitarian law in Article 48 of the Geneva Protocol I. Therefore, the first two conditions for an act to fall within the scope of Article 3 of the Statute of the Tribunal (see paragraph 5.i., above) can be considered to be met.

The third condition is that the violation must constitute a breach of a rule protecting important values, involving grave consequences for the victim. Vojvodina is the major food producer in the Federal Republic of Yugoslavia, a role which has been reinforced due to tensions with neighbouring States and the concomitant difficulties encountered in importing goods. Imports from States to the north of Yugoslavia must also pass through Vojvodina. Novi Sad, as the capital of the region, is the major trade and transit centre. By preventing all forms of reasonable access across the major river, the Danube, and by destroying the major administrative centre for the region, NATO has greatly hampered the ability of the people and the authorities in Yugoslavia to transport primary commodities from Vojvodina into the rest of the country with any degree of efficiency. The situation is described by Mrs Maja Stanivukovic, a lecturer in private international law from Novi Sad University School of Law:

"the destruction of bridges has completely separated one part of Vojvodina (Srem) from the other part (Backa). For example, people from Sid, a small town in Srem who used to need one hour to get to Novi Sad across the bridges, now need to go all the way through Banat (the third region of Vojvodina, where there is one remaining bridge) if they want to reach Novi Sad by car. This takes them approximately three hours."

(personal correspondence, 3 May 1999)

The associated shortages constitute a sufficient condition to fulfil the role as a grave consequence.

In addition, the water supply on the right bank of the Danube (the town of Petrovaradin and villages surrounding it, home to approximately 40,000 people) has been completely cut off due to the destruction of the waterpipe lines on the bridges; while the water supply on the left bank - the city of Novi Sad (approximately 300,000 people) has been seriously disrupted with the higher stories of highrise buildings unable to get water.

The fourth condition is that such acts must entail the individual criminal responsibility of the person breaching the rule. Attacks on the civilian objects specified above fall within Article 3, sections (b) and (c) of the Statute, involving devastation not justified by military necessity, and attack and bombardment of undefended buildings. The attack on the city hall may also constitute a violation of Article 3(d) of the Statute, destruction of a historic monument or a work of art.

(b) Attack on the Radio Televizija Srbija (RTS) Studio in central Belgrade, 23 April 1999.

At 2:06 a.m., April 23, NATO bombed the central studio of the RTS, the State-owned broadcasting corporation. Between 10 and 17 individuals working inside the Studio were killed, all of whom were junior personnel. Approximately 100 people were working in the building at the time of the attack. The attack also damaged the transmission tower as the top two floors of the building collapsed, destroyed the walls, and started a fire that was still burning at sunrise.

There can be no doubt that the Studio was directly targeted, following threats from NATO in prior days concerning the output of the television station, indicating (temporarily) that the studio would be targeted unless the RTS television channel broadcast six hours per day of Western media reports. Mr Tony Blair, Prime Minister of the U.K., said: "It is the apparatus that keeps him [President Milosevic] in power and we are entirely justified as Nato allies in damaging and taking on those targets." (quoted in The Times, London, 24 April 1999). On a further occasion, Mr Blair said:

"We have to target his military machine and the whole apparatus of dictatorship. The state-controlled media is one part of that, and I think it is a right and justified target for us. We certainly knew that these things [viz., television facilities] were legitimate targets, absolutely, and they are legitimate targets." (Transcript of Interview, 'The Newshour With Jim Lehrer' (PBS), Washington D.C., Friday 23 April 1999).

A NATO spokesperson, Colonel Konrad Freytag, GEAF, SHAPE, said a few hours after, and in direct reference to, the bombing of the RTS Studios: "Strikes against TV transmitters and broadcast facilities are part of our campaign to dismantle the FRY propaganda machinery which is a vital part of President Milosevic's control mechanism." (NATO Press Conference, Washington D.C., 23 April 1999). Mr George Robertson, Secretary of State for Defence, when asked about the bombing of the RTS Studios, said:

"The fact is that many of these targets are indeed the brains behind the brutality going on in Kosovo today, part and parcel of the apparatus that is driving this ethnic genocide that is going on inside this part of the former Yugoslavia and so long as that continues it is seen that we must attack those targets." (Briefing by the Defence Secretary, 30 April 1999).

Moreover, there can be little doubt that NATO personnel were aware that there would be people working inside the RTS building during the night. RTS was broadcasting at the time of the bombing, and operated certain 24-hour services, as was well known. It has been widely reported that messages were passed from NATO to foreign journalists, who customarily filed their reports from and filmed at the RTS building, not to be present during that night, confirming that NATO was well aware that activities continued through the night at the building.

Article 51 of the Geneva Protocol I prohibits attacks on the civilian population. A civilian is defined in Article 50 of Protocol I as a person who does not fall into the categories of persons referred to in Articles 4A(1), (2), (3), and (6) of the Third Geneva Convention of 1949, and Article 43 of the Protocol. Media workers do not fall into any of these categories; indeed, war correspondents are mentioned in Article 4A(4), and this group is markedly omitted from the list of military personnel in Article 50 of Protocol I. Therefore, if the attack had been launched at this group of people, it was a violation of international humanitarian law.

The alternative argument is that the NATO attack was directed against the building in which these individuals worked, viz., the television studios. Article 51(5) of Geneva Protocol I prohibits as indiscriminate attacks "which may be expected to cause incidental loss of civilian life, injury to civilians, damage to civilian objects, or a combination thereof, which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated." The concrete and direct military advantage was minimal, especially as RTS were able to begin broadcasting again six hours later, an ability which it is highly improbable that NATO commanders were unaware of. The loss of civilian life renders this attack indiscriminate. Moreover, the RTS studio could itself be considered a civilian object, and thus not a legitimate target for attacks. Finally, if the military objective was to prevent the transmission of "propaganda", NATO could have targeted the isolated transmission towers instead to avoid the loss of life; under Article 57(3) of Geneva Protocol I, such a target must be preferred.

NATO's attack on the RTS Studio thus violates Article 51 of the Geneva Protocol I. The prohibition of indiscriminate attacks on the civilian population is one of the most important and repeatedly affirmed rules of international humanitarian law. There can be little doubt as to its customary status. Since the deaths of between 10 and 17 human beings constitute a grave consequence for the victims, and since violence to life and person is prohibited by Common Article 3 of the Geneva Conventions (the violation of which in international or internal conflicts entails individual criminal responsibility: *Prosecutor v. Delalic et al.*, paragraph 306, 314), the four conditions for an act to come within the scope of Article 3 of the Statute are fulfilled.

(c) Attacks on factories in Pancevo.

Pancevo is a major industrial centre of Yugoslavia, on the north bank of the Danube. It is approximately 15km from Belgrade, and has 120,000 inhabitants. Its chemical factories has suffered 2 major assaults by NATO.

Firstly, on 15 April 1999, at 22:40p.m., the Petrochemical Complex in Pancevo run by the corporation HIP Petrohemija Pancevo was extensively bombed. Installations and equipment of the Vinyl Chloride Monomer plant and Ethylene plant were directly hit. Nearby explosions damaged the Chloralkali plant and Polyvinylchloride plant and buildings inside the complex, as well as a large number of civil houses and flats in the surrounding area. Due to a fire caused by the bombardment, large quantities of toxic matters such as chlorine, ethylene dichloride and vinyl chloride monomer flowed out. The transformer stations were also heavily damaged, and the highly toxic transformer oil flowed out. On the same night, NATO also hit the ammonia and power supply divisions of the Hip Azotara Fertiliser company, totally destroying them as well.

Secondly, NATO launched substantial air operations against factories in the same industrial complex in Pancevo at 1a.m. on April 18, 1999. The NPK fertiliser plant was hit as well as the petrochemical and refinery facilities, causing substantial damage to all of these factories. As a consequence, a major ecological problem resulted, with chlorine, vaporised hydrochloric acid and phosgene released into the atmosphere, and 20km oil slicks forming in the Danube. At least 50 residents of Pancevo were reported suffering from phosgene poisoning. Probably most worryingly, the bombing caused a large spillage of highly carcinogenic Vinyl Chloride Monomer (VCM). Measurements of VCM concentration 4 hours after the attack and 3 km away from the site showed 0.36 mg/m³ (7200 times the recommended maximum level) and at another position 0.53 mg/m³ (10600 times the recommended maximum level).

The exclusively civilian nature of these facilities is well established. Dr Slobodan Tresac, General Director of the Petrohemija Pancevo plant, stated in a press release on 16 April 1999 that "the range of products of "Hip Petrohemija" Dp Pancevo, is of exclusively civil nature". The following testimony was received from Dr. Dusan V. Subotic, now of 901-72 Gamble Avenue, Toronto, Ontario, M4K 2H1, Canada. Dr Subotic worked at Hip Petrohemija from May 1st, 1991 until April 1995, when he was moved to Canada, and therefore knows the plant extremely well:

"As an ex-employee of the Yugoslav Petrochemical Complex in Pancevo, I can assure you that this chemical plant was not a military complex, nor it had any capabilities to produce any chemicals, materials or precursors for the military use. I spent as a senior research scientist with the Petrochemical Complex (HIP - Petrohemija Pancevo), and I know very well what the complex was capable to manufacture. It used light oils to produce raw materials for polyethylene, both LDPE and HDPE (low density and high density materials). The rest, so called C-4

fraction was shipped to another location, which used it for polybutadiene production (synthetic rubber). The Complex had electrolysis, to produce Cl, which is used to produce VCM, a monomer for PVC production. The plant which produced VCM was destroyed and there is great concern as VCM is highly carcinogenic.”
(personal communication, April 30, 1999)

Since these attacks were upon civilian objects they must once again be seen to be contrary to established customary international humanitarian law. The grave consequences for the victims can be seen in the suffering caused by the release of toxic chemicals in Pancevo. In addition, the destruction of the fertiliser factory at the time of spring sowing has prevented the growing of crops in Vojvodina, which received the majority of its fertiliser from Pancevo. These attacks draw international criminal liability due to the undefended nature of the buildings. Therefore, these attacks fall within the scope of Article 3 of the Statute.

To Part III of the submission

Back to Part II(d) Attacks on Nis

On 7 May, NATO commenced its extensive bombardment of Nis, the third largest city in Yugoslavia. Although some thirteen attacks had been made by NATO between the start of the conflict and that date, military operations on and after 7 May were of a greatly increased scale, and were considerably more widespread. The bombardment commenced at 3am, when suburbs of Nis were attacked. A further 2 attacks were made upon the airport before dawn. At 11:20a.m., the city centre was attacked, in a bombardment which lasted for a period of some hours, despite the absence of military objects in central Nis.

An Associated Press report of 7 May gave the following account:

"An Associated Press reporter, taken to the scene by Serbian authorities, saw destruction to an entire street near Nis University. One house was completely burned. Dozens of others had their windows blown out and their walls were pierced by what appeared to be fragments of cluster bombs. Several cars were destroyed.

A bit farther, in the Anete Andrejevic street near a market place, three bodies were lying in pools of blood. One was that of an old woman surrounded by pieces of carrots. The other two were men, one dismembered. Unexploded yellow bomblets were scattered over the pavement."

(*'Milosevic Opens Door to Peace Deal'* by George Jahn, The Associated Press, 7 May).

At least 13 people were killed and 60 injured in the attacks on the city centre, in particular through the use of cluster bombs in the bombardment of the market place, next to the University and the old city castle, and the city hospital. The Medical Care station "12. Februar" on Sumatovacka street, near the University building and the market place, was attacked, killing some people in and around it, including Dr Olga Spasic. In the body of one man found dead in front of the medical station, the autopsy found 450 shrapnels. The second attack was on the hospital area, 2 km away from the first site. The Institute of Pathology, located next to the east entrance into the hospital, was bombed. 200m to the east of the Institute is the Medical Emergency center (not part of the hospital), and 500m away from the Institute is the Military hospital, the only military object in the vicinity, but protected under international humanitarian law. In the parking station next to the Institute, many cars were destroyed and some people died. Most of the people died in the neighbouring streets, in their backyards and in their homes.

In addition, a bridge over the Nisava river in the downtown area was targeted and heavily damaged, with hits sustained in the middle of the left lane and the middle pillar. This bridge functioned for pedestrians and cars. It has two car lanes and two side lanes for pedestrians, and is about 70 - 80 meters long. It is less than 500 meters from the heart of the city, and clearly has no military significance. Less than 50 metres from this bridge is the house of the Greek Consulate which was damaged, along with many other building 500 meters away.

The devastation caused to Nis is ably summarised by Professor Dr. Ninoslav Stojadinovic, the Head of the Department of Microelectronics, Faculty of Electronic Engineering, University of Nis, Beogradska 14, 18000 Nis:

"On Friday I was a close witness of a massacre in the city center of Nis, very close to the University building. At 11:30 am a cluster bomb exploded in a pure residential area with a market nearby, and another one in the university clinic and surrounding area two miles from there. Let me explain to you the meaning of the NATO's phrase 'collateral damage': 15 people were killed and more than 60 seriously injured. I personally saw body of a pregnant woman lying on the street with a bag with groceries besides. One of my assistants lost two uncles who were repairing a car in the yard of a small house. Professor from my faculty had left his house ten minutes before it was hit and his dog killed. And here is how NATO 'is doing everything possible to minimize the risk to civilian population': the day after massacre, on Saturday at 4 pm a small bridge of no strategic importance was hit in the Nis city center, less than 50 meters from the area hit on Friday. Very, very fortunately, no one was killed, and only 20 people were injured. Other residents of Yugoslavia have their own stories. And they are all looking up into the sky and asking: Is there a justice in this world? Is there anybody who can stop this madness? Is there anybody who can punish those who 'for humanitarian reasons' do things like throwing cluster bombs on the markets and hospitals in a city center at noon?"

(Personal communication, 11 May).

A further set of attacks was made on Nis on 12 May. One resident of Nis, Miomir Sakic, a graduate from the University of Nis, and English translator and internet operator at the "Elektronska Industrija" factory, reported the following events:

"On 12 May, NATO targeted the residential area of Nis (I live there). This is purely residential area with residential houses, buildings, shops, shopping malls, market places. The nearest factory is 2 km away, and the nearest (and only) military object is 1 km away and that is military hospital. From the beginning of this war people living in this area (including myself) were somehow relaxed because nobody could imagine that this part (east) of the city could be targeted. However, the attack began at 2.55 P.M. and ended at 3.25 P.M. The surface of about 5-6 square km was covered with cluster bombs. Many of them exploded and many remained unexploded. 3 people were seriously wounded and hospitalized, 10 were lightly wounded. Fortunately, nobody was killed. The bombs flew everywhere, through the roofs, windows, balconies. Many flats were destroyed. After the attack the police blocked the whole area because of unexploded bombs, and there were many of them. For three days we've been listening to the explosions of those bombs being deactivated by the police."

(Personal communication, 16 May 1999).

The widespread destruction caused to Nis is an indication of a wider NATO strategy with respect to these attacks. NATO spokespersons indicated that

the airfield was the sole target in Nis; however, this does not explain why four different attacks were made on Nis on 7 May 1999, nor why the residential area in the east was extensively bombarded on 12 May. The evidence on the ground directly contradicts the statements made by NATO spokespersons that the attacks were directed solely at military objects, and there appears to be at least a prima facie indication that NATO has engaged in wanton destruction of the city of Nis, not justified by military necessity.

(c) Attacks on electricity supplies throughout Yugoslavia

Electricity stations throughout Yugoslavia have been targeted by NATO from almost the beginning of the conflict, with the first such attacks on 26 March. However, on the night of 2-3 May 1999, NATO commenced a new phase in the conflict when 5 major electricity substations were targeted simultaneously, shutting off power supplies to 70% of the population, at NATO's estimate (see the quote in para.1). From this date onwards, power supplies have constituted a major target of NATO, with grave consequences for the people of Yugoslavia. Further attacks of a widespread nature were made on electricity substations on the night of 8 May, when the Obrenovac station, which supplies electricity to most of Belgrade, was bombed; on 13-14 May, power supplies to Nis, Novi Sad, and much of Belgrade were bombed, leaving these cities without electricity for up to three days; on 22 May, when electricity supplies to 16 cities were cut off when the Kolubara plant, supplying electricity to central and northern Serbia as well as Belgrade, was attacked; and on 23 May, when further attacks were made on electrical installations in Nis, Kostalac and Vojvodina.

Although NATO has claimed that it is using graphite bombs, which short-circuit the power network and do not lead to long-term damage of the electricity infrastructure, conventional bombs have been used on power stations on at least one occasion (on the power plant at Obrenovac) in this stage of the conflict. Furthermore, humanitarian difficulties are not eliminated by the use of this sort of bomb. For example, at the Belgrade Institute for Prematurely Born Infants, hosting approximately 70 such babies, grave difficulties were caused by the attacks. The Institute has a backup generator, usually providing enough electricity for the incubators and oxygen machines, but which is unable to provide enough power to sustain the monitoring mechanisms in operation, or to maintain constant temperature and humidity, which are necessary for prematurely born infants. In at least one case, the generator was not able to provide enough electricity for oxygen supplies either, causing severe problems to one infant.

The loss of electricity supplies has further consequences of significance. The loss of electricity entails that air raid sirens do not work, preventing the indication of NATO attacks, and exposing individuals to even greater harm. The inability to pump water has been widely commented on, and has resulted in only 40% of the residents of Belgrade having access to water. Severe public health problems are likely to result; for example, the Narodni Front Maternity hospital in Belgrade is reported to have suffered a shortage of water. The loss of communication with people outside the immediate locality effectively deprives the people of Yugoslavia of a political voice to make known the problems they face. In parallel, it prevents the people of Yugoslavia from receiving information about the situation of other persons in other parts of the country.

NATO has justified its continuing attacks on the electricity system of Yugoslavia by claiming that it also hampers the military effort, by preventing the operation of command and communication facilities. However, the military benefits associated with such attacks appear insignificant compared to the problems encountered by the civilian population. The attacks on electricity facilities thus appears to be a gross violation of the principle of proportionality, falling within Article 3 of the Tribunal Statute.

(f) Other parts of the civilian infrastructure that has been attacked by NATO.

In addition to the bridges in and around Novi Sad (section a, above), the following major bridges have been destroyed, bringing the total number of destroyed bridges to 20:

1. The bridge over the Ibar river, Biljanovac municipality, connecting Raska and Kraljevo (5 and 13 April 1999);
2. The bridge over the Vrbaska river near Jezgrovic (5 April);
3. The "Lozno" railway bridge near Usfe (5 April);
4. The road bridge on the road leading to Brvenik, near Usce (5 April);
5. The bridge near Zubin Potok, on the Kosovska Mitrovica - Ribarice road (5 April);
6. The old bridge on the river Rasina near the town of Krusevac (12-13 April);
7. The new bridge on the river Rasina near the town of Krusevac (12-13 April);
8. The Krusevac-Pojate bridge on the river Zapadna Morava, at the village of Jasika (13 and 15 April);
9. The railway bridge on the river Lim, between Priboj and Prijepolje, near hydroelectric power station Bistrica (15 April);
10. The bridge on the river Ibar, at the village of Brvenik, linking Korlace and Raska (15 April);
11. The bridge between Smederevo and Kovin (16 April);
12. The railway bridge on the river Kostajnica, near Kursumlija (18 April);
13. The bridge over the regional Kursumlija - Prokuplje road;
14. The bridge over the river Vrapcevska Reka near the village of Ribarice, from the direction of Kosovska Mitrovica;
15. The bridge over the railway track on the regional road Biljanovac - Mt. Kopaonik;
16. The railway bridge near the village of Rudnica in the vicinity of Raska, on the Kraljevo - Kosovo Polje railway line.

The following bridges have been damaged, as well as the Mladosti bridge mentioned above, bringing the total number of damaged bridges to 12:

1. The new railway/road bridge over the Danube connecting Bogojevo and Erdut was damaged (5 April 1999);
2. The road bridge along the Magura Belafevac road, 15 kilometres from Pristina, suffered extensive damage;
3. The bridge along the Nis-Pristina primary road, near Kursumlija, was extensively damaged (5 April);
4. The Grdelica gorge railway bridge, on the river Juzna Morava, was damaged (12 April);
5. The Grdelica gorge road bridge, on the river Juzna Morava, was damaged (12 April);
6. The road bridge over the Kosanica river near Kursumlija was damaged (13 April);
7. The road bridge on the river Toplica, on the Nis-Pristina road near the town of Kursumlija, was heavily damaged (14 and 19 April);
8. The bridge on the river Kosanica, at the village of Selo Visoko, has sustained heavy damages and is out of service (18 April);

includer: tenor

9. The road bridge "Raskrsnica" near Donja Bistrica, on the route Priboj - Prijepolje - Nova Varos, has sustained heavy damages (26 April);
10. The railway bridge on the river Sava near Ostruznica, has been heavily damaged (21, 23 April);
11. The railway bridge on the Kraljevo - Raska railway line, near Kraljevo, has been heavily damaged (23 April);
12. The bridge over the river Begej at Banatski Dvor, in Vojvodina (20 May);
13. The bridge on the road from Nova Varos to Uzice (30 April);
14. The Bojiste bridge over the Ibar river, at Jerinja, near Leposavic (30 April)

Including the factories in Pancevo mentioned above (section c), the following refineries, warehouses and factories have been damaged or destroyed:

1. Fuel storage in Lipovica, a suburb of Belgrade; facilities set on fire, which spreads to nearby woods. Only extinguished by the following morning (26 March);
2. "Beopetrol" storage in Belgrade (4 April);
3. "Beopetrol" storage in Bogutovac (4-24 April);
4. Fuel storage of the boiler plant in Novi Beograd - see below (4 April);
5. Chemical plant "Prva Iskra" in Baric - destruction of the production line (19 April);
6. Oil Refinery in Pancevo - totally demolished (4-16 April);
7. Petrochemical industry "DP HIP PETROHEMIJA" in Pancevo - totally demolished (14-15 April);
8. Fertilizer plant "DP HIP AZOTARA" in Pancevo - totally destroyed (14-15 April);
9. "Jugopetrol" installations in Smederevo (4-13 April);
10. Thermo electric power station/boiler plant in Novi Sad (5 April);
11. Oil Refinery in Novi Sad, storage of bitumen (5 and 6 April);
12. "Jugopetrol" storage in Sombor (7 April);
13. Fuel storage "Naftagas promet" which is located 10 km from Sombor (5 April);
14. Naftagas warehouse between Conoplje and Kljaicevo (Sombor);
15. "Beopetrol" fuel storage in Pristina (on 7 April 1999);
16. Jugopetrol warehouse in Pristina (on 12 April 1999);
17. Jugopetrol petrol station in Pristina (on 13 April 1999);
18. Fuel depot in Gruua, near Kragujevac;
19. "Galenika" pharmaceutical complex in Belgrade, the largest in Yugoslavia;
20. Industrial complex "Dvadeset Prvi Maj" in Rakovica;
21. Machine building plant "Industrija Motora Rakovica" in Rakovica (15 April 1999);
22. Factory "Jugostroj" in Rakovica (15 April 1999);
23. Factory "Frigostroj" in Rakovica (15 April 1999);
24. "Lola Utva" agricultural aircraft factory in Pancevo damaged (24 March 1999), and struck three further times by 28 March;
25. "Zdravlje" pharmaceutical plant in Leskovac;
26. "Sloboda" home appliances factory in Cacak destroying, putting its 5000 employees out of work (28 March 1999);
27. "Duvanska Industrija Nis" (Tobacco Industry of Nis) destroyed by fifteen missiles, in an attack which also extensively damaged the adjacent University Engineering Department;
28. "Elektronska industrija" factory in Nis (29 March 1999);
29. "Jastrebac" machine and pumps factory in Nis (7 April 1999);
30. Facilities of the "Beograd" rail company in Nis;
31. Construction material depot "Ogrev Invest" in Nis;
32. General merchandise depot "Kopaonik" in Nis;
33. Production line of the tobacco factory "Nis" in Nis;
34. "Elektrotehna" warehouse in Nis (7 April 1999);
35. Food storage facility "Fidelinka" in Nis (7 April 1999);
36. Facilities of the machine industry in Nis;
37. Office building of the company "So Produkt" in Nis;
38. Facilities of the pharmaceutical company "Velafarm" in Nis;
39. "Zastava" car factory in Kragujevac destroyed by 6 missiles on 9 April, injuring 124 workers; remaining buildings on site destroyed by a missile attack on 12 April 1999.
40. "14 Oktobar" machine factory in Krusevac (12 and 15 April);
41. Production line of the metal factory "Metalac" in Kursumlija (27 April);
42. "Krusik" holding corporation in Valjevo hit and destroyed by 5 missiles (14 April 1999);
43. "Ciklonizacija" in Novi Sad;
44. "Tehnogas" factory, producing toxic gases, in Novi Sad damaged (24 March 1999);
45. "Novograp" company building in Novi Sad; preliminary estimates of costs incurred in the bombing amount to 30 million DEM (26 March 1999);
46. "Gumins" in Novi Sad;
47. "Albus" in Novi Sad;
48. "Petar Drapsin" in Novi Sad;
49. "Motins" in Novi Sad;
50. "Izolacija" in Novi Sad;
51. "Novokabel" in Novi Sad;
52. "Istra" fittings factory in Kula;
53. The port of Bogojevo;
54. "Div" cigarette factory in Vranje (5 April 1999);
55. "Nova Jugoslavija" printers in Vranje (5 April 1999);
56. Furniture factor "Simpo" in Vranje;
57. Textile industry "Jumko" in Vranje;
58. Wood-processing complex "27. November" in Raska;

59. Seam pipes factory in Urosevac;
60. "Milan Blagojevic" chemical plant in Lucani (5 April 1999);
61. Plastics factory in Pristina;
62. 'Kosovka' cotton yarn factory in Pristina (12 April 1999);
63. Shock-absorber factory in Pristina;
64. Surface coal mine "Belacevac";
65. "Binacka Morava" hydro construction company in Gnjilane;
66. Cigarette factory in Gnjilane;
67. Battery factory in Gnjilane;
68. Over 250 commercial and crafts shops in Djakovica, mostly in the old part of the town, were destroyed on 10 April 1999;
69. 'Dijana' shoe factory in Sremska Mitrovica.
70. Beopetrol warehouse in Devet Jugovica, Pristina, damaged (30 April 1999)
71. 'Djuro Strugar' agricultural company machine workshop in Kula (20 May 1999)

The following television and radio transmitters have been targeted and damaged or destroyed:

1. Jastrebac (Prokuplje);
2. Mount Gucevo station (Loznica) on 27 March and 6 April 1999;
3. Cot (Fruska Gora) on 5 April 1999, cutting off transmission to all Vojvodina;
4. Grmija transmitter (Pristina) destroyed on 6 April 1999;
5. Bogutovac (Pristina);
6. TV transmitter on Mt Goles (Pristina);
7. Mokra Gora in Pristina, 25km from Zubin Potok, is damaged (25 March 1999);
8. Kutlovac (Stari Trg);
9. "Cigota" (Uzice);
10. "Tornik" (Uzice);
11. Transmitter on Crni Vrh (Jagodina) on 6 April 1999;
12. 2 antennae of the satellite TV station, "Yugoslavia" (in Prilike near Ivanjica) damaged (13 April);
13. TV masts and transmitters (Novi Sad);
14. TV transmitter on Mt Ovcara (Cacak) destroyed on 14 April 1999;
15. TV transmitter in Kijevo (Belgrade);
16. TV transmitter on Mt Cer;
17. Relay on Mt Jagodnji (Krupanj);
18. TV transmitter "Iriski Venac" (Fruska Gora);
19. TV relay on Mt. Bukulja (26 March 1999);
20. Transmitter in Gazimestan (Pristina);
21. RTV transmitter in Krnjaca (Belgrade);
22. RTV transmitter on Mt. Gobelj (Mt. Kopaonik);
23. RTV transmitter on top of the business centre "Usce" used by RTV Kosava, RTV Pink, SOS channel, TV BK and Radio S (Belgrade).
24. Radio transmitter near Srbobran, northern Serbia on 20 May 1999
25. RTS transmitter in Raska on 19 May 1999
26. Two RTS transmitters at Vrsac destroyed on 30 April 1999

In some of the cases listed above, we have received direct testimony that the facilities were of a purely civilian nature. For example, item no. 4 in the list of factories is a fuel storage plant in Novi Beograd. Professor Dr. Jovan Ilic of Belgrade University (address: Dr. Agostina Neta 84, Belgrade, Yugoslavia) has sent the following testimony:

"Statement on Bombing of Belgrade Heating Plant, to Which I Was a Direct Witness"

I live with my family in the part of the Belgrade called 'Novi Beograd', district 70a. There are about 2,300 apartments in that district of the Belgrade, i.e. about 8,000 inhabitants. It is a relatively new part of Belgrade, built 18 years ago. A number of workers from Belgrade University are living there. I would like to mention that there is not a single military apartment within the whole district [....] 200-400 m away from the eastern part of the district there is a plant called 'toplana' (heat plant), built to heat that district, as well as surrounding ones, with a total of about 300,000 inhabitants. All of these recently built flats do not have possibilities for alternative sources of heating during winter. Belgrade winters are quite cold, with temperatures often dropping 10 to 15 degrees Centigrade below zero and with very strong winds (Kosava).

On the day of Easter, 4 April 1999, the Heat Plant was hit with three missiles. The first strike came at 4:00 AM, followed by two more. The blast and missile fragments after the first explosion destroyed the windows in my apartment.

I looked out of my window and saw a flame pillar about 50 meters high, appearing like a volcano eruption. In the morning, after the sun came I saw that the fuel tanks were directly hit. Many apartments were badly damaged, buildings pierced by missile fragments and the whole heating plant almost destroyed by the explosion and flames.

Later I found out that a man was killed in the attack (burned alive) - the worker on night duty, Slobodan Trisic, father of two.

To clear the last possible dilemma regarding the use of the installation, I would like to stress that the heating plant tanks were almost empty, because April is at the very end of the heating season. If there was even an intention to use the tanks for fuel for military purposes, the tanks would surely be full. On the other hand, if they were full, conflagration would last long and would surely catch the surrounding buildings.

I declare that all the facts given in this letter are true. I give this statement to support the prosecution of war crimes against civilians. I am ready to respond to the call of the court and to confirm these facts."

(Personal communication, 11 May 1999)

Reliable data is not available in order to be able to certify that all the facilities listed above are strictly civilian objects; however, it is increasingly clear

that NATO policy is directed at civilian and economic as well as military targets. For this reason, it violates international humanitarian law. The cumulative effect of the destruction caused by NATO bombardment has drastically reduced the quality of life for civilians in Yugoslavia. For this reason, NATO bombing has grave consequences for innocent civilians, and entails individual criminal responsibility.

Count 1: a violation of the laws and customs of war; that this falls within Article 3 (wanton destruction of cities, towns, villages) of the Statute of the Tribunal.

Count 2: a violation of the laws and customs of war; that this falls within Article 3 (unlawful attacks on civilian objects, devastation not necessitated by military objectives) of the Statute of the Tribunal.

Count 3: a violation of the laws and customs of war; that this falls within Article 3 (attacks on undefended buildings and dwellings) of the Statute of the Tribunal.

Count 4: a violation of the laws and customs of war; that this falls within Article 3 (destruction & wilful damage done to institutions dedicated to religion, charity and education, the arts and sciences, historic monuments and works of art and science) of the Statute of the Tribunal.

To Part IV of the submission

Back to Part III of the submission

8. The Grdelicka gorge incident.

On 12 April 1999, a NATO pilot fired missiles twice at the Leskovac railway bridge over the Grdelicka gorge and Yuzhna Morava river, in eastern Serbia. A 5 carriage passenger train, travelling from Belgrade to Ristovac on the Macedonian border, was crossing the bridge at the time, and was struck by both missiles. At least ten people were killed, with the Government of the Federal Republic claiming a death toll of some 55 persons. At least 16 further individuals were injured.

The substantive part of the explanation given by General Wesley Clark, Supreme Commander Europe, of NATO for this incident is here reprinted in full: "[T]his was a case where a pilot was assigned to strike a railroad bridge that is part of the integrated communications supply network in Serbia. He launched his missile from his aircraft that was many miles away, he was not able to put his eyes on the bridge, it was a remotely directed attack.

"And as he stared intently at the desired target point on the bridge, and I talked to the team at Aviano who was directly engaged in this operation, as the pilot stared intently at the desired aim point on the bridge and worked it, and worked it, and worked it, and all of a sudden at the very last instant with less than a second to go he caught a flash of movement that came into the screen and it was the train coming in. Unfortunately he couldn't dump the bomb at that point, it was locked, it was going into the target and it was an unfortunate incident which he, and the crew, and all of us very much regret. We certainly don't want to do collateral damage.

"The mission was to take out the bridge. He realised when it had happened that he had not hit the bridge, but what he had hit was the train. He had another aim point on the bridge, it was a relatively long bridge and he believed he still had to accomplish his mission, the pilot circled back around. He put his aim point on the other end of the bridge from where the train had come, by the time the bomb got close the bridge was covered with smoke and clouds and at the last minute again in an uncanny accident, the train had slid forward from the original impact and parts of the train had moved across the bridge, and so that by striking the other end of the bridge he actually caused additional damage to the train."

Clark then showed the cockpit video of the plane which fired on the bridge: "The pilot in the aircraft is looking at about a 5-inch screen, he is seeing about this much and in here you can see this is the railroad bridge which is a much better view than he actually had, you can see the tracks running this way.

"Look very intently at the aim point, concentrate right there and you can see how, if you were focused right on your job as a pilot, suddenly that train appeared. It was really unfortunate.

"Here, he came back around to try to strike a different point on the bridge because he was trying to do a job to take the bridge down. Look at this aim point - you can see smoke and other obscuration there - he couldn't tell what this was exactly.

"Focus intently right at the centre of the cross. He is bringing these two crosses together and suddenly he recognises at the very last instant that the train that was struck here has moved on across the bridge and so the engine apparently was struck by the second bomb." (Press Conference, NATO HQ, Brussels, 13 April).

Assuming this account is truthful, there are a number of features of concern for international humanitarian law. Firstly, the pilot did not look to see if any traffic was in the process of crossing this bridge. On a heavily used railroad route, the Leskovac bridge was being traversed frequently, however, as General Clark seems to be admitting, the pilot did not look at the bridge at all since he was engaged in a "remotely directed attack".

Secondly, General Clark admits that the pilot knew that he had hit a train with his first strike. However, the pilot still went in for a second strike; he still wanted to "take out the bridge" even though there was a train which had been bombed on it at the time. Seemingly by General Clark's own admission, the pilot was trying to destroy a bridge which he knew had a train on it at the time. It is difficult to imagine how this could have been performed without further loss of life. Moreover, the second attack was not an instant reaction, excusable through nervousness or mistake; indeed, the "to accomplish his mission, the pilot circled back around".

Thirdly, General Clark states that the pilot could not see what he was firing at in any case. Showing the cockpit video, General Clark said: "you can see smoke and other obscuration there - he couldn't tell what this was exactly." Therefore, the pilot was firing at an object which he was not able to even identify due to the "smoke and clouds".

These three factors indicate that the pilot was acting unlawfully. Firstly, by not checking to see what was coming on to the bridge at the time, the pilot was violating Article 57(1) of the Geneva Protocol I, that "constant care shall be taken to spare the civilian population, civilians and civilian objects", and similarly, Article 57(4). Secondly, by attacking a bridge for a second time which he knew had a passenger train on it, the pilot was violating Article 57(2)(b), that "an attack shall be cancelled or suspended if it becomes apparent that the objective is not a military one or is subject to special protection" under the rule of proportionality. That is, the fact of the commencement of an attack does not legitimate its completion if it is revealed that the attack would have been unlawful if the facts were apparent at the commencement. Thirdly, by attacking a target which he could not even see because of obscuration, the pilot is again violating Article 57(1) and 57(4).

The second of these factors, the completion of the attack even though its grave consequences for civilians became apparent, falls within the scope of common Article 3 of the Geneva Conventions of 1949, as it seems to have been apparent to the pilot that violence to life and person would result from his attack. In international humanitarian law, the question is less whether individuals intend, in General Clark's phrase, "to do collateral damage", than whether it was reasonable to expect disproportionate civilian casualties to result from a specific attack. In this case, it is hard to imagine how a pilot

could not expect disproportionate civilian deaths to result from an attack on a bridge which he was aware a train was on at the time. Since such violations of common Article 3 of the Geneva Conventions fall within the scope of Article 3 of the Statute, a violation of the laws and customs of war has been committed by this NATO pilot.

Moreover, as argued in paragraph 6, supra, if punitive action is not taken against such an individual, the individual's superiors become liable for his actions (Article 7(3) of the Statute). It is clear that Messrs Blair, Cook and Robertson were well aware of the incident at Grdelicka gorge, and yet these individuals, as superiors to the pilot, made no moves to bring criminal proceedings against him.

COUNT 5: a violation of the laws and customs of war; that this falls within Article 3 (violence to life and person) of the Statute of the Tribunal.

9. The convoy incident near Djakovica

On 14 April 1999, a refugee convoy of people of Albanian origin and lawfully resident in Kosova, was attacked by NATO in four separate locations along a twelve mile stretch of road which runs from Prizren to Djakovica. Approximately 74 people were killed in this incident. The presence of extensive quantities of NATO ordnance at the scene, as seen by journalists who visited the scene shortly afterwards, confirms that NATO had dropped a formidable amount of explosive material on the convoy. After initial denials, NATO admitted responsibility for this attack, and expressed its regret. However, a number of features of the attack require further elucidation.

On 15 April, two spokespersons for NATO, Brigadier General Giuseppe Marani and Dr James Shea, confirmed that the flight altitude of the plane which attacked the convoy was 15,000 feet, or approximately 5,000 metres. This is a point higher than the tops of the cumulus clouds, and higher than the highest mountain in Europe, west of the Urals. On 19 April, Brigadier General Daniel P. Leaf of NATO confirmed that no aircraft descended to lower altitudes during their attacks. As Yugoslav air defence systems cannot reach targets higher than 13,000 feet, it is likely that NATO's choice of flight altitude is calculated so as to avoid the threat from such defences.

Brigadier General Leaf further explained the occurrence of the attack thus:

"as we watch these videos [viz., the cockpit videos] on the large display in the comfort of this room, it appears possible the vehicles are tractor type vehicles. As I reviewed the tapes with the pilots, they agreed. However, they were emphatic from the attack altitude to the naked eye they appeared to be military vehicles again, the physical characteristics of the vehicles were only one factor in the forward air controller's target identification matrix. The lead elements of the convoy had several characteristics of military movement uniform size, shape and color as seen from the air, consistent spacing between vehicles, and a relatively high speed even prior to the attacks. Furthermore, there have been reports of Serb forces using civilian vehicles for military and paramilitary operations." (Press Conference, NATO HQ, 19 April 1999).

Brigadier General Leaf concluded by stating that:

"It is our assessment that NATO forces may have inadvertently struck civilian-type vehicles, and perhaps civilian personnel in the attack on the large convoy." (Press Conference, 19 April 1999).

A number of points can be made about this version of events. Firstly, it has become clear from extensive witness testimony that there were few if any military vehicles present in the convoy. Therefore, it is clear that the pilots could not accurately see what was present in the convoy, and had to make judgments based upon what seem to be the weakest forms of evidence, such as speed of movement and consistency of spacing between vehicles, as suggested by Brigadier General Leaf in this briefing. Secondly, the height at which the planes were flying seems to have contributed to the mistake that was made by NATO: in Brigadier General Leaf's words, "from the attack altitude to the naked eye they appeared to be military vehicles". If these words of the Brigadier General are to be taken literally, he was disclosing that NATO pilots were judging what to fire at solely by using a naked eye 5km away from the target. As this attack has shown, such a lack of caution in choosing targets is likely to lead to large numbers of casualties, as not even the most powerful of naked eyes will be able to distinguish a tank from a tractor at a distance of 5000 metres. It is for this reason that it is more accurate to consider NATO strategy as failing to distinguish between civilian and military objects. Whilst it may not be valid to impute from this action a desire on the part of NATO leaders to target civilian refugees, the circumstances of this attack show that NATO is willing to risk extensive civilian deaths for the sake of preventing a single plane being successfully targeted by Yugoslav air defences. Therefore, NATO's actions clearly violate the principle of proportionality. As the actions at issue involve violence to the individual life and person, they constitute violations of common Article 3 of the Geneva Conventions of 1949, entailing individual criminal responsibility. Such actions are therefore within the scope of Article 3 of the Statute.

No changes in NATO's military operations since the Djakovica incident have been disclosed. In fact, as Dr James Shea, Spokesperson for NATO, said at the 16 April Press Conference at NATO HQ:

"Yesterday I expressed NATO's regret for the tragic accident that occurred on Wednesday, but NATO puts its set-backs behind it and this is what we have done and are going to continue to do. We are not going to be blown off course. We are keeping our eye on the main issue which is that Milosevic has to be stopped."

Therefore, in assisting in the planning and perpetuation of such operations, NATO leaders can be regarded as liable under Article 7(1) of the Statute for the actions of their subordinates. Additionally, as these leaders had information in their possession which would let them know that such actions were at risk of being international crimes, they hold "command responsibility" for such actions (*Prosecutor v. Delalic et al.*, paragraph 383), and are thus liable under Article 7(3) of the Statute.

COUNT 6: a violation of the laws and customs of war; that this falls within Article 3 (violence to life and person) of the Statute of the Tribunal.

10. The attack on the village of Korisa

On 14 May 1999, NATO aircraft dropped 10 bombs on the village of Korisa, on the highway between Prizren and Pristina. As has been widely reported, at least 87 civilians were killed in this attack. However, unlike previous cases where NATO subsequently claimed that an error had occurred

in its targeting or its military intelligence sources, NATO spokespersons continued to affirm the legitimacy of this particular attack. At the daily conference, hours after the attack happened, NATO spokespersons refused to comment on the details of the operation, merely affirming, in the opening words of the first spokesperson, Major General Jertz, that "operations over the past 24 hours [...] again went very well." Information about NATO's position on the bombardment of Korisa was released at the press conference on the following day, 15 May.

At this conference, General Jertz twice affirmed that the target was, in NATO's opinion, legitimate since military facilities were present at the site in addition to civilians:

"First of all, as already has been mentioned, it was a legitimate military target. NATO reconnaissance and intelligence orders identified just outside Korisa a military camp and command post, including an armoured personnel carrier and 10 pieces of artillery. Follow-up intelligence confirmed this information as being a valid military target. Immediately prior to the attack at 23.30 - 11.30 p.m. - local time Thursday night an airborne forward air controller confirmed the target, so the identification and attack system of his aircraft, having positively identified the target as what looked like dug-in military reveted positions, he dropped two laser guided bombs. Following his attack, he cleared his wingman to also attack the same target using two more laser guided bombs. Approximately 10 minutes later, the third aircraft engaged the target with gravity bombs, with six gravity bombs. A total of 10 bombs were dropped on the target."

When questioned about the presence of civilians on the ground, General Jertz seems to indicate, with surprising frankness, that this was irrelevant to NATO targeting policy:

"What I can say so far is when the pilot attacked the target he had to visually identify it through the attack systems which are in the aircraft, and you know it was by night, so he did see silhouettes of vehicles on the ground and as it was by prior intelligence a valid target, he did do the attack [...] it was a legitimate target. Since late April we knew there were command posts, military pieces in that area and they have been continuously used. *So for the pilot flying the attack, it was a legitimate target.* But when he is in the target area for attacking, it is his responsibility to make sure that all the queues he sees are the ones which he needs to really attack. And at night he saw the silhouettes of vehicles and that is why he was allowed to attack. Of course, and we have to be very fair, we are talking at night. If there is anybody sleeping somewhere in a house, you would not be able to see it from the perspective of a pilot. But once again, don't misinterpret it. It was a military target which had been used since the beginning of the conflict over there and we have all sources used to identify this target in order to make sure that this target was still a valid target when it was attacked." (emphasis added)

Nowhere in this or any other press conference do NATO spokespersons state that, if they knew that 600 civilians were present, the attack would have been aborted; in fact, in the above quotes, General Jertz seems to be indicating that their presence is of no consequence to NATO strategy. This is further indicated by the lack of any form of apology, as NATO provided in other circumstances when no concurrent military presence was claimed. It appears that NATO considered the bombing of Korisa was validated solely by the presence of military facilities of the Federal Republic of Yugoslavia at that site. This was further indicated by another NATO spokesperson, James Shea, when he told the BBC news organisation that:

"We have reports that soldiers were also involved in the casualties, not simply civilians." (14 May).

That is, he believed, contrary to the laws of war, that civilian casualties do not affect the legitimacy of a target if the presence of military personnel is established. The extent of military facilities is itself open to dispute; in fact, international journalists who visited the site in the immediate aftermath of the bombing could find no evidence of prior military equipment or personnel at the site, and survivors of the bombing recounted that there had indeed been no military facilities in place. Even if this is left aside, NATO's decision to bomb the village of Korisa, without any consequence for the civilians in place there, clearly amounts to a grave violation of international humanitarian law in that the cardinal principle of proportionality has been ignored.

COUNT 7: a violation of the laws and customs of war; that this falls within Article 3 (violence to life and person) of the Statute of the Tribunal.

11. Other such incidents involving the loss of human life

On 29 March 1999, two refugee centres managed by CARE Australia on behalf of the United Nations High Commissioner for Refugees, in Kursumlija (about 50 km south of Nis) were severely damaged by NATO bombs. The Head of Yugoslav Operations for CARE Australia, Mr Steve Pratt, stated that 9 individuals had been killed. NATO subsequently apologised to CARE Australia for damage caused.

On 6 April 1999, NATO missiles hit a block of flats in the small mining town of Aleksinac, 45km northwest of Nis, killing between 12 and 26 individuals. NATO spokespersons James Shea on 6 April and Air Commodore David Wilby on 7 April admitted that this may have been because of technical defects in the weaponry employed.

On 7 April 1999, a residential area of Pristina was hit in the NATO bombardment, resulting in 10 deaths. NATO claimed that it was targeting a telephone exchange, some 200 to 300 metres away, and admitted on 9 April that its missiles may have malfunctioned

On 8 April 1999, the town of Chupria was bombed, killing 5 individuals and wounding one. Tornik, a ski resort on Mount Zlatibor was hit at 4:10a.m., killing 3 people.

On 27 April 1999, the town of Surdulica near the border with Bulgaria was bombed for a second time. On the first occasion on 6 April, former military barracks outside Surdulica, deserted before 24 March, were targeted. On 27 April, 2 NATO missiles hit areas of Surdulica 500 metres from the barracks. One missile hit houses in Zmaj Jove Jovanovica Street, killing 20 people and at least 9 children. The other missile hit Beogradska Street, wounding 5 people. A NATO spokesperson subsequently apologised for this incident, which he attributed to technical defects.

On 1 May 1999, the "Nis express" passenger bus was hit by a NATO missile whilst on a bridge near the village of Luzane, twelve miles north of Pristina. The bus was cut in half by the missile, and both sections fell off the bridge, resulting in between 23 and 47 deaths. NATO spokespersons subsequently confirmed that the bus was hit by NATO, claiming that the pilot did not see the bus coming onto the bridge before the missile was fired.

On 3 May 1999, a passenger bus was hit in Western Kosova, at the village of Savine Vode, eight miles west of the town of Pec. Approximately 17 people were reported to have died.

On 20 May 1999, at 1am, the Dragisa Misovic hospital, marked by a prominent Red Cross flag, in the Dedinje suburb of Belgrade was hit by 2 missiles, killing 3 people in the neurological section of the hospital and causing injuries on the maternity ward, including injuries to two women in labour, and one newly born baby. Extensive damage was also caused to the intensive care ward of the neurology department.

Taken together, these incidents show that NATO is not distinguishing adequately between civilian and military targets, or taking due precautions in targeting to ensure that violence to life and person is kept to a minimum. NATO has maintained the same operational doctrine throughout its operations in Yugoslavia, despite the growing number of direct casualties. By adopting such methods of warfare, NATO policy makers are violating common Article 3 of the Geneva Conventions of 1949, and therefore their actions fall within the scope of Article 3 of the Statute of the Tribunal.

COUNT 8: a violation of the laws and customs of war; that this falls within Article 3 (violence to life and person) of the Statute of the Tribunal.

[To Annex I: Chronology of Events](#)

[Back to the introduction](#)

FOR IMMEDIATE RELEASE
June 9, 1999 9:00 a.m.

Evidence of Nato Crimes Presented to Prosecutor

(The Hague, 9 June 1999) Legal representatives from Canada, Greece, Norway and the United Kingdom met today for two and a half hours with the Chief Prosecutor of the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia, Louise Arbour and senior members of her legal staff in The Hague. The lawyers presented what they believe to be compelling evidence of war crimes committed by Nato in its bombing campaign against Yugoslavia. Arbour reaffirmed that the tribunal has jurisdiction over any crimes committed by individual Nato leaders in Yugoslavia and welcomed the submissions as useful to the Tribunal in carrying out its mandate. Arbour did not disclose the nature of any ongoing investigation of NATO crimes citing a firm rule of the Tribunal against doing so before it is ready to announce an indictment.

The lawyers charged Nato leaders with grave violations of international criminal law in causing civilian death, injury and destruction. They underlined that ample evidence was available to justify prosecution of individual Nato leaders and promised to continue providing the Prosecutor with evidence to further substantiate the charges.

Appearing before the tribunal were Alexander Lykouzeros of Greece, André Savik of Norway, Glen Rwangala of the United Kingdom and Alejandro Teitelbaum of the American Association of Jurists and professor Michael Mandel of Canada. 'We told the Prosecutor that the tribunal's credibility was on the line,' said Mandel. 'This is a historic opportunity to demonstrate the even-handedness of international justice. A failure to indict Nato leaders would be a severe blow to international law.'

Contacts:

Michael Mandel (Canada): mmandel@yorku.ca
Alexandros Lykourezos (Greece): lykourez@otenet.gr
Alejandro Teitelbaum (France): assamjur@alo.com
Glen Rangwala (UK): gr10009@cam.ac.uk
André Savik (Norway): balkan@balkan.cc

VERTROUWELIJK !

J.D. Blaauw
G. Valk
M. Vos

20 augustus 2000

Aan de mede-leden van
de Tweede Kamer

Geachte collegae,

Op een vertrouwelijke basis willen we het er gaarne met u over hebben hoe we ons als leden van de Tweede Kamer - en dus als verantwoordelijke volksvertegenwoordigers -, handelend naar deze verantwoordelijkheid, dienen op te stellen tegenover een aantal recente berichten en ontwikkelingen met betrekking tot Joegoslavië.

Op 23 juli 2000 schreef de Sunday Times dat inmiddels premiejagers volop actief zijn in Servië zelf, op jacht naar Serviërs die door het Joegoslavië Tribunaal worden gezocht. Zowel voor criminele elementen in Servië zelf, als voor allerlei gespuis van overal elders in de wereld zijn de miljoenen dollars die in overleg met het Joegoslavië Tribunaal door de Verenigde Staten op het hoofd zijn gezet van tenminste een aantal Servische gezochten een hoop geld. Op deze manier wordt het geteisem van over de hele wereld naar Servië gedirigeerd om daar op mensenjacht te gaan, aangezogen door de uitgelopen vette premies.

De Sunday Times beschrijft dan in het artikel van 23 juli 2000 hoe dit resulteerde in de overheersing, ontvoering en overdracht aan SFOR-eenheden, en zo uiteindelijk aan het Joegoslavië Tribunaal, van de Bosnische Serviër Stevan Todorovic in september 1998.

Het was de georganiseerde misdaad in Servië zelf, in de vorm van een bende onder leiding van Petrusic, een later gearresteerde Serviër die ook nog als huurling in Zaïre had gevochten, die hier als premiejager optrad.

De Sunday Times beschrijft hoe Todorovic midden in de nacht in het hart van Servië werd overheerst en in een auto werd gesmeten. Vervolgens werd hem door zijn kidnappers verteld dat hij zou worden vrijgelaten als zijn familie een losgeld van 13.000 pond zou betalen. De Sunday Times beschrijft verder hoe, toen dit niet op stel en sprong te regelen viel, hij werd overgebracht naar een plek waar hij radio-communicatie hoorde

in het Engels. Waarna een helicopter arriveerde en met een lamp in zijn gezicht werd geschenen. Hoe hij toen een stem hoorde die zei: "That's him", en hoe hij vervolgens per helicopter werd overgebracht naar het Amerikaanse hoofdkwartier in Bosnië. Alwaar de Amerikaanse commandant hem toevoegde: "You see, we can do what we want."

Blijkbaar is dit gebruik van premiejagers datgene wat de aanklaagster bij het Joegoslavië Tribunaal, del Ponte, verstaat onder het gebruik 'van meer creatieve wegen' om Servische verdachten aan te houden, waartoe zij heeft opgeroepen.

In dit verband moeten ook de recente ontwikkelingen worden gezien met betrekking tot de arrestaties van nu een tiental buitenlanders in Servië door de Servische autoriteiten, waaronder de vier Nederlanders.

Blijkens internet-berichten bestaat er een internationaal netwerk van premiejagers die onderling contact houden en gegevens uitwisselen. De vier Nederlanders zouden tot die kring behoren.

De Britse SAS zou met deze organisatie nauwe banden onderhouden en deze Nederlandse premiejagers zouden alle vier een SAS-training hebben genoten.

Tenminste twee van de vier zijn bij Nederlandse anti-fascistische organisaties bekend als lid van de NNP, de opvolgster van de Centrum Democraten.

Deze gegevens verstrekken wij u als achtergrond-informatie. Uiteraard valt een en ander niet te vernemen uit de reguliere Nederlandse media. Die kennen hun taak en zullen zo iets vanzelfsprekend nooit publiceren. Nochtans is het van belang dat u hiervan op de hoogte bent.

Wat wél algemeen bekend is, is dat ten tijde van de burgeroorlog in Bosnië enkele tientallen Nederlandse leden van extreemrechts als huurling hebben gevochten aan Kroatische zijde. Zoals de broer van Jan Cremer, die in Nederland openlijk pronkt met de oorlogsmisdrijven die hij toen heeft begaan.

Uiteraard wordt hier noch door het Joegoslavië Tribunaal, noch door het Nederlandse Openbaar Ministerie actie tegen ondernomen.

Deze jongens hebben immers aan de goede kant gestreden. Tegen de Serviërs.

In verband met deze ontwikkelingen zijn een aantal zaken van importantie.

Het feit dat het Joegoslavië Tribunaal zich, door de weigering van Servië om aan het Tribunaal mee te werken, gedwongen ziet om premiejagers in te zetten teneinde de belangrijkste Servische verdachten in handen te krijgen, zou de reputatie van het Tribunaal kunnen aantasten.

Het is immers een misdrijf om zich te bedienen van gangstermethodes en van betaalde gangsters om zich te gerieven, maar daarbij moet echter niet uit het oog worden verloren dat het hier gaat om een hoger belang.

Namelijk het zoveel mogelijk afbreuk doen aan Joegoslavië, dat immers een permanente bedreiging vormt voor de vrede en de stabiliteit in Europa.

Daarom moet er vanuit worden gegaan dat het doel hier de middelen rechtvaardigt. Joegoslavië is een schurkenstaat en als om deze schurkenstaat effectief te bestrijden schurkenmethoden onvermijdelijk zijn, dan moet dit als gelegitimeerd worden beschouwd.

Wat onder andere omstandigheden als regelrechte misdadigheid zou moeten worden beschouwd, moet dan hier als gedisciplineerd worden gezien.

Indien dan ook in de nabije toekomst her en der wellicht de voor de hand liggende conclusie zou worden getrokken dat het Joegoslavië Tribunaal, door het varen van deze nieuwe koers van het inzetten van en samenwerken met premiejagers, zich zonder meer kwalificeert als een criminele organisatie, dan dienen wij als Kamerleden overal en bij alle gelegenheden afstand te nemen van deze opvatting.

Maar natuurlijk dient altijd en in eerste instantie ook hier de tactiek te worden gevolgd van de ontkenning.

Als verantwoordelijk handelende Kamerleden dienen we eerst en vooral te weerspreken dat het Joegoslavië Tribunaal überhaupt zou samenwerken met premiejagers.

Natuurlijk valt niet te ontkennen dat er miljoenen aan premies op de hoofden van de belangrijkste - uiteraard Servische - verdachten van het Joegoslavië Tribunaal zijn gezet, maar als dit premiejagers aanlokt - hetgeen voorzeker het geval is - en deze nemen vervolgens Servische verdachten te pakken die dan daarop aan het Joegoslavië Tribunaal worden overgedragen, dan is daarmee nog geenszins bewezen dat het Joegoslavië Tribunaal daaraan medeschuldig is of daarvoor medeverantwoordelijkheid draagt.

Die boodschap dienen we met nadruk uit te dragen.

Pas als is aangetoond dat del Ponte rechtstreeks als betaalmeester van deze premiejagers optreedt, valt de verantwoordelijkheid van het Joegoslavië Tribunaal hiervoor niet langer te ontkennen.

Maar zover is het nog lang niet en zal het, naar aangenomen mag worden, ook niet komen.

Komt het echter - onverhoeds -wél zo ver, dan kan dus overschakeld worden naar het verweer dat het doel - het zoveel mogelijk afbreuk doen aan de schurkenstaat Joegoslavië - in dit specifieke geval het gebruik van op zich misdadige methodes rechtvaardigt.

Als boodschap moet daarbij door ons, verantwoordelijk handelende Kamerleden, te allen tijde de lijn worden uitgedragen dat, zolang de Servische bevolking niet bij wille of bij machte is om het juk van Milosevic af te schudden, de Servische maatschappij beschouwd kan worden als een samenleving van untermensen, waar tegenover alles is geoorloofd. Pas als de Serviërs zich normaal volgens onze maatstaven gaan gedragen

kan gezien worden of ze op termijn wellicht door het vrije Westen weer als normale mensen kunnen worden beschouwd en als zodanig ook behandeld.

Inmiddels dienen de de vier gearresteerde Nederlandse premiejagers verbaal zoveel mogelijk verbaal door ons te worden verdedigd en vrijgepleit.

Het gaat hier om bovenste beste jongens, zo hebben hun familieleden en burens allemaal uitvoerig verklaard in onze pluriforme en onafhankelijke media.

Daarmee is de juiste toon gezet.

En ook de minister van buitenlandse zaken geeft hier het juiste voorbeeld.

Hij is onmiddellijk na het bekend worden van de arrestatie onvervaard in de aanval gegaan, waarbij hij al meteen de bewijslast radicaal heeft omgekeerd: niet deze Nederlandse premiejagers zijn te beschouwen als verderfelijk uitschot, maar de Joegoslavische staat die hen daarbij voor de voeten loopt.

Onze media werken er goed aan mee om dit beeld verder uit te dragen en naar vermogen zullen ook wij hieraan verder onze bijdrage moeten blijven leveren.

In laatste instantie kan daarbij altijd nog geappelleerd worden aan nationalistische gevoelens: al zou het hier gaan om het schuim van onze natie, het is in elk geval ONS schuim. Waarvan Joegoslavië heeft af te blijven.

Hier geldt wat ook geldt met betrekking tot de miljoen-voudige moord op de Iraakse bevolking als gevolg van de in stand gehouden sancties tegen dit Iraakse volk.

Voor deze sancties blijven we ons immers sterk maken, want deze zijn "de prijs waard", zoals onze alom gerespecteerde Amerikaanse minister van buitenlandse zaken Albright omtrent deze westerse genocide op het Iraakse volk heeft verklaard.

Wat hier geldt voor Irak, dat elke mega-misdaad gerechtvaardigd is, hoe kolossaal ook, om Saddam Hoessein klein te krijgen, geldt onverkort ook voor het op de knieën krijgen van Milosevic.

Laten we dit hogere belang vooral niet uit het oog verliezen.

mede namens G. Valk en M. Vos

J.D. Blaauw
J.D. Blaauw

Alsof de Verenigde Staten zelf over Milosevic oordelen!

Joegoslaviëtribunaal gefinancierd door multinationals

Het Joegoslaviëtribunaal in Den Haag klaagt Milosevic aan, maar niet Sharon, Pinochet, of de Turkse generaals. Omdat het zijn geld krijgt van de VS en van Amerikaanse miljardairs, welger het tribunaal de misdaden van de Navo te onderzoeken. In zijn werking overtreedt het zelf tal van juridische principes.

Door Michel Collon (www.pvda.be)

Volgens artikel 16 van de statuten van het Joegoslaviëtribunaal werkt de openbare aanklager onafhankelijk, zonder instructies van enige regering. En artikel 32 zegt dat de uitgaven van het tribunaal moeten gefinancierd worden met VN-geld. Wat is de realiteit?

De voorzitter van het tribunaal, mevrouw Gabrielle Kirk McDonald zegt: "We kregen fikse steun van de betrokken regeringen en minister Albright heeft echt hard gewerkt om het tribunaal tot stand te brengen. Als we over haar spreken, noemen we haar dikwijls de moeder van het Joegoslaviëtribunaal." Een lieve moeder, die op tv verklaarde dat het 'de moeite loonde' 500.000 Iraakse kinderen te laten sterven!

Toen procureur Louise Arbour de aanklacht tegen Milosevic opmaakte, bracht zij eerst Clinton op de hoogte. In 1996 ontmoette ze de secretaris-generaal van de Navo en de opperbevelhebber voor Europa "om de voorwaarden voor samenwerking te bespreken", alvorens een "memorandum van verstandhouding" te ondertekenen.

Zeg mij wie jou betaalt...

In '94-'95 kreeg het Joegoslaviëtribunaal van de VS-regering 1,75 miljoen gulden en voor meer dan 5,5 miljoen gulden aan computers. Het kreeg ook 375 duizend gulden van de multimiljardair George Soros, die de grootste separatistische krant in Kosovo financierde. Andere schenkers: de mediagigant Time-Warner (wat de mediastilte over de schaduwkanten van het Joegoslaviëtribunaal verklaart) en het Vredesinstituut, nog opgericht door wijlen president Reagan.

Veel juristen van het Joegoslaviëtribunaal komen uit de Coalitie voor Internationale Gerechtigheid, opgericht en gefinancierd door George Soros. In mei 2000 dankte voorzitter McDonald de VS-regering omdat die "zo gul

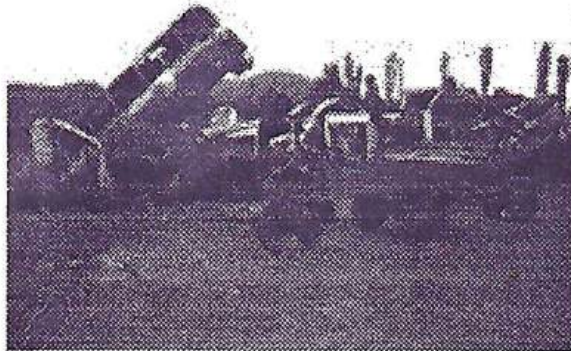
1,25 miljoen gulden heeft geschonken. De morele opdracht om een einde te stellen aan alle geweld wordt ook erkend door de bedrijfssector. Het verheugt me dat een grote onderneming ons onlangs voor 7,5 miljoen gulden aan computers bezorgde."¹

1. Uiteenzetting voor de Raad voor Internationale Betrekkingen, New York, 12 mei 2000. • Andere bronnen: An impartial tribunal, really?, studie van de Canadese jurist Christopher Black. The illegal basis of the War Crimes Tribunal, van de Joegoslavische jurist Kosta Cavoski www.emperors-clothes.com/articles/cavoski. Michel Collon

... en ik vertel hoe jij rechtspreekt!

Met dergelijke sponsors is het logisch dat het Joegoslaviëtribunaal alleen vijanden van de VS vervolgt. En dat de Kroatische en de Bosnische moslimleiders onbestraft bleven, hoewel ze tussen '91 en '95 etnische zuiveringen organiseerden. Idem voor de chefs van het UCK en voor de Navo-leiders, die een onwettelijke oorlog begonnen, doelbewust Joegoslavische burgerlijke infrastructuur vernietigden en daarbij verboden wapens gebruikten (zoals fragmentatiebommen, granaten met verarmd uranium).

Dit zijn de ware motieven voor de jacht op Milosevic: a) het Servische volk te demoniseren en te verdoezelen dat het de Amerikanen en de Duitsers zijn die de oorlogen in Joegoslavië hebben uitgelokt en aangevuurd; b) elk staatshoofd van de Derde Wereld dat zich tegen de globalisering durft verzetten, te intimideren en de misdadige oorlog van de Navo goed te praten nu de alibi's en de medialeugens steeds minder geloofd worden.

Het Joegoslaviëtribunaal te Den Haag wil wel Milosevic vervolgen maar niet de Navogeneraals die doelbewust burgerdoelwitten zoals bussen, treinen en woonblokken bombardeerden. Is dat onpartijdig? (Foto Solidair, Antonio Gomez Garcia)

10 rechtsprincipes die het tribunaal schendt

1. Het Joegoslaviëtribunaal werd in 1993 opgericht door de Veiligheidsraad van de VN—bestaande uit 15 leden, gedomineerd door de grootmachten en met veto voor de VS—op aandringen van Amerikaans minister Albright. De normale weg om dit tribunaal op te richten zou volgens de toenmalige VN-secretaris geweest zijn, te werken met “een internationaal verdrag overeengekomen en goedgekeurd door de staten, dat hen tegelijk ten volle respecteert in hun soevereiniteit.” Maar de VS slaagden erin een totaal willekeurige interpretatie door te duwen van hoofdstuk VII van het VN-Charter, dat de Veiligheidsraad bevoegdheid geeft ‘maatregelen’ te nemen om de internationale vrede te herstellen. De oprichting van dit tribunaal valt daar duidelijk niet onder. Het Joegoslaviëtribunaal heeft dus geen wettelijke basis.
2. **Een unicum in de geschiedenis van het recht:** het tribunaal krijgt de opdracht zelf zijn reglement op te stellen. Dat het later meer dan eens verandert... in een belachelijke procedure: de voorzitter kan dat helemaal alleen, de andere rechters hoeven slechts hun instemming te geven.
3. **Andere nieuwigheid:** de regels van het tribunaal mogen terugwerkende kracht hebben. Ze kunnen aan de feiten worden aangepast.
4. **Erger:** ook de procureur kan een aantal regels veranderen, wat de verdediging wordt ontzegd. En van een onderzoeksrechter is nergens sprake, laat staan van een onderzoek á charge en á décharge.
5. Het tribunaal kan zich tegen de keuze van een advocaat verzetten en hem zelfs uit de zittingszaal zetten

als het tribunaal hem agressief vindt.

6. De procureur kan, mits instemming van de rechters, de verdediging toegang weigeren tot bepaalde bewijzen.
7. De bron van bepaalde getuigenissen en informatie kan geheim gehouden worden. De CIA-agenten kunnen daardoor een dossier opmaken op basis van aanklachten die ze op een onwettelijke manier hebben gestaafd (telefoontap, corruptie, diefstal...). Er is geen sprake van enige verificatie of tegenonderzoek.
8. Vertegenwoordigers van andere staten (partijen in het conflict, maar bondgenoten van de VS) kunnen eveneens vertrouwelijke informatie aanbrengen zonder zelf ondervraagd te worden.
9. Een aanklacht kan geheim gehouden worden ‘in het belang van het gerecht’. De beschuldigde weet dan niet eens waartegen hij zich moet verdedigen.
10. Een verdachte (dat is nog geen beschuldigde) kan vastgehouden worden... negentig dagen vooraleer in staat van beschuldiging te worden gesteld. Ruim genoeg om ‘bekentenissen’ te verkrijgen. Regel 92 bepaalt dat bekentenissen geacht worden geldig te zijn, tenzij de beschuldigde het tegendeel bewijst. Terwijl men overal in de wereld uitgaat van de onschuld van de beklaagde en het de aanklager is die zijn stelling moet bewijzen.

Geen enkele rechtbank aanvaardt zoveel onwettelijkheid. Maar om de vijanden van de VS te vonnissen zijn rechtsprincipes van geen tel. Voor de machtigen is het recht nog altijd het recht van de sterkste en de rijkste.

Aanklacht tegen Nederlandse regering en volksvertegenwoordigers wegens oorlogsmisdaden

De Permanente Commissie in zake (Nederlandse) oorlogsmisdaden tegen Joegoslavië (PC) is van mening, dat de NAVO in 1999 tijdens de bombardementen op Kososvo en Belgrado oorlogsmisdaden heeft begaan, dat premier Kok, minister De Grave van Defensie en minister Van Aartsen van Buitenlandse Zaken de acties altijd hebben ondersteund en dat zij daarom medeverantwoordelijk zijn en voor de rechter dienen te verschijnen. Het is niet bekend wat precies de motieven waren van onze parlementsleden, behoudens de fractie van de SP, om Nederland te laten deelnemen aan een daad van zuivere agressie tegen een land en een volk dat niets misdaan had, noch tegen hen noch tegen het volk dat zij vertegenwoordigen.

De verkeerde beslissing

Welke redenen daaraan ten grondslag lagen, is niet zo belangrijk. Belangrijk is te weten, dat die beslissing verkeerd was. Het was een onwettige beslissing waardoor het parlement zich ook schuldig heeft gemaakt aan misdaden tegen de vrede en aan oorlogsmisdaden. Met hun instemming zijn duizenden mensen gedood en verwond of voor het leven invalide gemaakt.

Het Nürnberg tribunaal

Het internationale recht staat er garant voor dat de leden van de Tweede Kamer persoonlijk verantwoording zullen moeten afleggen voor het aanzetten tot deze misdaad tegen de vrede en voor alle oorlogsmisdaden die uit deze misdadige agressie voortkwamen. Dat is de norm geworden sinds het Nürnberg Tribunaal aan het eind van de Tweede Wereldoorlog: de standaard waaraan zij gemeten zullen worden.

Proceskosten

Het recht is ook in Nederland niet gratis. De vervolging wegens oorlogsmisdaden kost geld, maar dat geld wordt niet verschaft door de multinationals. U echter kunt de juridische processen ondersteunen door uw bijdrage over te maken naar giro 972992 t.n.v. Sichting Steunfonds Juridische Hulp te Zeist.

De Permanente Commissie in zake (Nederlandse) oorlogsmisdaden tegen Joegoslavië, Markant 71, 7551 BT Hengelo.

KAN ZONDER

NIER

Throg in

IC Ty - DOCUMENT

TATIK

—

MODEL OF CONTEMPORARY OCUPATION AND POLITICAL MANIPULATION WITH CATEGORY OF GENOCIDE

Political manipulation is one of material elements not only politics as practice, but also theory of politics. Political manipulation is always present in politics, but it's level rises or lowers, and it's volume shrinks or expands depending on set political goals and time necessary for their accomplishment. Politics, and also political theory during history of human society acknowledges numerous examples of political manipulation through use of, not only politically practical processes, but also obligatory use of political theory categories.

That's the case with category of Genocide which as sub-phenomenon falls into domain of political violence category field. For the requirements of this study I've researched example of political manipulation with category of Genocide in the "Srebrenica" case.

Genocide is, in theory of political science determined as one of most important forms of political violence. Word Genocide generates from Greek word *genos* (means tribe or nation) and Latin word *cide* (means killing). This word is used, after two world wars, in legal science to define concept of destruction of human population. In international criminal law science Genocide is understood as intention to completely or partially destroy as such some national, ethnic, racial or religious group. Under this concept following deeds are understood:

- Murder of a group members;
- Severe injury of physical or mental integrity of a group members;
- Intentional exposure of a group to such living conditions that should lead to group's entire or partial physical destruction;
- Forced moving of children from one group to the other.

Crime of Genocide as one of capital crimes in the opinion of the international community as whole falls under authority of International criminal court together with following crimes: Aggression, Crimes against humanity and War crimes. Exactly those categories entered public opinion center of attention, which is most important factor in creating directions of contemporary political strategy. Position of public opinion influence political decisions. Public opinion represents catalyst of private thoughts, attitudes and beliefs about certain subject presented by the community.

Given categories, crimes and public opinion make base of New World Order's politics. Short analysis and presentation of mentioned categories will serve us in better explanation of current macro-political events, if accepted as a fact that those events are being prepared or occurring during past fifty years.

During development of human community, some societies which were more aggressive or on higher level of evolution established various systems. Term New World Order is correct if we stress that it's the order of American federal reserves as private organization that rules the world, and victims are US citizens as well. Expansion of political-economic interests means also occupation of territory. In contemporary conditions such act must be carried out with blessing of public opinion. Now we speak in terms of contemporary occupation. Ideal form of carrying out such occupation is if it's explained as humanitarian action or justified intervention. In practice usual term is "protection of American interests", under this excuse USA performed aggression against Sudan, organized "squadrons of death" in South American countries and annihilated North Vietnam. In order to carry out any action it is necessary to gain approval from public opinion. For that purpose is developed special program called: "DIVIDE, RECONCILE THEN RULE". This program has few phases. In this study Srebrenica will be used as classic example of political manipulation with crime of Genocide.

Program "Divide, Reconcile then Rule" of course has its stand in old latin proverb *divide et impera* (divide and conquer).

Following phases are common:

I. Phase – Choosing social groups (national, ethnic, religious, political)

★ MONEY

II. Phase – External Factor ★ DIPLOMACY

★ PROPAGANDA

III. Phase – Conflict – expenses – BLOCKADE, EMBARGO

IV. Phase – Peace forces – heavy military presence

V. Phase – OCCUPATION

Every society is composed of different groups. Social groups can be religious, political, ethnic, national, etc. As greater divisions and differences between group are, greater are the chance of outer influence on the society. Under outer influence considers all those actions aimed at division of one community-state-society with goals in gaining domination, economic as well as political, by other state or group. Recent opinion that states stand behind these actions has been made obsolete by fact that New world politics is led by interests of the group of powerful individuals who privately own American federal reserves. Way of dividing and occupying a country leads from selection of groups within one society and emphasizing their differences, and which is even more desirable, creating fear of each other or feeling that one group is exploited by the other. After identification of groups, in second phase dominates propaganda, money and diplomacy. These factors results in deeper division which has conflict for its final goal. This phase is characterized by money investments to fire up the conflict. When conflict starts it brings money to the side that initialized it. Real sides of conflict aren't important at all. Every conflict costs, so all the means that has been spent during first two phases first compensates, and then great profit accumulates. This profit comes from weapons trading, whose price increases ten times its normal value. This value increases because of earlier

international sanctions" (EMBARGO). It is well known that embargo on exporting weapons to a country means exclusive right to sell weapons of country that set the embargo to sides in conflict. At first weapons origin isn't country that set embargo, to prevent possibility of a scandal, but as time passes with weapons comes military training experts, whose role is to recruit obedient officers and to prepare army of the country they train for arrival of occupation forces. Occupation forces are now dressed in uniforms so called "peace forces", whose role is that in the name of "international community" create peace, but their presence is of entirely different fashion. When conflict becomes all-out war, reaction of so called international community could be different. In case of territory of interest, so called "peace forces" go there. Territory of interest is country of geo-strategic significance (position, raw materials etc.) Arrival of "peace forces" represents military occupation. Such project has been applied in Bosnia and Herzegovina, and now in Kosovo and Metohia, and it's started in Russia, Israel with tendencies of applying in China, which represents untouchable spot for so called New World Order. Russia has military defense, but is broken down economically. China possesses both military and economical power of defense which consists of 16 circles.

In practice it looks like this: (see down-presented researchings)

(In our projects you can learn about consequences of modern occupation)

NAVO belooft de arrestatie van alle verdachten Bosnië

SARAJEVO, 31 JULI. Alle gezochte oorlogsmisdadigers zullen achter slot en grendel zitten tegen de tijd waarop de internationale vredesmacht SFOR zich uit Bosnië terugtrekt. Dat zei gisteren de secretaris-generaal van de NAVO, Javier Solana, in Sarajevo.

Gisteren werd vanuit Washington bekendgemaakt dat Richard Holbrooke, voormalig toponderhandelaar in de Bosnische crisis en architect van het vredesakkoord van Dayton, volgende week met een Amerikaanse delegatie naar Servië, Bosnië en Kroatië gaat. Zijn inschakeling toont aan dat de VS het vastlopen van het vredesproces zeer serieus nemen.

Solana's opmerking over de oorlogsmisdadigers wordt gezien als een nieuwe serieuze waarschuwing aan vooral de Bosnische Serviërs dat de vredesmacht zich veel actiever dan in het verleden inspant voor opsporing en aanhouding van oorlogsmisdadigers. Op 10 juli werden in Prijedor SFOR-troepen voor het eerst actief ingezet bij de aanhouding van twee verdachten; een daarvan werd gedood toen hij zich verzette, de tweede werd aangehouden en naar het VN-tribunaal in Den Haag overgebracht, waar hij gisteren voor het eerst voor zijn rechters verscheen.

Solana zei gisteren niet of de NAVO-troepenmacht in Bosnië nieuwe aanhoudingen voorbereidt. Er zijn 77 openbare en een onbekend aantal geheime dagvaardingen tegen verdachten in Bosnië op schrift gesteld. Maar, zei Solana, „vóór de internationale

gemeenschap Bosnië verlaat zullen de oorlogsmisdadigers zich bevinden waar ze horen — voor het tribunaal.” Het is de bedoeling dat de vredesmacht Bosnië in de zomer van volgend jaar verlaat.

De commandant van de NAVO, generaal Wesley Clark, zei gisteren in Sarajevo dat wraakacties van de Bosnische Serviërs naar aanleiding van het meer actieve vervolgingsbeleid SFOR niet zullen afschrikken. Na 10 juli is een aantal bomaanslagen gepleegd op Westerse doelen in Bosnië; daarbij zijn twee Amerikaanse soldaten en een Nederlandse soldaat van de SFOR gewond geraakt. Clark zei dat SFOR zich niet door zulke aanslagen laat intimideren: „Laat er geen misverstand bestaan. SFOR zal zijn mandaat in elk opzicht vervullen. Er is geen terugkeer. We kun-

Pagina 5 KOVAČEVIĆ VOOR HAAGS TRIBUNAAL

nen niet worden afgeschrikt of geïntimideerd. Als we worden bedreigd of geblokkeerd, zullen we krachtige actie ondernemen.”

Clark en Solana spraken bij de installatie van de nieuwe bevelhebber van SFOR, de Amerikaanse generaal Eric Shineski, die hun waarschuwingen herhaalde. Hij zei dat SFOR een mandaat voor zelfverdediging heeft en dat iedereen die soldaten van de vredesmacht aanvalt, zich moet realiseren dat hij gedood of gewond kan raken „als onze soldaten hun wapens trekken”. (Reuter, AP)

KFOR-militairen arresteren verdachte

KOSOVO Franse militairen van de vredesmacht voor Kosovo, KFOR, hebben gisteren de arrestatie gemeld van een verdachte van oorlogsmisdaden.

De als Dragan Jovanovic geïdentificeerde man was volgens woordvoerder Sebastian Rousseau aangehouden bij Liposavic, ten noorden van Mitrovica. Waar hij van wordt beschuldigd en of hij formeel is aangeklaagd door het Joegoslavië Tribunaal kon Rousseau niet zeggen. (AP)

28-1-2001

Back to the top - Povratak na vrh

General Lewis Mackenzie, de Canadese
Generaal die hielich werd als
UNPROFOR-Commandant, heeft
een lofgeschreef onder de titel
"Peacekeepers, The Road to Sarajevo"

4

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zaterdag 22 januari 2000 0:16
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: RESEARCH CATEGORIES and General Summary
(<http://www.abolishnato.com/abolishnat>)

COMMISSION OF INQUIRY FOR INT'L WAR CRIMES TRIBUNAL MEMORANDUM #1: RESEARCH CATEGORIES and General Summary

The International Action Center is pleased to announce that the preparation for the International War Crimes Tribunal is officially under way. We both welcome and encourage all who would like to participate in the research effort.

The initial hearing on the indictment will be held in New York City at Dubinsky Hall at the Fashion Institute of Technology on July 31st. Currently, former U.S. Attorney General Ramsey Clark is writing up a multi-charge complaint, naming William J. Clinton, Madeleine Albright, William Cohen, various US/NATO Generals and others, as defendants for their part in the war against Yugoslavia.

Below you will find the 21 categories where research is needed. Please feel free to e-mail (iacenter@iacenter.org <<mailto:iacenter@iacenter.org>>) or fax (212-633-2889) the International Action Center all relevant research, or research reasonably calculated to lead to relevant information. All research sent to the IAC should be labeled by corresponding category number. Please also include your name, phone number and e-mail in case you need to be reached.

The indictment will be based on crimes against peace, crimes against humanity and war crimes. It will examine the laws of armed conflict, the Hague and Geneva Conventions, the Nuremberg Charter, the United Nations Charter, and the Universal Declaration of Human Rights

The categories are as follows:

1. Research into concerted actions to dismember Yugoslavia and obtain military domination of the Balkans.
2. Research into actions to destroy Yugoslavia economically and militarily.
3. Gathering of information on the destruction of facilities essential to economic life throughout Yugoslavia.
4. Research into the targeting and destruction of facilities necessary for civilian life—hospitals, electrical plants, residential areas, bridges, water purification plants, and other vital structures.
5. Collection of information on the damage to cultural sites, including historical and religious sites.
6. Information on indiscriminate bombing throughout Yugoslavia.
7. Testimony on the use of prohibited weapons capable of mass destruction (including cluster

- bombs and depleted uranium) and inflicting indiscriminate death and unnecessary suffering against both military personnel and civilian targets.
8. Evidence on the attacks on facilities in Yugoslavia containing dangerous substances and forces.
 9. Examination of the obstruction of justice and the bypassing of the UN charter by engaging in an offensive war against the people of Yugoslavia as a means of securing power for U.S. and other Western powers.
 10. Investigation into the United States manipulation of NATO for purposes of securing long term US strategic goals of domination of Russia and other former Soviet Republics, Eastern Europe, and South Asian economic and political spheres and limiting defensive capabilities in the region so as not to interfere with US imperialist objectives.
 11. Investigation into the corruption of the Constitutional power of Congress as a means of carrying out an illegal war, and committing crimes against peace, humanity, war crimes, and other high crimes.
 12. Investigation into the destruction of the environment.
 13. A study of the elevation of the number of refugees through a campaign of bombing,
 14. An examination of a systematic policy of inflaming of fratricidal violence, financing and arming KLA militia forces.
 15. After the 78 day bombardment, the severing of Kosovo into 5 "zones of control" as a means of implementing the premeditated divide and conquer policy towards the Balkans in specific, and Eastern Europe, Russia and other former Soviet Republics, and South Asia in general.
 16. The policy to deprive the Yugoslav people of essential medicines, potable water, food, and other necessities.
 17. Research into the systematic manipulation, control and restriction of press and media coverage to mobilize public support for their military and political goals.
 18. An examination of the United States and NATO's permanent military presence in the Balkans, the control of its mineral resources and geopolitical domination of the Balkan region.
 19. A study of the reconstruction contracts in Yugoslavia after the war, the impact on the economy of the United States and other NATO countries.
 20. A gathering of examples of unsubstantiated rumors, lies and distortions by public figures in defending the war policy.
 21. An analysis of the Rambouillet Accords.
 22. President Clinton, Congress, and the Pentagon conspired to use the war in Yugoslavia to vastly increase the trend towards militarism, including the large increases in the military budget. This not only leads to the danger of other wars, but constitutes a criminal cutback in spending on social programs designed to help poor and working people in the United States.
 23. The attempt by U.S. and NATO to assassinate by aerial bombardment and missiles President Slobodan Milosevic and other top leaders of the Yugoslav government.

you have additional questions or need information on how the research operation will work, contact Sarah Sloan at the International Action Center: (212) 633-6646.

ON THE WAR CRIMES TRIBUNAL

We project a massive people's tribunal on the war on Yugoslavia. It is essential that we develop an international forum that holds the U.S. and NATO accountable for its criminal acts.

A Commission of Inquiry into War Crimes that examines the U.S./NATO conduct of the war against Yugoslavia can incorporate the efforts of organizations and activists in many countries. What is needed is a public gathering of evidence worldwide in a form that can involve the efforts of many thousands of people. Eyewitness evidence, expert testimony from doctors, scientists and lawyers will be included. We will review the public statements of the leaders of the NATO countries describing their reasons for the war. The Rambouillet Accords as a NATO ultimatum leading up to the bombing will be carefully examined and analyzed. Research will include the beneficiaries of war contracts and the new control of resources in the region. This International Commission will examine newspaper coverage, magazines and periodicals, TV news broadcasts radio and other public materials. Videotapes and photos will be used as evidence.

The indictment will be drawn up by former U.S. Attorney General Ramsey Clark. It will be based on international law, international conventions to which the NATO countries are signatories, and the UN charter. This indictment will be ready in early July. The reading of the indictment and presentation of initial evidence will be held at a daylong hearing in New York City on Saturday, July 31.

This will be followed by other large public hearings of the initial evidence and new material gathered on an ongoing basis. These events will be organized by local activists in many cities in the U.S. and hopefully in all the NATO countries.

Many other countries around the world may also want to hold mass public hearings on the evidence gathered because NATO is projected now as a global police force. The major military and economic powers have set a dangerous new precedent on their right to intervene in the internal affairs of a small country.

We will help coordinate this effort through the internet and email. It will incorporate the use of videos and utilize satellite hook ups. Millions of people can be involved and educated on the aims of the war, the impact and the next stage of conflict.

At the end of several months of mass hearings the Commission of Inquiry will convene a final War Crimes Tribunal. The Commission will ask internationally acclaimed jurists, human rights activists, trade unionists, leaders of civil rights and women's organizations, members of parliaments and others to review the body of evidence and issue a public verdict.

Many groups and individuals from all over the world have already gathered and prepared extensive evidence of NATO crimes.

The international effort to gather material and hold hearings on war crimes will work with and utilize the material already gathered by many groups of lawyers, jurists, peace groups and NGOs along with the new material.

The body called the International War Crimes Tribunal for the Former Yugoslavia is a political weapon initiated by the U.S. through the Security Council. Its very existence is a violation of the

Charter and of the sovereignty of nations. This kangaroo court was established in 1993 as part of the effort to justify Western intervention in the Balkans. It is not in any way part of the International Court of Justice which has been based at the Hague in the Netherlands for 50 years.

This International War Crimes Tribunal for the Former Yugoslavia is stacked with U.S. influenced appointees. No comparable institution exists that is capable of judging U.S./NATO war crimes. Now, an additional 300 investigators will be added by NATO countries to look into Serbian war crimes in Kosovo. No investigators were added to look into NATO war crimes in Kosovo. This reality exposes the tribunal's real agenda.

As the official NATO spokesperson Jamie Shea bragged, "We [NATO countries] are the biggest supporters of the War Crimes Tribunal [for the Former Yugoslavia]. NATO finances the International War Crimes Tribunal." Washington decided to brand President Milosevic a war criminal long before the actual events for which he is charged occurred in Kosovo. On July 18, 1998, the U.S. Senate voted for a resolution to indict Yugoslav President Milosevic as a war criminal.

Last year the U.S. government sabotaged an international effort in Rome, Italy to establish an authentically independent International War Crimes Tribunal. Washington was opposed to any effort to establish a court or any type of international mechanism where U.S. military and political personnel could also be charged with war crimes.

The only avenue open to a genuine public inquiry into the events surrounding the NATO bombing of Yugoslavia is a broad based grassroots people's effort. Such an international activity can educate millions of people to the wider war that is even now in preparation.

We welcome your support for this effort. Please feel free to contact our office at (212) 633-6646, fax (212) 633-2889, or email iacenter@iacenter.org <<mailto:iacenter@iacenter.org>>.

Sincerely,

Sara Flounders and Brian Becker

Back to: NO to NATO <<http://www.abolishnato.com/abolishnato/warcrimes/bosnia/balkans.htm>>

press releases <<http://www.abolishnato.com/abolishnato/warcrimes/press.htm>>

<http://www.abolishnato.com/abolishnato/warcrimes/iac_home.htm>

<<http://www.abolishnato.com/abolishnato/warcrimes/iacaction.htm>>

Vredesmacht houdt in Bosnië Serviër aan

BRUSSEL, 26 OKT. De vredesmacht SFOR heeft gisteren in Bosnië de Bosnische Serviër Damir Došen aangehouden. Hij wordt beschuldigd van oorlogsmisdaden, in 1992 gepleegd in het gevangenkamp Keraterm bij Prijedor, in het noordwesten van Bosnië.

De 32-jarige Došen werd in Tuzla opgepakt door Britse soldaten van SFOR. Hij wordt naar verwachting vandaag overgebracht naar Den Haag, waar hij terecht moet staan voor het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden. Došen is de 35ste verdachte die in verband met oorlogsmisdaden in Bosnië en Kroatië is aangehouden. Zijn aanhouding is de eerste sinds Carla del Ponte is aangetreden als hoofd-aanklager bij het tribunaal.

Došen werd in 1995 in staat van beschuldiging gesteld door het tribunaal. Hij zou tussen 24 mei en 30 augustus 1992 als commandant van een ploeg bewakers in Keraterm misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden hebben gepleegd. In Keraterm, een kamp dat was gevestigd op het terrein van een oude keramiekfabriek, hielden de Bosnische Serviërs meer dan drieduizend Bosnische moslims en Kroaten gevangen onder onmenselijke omstandigheden. Honderden gevangenen werden gedoodslagen, de anderen werden gemarteld, uitgehongerd en vernederd. In juli 1992 openden bewakers het vuur op een groep gevangenen, waarbij 140 van hen werden gedood. Volgens de aanklacht draagt Došen als commandant van een van de ploegen bewakers verantwoordelijkheid voor die misdrijven.

Došen zal vermoedelijk terecht staan met de eerder gearresteerde Dragan Kulundžija, die eveneens in de Keraterm-aanklacht wordt genoemd. Beiden kunnen levenslang krijgen.

De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) heeft gisteren de Servische Radicale Partij (SRP) in de Servische Republiek in Bosnië uitgesloten van deelname aan de gemeenteraadsverkiezingen van april volgend jaar. Het verbod is het resultaat van de weigering van de SRP om drie van haar bestuursleden te royeren. Een van de drie is Nikola Poplašen, die niet alleen partijvoorzitter is, maar die ook president is van de Servische Republiek in Bosnië. De SRP is tegen het Dayton-vredesakkoord en Bosnië-geant Wolfgang Petritsch en zijn voorganger Carlos Westendorp hebben hem al maanden geleden gesommeerd af te treden als president - een eis waaraan Poplašen weigert gevolg te geven. De OVSE stelde de Radicale Partij eerder een ultimatum: als ze zich niet uiterlijk op 22 oktober zou hebben ontdaan van Poplašen en twee andere bestuursleden, zou ze worden geschrapt van de lijst van partijen die aan de gemeenteraadsverkiezingen van volgend jaar deelnemen. De SRP heeft het ultimatum genegeerd.

De SRP is in de Servische Republiek in Bosnië een 'filiaal' van de gelijknamige partij in Servië, die wordt geleid door de ultra-nationalist Vojislav Šešelj. Poplašen is al sinds zijn aantreden als president in een machtsstrijd gewikkeld met de internationale gemeenschap - in de persoon van eerst Carlos Westendorp en later diens opvolger Wolfgang Petritsch - en de gematigde premier van de Servische Republiek, Milorad Dodik. (Reuters, AFP, AP)

Del Ponte hoofdaanklager van Joegoslavië-Tribunaal

Reuters, AP
GENEVE

De Zwitserse procureur-generaal Carla del Ponte wordt zeer waarschijnlijk de opvolger van Louise Arbouret als hoofdaanklager van het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag. Secretaris-generaal Kofi Annan van de VN heeft haar voorgedragen voor deze functie. Arbouret verlaat 15 september het tribunaal om lid te worden van het hooggerechtshof in Canada.

De 52-jarige Del Ponte is sinds 1994 openbaar aanklager in Zwitserland. Ze heeft naam gemaakt met een aantal internationale zaken. Zo heeft ze onderzoek gedaan naar corruptie in de top van de Russische overheid en naar de witwaspraktijken van Raul Salinas de Gortari, de broer van ex-president Salinas van Mexico.

Del Ponte werd in 1981 onderzoeksrechter in haar geboorteplaats Lugano in het Italiaans sprekende kanton Ticino. Als procureur-generaal van het kanton raakte ze vanaf 1985 betrokken

bij de strijd die buurland Italië voerde tegen de maffia.

Ze werkte nauw samen met de Italiaanse anti-maffiarechter Giovanni Falcone, die 1992 door de maffia werd vermoord. Del Ponte ontsnapte in 1989 op Sicilië ook ternauwernood aan een aanslag met een autobom. Sindsdien wordt ze 24 uur per dag beschermd.

Del Ponte wordt beschouwd als degene die de georganiseerde misdaad uit Italië en Rusland in Zwitserland de deur heeft gewezen.

In 1994 begon ze een onderzoek naar vermoedelijke medeplichtigen van Ilich Ramirez Sanchez, alias Carlos de Jakhals, de meederterrorist die ten tijde van de Koude Oorlog berucht werd met bloedige bomaanslagen, moorden en gijzelingen. Vijf jaar later bleef het onderzoek maar weinig te hebben opgeleverd.

Vorig jaar oktober kondigde ze aan het Egyptische onderzoek naar de aanslag die moslimextremisten in 1997 pleegden op toeristen in Luxor, over te doen.

'Niod onthoudt Tribunaal informatie'

Documenten uit Servisch archief mogen niet worden gekopieerd

Onderzoek Srebrenica
Abe de Vries

BELGRADO, AMSTERDAM - Het Nederlands instituut voor oorlogsdocumentatie (Niod) weigert het Joegoslavië-Tribunaal documenten te geven die als bewijs zouden kunnen dienen voor oorlogsmisdaden van Bosnische moslims in het gebied rond Srebrenica.

Een verzoek van het Tribunaal om een Servisch archief te mogen kopiëren waarover het Niod beschikt, is door het instituut afgewezen. Dat zegt de Bosnische Serviër Milivoje Ivanisevic, die in Belgrado een onderzoekscentrum leidt.

Het archief bevat onder meer getuigenverklaringen, lijsten van slachtoffers en videobanden. Het Niod werkt in opdracht van de Nederlandse regering aan een breed opgezette studie naar de val van Srebrenica. Het kreeg de stukken van Milivoje Ivanisevic.

Op 23 juli stuurde medewerker Daniel Perry van het Joegoslavië-Tribunaal een fax aan Ivanisevic met het verzoek 'te autoriseren dat het Tribunaal kopieën maakt van al uw archiefinformatie en video's'. Het Tribunaal vroeg hem ook dit schriftelijk aan het Niod te bevestigen.

Maar nadat Ivanisevic toestemming had gegeven, lieten zowel het Tribunaal als het Niod in augustus telefonisch weten dat er een fout was gemaakt en dat men

niet met elkaar samenwerkte, zegt Ivanisevic nu. Daarna is er tussen het Tribunaal en het Belgradose centrum geen contact meer geweest.

Historicus Dick Schoonoord van het Niod wil geen mededelingen over de kwestie doen „omdat het strijdig is met onze policy". Ook voorlichter David Barnouw van het Niod wil niets zeggen over het lopende onderzoek. Barnouw kan ook niet zeggen of het Niod in principe bereid zou zijn

informatie aan het Tribunaal te verstrekken als het daarom vraagt. Het Tribunaal erkent desgevraagd dat het contact heeft met het Niod, maar weigert verder elk commentaar op deze zaak.

Het Haagse Tribunaal onderzoekt niet alleen de misdaden van de Bosnische Serviërs tijdens de val van Srebrenica in juli 1995. Het is ook geïnteresseerd in misdaden die eerder zijn begaan tegen Serviërs in het gebied. Volgens

Milivoje Ivanisevic is zijn archief echter te groot om naar Nederland te versturen en moet het ter plekke in Belgrado worden gekopieerd.

„Het Niod heeft dat gedaan”, zegt hij. „We hebben een goede samenwerking. Ik neem hen niets kwalijk. Het Tribunaal zou meer initiatief moeten tonen.” Binnenkort reizen medewerkers van het Niod af naar Srebrenica om de laatste hand te leggen aan het veldonderzoek.

Carla del Ponte beëdigd als hoofdaanklager

DEN HAAG - De Zwitserse Carla del Ponte wordt vandaag beëdigd als hoofdaanklager van het Joegoslavië- en Rwanda-Tribunaal. De 52-jarige Del Ponte was tot nu toe hoofd van het openbaar ministerie in Zwitserland, waar ze een reputatie opbouwde als fanatiek strijder tegen de internationale misdaad. Ze deed onder meer onderzoek naar de terrorist Osama bin Laden, de Mexicaanse oud-president Salinas en vertrouwelingen van de Russische president Boris Jeltsin. Maar niet altijd was haar optreden effectief. In enkele met veel tamtam aangekondigde strafzaken bleek het bewijs uiteindelijk mager. Critici noemen haar autoritair en zelfs iemand die zich weinig gelegen laat liggen aan juridische haarkloven. Del Ponte is de opvolgster van de Canadese Louise Arbouret.

'Bosnische Serviërs gaan meewerken'

BANJA LUKA (AP) - Na terugkeer van een bezoek aan de Verenigde Staten heeft de Bosnisch-Servische premier Milorad Dodik zaterdag aangekondigd dat de Bosnische Serviërs vanaf nu zullen samenwerken met het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag.

De Bosnisch-Servische autoriteiten weigerden tot dusver aanklagen te arresteren die van oorlogsmisdaden worden verdacht. Dat had tot gevolg dat de internationale gemeenschap de Republika Srpska van hulp uitsloot. Ook ging het tribunaal er toe over zijn aanklachten geheim

te houden, om te voorkomen dat verdachten geïnformeerd zouden worden en de benen zouden nemen. Die maatregel leidde echter tot vrees onder de bevolking, die zich ging afvragen wie de volgende op de geheime lijst zou zijn.

Dodik verklaarde zaterdag dat er niet langer sprake zal zijn van geheime aanklachten zodra de Bosnische Serviërs met het tribunaal samenwerken. Hij zei ook dat verdere bescherming van verdachten te schadelijk is voor de gewone Bosnische Serviërs. Op de lange duur maken de oorlogsmisdadigers de Servische Republiek alleen maar tot gijzelaar, aldus de premier.

Milosevic hoort voor het Joegoslavië Tribunaal in Den Haag te verschijnen

Actiepunten

1) Regeringen en politici dienen Milosevic niet langer als gesprekspartner te beschouwen. Stuur een persoonlijke brief met dit verzoek aan de politicus of minister die u kent.

ele staten hebben de mogelijkheid via hun eigen wetgeving om Milosevic aan te klagen wegens oorlogsmisdaden.

Roep per brief de minister van Justitie op deze mogelijkheid breed te publiceren zodat betrokkenen de mogelijkheid krijgen om te maken

Rwandese leider toch voor Tribunaal

ARUSHA - Een prominente verdachte van het Rwanda-Tribunaal die vorig jaar wegens vormfouten was ontslagen van rechtsvervolging, moet toch terecht staan. Dat heeft de beroepskamer van het Rwanda-Tribunaal in Den Haag unaniem besloten.

De beslissing is het voorlopige slotakkoord in een rel tussen het tribunaal en de Rwandese regering. Die zegde vorig jaar de samenwerking met het tribunaal op uit woede over de vrijlating van de verdachte. Pas in een speciale missie van hoofdaanklager Carla del Ponte werden de plooiën enigszins gladgestreken.

De beroepskamer voerde als belangrijkste argument aan dat niet het tribunaal, maar Kameroen fouten heeft gemaakt in het proces van de verdachte, Jean-Bosco

Barayagwiza. Kameroen arresteerde hem in maart 1996, maar leverde hem pas in oktober 1997 uit, waardoor hij veel te lang op zijn proces moest wachten.

Wanneer Barayagwiza schuldig wordt bevonden, moet bij de bepaling van zijn vonnis rekening worden gehouden met de schendingen van zijn rechten en moet hij een schadevergoeding krijgen, aldus de beroepskamer.

Jean-Bosco Barayagwiza is aangeklaagd wegens genocide en misdaden tegen de menselijkheid. Hij had ten tijde van de genocide van 1994, waarbij meer dan 500.000 Tutsi's en gematigde Hutu's werden vermoord, enkele belangrijke functies. Zo leidde hij de radiozender die aanzette tot het moorden.

Barayagwiza blijft in voorarrest in een gevangenis van het tribunaal in Tanzania.

advertentie

Zuiveringen
De Joegoslaviëse president Milosevic en vier hoge Servische functionarissen zijn door het tribunaal aangeklaagd wegens misdaden in Kosovo. Ze moeten aan het tribunaal worden uitgeleverd. Washington loofde een miljoenbeloning uit voor informatie die leidt tot aanhouding van aangeklaagde verdachten van oorlogsmisdrijven, onder wie Milosevic.

3) Verzamel handtekeningen onder een verzoek aan het Joegoslavië Tribunaal om een openbare aanklacht tegen Milosevic uit te brengen.

Stuur een email naar ikv@antenna.nl en vraag om de petitie 'Milosevic moet aangeklaagd worden'. Zet uw naam onder de petitie en mail deze door aan al uw kennissen. U kunt ook bellen (070-3507100) en vragen om een petitie en handtekeningenlijst op te sturen.

na 'Dayton' eerst de radicalen in Bosnië, en daarna de gematigde Bijeljina Playšić gesteund.

In november 1992 was Šainović een instrument van Milošević bij de isolering van de liberale Joegoslavische premier Milan Panić. Nadat Šainović als minister van Economische Zaken uit het kabinet stapte, volgden andere vertouwelingen van Milošević. Panić werd gedwongen op te stappen.

Šainović werd premier van Servië, toen Belgrado in de Bosnië-oorlog werd getroffen door zware internationale sancties. Als premier presideerde hij over de hyperinflatie, die eind 1993 opliep tot miljoenen procenten per maand.

Drie jaar later speelde Šainović een hoofdrol bij de vervalsing van

Foto Reuters

de uitslag van de lokale verkiezingen in Servië. Als vice-voorzitter van de partij bracht hij tien- of honderdduizenden valse stembiljetten in omloop om de overwinning van de SPS veilig te stellen.

In de Kosovo-crisis is Šainović speciaal gezant van Milošević. Hij maakte deel uit van de Joegoslavische delegatie in Rambouillet en Parijs. In januari kwam hij in opspraak toen hij volgens onderschepte telefoongesprekken bevel gaf voor de moord op 45 Kosovaren in het dorp Račak. „Ga er stevig tegenaan”, zei Šainović tegen de lokale commandant.

20-8-94
VLADKO STOJILJKOVIĆ

Op 10 april 1997 werd in een restaurant in Belgrado Radovan Stojiljković vermoord toen hij een pizza zat te eten. De moord joeg als een schokgolf door het politieke establishment van Belgrado, want Radovan Stojiljković, alias Badž, was minister van Politie van Servië. Hij was belast met de persoonlijke bewaking van de familie Milošević en was dik bevriend met Milošević's zoon Marko. Daar kwam nog bij dat dit niet de eerste mafia-achtige moord op een mafia-achtige politicus uit de kleine elite rond Milošević was. De daders van beide moorden zijn overigens nooit gepakt.

Een tweede schokgolf, van andere aard, volgde kort daarop toen Badž's opvolger als Politie-minister bekend werd: Vlado Stojiljković. Hij was tot dan als chef van de Servische Kamer van Koophandel alleen opgevallen door zijn felle en niet aflatende verzet tegen economische hervormingen. De schokgolf werd vooral veroorzaakt door het feit dat niemand zich kon voorstellen hoe een zakenman als politieminister kon voldoen. De benoeming werd verklaard uit het feit dat hij afkomstig was uit Požarevac, de geboortestad van Milošević, en als zodanig deel uitmaakte van de 'Požarevac-clan'. De benoeming viel zo slecht dat bij het ministerie een aantal hoge ambtenaren aftrad uit protest.

Als minister van Binnenlandse Zaken van Servië (sinds maart vorig jaar) is Stojiljković verantwoordelijk voor de speciale politie, die in Kosovo het vuile werk van de etnische zuivering uitvoert. De politiemacht staat bekend als absoluut loyaal aan Milošević en zijn regime. De politiemacht is zo goed bewapend dat zij het eventueel kan opnemen tegen het leger.

Foto Reuters

DRAGOLJUB OJDANIĆ

'Generaal Draga' (57) weet wat etnisch zuiveren is. In 1992 leidde Dragoljub Ojdanić het Užice-korps van het Joegoslavische Volksleger JNA en hield onbarmhartig huis in Oost-Bosnië. In samenwerking met Servische 'vrijwilligers' liet hij een bloedbad aanrichten onder moslims in Višegrad en werd Foča een open verkrachtungskamp. Ondergeschikten beschreven hem als meedoogenloos.

Zijn talent bleef in Servië niet onopgemerkt. Bij terugkeer werd hij vice-commandant van het Eerste Leger, een jaar later commandant. Het eerste leger lag rond Belgrado, dus trouw aan de leiding was cruciaal. Ojdanić en de zijnen vertegenwoordigden de 'ijzeren lijn', die bereid was het leger in te zetten tegen de eigen burgers. Belangrijk was dat Ojdanić ook het vertrouwen had van Mirjana Marković, de machtige echtgenote van Milošević. Hij sloot zich aan bij haar neo-communistische partij JUL.

Tot eind vorig jaar domineerde een andere lijn dan de zijne het federale leger. Chef-staf generaal Momčilo Perišić stond voor neutraliteit in interne aangelegenheden: hij weigerde het leger in te zetten tijdens de massale betogingen van 1996-1997 en werkte niet mee aan een coup tegen de rebelse Montenegrijnen. Ook in Kosovo hield het leger zich afzijdig.

Op 24 december vorig jaar werd Perišić weggepromoveerd en nam Ojdanić zijn plaats in. Het leger was vanaf dat moment weer Milošević's willige instrument. Ojdanić opende samen met de politie een massale aanval op Kosovo, gericht op vernietiging van het UÇK en deportatie van de bevolking. Voor hem was het slechts een herhalingsoefening.

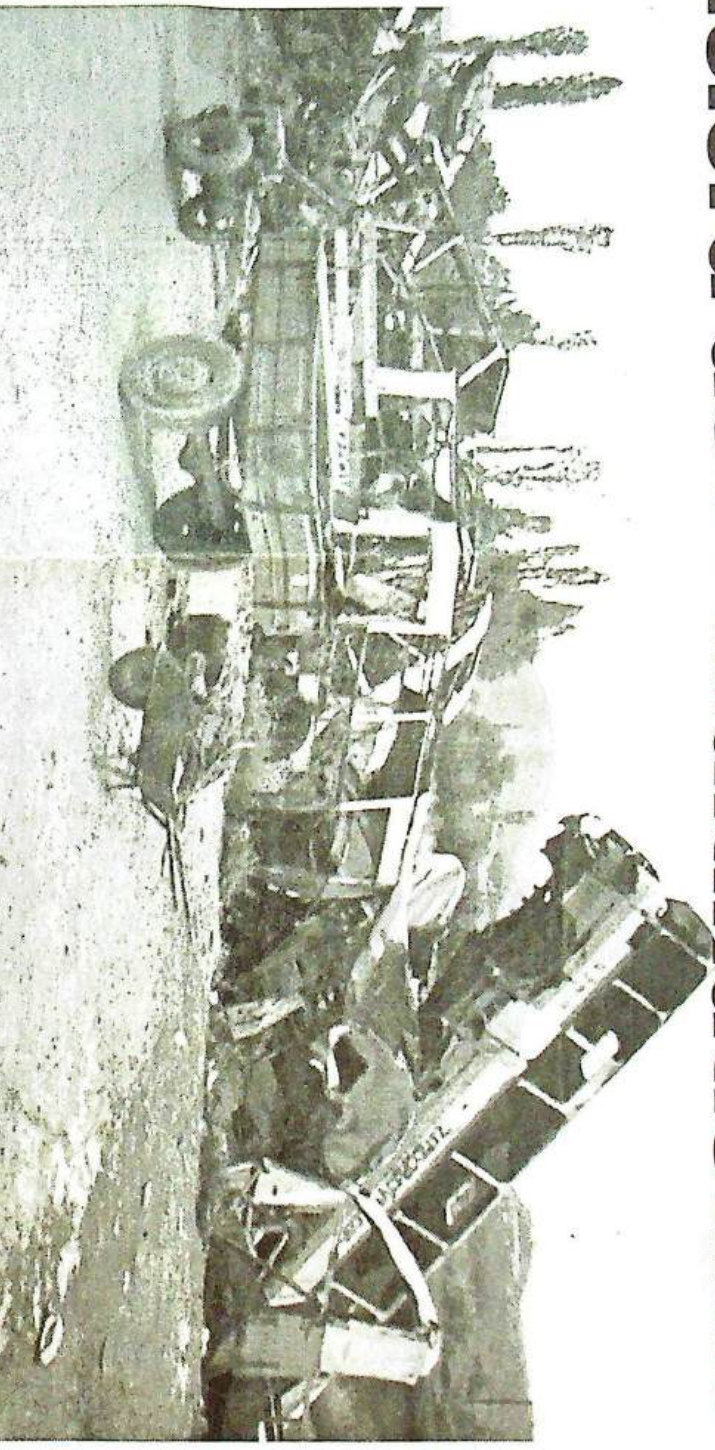
Foto Reuters

Alsof de Verenigde Staten zelf over Milosevic oordelen!

Internationaal Gerechtshof gefinancierd door multinationals

Het Internationaal Gerechtshof in Den Haag (IGH) klaagt Milosevic aan, maar niet Sharon, Pinochet, of de Turkse generaals. Omdat het zijn geld krijgt van de VS en van Amerikaanse miljardeurs, weigert het Hof de misdaden van de Navo te onderzoeken. In zijn werking overtreedt het zelf tal van juridische principes.

MICHEL COLLON

Het Internationaal Gerechtshof van Den Haag wil wel Milosevic vervolgen maar niet de Navogeneraals die doelbewust burgerdoelwitten zoals bussen, treinen en woonblokken bombardeerden. Is dat onpartijdig? (Foto Solidair, Antonio Gomez Garcia)

Volgens artikel 16 van de statuten van het Internationaal Gerechtshof werkt de openbare aanklager onafhankelijk, zonder instructies van enige regering. En artikel 32 zegt dat de uitgaven van het Hof moeten gefinancierd worden met Uno-geld. Wat is de realiteit?

De voorzitter van het Hof, mevrouw Gabriëlle Kirk McDonald zegt: "We kregen ikse steun van de betrokken regeringen en minister Albright heeft echt hard gewerkt om het tribunaal tot stand te brengen. Als we over haar spreken, noemen we haar dikwijls de moeder van het Internationaal Gerechtshof." Een lieve moeder, die op tv verklaarde dat het 'de moeilijke loonde' 500.000 Iraakse kinderen te laten sterven!

Toen IGH-procureur Louise Arbour de aanklacht tegen Milosevic opmaakte, bracht zij eerst Clinton op de hoogte. In 1996 ontmoette ze de secretaris-generaal van de

Navo en de opperbevelhebber voor Europa "om de voorwaarden voor samenwerking te bespreken", alvorens een "memorandum van verstandhouding" te ondertekenen.

Zeg mij wie jou betaalt...

In '94-'95 kreeg het IGH van de VS-regering 31,5 miljoen frank en voor meer dan 100

miljoen frank computers. Het kreeg ook 6,75 miljoen frank van de multimiljardair George Soros, die de grootste separatistische krant in Kosovo financierde. Andere schenkers: de mediagigant Time-Warner (wat de mediaslits over de schaduwkanten van het IGH verklaart) en het Vredesinstituut, nog opgericht door wijlen president Reagan.

Veel juristen van het IGH komen uit de

Coalitie voor Internationale Gerechtigheid, opgericht en gefinancierd door George Soros. In mei 2000 dankte voorzitter McDonald de VS-regering omdat die "zo gul 22,5 miljoen frank heeft geschonken. De morele opdracht om een einde te stellen aan alle geweld wordt ook erkend door de bedrijfssector. Het verhaagt me dat een grote onderneming ons onlangs voor 135 miljoen frank computers bezorgde."

10 rechtsprincipes die het Hof schendt

Het Internationaal Gerechtshof (IGH) treedt fundamentele rechtsprincipes met de voeten.

1. Het IGH werd in 1993 opgericht door de Veiligheidsraad van de Uno - van 15 leden, gedomineerd door grootmachten, met veto voor de VS - op aandringen van Amerikaanse minister Albright. De normale weg om dit Hof op te richten zou volgens de toenmalige Uno-secretaris geweest zijn te werken met "een internationaal verdrag overeengekomen en goedgekeurd door de staten, dat hen te gelijk ten volle respecteert in hun soevereiniteit."

Maar de VS slaagden erin een totaal willekeurige interpretatie door te duwen van hoofdstuk VII van het VN-Charter, dat de Veiligheidsraad bevoegdheid geeft 'maatregelen' te nemen om de internationale vrede te herstellen. De oprichting van dit Hof valt daar duidelijk niet onder. Het IGH heeft dus geen wettelijke basis.

2. Een unicum in de geschiedenis van het recht: het Hof krijgt de opdracht zelf zijn reglement op te stellen. Die het later meer dan eens veranderd... in een belachelijke procedure: de voorzitter kan dat helemaal alleen, de andere rechters moeten slechts hun instemming geven.

3. Andere nieuwigheden: de regels van het Hof mogen teruggewerkende kracht hebben. Ze kunnen aan de feiten worden aangepast.

4. Erger: ook de procureur kan een aantal regels veranderen, wat de verdediging wordt ontzegd. En van een onderzoeksrechter is nergens sprake, laat staan van een onderzoek ten laste en ten onlaste.

5. Het Hof kan zich tegen de keuze van een advocaat verzetten en hem zelfs uit de zittingszaal zetten als het Hof hem *agressief* vindt.

6. De procureur kan, mits instemming van de rechters, de verdediging toegang weigeren tot bepaalde bewijzen.

7. De bron van bepaalde getuigenissen en informatie kan geheim gehouden worden. De CIA-agenten kunnen daarvoor een dossier opmaken op basis van aanklachten die ze op een onwettelijke manier hebben gestaafd (telefoonop, corruptie, diefstal...). Er is geen sprake van enige verificatie of tegenonderzoek.

8. Vertegenwoordigers van andere staten (partijen in het conflict, maar bondgenoten van de VS) kunnen eveneens vertrouwelijke informatie aanbrengen zonder zelf onderzocht te worden.

9. Een aanklacht kan geheim gehouden worden 'in het belang van het gerecht'. De beschuldigde weet dan niet eens waartegen hij zich moet verdedigen.

10. Een verdachte (dat is nog geen beschuldigde) kan vastgehouden worden... negentig dagen vooraleer in staat van beschuldiging te worden gesteld. Ruim genoeg om 'bekentenissen' te verkrijgen. En toch bepaalt regel 92 dat bekentenissen geacht worden betrouwbaar te zijn, tenzij de beschuldigde het tegendeel bewijst. Terwijl men overal in de wereld het vermoeden van onschuld hanteert en het de aanklager is die zijn stelling moet bewijzen.

Geen enkele rechtbank aanvaardt zoveel onwettelijkheid. Maar om de vijanden van de VS te vonnissen zijn rechtsprincipes van geen tel. Voor de machtigen is het recht nog altijd het recht van de sterkste en de rijkste.

... en ik vertel hoe jij rechtspreekt!

Met 20 'n sponsors is het logisch dat het IGH alleen vijanden van de VS vervolgt. En dat de Kroatische en de Bosnische moslimleiders onbestraft bleven, hoewel ze tussen '91 en '95 etnische zuiveringen organiseerden. Idem voor de chefs van het UCK en voor de Navo-leiders, die een onwettelijke oorlog begonnen, doelbewust Joegoslavische burgerlijke infrastructuur vernietigden en daarbij verboden wapens gebruikten (zoals fragmenatiebommen, granaten met verarmd uranium).

De ware motieven voor de jacht op Milosevic: het Servische volk culpabiliseren en de verdoezen dat het de Amerikanen en de Duitsers zijn die de oorlogen in Joegoslavië hebben uitgelokt en aangewuurd; elk staats-hoofd van de Derde Wereld dat zich tegen de globalisering durft verzetten, intimideren en de misdadige oorlog van de Navo goedpraten nu de alibi's en de medialeugens steeds minder geloofd worden.

1 Uiteenzetting voor de Raad voor Internationale Betrekkingen, New York, 12 mei 2000. • Andere bronnen: *An impartial tribunal, really?*, studie van de Canadese jurist Christopher Buck. *The illegal basis of the War Crimes Tribunal*, van de Joegoslavische jurist Kosta Canoski www.enpewpew.com/articles/canoski.

van holst en steijnen

From: Hans Hupkes <hans.hupkes@planet.nl>
To: Nico Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>
Sent: maandag 9 april 2001 10:15
Subject: Fw: Michel Collon: A "tribunal" financed by US government & multinationals

----- Original Message -----

From: Michel Collon
Sent: Monday, April 09, 2001 11:54 AM
Subject: Tr : Michel Collon: A "tribunal" financed by US government & multinationals

Dear friends,

Please find here my article about the so-called "Tribunal of The Hague". It is in French up to now. It will be also translated in Dutch and maybe in English, Spanish and Serb. If you want to translate it let it know as soon as possible
 It refers to two existing studies (sources mentioned) but I found useful to summarize the problem in 6500 letters. Further analysis of the Milosevic case might be added in the nex days.

-- Michel Collon

michel.collon@skynet.be

"Tribunal Pénal International":

financé par le gouvernement et les multinationales US

Ce serait Washington elle-même qui jugerait Milosevic!

Le TPI prétend ne juger que Milosevic, mais pas Sharon ni Pinochet ni les généraux turcs assassins: est-il impartial? Payé par les USA et des milliardaires US, il refuse d'enquêter sur les crimes de guerre de l'Otan et ceux des terroristes albanais: est-il indépendant? Son fonctionnement bafoue de nombreux principes juridiques: est-il légal? Portrait d'un bizarre "tribunal"...

MICHEL COLLON

Juger Milosevic à La Haye? Quelle que soit l'opinion que chacun porte sur l'ancien président yougoslave (et sur les vrais responsables, en coulisses, des guerres balkaniques), n'aurait-il pas droit comme tout accusé à un tribunal équitable, neutre et respectant le droit?

Selon l'article 16 des statuts de ce fameux Tribunal Pénal International, le procureur agira de façon indépendante sans instruction d'aucun gouvernement. Selon l'article 32, les dépenses du tribunal doivent être couvertes par le budget de l'ONU. Deux principes constamment bafoués...

La présidente du tribunal, Gabrielle Kirk McDonald, a elle-même dit à la Cour Suprême US: "Nous avons bénéficié d'un ferme soutien des gouvernements concernés et la ministre Madeleine Albright a oeuvré avec détermination pour créer le tribunal. Nous nous référons souvent à elle comme "la mère du TPI". Charmante maman qui, à la TV, a déclaré "justifié" de faire périr cinq cent mille enfants irakiens!

Quand le procureur du TPI Louise Arbour a inculpé Milosevic, elle en a d'abord informé... Bill Clinton. Deux jours avant le reste du monde. Comme son successeur Del Ponte, elle est souvent apparue en public avec des officiels US. En 1996, elle a rencontré le secrétaire-général de l'Otan et son commandant suprême en Europe "pour discuter les modalités de coopération", avant de signer un "mémoire d'entente".

Dis-moi qui te paie...

En 94-95, par exemple, le TPI reçut du gouvernement US 700.000 \$ cash et 2,3 millions \$ en ordinateurs. De la Fondation Rockefeller: 50.000 \$. Et 150.000 \$ du spéculateur multimilliardaire US George Soros. Qui finançait en même temps le principal journal séparatiste albanais du Kosovo. Autres donateurs: le géant des médias Time-Warner (de quoi expliquer certains silences médiatiques sur les noirs côtés du TPI). Et le très officiel Institut pour la Paix, créé par le président Reagan.

Une grande partie des juristes du TPI proviennent de la Coalition for International Justice, fondée et financée par... George Soros. En mai 2000, la présidente McDonald remerciait le gouvernement US "qui a généreusement accordé 500.000 \$. L'impératif moral de mettre fin à la violence est aussi partagé par le secteur des entreprises. Je me réjouis qu'une grande société ait offert récemment pour 3 millions \$ d'ordinateurs."1

... et je te dirai comment tu juges!

Avec de tels sponsors et commanditaires, on comprend que le TPI ne poursuive que les ennemis des Etats-Unis. C'est pourquoi les dirigeants nationalistes croates et musulmans sont restés impunis malgré leurs crimes de purification ethnique durant les guerres de 91 à 95. Comme les chefs de l'UCK. Et ceux de l'Otan, responsables d'une guerre illégale, détruisant délibérément des infrastructures civiles de la Yougoslavie et employant des armes interdites (bombes à fragmentation, munitions à uranium).

Les vraies raisons de la chasse à Milosevic sont: 1. Culpabiliser le peuple serbe et cacher le fait que les USA et l'Allemagne ont provoqué et excité les guerres en Yougoslavie. 2. Intimider tout chef d'Etat du tiers monde résistant à la globalisation. 3. Blanchir la guerre criminelle de l'Otan dont les prétextes et médiamensonges se sont effondrés.

Sources: An impartial tribunal, really?, étude du juriste canadien Christopher Black. The illegal basis of the War Crimes Tribunal, du juriste yougoslave Kosta Cavoski <http://emperors-clothes.com/articles/cavoski>.

10 principes juridiques violés par le TPI

Le TPI bafoue plusieurs principes juridiques fondamentaux: séparation des pouvoirs (exécutif, législatif et judiciaire), égalité entre accusation et défense, présomption d'innocence...

1. Le TPI a été fondé en 1993 par le Conseil de sécurité de l'ONU (15 membres, dominés par les grandes puissances et le veto des USA) sur insistance de la ministre US Albright. La voie normale pour créer un tel tribunal aurait été, indiquait à l'époque le secrétaire de l'ONU: "un traité international établi et approuvé par les Etats, leur permettant d'exercer pleinement leur souveraineté"2.

Mais Washington imposa une interprétation arbitraire du chapitre VII de la Charte de l'ONU, qui permet au Conseil de prendre des "mesures" pour restaurer la paix internationale. Créer un tribunal est-il une "mesure"? Pas sérieux. En fait, le TPI lui-même n'est pas légal.

2. Sans précédent dans l'histoire du droit: le Tribunal fut chargé d'édicter lui-même ses lois et règlements. Qu'il a d'ailleurs modifiées maintes fois. Par une procédure de changement carrément ridicule: le président peut le faire seul, les autres juges se contentant de ratifier par fax! (règle 6)

3. Autre "innovation" créatrice: les lois du TPI peuvent être rétroactives: rédigées sur mesures après les faits.

4. Pire: le procureur peut lui aussi faire changer ces règles (la défense pas). Et il n'existe pas de juge d'instruction, enquêtant à charge et à décharge. Le procureur mène l'enquête à sa guise.

5. La Cour peut s'opposer au choix d'un avocat ou exclure celui-ci de l'audience si elle le juge "agressif" (règle 46).

6. Le procureur peut, avec approbation des juges, refuser à la défense de consulter certains livres, documents, photos et autres preuves matérielles (règle 66).

7. De même, la source de certains témoignages et informations peut rester secrète. Les agents de la CIA peuvent ainsi remplir le dossier d'accusations recueillies illégalement (écoutes, corruptions, vols...) sans être soumis à vérification ni contre-interrogatoire.

8. Des représentants d'autres Etats (parties au conflit, mais alliés des USA) peuvent également déposer des informations confidentielles sans devoir répondre aux interrogatoires.

9. Une inculpation peut rester secrète "dans l'intérêt de la justice" (règle 53) ce qui empêche l'accusé de se défendre normalement.

10. Un suspect (donc non inculpé) peut être détenu... nonante jours avant d'être inculpé! Largement de quoi arracher des aveux par la pression. Néanmoins, la règle 92 stipule que les aveux sont censés fiables sauf si l'accusé prouve le contraire. Alors que, partout dans le monde, l'accusé est présumé innocent et c'est à l'accusation de prouver sa thèse.

Aucun tribunal, aux Etats-Unis ni ailleurs, n'accepterait de fonctionner dans une illégalité et un arbitraire aussi flagrants. Mais pour juger les ennemis des USA, les principes juridiques ne comptent plus. Selon les maîtres du monde, le droit, c'est celui du plus fort et du plus riche.

1 Discours au Conseil des Relations Internationales, New York, 12 mai 2000.
1 Rapport n°X S/25704, section 18.

institute for war & peace reporting

About IWPR | Publications | Programmes | Opportunities | Subscribe | Contact Us

Saturday, March 17, 2000

IN THIS SECTION

[Balkans Index](#)
[Search](#)
[Mailing List](#)

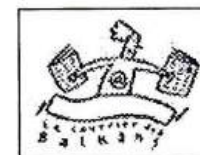
Past reports:

2001	issues
Feb	214-222
Jan	207-213

2000	issues
Dec	200-206
Nov	192-199
Oct	180-191
Sep	168-179
Aug	161-167
July	153-160
June	145-152
May	136-144
Apr	130-135
Mar	113-129
Feb	112-120
Jan	105-111

1999	issues
Dec	99-104
Nov	89-98
Oct	80-88
Sep	71-79
Aug	63-70
Jul	52-62
Jun	40-51
May	27-39
Apr	14-26
Mar	5-13
Feb	1-4

En français - 2001

[Archive](#)
[2000](#)
[1999](#)

RELATED LINKS

[United States Institute of Peace](#)

[Albanian-language Media](#)

[Blue Sky Radio, Kosovo](#)

[Central Europe Online - Balkans Today](#)

[Exile Images](#)

[Greek Helsinki Monitor](#)

[Human Rights Watch](#)

[Intl Crisis Group](#)

[KosovoPress](#)

[Lawyers Committee for Human Rights](#)

[Orthodox Church, Kosovo](#)

[OSCE](#)

[Serbian Information Ministry](#)

[UNMIK](#)

[US State Dept](#)

[World Press Review](#)

[Yahoo! News/Kosovo](#)

[YU-Media](#)

Dubrovnik Indictment Unsettles Montenegrins

Many Montenegrins are dreading plans to indict the architects of the Dubrovnik siege

By Milka Tadic Mijovic from Podgorica (BCR No 226, 14-March-01)

Ever since the revelation earlier this month that several people had been indicted for crimes committed during the siege of Dubrovnik, many Montenegrins have been sleeping uneasily.

The Hague did not reveal the names of those indicted but said the accusations were related to the Yugoslav People's Army, JNA, attack on the city and its surrounding area ten years ago.

"Several individuals have been charged with grave breaches of the Geneva Conventions and with violations of the laws and customs of war," The Hague statement said.

Combined federal and Montenegrin forces launched their attack on Dubrovnik, the Adriatic coastline's greatest architectural jewel, in October 1991.

Inhabitants of the Konavle region of Croatia recall how Montenegrin soldiers and paramilitaries threw themselves enthusiastically into the fray, indiscriminately bombarding Dubrovnik, torching villages and embarking on a killing and pillaging spree.

Their barbarism was such that even Serbian state-run media were appalled. The Belgrade daily Politika spoke of 'Montenegrin savagery around Dubrovnik' in December 1991.

After the three month siege, soldiers returned laden with trophies: smoked hams and cattle; drink and perfume bottles lifted from duty-free shops; works of art stolen from homes and galleries.

Montenegrin war correspondents witnessed for themselves the butchery of the campaign to "liberate" Dubrovnik and place the Adriatic's premier tourist attraction under joint Serbian-Montenegrin control.

Most of the population watched silently as the carnage was unleashed. As far as moral responsibility goes, only a few who actively opposed the attack can have clear consciences now that the perpetrators of the crime are being held to account.

The tribunal indictment includes charges of murder and the destruction of historic monuments and villages. The scope of the accusations will doubtless rattle a good number of those involved.

Those with most to fear will be military commanders on the ground as well as the political leadership of the time. However, a question mark hangs over which, if any, government officials will be included.

A team of Hague investigators visited Montenegro in November last year, interrogating a number of witnesses and former combatants.

Clint Williamson, heading The Hague team, told the independent weekly magazine Monitor that the inquiry was primarily concerned with tracking down those bearing direct military responsibility.

He also said that Belgrade and Podgorica leaders who orchestrated the campaign would be subject to investigation later on.

At that time of the siege, Momir Bulatovic was Montenegrin president; current head of state Milo Djukanovic was prime minister; and Branko Kostic was a member of the Yugoslav presidency.

Bulatovic, as commander-in-chief of the Montenegrin territorial defence forces, bears direct

- [Balkans](#)
- [Tribunal](#)
- [Caucasus](#)
- [Central Asia](#)
- [Special Reports](#)
- [Search](#)
- [Archive](#)
- [Links](#)

responsibility for giving the go-ahead for the initial attack on the city. His command was reported widely in Montenegrin and Croatian newspapers.

The order, which mobilised infantry as well as special police units, signalled Montenegro's formal entrance into the war with Croatia.

Bulatovic, who rode to power on the coat-tails of former Yugoslav president Slobodan Milosevic, said on various occasions, when his mentor was still in power, that he would be surprised to find out he was included on a Hague's list of indictees.

Throughout the attack on Dubrovnik, Bulatovic's close confidante and party colleague was Milo Djukanovic.

Djukanovic recently told Deutsche Welle that his conscience was clear as far as the attack was concerned. Having already apologised to Croatia in 1999 for crimes committed against Dubrovnik, he also said that, if summoned, he would willingly go to The Hague.

Branko Kostic - now retired and residing in Podgorica - was the chief commander of the JNA. Members of the military who might also figure on the Hague's list include General Pavle Strugar, who helped to coordinate military activities on the ground, and Admirals Miodrag Jokic and Milan Zec, who oversaw the naval bombardment of Dubrovnik.

Others who may have trouble sleeping at night are former defence minister Veljko Kadijevic and the then JNA chief of staff Blagoje Adzic.

While the sealed indictment has put the wind up these and other characters some Montenegrins will doubtless greet the tribunal's moves with relief.

Don Branko Zbutega, a priest from Kotor, said, "The extradition of war crimes suspects will be cathartic and lead to the removal of collective responsibility from the Montenegrins."

Milka Tadic Mijovic is a regular IWPR contributor

SUPPORT

IWPR gratefully acknowledges support from:

Department for International Development UK (DFID)

The European Union

Ford Foundation

Freedom Forum

Open Society Institute

Press Now

Swedish International Development and Cooperation Agency (SIDA)

[top of page ^](#)

Balkan Crisis Reports Mailing List:

Enter your e-mail address and click the required button.

E-mail address:

- ☐ Subscribe to Balkan Crisis Reports by e-mail.
☐ Unsubscribe from the service.
☐ About Balkan Crisis Reports.

Raport për Krizën Ballkanike në Shqip

Adresa e-mail:

- ☐ Abonohuni në shërbim.
☐ Ndërprisni abonimin në shërbim.

Pretplatnicka lista izveštaja o Balkanskoj krizi:E-mail adresa:

- ☐ Pretplatite se na izveštaj o Balkanskoj krizi e-mail bilten.
☐ Odjavite se sa naseg e-mail biltena.

Search:

- ☒ Balkans ☐ Caucasus ☐ Special Reports
☐ Tribunal ☐ Central Asia ☐ Archive

[top of page ^](#)

© Institute for War & Peace Reporting
Lancaster House, 33 Islington High Street, London N1 9LH, UK
Tel: +44 (207) 713 7130 Fax: +44 (207) 713 7140

The opinions expressed in IWPR Online are those of the authors and do not necessarily represent those of the Institute for War and Peace Reporting.

Registered as a charity in the United Kingdom (charity reg. no: 1027201, company reg. no: 2744185)

'VN-tribunaal klaagt president Milošević aan'

DEN HAAG, BRUSSEL, 27 MEI. Het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in ex-Joegoslavië heeft, volgens bronnen bij het tribunaal, de Joegoslavische president Slobodan Milošević in staat van beschuldiging gesteld wegens oorlogsmisdaden.

Het nieuws bracht vandaag de Russische Kosovo-gezant Tsjernomyrdin ertoe een reis naar Belgrado enige uren uit te stellen. Later vandaag zou Tsjernomyrdin echter alsnog een onderhoud hebben met Milošević. De Russische bemiddelaar sprak gisteren en vanochtend in Moskou met de Finse EU-gezant Martti Ahtisaari en de Amerikaanse plaatsvervangend minister Strobe Talbott over de Kosovo-crisis. Er zou in principe overeenstemming bestaan over een gemeenschappelijk document dat Milošević kan worden voorgelegd.

Het nieuws over de aanklacht zou - zo meldden de bronnen - vanmiddag formeel worden bekendgemaakt en toegelicht door de hoofdaanklager van het tribunaal, Louise Arbou. Zij zou ook duidelijk maken of de aanklacht slaat op oorlogsmisdaden in Kosovo of in Bosnië. In de meeste NAVO-hoofdsteden is niet gereageerd op het nieuws; men zit slechts dat het tribunaal een onafhankelijke juridische instantie is. De Franse minister van Binnenlandse Zaken Chevènement zei echter dat de aanklacht „de vrede niet dient”. „Als je politiek wilt maken, criminaliseer je de tegenstander niet; dan is elke discussie onmogelijk.” De Joegoslavische VN-ambassadeur sprak van „een politieke aanklacht”. „Het tribunaal diaboliseert de president van een soeverein land die zich heroïsch verzet tegen de agressie van de NAVO.”

Joegoslavische waarnemers in Belgrado zeiden al vóór Tsjernomyrdins besluit niet naar Belgrado te gaan, dat de aanklacht tegen Milošević de onderhandelingen in hoge mate compliceert. In 1995 heeft de internationale gemeenschap geweigerd met de leiders van de Bosnische Serviërs te onderhandelen, kort voordat ze door het tribunaal van oorlogsmisdaden waren beschuldigd. Als ze dat standpunt weer inneemt, kan ze niet meer met Milošević onderhandelen. Daar komt bij dat Milošević in de onderhandelingen met Tsjernomyrdin steeds juridische immunititeit heeft geëist. De aanklacht tegen Milošević, zo menen deze waarnemers, kan zijn vastbeslotenheid nog versterken: hij zal het gevoel hebben niets meer te verliezen te hebben en tot het bittere eind te moeten doorvechten. [• Vervolg MILOSEVIC: pagina 5]

Tribunaal ontdekt 'bergen' Servische stukken in Kosovo

DPA, AFP, AP, Reuters

DEN HAAG/PRISTINA

Het Joegoslavië-Tribunaal heeft in Kosovo 'bergen' documenten gevonden, die volgens woordvoerder Paul Risley hopelijk verdere bewijzen van oorlogsmisdaden zullen opleveren. De terugtrekkende Servische militairen hadden veel papieren verbrand. Maar bij de politie en het burgerlijk bestuur zijn nog veel stukken teruggevonden.

Het Joegoslavië-Tribunaal acht het waarschijnlijk dat de gruweldaden die in Kosovo aan het Servische leger worden toegeschreven zijn bedreven aan de hand van tevoren uitgewerkte plannen. 'Hele dorpen en stadswijken zijn verwoest. Dat wijst op een goed georganiseerde, misdadige vernietigingscampagne', zei woordvoerder Risley.

Tot op heden zijn in Kosovo bijna honderd massagraven gevonden. Militairen van KFOR hebben pas nieuwe massagraven ontdekt bij de dorpen Celina en Nogavac, die 119 lijken bleken te bevatten. Experts van het Joegoslavië-Tribunaal hebben de graven al onderzocht. Haast is geboren, want het tribunaal heeft volgens Risley duidelijke aanwijzingen dat is geprobeerd bewijsmateriaal te vernietigen.

De vertegenwoordiger van de VN-vluchtelingenorganisatie in Kosovo, Dennis McNamara, heeft de etnische Albanen opgeroepen af te zien van wraakacties op

dens een bezoek aan de provincie verontrust over 'de vicieuze cirkel van straffeloos geweld'.

Volgens een priester in Oraho-vac zijn daar de afgelopen 24 uur vier Servische burgers vermoord. Negentien anderen worden vermist en de priesters vrezen dat ook zij het slachtoffer zijn geworden van een slachting, zo meldt het onafhankelijke Joegoslavische persbureau Fonet.

● **Nieuwe rechters**
VN-gezant Vieira de Mello heeft woensdag in Pristina de eerste negen nieuwe rechters en openbare aanklagers beëdigd. Zij moeten het werk overnemen van de Servische magistraten die Kosovo zijn ontvlucht. Het zijn vijf etnische Albanen, drie Serviërs en een etnische Turk. Zowel de Albanese magistraten als de Serviërs voelden zich in deze samenstelling te kort gedaan.

● **Vrienden van Kosovo**
VN-secretaris-generaal Kofi Annan acht het dringend geboden dat er internationale politieversterkingen naar Kosovo worden gestuurd om te helpen bij het herstellen van orde en veiligheid. Annan zei dat op een bijeenkomst van 'de vrienden van Kosovo', een gezelschap van zestien landen (waaronder Nederland) en drie internationale organisaties dat de terugkeer van de uit Kosovo verdreven Albanen wil bevorderen. De VS hebben Annan direct beloofd 450 agenten te sturen. Op dit moment zijn er slechts 35 buitenlandse politiefunctionarissen ter plaatse.

Vredesmacht houdt in Bosnië Serviër aan

BRUSSEL, 26 OKT. De vredesmacht SFOR heeft gisteren in Bosnië de Bosnische Serviër Damir Došen aangehouden. Hij wordt beschuldigd van oorlogsmisdaden, in 1992 gepleegd in het gevangenkamp Keraterm bij Prijedor, in het noordwesten van Bosnië.

De 32-jarige Došen werd in Tuzla opgepakt door Britse soldaten van SFOR. Hij wordt naar verwachting vandaag overgebracht naar Den Haag, waar hij terecht moet staan voor het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden. Došen is de 35ste verdachte die in verband met oorlogsmisdaden in Bosnië en Kroatië is aangehouden. Zijn aanhouding is de eerste sinds Carla del Ponte is aangetreden als hoofdaanklager bij het tribunaal.

Došen werd in 1995 in staat van beschuldiging gesteld door het tribunaal. Hij zou tussen 24 mei en 30 augustus 1992 als commandant van een ploeg bewakers in Keraterm misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden hebben gepleegd. In Keraterm, een kamp dat was gevestigd op het terrein van een oude keramiecfabriek, hielden de Bosnische Serviërs meer dan drieduizend Bosnische moslims en Kroaten gevangen onder onmenselijke omstandigheden. Honderden gevangenen werden doodgeslagen, de anderen werden gemarteld, uitgehongerd en vernederd. In juli 1992 openden bewakers het vuur op een groep gevangenen, waarbij 140 van hen werden gedood. Volgens de aanklacht draagt Došen als commandant van een van de ploegen bewakers verantwoordelijkheid voor die misdrijven.

Došen zal vermoedelijk terecht staan met de eerder gearresteerde Dragan Kulundžija, die eveneens

in de Keraterm-aanklacht wordt genoemd. Beiden kunnen levenslang krijgen.

□ De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) heeft gisteren de Servische Radicale Partij (SRS) in de Servische Republiek in Bosnië uitgesloten van deelname aan de gemeenteraadsverkiezingen van april volgend jaar. Het verbod is het resultaat van de weigering van de SRS om drie van haar bestuursleden te royeren. Een van de drie is Nikola Poplašen, die niet alleen partijvoorzitter is, maar die ook president is van de Servische Republiek in Bosnië. De SRS is tegen het Dayton-vredesakkoord en Bosnië-gezant Wolfgang Petritsch en zijn voorganger Carlos Westendorp hebben hem al maanden geleden gesommeerd af te treden als president - een eis waaraan Poplašen weigert gevolg te geven. De OVSE stelde de Radicale Partij eerder een ultimatum: als ze zich niet uiterlijk op 22 oktober zou hebben ontdaan van Poplašen en twee andere bestuursleden, zou ze worden geschrapt van de lijst van partijen die aan de gemeenteraadsverkiezingen van volgend jaar deelnemen. De SRS heeft het ultimatum genegeerd.

De SRS is in de Servische Republiek in Bosnië een 'filiaal' van de gelijknamige partij in Servië, die wordt geleid door de ultranationalist Vojislav Šešelj. Poplašen is al sinds zijn aantreden als president in een machtsstrijd gewikkeld met de internationale gemeenschap - in de persoon van eerst Carlos Westendorp en later diens opvolger Wolfgang Petritsch - en de gematigde premier van de Servische Republiek, Milorad Dodik. (Reuters, AFP, AP)

Sfor arresteert Bosnische Serviër

DEN HAAG 27-5-99
De vredesmacht Sfor in Bosnië heeft gisteren de Bosnische Serviër Radoslav Brđjanin gearresteerd. Hij stond op de 'geheime lijst' van het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag wegens misdaden tegen de menselijkheid tijdens de oorlog in Bosnië. Hij wordt overgebracht naar Scheveningen.

Brđjanin is aangeklaagd omdat hij betrokken zou zijn geweest bij etnische zuiveringen in Sanski Most en Prijedor. Hij is lid van het Bosnisch-Servische parlement namens de Servische Volksalliantie (SNS) van ex-president Biljana Plavšić.

SFOR pakt verdachte Serviër

Van onze correspondent
BOEDAPEST, dinsdag
NAVO-soldaten hebben gisteren de Bosnische Serviër Damir Dosen (32) aangehouden die wordt verdacht van oorlogsmisdaden. Hij was tijdens de oorlog in Bosnië een van de ondercommandanten van het beruchte Keraterm kamp bij Prijedor in het noordwesten van Bosnië.

In dat kamp werden ruim 300 Bosnische moslims en Kroaten vastgehouden. Ze werden seksueel misbruikt, geslagen en kregen nauwelijks te eten. In juli 1992 zouden zo'n 140 gevangenen in vier kamers zijn afgeslacht met machinegeweren. Volgens de aanklacht van het tribunaal is Dosen als een van de commandanten verantwoordelijk voor de misdaden.

NAVO-secretaris-generaal George Robertson, die het nieuws van de arrestatie bekend maakte, zei dat de SFOR-troepen in Bosnië oorlogsmisdadigers zullen blijven aanhouden. Hij riep alle aanklagers op zich over te geven.

Arrestatie van beul in Bosnië

DEN HAAG - De internationale vredesmacht Sfor heeft gisteren in Midden-Bosnië de van oorlogsmisdaden verdachte Bosnische Serviër Damir Dosen gearresteerd. Het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag zoekt hem sinds 1995 wegens zijn rol in het gevangenkamp Keraterm tussen mei en augustus 1992. Dosen (32) heeft daar 'honderden' Moslims en Kroaten gedood en 'duizenden' mishandeld, aldus de aanklacht. (ANP)

SFOR arresteert Bosnische Serviër wegens verkrachting

DEN HAAG - Duitse SFOR-soldaten hebben in Bosnië de van oorlogsmisdaden verdachte Radoslav Kovac gearresteerd. De NAVO heeft dat gisteren bekendgemaakt. De Bosnische Serviër Kovac is aangeklaagd en moet voor het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag verschijnen. Hij werd gisteren opgesloten in de Scheveningse gevangenis.

De 38-jarige Kovac zou tussen voorjaar 1992 en begin 1993 vrouwen gevangen hebben gehouden. De vrouwen moesten huishoudelijk werk verrichten en de seksuele lusten van de soldaten bevredigen. Kovac heeft volgens de aanklacht ook verschillende gevangenen verkocht aan soldaten voor tussen de 200 à 500 gulden. (Rtr./ANP/AFP)

Steun voor VN-Tribunaal

AMSTERDAM - Mensenrechtengroepen als Human Rights Watch en Amnesty International hebben instemmend gereageerd op de aanklacht die het Joegoslavië-Tribunaal heeft ingediend tegen de Joegoslavische president Slobodan Milošević.

Ook de Nederlandse premier Kok juicht de beslissing toe. De mogelijke complicaties voor de

onderhandelingen met Joegoslavië over een beëindiging van de oorlog mogen zo'n aanklacht niet in de weg staan, meent Kok. „Het Tribunaal mag zich niet gehinderd weten door de vraag of iets al dan niet goed uitkomt voor het diplomatiek overleg.”

Anders dan de Franse minister van binnenlandse zaken, Jean-Pierre Chevènement, die de aan-

klacht van het Joegoslavië-Tribunaal tegen president Milošević geen goed idee vindt, zei de Franse president Jacques Chirac donderdagavond dat de beslissing van het Tribunaal een bevestiging is van de legitimiteit van de oorlog tegen Joegoslavië, die er op gericht is een einde te maken aan de Servische politiek van etnisch schoonmaak in Kosovo.

'Tribunaal vraagt om aanhouding Milosevic'

Van onze buitenlandredactie

WASHINGTON/AMSTERDAM

Het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag heeft besloten president Milošević aan te klagen als oorlogsmisdadiger. Dat heeft de Amerikaanse nieuwswazer CNN woensdag gemeld. Het VN-tribunaal wilde niet op het bericht reageren, maar het bevestigde wel dat het voor vanmiddag een speciale persconferentie heeft belegd.

Volgens CNN zal het tribunaal om de aanhouding van Milošević vragen wegens de oorlogsmisdaden die het Joegoslavische leger in Kosovo heeft bedreven. De redenering is dat hij als opperbevelhebber verantwoordelijk is voor de etnische zuiveringen, moorden en verkrachtingen waaronder Kosovo-Albanen te lijden hebben.

Het zou voor het eerst zijn dat een staatshoofd wordt aangeklaagd als oorlogsmisdadiger. Volgens sommige waarnemers zou de aanklacht de pogingen een diplomatieke oplossing voor het conflict te vinden wel eens heel moeilijk kunnen maken, met Milošević aan de onderhandelingsstaf. Immuniteit van rechtsvervolg is namelijk een van de eisen die Milošević in zijn gesprekken met de Russische gezant Tsjernomyrdin heeft gesteld. En als de aanklacht het diplomatiek overleg verlamt, zou de roep om een invasie met grondtroepen luider kunnen worden, is het vermoeden.

Maar in de Verenigde Staten wordt erop gewezen dat de Amerikaanse onderhandelaar Holbrooke bij het voorbereiden van de akkoorden van Dayton ook gesproken heeft met de aangeklaagde Bosnisch-Servische leiders Karadzic en Mladic - die nog altijd niet zijn opgepakt. Overigens weigerde het Westen officiële onderhandelingen te voeren met deze gezochte oorlogsmisdadigers.

De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Madeleine Albright reageerde voorzichtig op het nieuws. Zij zei dat de VS het tribunaal hebben laten weten dat het zijn eigen weg moet volgen bij het gerechtelijk onderzoek. Ze liet doorschemeren dat de VS doorgaan met de diplomatieke pogingen een oplossing te vinden, ondanks de aanklacht. 'We moeten praten met de mensen die het voor het zeggen hebben bij de Serviërs', zei ze. In het Amerikaanse Congres werd positief gereageerd op het bericht dat Milošević mogelijk zal worden aangeklaagd.

SFOR pakt weer oorlogsmisdadiger op

DEN HAAG - De internationale vredesmacht SFOR in Bosnië heeft de van oorlogsmisdaden verdachte Bosnische Serviër Damir Dosen opgepakt. Dit heeft het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag gisteren bevestigd.

Dosen werd al sinds 1995 gezocht door het VN-hof. Hij werd aangeklaagd wegens misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden. De verdachte was in 1992 een van de leidinggevers van het gevangenkamp Keraterm nabij Prijedor in het noordwesten van Bosnië-Herzegovina.

In Keraterm werden duizenden Bosnische moslims en Kroaten opgesloten door Serviërs. Velen werden er gedood of mishandeld.

SPITS 26-10-99

Op jacht naar de grote vissen

Het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag heet volwassen te zijn geworden, met dank aan Amerika en CNN. Maar of de lijst met gezochte oorlogsmisdadigers nou wel of niet bekend is, gepakt worden gekken als Mladic en Karadzic toch niet. Of wel?

ALAIN VAN DER HORST

Even was Wenen wereldnieuws. Zomaar opeens werd daar vorige week Momir Talic, de hoogste generaal van het Bosnisch-Servische leger, aangehouden, in de boeien geslagen en op het vliegtuig naar Nederland gezet. Heel gedecideerd en zonder bloedvergieten.

Een nogal zware jongen, die Talic, verantwoordelijk geacht voor etnische zuiveringen in de Krajina, de ooit gemengde grensstreek tussen (Servisch) Bosnië en Kroatië. Het gebied (sinds de dubieuze, door het Westen gesteunde *Blitz* definitief in handen van de Kroatische president Franjo Tudjman) is berucht vanwege de verschillende kampen waar Moslims en Kroaten werden gemarteld, verkracht en vermoord, in ieder geval in opdracht van, maar vaak ook door Talic zelf. Een goeie vriend is-ie van Ratko Mladic, de 'Beul van Srebrenica'.

Feest dus bij het Joegoslavië-tribunaal, dat het tot vorige week altijd had moeten doen met relatief kleine visjes uit de recente oorlogsgeschiedenis van Kroatië, Bosnië en Servië. De echte slechteriken zaten redelijk veilig in hun nota bene door westerse militairen gecontroleerde landjes.

Maar Talic was het bewijs dat het tribunaal – opgericht in 1993 naar aanleiding van een resolutie van de VN-Veiligheidsraad en vanaf het begin af aan met erg veel scepsis bezien – best iets kon klaar-

Ratko Mladic (links) en Radovan Karadzic in overleg

maken tegen oorlogsmisdadigers uit voormalig Joegoslavië, zonder daarvoor de levens van de als vredebewaarders opererende militairen ter plekke in de waagschaal te stellen. Want dat was altijd het contra-argument: het tribunaal zorgde voor een zo zorgvuldig mogelijk opgestelde aanklacht met verifieerbare bewijzen, het echte werk moest vervolgens worden verricht door de SFOR-troepen, die daar niet altijd evenveel zin in handen. Want een eigen arrestatie-eenheid heeft het tribunaal niet.

In de barakken en tenten van de SFOR-manscapen in

Bosnië, ook bijvoorbeeld in het Nederlandse kamp in een voormalig ski-oord bij Sisava, hingen daarom de muren vol met grote posters. Pasfoto's, indien voorhanden, van de door het tribunaal gezochte oorlogsmisdadigers met hun naam, geboortedatum, vermoedelijke verblijfplaats en in een enkel geval zelfs compleet adres met huisnummer, verdieping en al. Persoonlijke kenmerken als 'vreemde stem' (Nenad Banovic) of 'zou wel eens een baard kunnen hebben' (Gojko Jankovic) werden ook vermeld. "170 cm; stocky; red-faced," staat er bij Ratko Mladic. En Radovan

Karadzic heet 'flamboyant'.

In grote letters boven de portretten op de openbare lijst het verzoek aan de manscapen: "Mocht u een van deze van oorlogsmisdaden verdachte personen tegen het lijf lopen tijdens uw reguliere dienst en de situatie staat het toe, houd hem dan aan, stel zijn identiteit vast en waarschuw onmiddellijk uw commandant."

Maar, vraagt Paul Risley, de vrolijke Amerikaanse woordvoerder van het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag, "werkte het, dit systeem?" Nou, nee. "Kom, kom," nuan-

ceert Risley meteen z'n eigen opmerking, "van de ongeveer zestig cellen die we hebben in die badplaats van jullie met die vreselijke naam, Scheveningen, is meer dan de helft bezet. We moeten binnenkort uitbreiden." Maar oké, de zware oorlogscriminelen, geeft hij toe, zijn in de minderheid. Op Talic na.

Daarom ook was zijn arrestatie niet zomaar iets, maar gaf die enig inzicht in het nut van de nieuwe, professionelere werkwijze van het tribunaal: een verzegelde lijst met aangeklaagden.

"Niet zo geheimzinnig als het lijkt," zegt Risley. "Stel dat jij iets verkeerd hebt gedaan in Amsterdam of New York. De politie gaat naar je op zoek, maar treft je niet thuis. Ze zoeken beter, maar vinden je nog steeds niet. Dan kom je op een lijst – die niet openbaar is, maar gebruikt wordt door alle politiekorpsen in Nederland en Amerika – waarop staat wie je bent, hoe je eruit ziet, wat je hebt gedaan en of je gevaarlijk bent. Met het verzoek je te arresteren zodra ze je tegenkomen. Via Interpol bijvoorbeeld. Bij ons werkt het net zo. We hebben de medewerking nodig van bevriende landen, maar dat zijn wel meteen alle leden van de Verenigde Naties. Die hebben geen enkele reden om ons niet behulpzaam te zijn."

Langzaam maar zeker had het aantal gearresteerden van de niet-openbare lijst het aantal van de openbare lijst moeten gaan overtreffen. "Simpelweg omdat de kans dan groter is dat het lukt. Mensen die weten dat ze gezocht worden, bijvoorbeeld door de Nederlandse SFOR-militairen in Bosnië, kijken wel uit zich ongewapend in het openbaar te begeven. Zo iemand omringt zich met lijfwachten, zet mannetjes op de uitkijk en gaat zeker niet zomaar het land uit. Dat maakt het moeilijk, want je kunt niet van de militairen in Bosnië vragen

onverantwoorde risico's te lopen. Dus blijft zo'n man in de regel vrij rondlopen, tenzij een lokale autoriteit hem aangeeft, wat we ook een paar keer hebben meegemaakt."

Slobodan Milosevic is bewust openbaar aangeklaagd. Letterlijk. "In de hoop dat het zijn landgenoten inspireert iets te ondernemen. Joegoslavië is namelijk een onafhankelijke staat."

Voor de meeste andere gevallen geldt: beter dat ze niks weten. "We konden Talic risicoloos oppakken, omdat hij op een internationale bijeenkomst uiteraard niet *fully armed* rondwandelt."

Dat was Risley's verhaal voordat de Volkskrant maandag een interview publiceerde met een anonieme Bosnisch-Servische collega-leider van Talic, die doodleuk onthult dat de geheime lijst al weken circuleert in de Republika Srpska.

"Is een goeie krant, dacht ik," zegt Risley. "Maar de bron is anoniem en er wordt geen enkel bewijs geleverd dat onze gegevens zijn uitgelekt. Anders hadden we het wel geweten. We geloven het gewoon niet. Denk niet dat we de Oostenrijkers al onze informatie verstrekken hebben. We hebben alleen gevraagd of ze Talic voor ons wilden oppakken."

Pessimisme over de pakansen van grote vissen als Mladic en Karadzic is ongegrond. "We weten waar ze zitten. Mladic is in Belgrado, beschermd door de Milosevickliek. Karadzic zit echt in de problemen. Het schijnt dat-ie nog steeds zijn geiten hoedt in Pale, maar er gaan geruchten dat een van zijn bodyguards een speciaal pistool op zak heeft."

"Zodra SFOR hem levend dreigt te pakken, wordt-ie neergeknald. Hij weet te veel over Mladic en Milosevic. Geen zorgen. Karadzic heeft sowieso geen leven meer."

Er komen vanzelf minder Nederlanders

De bevolking groeit sneller dan verwacht. Maar hoe betrouwbaar zijn de voorspellingen? 'Na 2035 zal Nederland een stuk leger zijn.'

WILLEM OOSTERBEEK

Nederland heeft te maken met de sterkste bevolkingsgroei sinds 1992. Vorig jaar kwamen er maar liefst 106.000 inwoners bij en we zeilen straks het jaar 2000 binnen met bijna zestien miljoen deltabewoners. Dat is meer dan tot vorige week werd verwacht. Oorzaak voor de snellere groei is, volgens de CBS-demograaf Jan Latten,

de economische hoogconjunctuur. Bovendien wordt de bevolkingsaanwas nog eens versterkt door een record aantal immigranten, 122.000, dat zich in 1998 in Nederland vestigde.

Een paar jaar geleden zagen die cijfers er nog heel anders uit. De bevolkingsgroei vertraagt, was toen het idee, want in 1994 groeiden we nog met 87.000 en een jaar later nog maar met 67.000. Het

Vooralsnog groeit de Nederlandse bevolking sneller dan verwacht

Aangehouden Serviër: rol in etnische zuivering

SARAJEVO, 7 JULI. De Bosnische Serviër Radislav Brdjanin, gisteren in Banja Luka in de Servische Republiek in Bosnië gearresteerd en inmiddels naar de strafgevangenis van Scheveningen overgebracht, heeft volgens het VN-tribunaal in Den Haag in de Bosnische oorlog een rol gespeeld bij de 'etnische zuiveringen' in het noordwesten van Bosnië.

Radislav Brdjanin (Foto AP)

De 47-jarige Brdjanin is van alle gearresteerde verdachten de meest prominente: hij was tijdens de oorlog minister van Urbanisatie in het kabinet van Radovan Karadžić, de leider van de Bosnische Serviërs die nog steeds wordt gezocht wegens oorlogsmisdaden. Zijn ministerie was nauw betrokken bij de vernietiging van moskeeën in het door de Serviërs veroverde gebied. Hij is ook even premier geweest van de door Karadžić geleide Servische Republiek. Volgens de tot nu toe geheimgehouden aanklacht van het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in ex-Joegoslavië was Brdjanin tussen april en december 1992 betrokken bij de planning en uitvoering van „gewelddadige aanvallen op Kroatische en moslimdorpen”, en nam hij deel aan de moord, de fysieke mishandeling, de gewelddadige verwijdering, de deportatie en de detentie van de niet-Servische bevolking van het noordwesten van Bosnië.

In 1994 trad Brdjanin uit Karadžić' partij en richtte hij een gematigde partij op. Die Volkspartij heeft twee zetels in het parlement van de Servische Republiek. Brdjanin bezet zelf een van die zetels. Brdjanin werd gisterochtend door Britse soldaten van de vredesmacht SFOR aangehouden in Banja Luka. Zowel pro- als anti-Westerse partijen in de Servische Republiek veroordeelden de aanhouding en het beleid van het tribunaal in Den Haag om aanklachten geheim te houden. (Reuters, AP, AFP)

Radoslav Brdjanin

NIEUWSMAKERS / Radoslav Brdjanin

Zo'n 65 mannen uit voormalig Joegoslavië weten dat het Joegoslavië-Tribunaal naar hen op zoek is. Een onbekend aantal kan het vermoeden. De Bosnische Serviër Radoslav Brdjanin ontdekte dinsdag, toen hij vlakbij zijn huis in Banja Luka door Britse troepen werd aangehouden, dat ook hij op de 'geheime' lijst van het tribunaal stond. Inmiddels zit hij vast in Scheveningen; 27 verdachten gingen hem voor.

Volgens de aanklacht heeft de 51-jarige Brdjanin een belangrijke rol gespeeld bij 'etnische zuiveringen' in noordwest-Bosnië. Hij zou tussen april en december

1992, als leider van de zogenaamde crisisstaf in de regio, betrokken zijn geweest bij de planning en uitvoering van 'gewelddadige aanvallen op Kroatische en moslimdorpen' en deelgenomen hebben aan 'gewelddadige verwijdering en fysieke mishandeling van en moord op de niet-Servische bevolking'.

De aanklacht houdt de verdachte bovendien expliciet medeverantwoordelijk voor misdaden in de vele concentratiekampen in noordwest Bosnië, waaronder het beruchte Trnopolje bij de hoofdstad Prijedor.

Brdjanin is tot nu toe de meest

prominente van alle gearresteerde verdachten. Tijdens de oorlog was hij minister van urbanisatie in het kabinet van Radovan Karadžić, de leider van de Bosnische Serviërs. Zijn ministerie was nauw betrokken bij ondermeer de vernietiging van moskeeën in de door de Serviërs veroverd gebied. Hij was ook even premier in de door Karadžić geleide Servische Republiek Srpska. In 1994 verliet hij de partij van Karadžić en richtte zelf een, wat meer gematigde, partij op. Die heeft twee zetels in het parlement van de Srpska, waarvan Brdjanin er zelf een bezet.

Van de gearresteerden is Brdjanin degene die verreweg het dichtst bij Karadžić heeft gestaan. Tegen de Bosnisch Servische leider loopt al drie jaar een internationaal arrestatiebevel, maar opgepakt is de ex-psychiater nog altijd niet. Hoofdaanklaagster Louise Arbour heeft daar de laatste jaren herhaaldelijk haar beklag over gedaan. Volgens haar zou Sfor, de vredesmacht in Bosnië, veel actiever moeten zijn.

De troepenmacht heeft officieel het mandaat om verdachten van oorlogsmisdaden op te pakken, maar maakte maar

mondjesmaat van die gelegenheid gebruik. Arbour beschuldigde eerder met name de Fransen ervan de andere kant op te kijken als een verdachte passeert. Karadžić en ook zijn voormalige legerleider Ratko Mladic houden zich vooral op in de door Fransen geleide sector in Bosnië.

Of de aanhouding van Brdjanin een aanwijzing is dat het net rond Karadžić zich sluit, blijft de vraag. De Britse minister van defensie George Robertson wees er gisteren fijntjes op dat alwéér Britse troepen een oorlogsmisdadiger hadden gearresteerd.

Nicole Lucas

SFOR arresteert Bosnische Serviër wegens verkrachting

DEN HAAG - Duitse SFOR-soldaten hebben in Bosnië de van oorlogsmisdaden verdachte Radoslav Kovac gearresteerd. De NAVO heeft dat gisteren bekendgemaakt. De Bosnische Serviër Kovac is aangeklaagd en moet voor het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag verschijnen. Hij werd gisteren opgesloten in de Scheveningse gevangenis.

De 38-jarige Kovac zou tussen voorjaar 1992 en begin 1993 vrouwen gevangen hebben gehouden. De vrouwen moesten huishoudelijk werk verrichten en de seksuele lusten van de soldaten bevredigen. Kovac heeft volgens de aanklacht ook verschillende gevangenen verkocht aan soldaten voor tussen de 200 à 500 gulden. (Rtr./ANP/AFP)

• Louise Arbour
...terug naar Canada...

Arbour stapt op bij VN-Tribunaal

TORONTO, vrijdag

Louise Arbour (52), de Canadese hoofdaanklager van het VN-Tribunaal voor voormalig Joegoslavië in Den Haag, stapt op. Arbour, vermaard wegens het internationale onderzoek de afgelopen jaren naar oorlogsmisdaden in het voormalige Joegoslavië, is gisteren door de Canadese premier Jean Chrétien benoemd als rechter bij het Hooggerechtshof in Ontario.

Nauwelijks twee weken geleden vaardigde Arbour nog een internationaal arrestatiebevel uit tegen de Joegoslavische president Slobodan Milosevic wegens misdaden tegen de menselijkheid. Haar benoeming is een klap voor het tribunaal, dat zich gereed maakt om in de schaduw van de internationale vredesmacht oorlogsmisdaden in Kosovo te onderzoeken.

In oktober 1996 volgde de Canadese de Zuid-Afrikaanse rechter Richard Goldstone op. Een nieuwe hoofdaanklager zal worden benoemd door de VN-Veiligheidsraad, die het tribunaal in 1993 instelde om misdaden in het voormalige Joegoslavië te onderzoeken.

Arbour die op 15 september aan haar nieuwe baan begint, zal tot de benoeming van een andere hoofdaanklager waarschijnlijk worden vervangen door Graham Blewitt.

(AP/Reuters)

Gezocht:

MILAN MILUTINOVIĆ

Milan Milutinović is een vriend en vertrouweling van Milošević sinds beiden samen in Belgrado rechten studeerden. Hij speelde in de jaren zeventig een hoofdrol bij de wegzuivering van de links-liberale dissidente intellectuelen van de Praxis-groep.

Later werd de zware man met het vollemaansgezicht minister van Onderwijs en directeur van de Nationale Bibliotheek alvorens in 1989 als ambassadeur naar Athene te worden gestuurd. Hij werd in augustus 1995 minister van Buitenlandse Zaken nadat zijn voorganger kritiek had geuit op de wijze waarop Belgrado de Kroatische Serviërs in de steek had gelaten.

Eind 1997 werd hij ingezet toen Zoran Lilić bij de Servische presidentsverkiezingen dreigde ten onder te gaan. Milutinović deed wat Milošević van hem verwachtte: hij won, met 58,6 procent van de stemmen. De opkomst was 50,9 procent van het electoraat, net genoeg om te verhinderen dat de verkiezingen ongeldig moesten worden verklaard. Die verkiezingen waren overigens vervalst: de opkomst van 50,9 procent werd alleen bereikt door een enorm aantal 'spookstemmers', vooral in Kosovo. Daar werden meer stem-

Foto Reuters

biljetten ten gunste van Milutinović ingevuld dan er Servische kiezers waren. De eerste belangrijke maatregel van Milutinović als president was de benoeming van Mirko Marjanović tot premier, een man die volgens een criticus elders nog niet gekwalificeerd zou zijn voor de functie van de chef van de plaatselijke brandweer. Milutinović kwam begin dit jaar naar voren als de informele leider annex waakhond van de Servische delegatie op de Kosovo-conferenties van Rambouillet en Parijs.

NIKOLA ŠAINOVIĆ

Nikola Šainović is vice-premier van Joegoslavië, belast met het dossier-Kosovo. Hij is ook de na Milošević belangrijkste politieke leider van de regerende Servische Socialistische Partij (SPS) en binnen de partij de uitvoerder van diens beslissingen.

Als vice-voorzitter is hij verantwoordelijk voor de partij nu Milošević als staatshoofd zijn handen vol heeft. Als zodanig heeft Šainović na 'Dayton' eerst de radicalen in Bosnië, en daarna de gematigde Biljana Plavšić gesteund.

In november 1992 was Šainović een instrument van Milošević bij de isolering van de liberale Joegoslavische premier Milan Panić. Nadat Šainović als minister van Economische Zaken uit het kabinet stapte, volgden andere vertrouwelingen van Milošević. Panić werd gedwongen op te stappen.

Šainović werd premier van Servië, toen Belgrado in de Bosnisch-oorlog werd getroffen door zware internationale sancties. Als premier presideerde hij over de hyperinflatie, die eind 1993 opliep tot miljoenen procenten per maand.

Drie jaar later speelde Šainović een hoofdrol bij de vervalsing van

Foto Reuters

de uitslag van de lokale verkiezingen in Servië. Als vice-voorzitter van de partij bracht hij tien- of honderdduizenden valse stembiljetten in omloop om de overwinning van de SPS veilig te stellen.

In de Kosovo-crisis is Šainović speciaal gezant van Milošević. Hij maakte deel uit van de Joegoslavische delegatie in Rambouillet en Parijs. In januari kwam hij in opspraak toen hij volgens ongeschepte telefoongesprekken bevel gaf voor de moord op 45 Kosovaren in het dorp Račak. „Ga er stevig tegenaan”, zei Šainović tegen de lokale commandant.

VLAJKO STOJILJKOVIĆ

Op 10 april 1997 werd in een restaurant in Belgrado Radovan Stojičić vermoord toen hij een pizza zat te eten. De moord joeg als een schokgolf door het politieke establishment van Belgrado, want Radovan Stojičić, alias Badž, was minister van Politie van Servië. Hij was belast met de persoonlijke bewaking van de familie Milošević en was dik bevriend met Milošević' zoon Marko. Daar kwam nog bij dat dit niet de eerste mafia-achtige moord op een mafia-achtige politicus uit de kleine elite rond Milošević was. De daders van beide moorden zijn overigens nooit gepakt.

Een tweede schokgolf, van andere aard, volgde kort daarop toen Badž's opvolger als Politie-minister bekend werd: Vlatko Stojiljković. Hij was tot dan als chef van de Servische Kamer van Koophandel alleen opgevallen door zijn felle en niet aflatende verzet tegen economische hervormingen. De schokgolf werd vooral veroorzaakt door het feit dat niemand zich kon voorstellen hoe een zakenman als politieminister kon voldoen. De benoeming werd verklaard uit het feit dat hij afkomstig was uit Požarevac, de geboortestad van Milošević, en als

Foto Reuters

zodanig deel uitmaakte van de 'Požarevac-clan'. De benoeming viel zó slecht dat bij het ministerie een aantal hoge ambtenaren aftrad uit protest.

Als minister van Binnenlandse Zaken van Servië (sinds maart vorig jaar) is Stojiljković verantwoordelijk voor de speciale politie, die in Kosovo het vuile werk van de etnische zuivering uitvoert. Die politiemacht staat bekend als absoluut loyaal aan Milošević en zijn regime. De politiemacht is zó goed bewapend dat zij het eventueel kan opnemen tegen het leger.

DRAGOLJUB OJDANIĆ

'Generaal Draga' (57) weet wat etnisch zuiveren is. In 1992 leidde Dragoljub Ojdanić het Užice-korps van het Joegoslavische Volksleger JNA en hield onbarmhartig huis in Oost-Bosnië. In samenwerking met Servische 'vrijwilligers' liet hij een bloedbad aanrichten onder moslims in Višegrad en werd Foča een open verkrachtungskamp. Ondergeschikten beschreven hem als meedoogenloos.

Zijn talent bleef in Servië niet onopgemerkt. Bij terugkeer werd hij vice-commandant van het Eerste Leger, een jaar later commandant. Het eerste leger lag rond Belgrado, dus trouw aan de leiding was cruciaal. Ojdanić en de zijnen vertegenwoordigden de 'ijzeren lijn', die bereid was het leger in te zetten tegen de eigen burgers. Belangrijk was dat Ojdanić ook het vertrouwen had van Mirjana Marković, de machtige echtgenote van Milošević. Hij sloot zich aan bij haar neo-communistische partij JUL.

Tot eind vorig jaar domineerde een andere lijn dan de zijne het federale leger. Chef-staf generaal Momčilo Perišić stond voor neutraliteit in interne aangelegenheden: hij weigerde het leger in te zetten tijdens de massale betogingen van 1996-1997 en werkte niet mee aan een coup tegen de rebelse Montenegrijnen. Ook in Kosovo hield het leger zich afzijdig.

Foto Reuters

Op 24 december vorig jaar werd Perišić weggepromoveerd en nam Ojdanić zijn plaats in. Het leger was vanaf dat moment weer Milošević' willige instrument. Ojdanić opende samen met de politie een massale aanval op Kosovo, gericht op vernietiging van het UČK en deportatie van de bevolking. Voor hem was het slechts een herhalingsoefening.

Aanklager VN-tribunaal legt haar functie neer

Door onze correspondent FRANK KUIN

MONTREAL, 11 JUNI. Louise Arbour, hoofdaanklager van het tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië, legt haar functie vroegtijdig neer om een positie te aanvaarden aan het Hooggerechtshof van Canada. De juriste, die nog ruim een jaar te gaan heeft van een vierjarige termijn bij het VN-tribunaal in Den Haag, begint op 15 september aan haar nieuwe baan. De overplaatsing werd gisteren bekendgemaakt door de Canadese minister van Justitie, Anne McLellan.

Arbour, die twee weken geleden geschiedenis schreef door de Joegoslavische president Slobodan Milošević aan te klagen wegens oorlogsmisdaden, gold al enige tijd als de belangrijkste kandidaat voor een plaats aan het Hooggerechtshof. Minister McLellan preekt Arbour gisteren voor haar „brede kennis, achtergrond en ervaring”. Voordat Arbour naar Den Haag ging, was ze rechter aan het Hof van Beroep in Ontario.

Mensenrechtenactivisten in Noord-Amerika noemen het vroegtijdig vertrek van Arbour „een enorme tegenslag” voor het Joegoslavië-tribunaal. Volgens Kenneth Roth, directeur van Human Rights Watch in New York, loopt het tribunaal het risico aan kracht te verliezen. Bovendien is volgens hem onzeker of de VN-veiligheidsraad het makkelijk eens wordt over de benoeming van

een opvolger. Roth drong er persoonlijk bij Arbour op aan haar termijn in Den Haag vol te maken.

Arbour heeft echter een positie aan het Canadese Hooggerechtshof altijd geambieerd, en de huidige vacature aan het Hof was waarschijnlijk voor jaren de laatste waarvoor ze in aanmerking kwam. Drie van de negen rechters aan het Hof komen van oudsher uit de deelstaat Ontario. De andere twee zijn onlangs benoemd en de kans is groot dat zij nog wel een jaar of vijftien blijven zitten. Tegen die tijd heeft de 52-jarige Arbour de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Bovendien is haar functie bij het Tribunaal bijzonder zwaar. Arbour is voortdurend onderweg en komt in aanraking met gruwelijke taferelen, niet alleen in ex-Joegoslavië maar ook in Rwanda. Ook haar voorganger, de Zuid-Afrikaan Robert Goldstone, maakte zijn termijn niet vol.

Voordat Arbour naar Den Haag kwam maakte ze in Canada naam met een onderzoek naar seksueel misbruik door bewakers van gedetineerden in een vrouwengevangenis. Haar bevindingen kosten het hoofd van de Canadese gevangeniscommissie zijn baan. Op aanbeveling van Arbour kregen Canadese gevangenen in 1992 stemrecht.

Mensenrechtenactivisten hadden aanvankelijk hun bedenkingen bij de benoeming van de onbekende en als aanklager onervaren Arbour. Maar ze ontpopte zich als

een felle aanklager, die gedurfde stappen zette en er uiteindelijk niet voor terugdeinsde Milošević aan te pakken – de eerste dagvaarding van een zittend staatshoofd.

Arbour wordt nu geprezen om haar professionaliteit, onafhankelijkheid en vasthoudendheid. Volgens Errol Mendes, jurist op het gebied van mensenrechten aan de Universiteit van Ottawa, is het voornaamste wat Arbour bereikt heeft dat „de mannen die de bloedbaden hebben aangericht, weten dat ze niet veilig zijn. Ze kunnen zich schuilhouden, maar ze kunnen niet vluchten van de internationale wet.”

De oppositie in het Canadese Lagerhuis uitte gisteren kritiek op de benoeming. „Het is jammer dat ze haar uit haar huidige functie halen,” zei John Reynolds, justitiewoordvoerder van de Reform partij. „Ze doet haar werk goed. Zij is degene die Milošević heeft aangeklaagd, en het zou goed zijn als ze die zaak door kon zetten.” Maar volgens McLellan is „een van de redenen dat haar benoeming pas op 15 september ingaat, ervoor te zorgen dat er continuïteit is het werk van het tribunaal”.

Arbours plaatsvervanger, de Australiër Graham Blewitt, wees zorgen over de continuïteit van het tribunaal onlangs van de hand. „Ze zal beslist gemist worden,” zei Blewitt, die haar functie tijdelijk zal overnemen. „Maar het werk van het tribunaal gaat door. We zijn een volwassen organisatie.”

Kroatië levert 'Stela' Martinović uit

ZAGREB – Een Kroatische rechtbank heeft gisteren besloten om de Bosnische Kroaat Vinko 'Stela' Martinović uit te leveren aan het Joegoslavië Tribunaal in Den Haag. De van oorlogsmisdaden verdachte Martinović zit al twee jaar gevangen. Het vonnis van de rechtbank volgt na maanden van Westerse druk op het land de verdachte samen met Mladen Naletilic Tuta, een andere militieleider, die beschuldigd wordt van etnische zuiveringen, uit te leveren.

Bosnische Serviër aangeklaagd

KARLSRUHE – De hoogste Duitse aanklager heeft een 44-jarige Bosnische Serviër aangeklaagd wegens volkerenmoord. De man, Djuradi K., was in de burgeroorlog in Bosnië politicommandant in het district Kotor Varos. Hij werd vorig jaar september in München aangehouden.

Arbour vertrekt uit tribunaal

DEN HAAG, 11 JUNI. Louise Arbour, de Canadese hoofdaanklager van het tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië, legt in september haar functie neer. Haar vierjarige termijn zou pas volgend jaar aflopen. Arbour wordt rechter bij het Hooggerechtshof in Canada. • Pagina 4

NRC 20.5.99

BOSNIË De internationale vredesmacht SFOR in Bosnië heeft de van oorlogsmisdaden verdachte Bosnische Servier Damir Dosen opgepakt. Dosen werd gezocht door het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag. Hij wordt naar Nederland overgebracht, aldus de NAVO. Dosen was in 1992 één van de leidinggevenden van het gevangenkamp Keraterm in Bosnië-Herzegovina. (DPA/AFP)

BOSNIË De internationale vredesmacht SFOR in Bosnië heeft de van oorlogsmisdaden verdachte Bosnische Servier Damir Dosen opgepakt. Dosen werd gezocht door het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag. Hij wordt naar Nederland overgebracht, aldus de NAVO. Dosen was in 1992 één van de leidinggevenden van het gevangenkamp Keraterm in Bosnië-Herzegovina. (DPA/AFP)

3-6-42

Kosovo

Jan ter Laak

De dag voor de bekendmaking van de aanklacht was ik met enkele andere Nederlanders in Bonn in gesprek met een raadgever van bondskanselier Schröder. Zonder blikken of blozen verklaarde hij dat Duitsland en enkele andere landen „druk uitoefenen op het tribunaal geen aanklacht tegen Milosovic naar buiten te brengen”. Het is aan de onafhankelijke opstelling van Louise Arbour samen met de vakkundige medewerking van enkele non-gouvernementele organisaties (ngo's) te danken dat er nu eindelijk een dagvaarding en een arrestatiebevel tegen president Milosovic zijn uitgegaan.

Ondanks uitgesproken van de Veiligheidsraad weigerde Joegoslavië Louise Arbour en haar medewerkers toe te laten in Kosovo. Zo werd onderzoek ter plaatse onmogelijk gemaakt. Maar organisaties als Amnesty International,

Door het tribunaal
aangeklaagde politici
mogen niet meedoen
aan vredesoverleg

Een woordvoerder van het Huis van Afgevaardigden in Washington reageert als door een adder gebeten. "Het is meer waarschijnlijk dat het VN-gebouw steen voor steen wordt afgebroken en in de Atlantische Oceaan geworpen dan dat Navo-piloten zullen verschijnen voor een VN-tribunaal." Een paar dagen later spreekt president Clinton er zijn grote voldoening over uit dat Louise Arbour een vervolging heeft ingesteld tegen president Milosovic. Dezelfde Arbour die enige dagen tevoren in Canada en de Verenigde Staten nog een "loose cannon" was genoemd, word nu geprezen om haar onafhankelijkheid en bekwaamheid.

Het is de vraag of de regeringen van de westerse landen wel zo gelukkig

Human Rights Watch and the International Helsinki Federation for Human Rights hebben in samenwerking met mensenrechtengroepen van Servische en Albanese afkomst deze taak overgenomen. In Servië en Montenegro, Kosovo en de grensstreken van Macedonië en Albanië hebben zij honderden interviews afgenomen waardoor patronen in de schendingen van de mensenrechten zichtbaar werden.

Maar het moeilijkste deel van de bewijsvoering voor het tribunaal is de commandostructuur. Wie gaf de opdracht? De gangbare verdediging van de Joegoslavische autoriteiten luidt dat de wreedheden die plaatsvinden worden gepleegd door ongeregelde bewakende groepen of militairen die niet naar orders luisteren. Voor dit deel in de bewijsvoering is het tribunaal geholpen door de in Nederland onbekende organisatie 'No Peace Without Justice' (NPWJ), enkele jaren geleden in Italië opgericht. Deze organisatie heeft een bekwaam team van zes juristen die gewerkt hebben bij het Joegoslavië-tribunaal.

Het is ook deze organisatie geweest die de vragen heeft geformuleerd die Louise Arbour heeft voorgelegd aan de inlichtingendiensten van enkele grote landen. Tot het moment dat de Navo-bombardementen begonnen waren deze diensten niet bereid tot het overdragen van bewijsmateriaal. Dat had te maken met de onwil van dit type organisaties om zich in de kaart te laten kijken, maar zeker ook met het feit dat het tribunaal niet de juiste vragen stelde waarop gerichte antwoorden mogelijk waren. NPWJ heeft het tribunaal daarbij goed geholpen. Pas wanneer Milosovic en de zijnen in Den Haag terechtstaan, zal het bewijsmateriaal openbaar worden. Dan zal duidelijk worden hoe wezenlijk het werk van de ngo's is geweest.

Van vele zijden is Louise Arbour verweten dat zij met haar aanklacht door de porseleinkast van de vredesdiplomaten is gelopen. Het omgekeerde lijkt het geval. Arbour heeft het vredesproces op de Balkan een grote dienst bewezen. Van nu af zal het onmogelijk zijn dat bij een akkoord tussen Milosovic en de Navo-landen hem vrijwaring van straf en een ballingschap in Rusland worden gegund. De aanklacht geeft de internationale gemeenschap de mogelijkheid Milosovic en de zijnen uit hun machtspositie te stoten en te voorkomen dat hij zich net als in Dayton als groot staatsman presenteert, onmisbaar voor de vrede op de Balkan.

Wanneer na een akkoord de landen van de Balkan samen met Europa en de Verenigde Staten aan tafel gaan zitten om te spreken over een herstelplan en de integratie van de Balkanlanden in de Europa, dan mogen politici die door het tribunaal zijn aangeklaagd, daar niet bij zijn.

Volgende jaar vinden in Joegoslavië verkiezingen plaats. De internationale gemeenschap moet de verkiezingslijsten waarop mensen staan die door het tribunaal zijn aangeklaagd, ongeldig verklaren. Milosovic en de zijnen aan de macht laten betekend dat binnen zeer korte tijd nieuwe conflicten uitbreken in Montenegro of Vojvodina of een burgeroorlog in Servië. En dan kan de internationale gemeenschap opnieuw uitrukken om deze conflicten te bezweren.

Jan ter Laak is medewerker van het Neder-
lands Helsinki Comité

"The Committee for National Solidarity"
→ built up legacy net
germany now ICTY
→ growth!
actors.

Miroslav Antic (~~www~~ miruslawzantic.org)
 in Canada recht fondsen voor nieuw onderzoek
 in Canada "Proposal" "Voorstel -
 The Available War" → recht 350.000 US dollar
 → recht hebben met van "Serbian News Network groups
 com" en ~~Syrysha Informaciona~~ ~~Syrysha Informaciona~~
 "Syrysha Informaciona Mreza" groups.com. en "SinsAntic.org"

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
 To: <michel.collon@skynet.be>; Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>
 Sent: zaterdag 24 maart 2001 13:45
 Subject: 'INTERNATIONAL JUSTICE' AND THE END OF INTERNATIONAL LAW.htm

RUBRIKY

- FORUM
- POHLEDY
- ECHO
- MONITOR
- KALENDÁRIUM
- LINKY

SPECIÁL

- Jugoslávie 1999

PUBLIKACE

- Oskar Krejčí
- Povaha dnešní krize

FORUM

'INTERNATIONAL JUSTICE' AND THE END OF INTERNATIONAL LAW [1]

By Dr David Chandler, Research Fellow, Policy Research Institute, Leeds Metropolitan University

The NATO bombing of Yugoslavia in the spring of 1999 has been saluted as a triumph for 'international justice' over the traditional claims of state sovereignty. The war was in clear breach of international law: waged without UN Security Council authorization, against an elected, civilian government which had not violated any external treaty, justifiable neither as a threat to peace and security, nor in terms of any NATO country's self-defence. It has been welcomed instead as a 'humanitarian' crusade, explicitly setting individual rights above the territorial rights of nation-states. But if the sovereignty of some states—Yugoslavia, Iraq—is to be limited, that of others—the NATO powers—is to be increased under the new order: they are to be given the right to intervene at will. It is, in other words, not sovereignty itself but sovereign equality—the recognition of the legal parity of nation-states, regardless of their wealth or power—which is being targeted by the new interventionists. Yet such equality has been the constitutive principle of the entire framework of existing international law and of all attempts, fragile as they may be, to establish the rule of 'right' over 'might' in regulating inter-state affairs. 'Humanitarian intervention'. This article will examine the implications of such a right to 'humanitarian' military intervention for the future of inter-state regulation and international law.

International Law and Sovereign Equality

The concept of sovereign equality is often understood as an integral part of the long-standing doctrine of state sovereignty. In fact, it is of much more recent provenance than the classic state system which emerged at the end of the Thirty Years War. The Peace of Westphalia of 1648 famously recognized the secular rights of German princelings above the religious claims of the Papacy, legitimating no external power beyond that of the sovereign; it was this formal recognition of the principle of territorial sovereignty which henceforth became the basis of relations between states. There was, however, no international law in the modern sense: such rights of sovereignty were effectively restricted to the major powers and there was no explicit framework of an international community which could formally limit their exercise. Without international law, the regulation of inter-state relations could not extend beyond voluntary agreements between the sovereign states—strategic alliances, aimed at preserving local interests and maintaining a relatively stable balance of power.

The epoch of this classic, 'anarchical' state-system, with no defined limits to the sovereignty of the major powers, was also the era of colonialism. The states included within it were those which could defend their own territory from the claims of other states. It was therefore quite consistent to argue that in countries which could not demonstrate such 'empirical statehood'—the colonies—sovereignty could not apply. Meanwhile, those with sufficient military force to intervene in other states' affairs—in other words, the great powers—continued to do so. During the colonial era, the major powers either regulated their territorial acquisitions directly—as in Africa and India—or, as in China, Japan and the Ottoman Empire, insisted that their own actions could not be fettered by local domestic legislation, claiming the right of extraterritoriality. Under the Westphalian system, then, superior force was the guarantor of effective sovereignty.

The Westphalian model came under attack with the modernization and growing world importance of the leading non-European states. Challenges to Western rule and increasing international instability led to new attempts to regulate inter-state affairs. The Hague Conference of 1899 saw the attendance of China, Japan, the Ottoman Empire, Persia and Siam. In 1905 Japan's defeat of Russia came as a powerful shock to European imperial confidence, closely bound up with assumptions of racial superiority. The second Hague Conference of 1907 was the first gathering of modern states at which Europeans were outnumbered by the representatives of other countries. But it was the watershed of the First World War—bringing in its wake the collapse of the Russian, Austro-Hungarian and Ottoman empires, the rise of colonial resistance, the establishment of the Soviet Union and the threat of new world war—that was decisive in turning Western policy makers away from the strength-based Westphalian system and towards a more juridical concept of sovereignty and a framework of international law.

The principle of national self-determination was proclaimed by Woodrow Wilson at the 1919 Paris Peace Conference—for the newly created states of Central Europe. The extension of such a right to the rest of the world—ringingly affirmed by the Bolsheviks' *Declaration of the Rights of Toiling and Exploited Peoples* in January 1918—was held at bay. The expansion of the concept of territorial sovereignty beyond the principle of 'might is right' remained highly controversial within policy-making circles. Robert Lansing, US Secretary of State, recalled his doubts:

The more I think about the President's declaration as to the right of 'self-determination', the more convinced I am of the danger of putting such ideas into the minds of certain races. It is bound to be the basis of impossible demands on the Peace Conference and create trouble in many lands.

What effect will it have on the Irish, the Indians, the Egyptians, and the nationalists among the Boers? Will it not breed discontent, disorder and rebellion? Will not the Mohammedans of Syria and Palestine and possibly Morocco and Tripoli rely on it? [2]

This 'danger' was a central concern of the inter-war settlement. The League of Nations timidly initiated legal restriction of great-power sovereignty through the introduction of the mandate system, with colonial administrators now deputed to 'advance the interests' of the subject peoples. The mandates—implying a recognition that colonial rule could only be temporary—were the first formal admission that empire was no longer a legitimate political form. But the concept of sovereign equality remained confined to a few, the right of self-determination denied to large sections of the world's population, Japan's attempt to include a clause on racial equality in the League of Charter firmly rejected. The development of a universal legal conception of sovereign equality would have to await a further world war.

The 1945 settlement, preserved in the principles of the UN Charter, reflected a new international situation, transformed by the emergence of the Soviet Union as a world power and the spread of national liberation struggles in Asia, the Middle East and Africa. Ideologies of race and empire, too, seemed definitively vanquished with the defeat of the Nazi regime. It was a decisive moment in the transformation of the Westphalian system. In this context, the inter-war consensus on 'the non-applicability of the right to self-determination to colonial peoples' could no longer be sustained. United States policy makers, as they looked forward to assuming the mantle of the now declining British Empire, realized that updated institutions for the management of international relations would have to 'avoid conventional forms of imperialism'. The result was nominal Great-Power acceptance—however hypocritical—of a law-bound international system.

Central to this new mechanism of international regulation was the conception of sovereign equality. The UN Charter, the first attempt to construct a law-bound 'international community' of states, recognized all its members as equal. Article 2(1) explicitly stressed 'the principle of sovereign equality', while both Article 1(2) and Article 55 emphasized 'respect for the principle of equal rights and self-determination of peoples'. New nations—which would have failed Westphalian tests of 'empirical statehood', and hence been dismissed as 'quasi-states'—were granted sovereign rights, [4] while the sovereignty of the great powers was now, on paper at least, to be restricted. The UN system did not, of course, realize full sovereign equality. In practice, the Security Council overwhelmingly predominated, with each of its self-appointed permanent members—the United States, Britain, France, Russia and China—retaining rights of veto. Still, sovereign equality was given technical recognition in parity of representation in the General Assembly and lip-service to principle of non-interventionism, setting legal restrictions on the right to wage war.

Justice and war

Under the Westphalian system, the capacity of the most powerful states to use force against the less powerful was a normal feature of the international order. Under the legal framework set up by the Charter, the sovereign's right to go to war (other than by UN agreement or in self-defence) was, for the first time, outlawed—a point sometimes missed by those who would argue that the post-1945 order 'failed to break' with Westphalian norms. [5] The principle of non-intervention was, in fact, a constituting principle of the new international community of states. Just as the rule of law in domestic jurisdictions depends upon the concentration of legalized force in a single authority, and the criminalization of the individual exercise of violence, so within the post-war system of international regulation, the legal monopoly of the use of force resides in the UN. [6] Article 2(4) states:

All members shall refrain in their international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any state, or in any manner inconsistent with the purposes of the United Nations.

'We may not appreciate', writes Louis Henkin, 'how remarkable that was, that transformative development in the middle of the twentieth century: "sovereign states" gave up their "sovereign" right to go to war.' [7] It marked, it seemed, the end of the Westphalian system of legitimating great-power domination through the use of force.

The universal recognition of sovereign equality entailed a new conception of states, whose legal authority now derived not from wealth or might but nationhood. Formally speaking, non-Western states from now on had the same standing as Western ones within the international order, despite continuing inequalities of economic and military power. [8] In theory, however, a framework of international law had been created that limited the exercise of state sovereignty—including the right to wage war. In legal terms, at least, might no longer equalled right.

'International Justice' or International Law?

Even so mild a form of international regulation is now coming under ferocious attack. The case for the special treatment of some states, and demotion of others, has been put in a variety of registers. British barrister and newspaper pundit Geoffrey Robertson offers a rabid rogue-list: 'The reality is that states are not equal. There can be no "dignity" or "respect" when statehood is an attribute of the governments which presently rule Iraq and Cuba and Libya and North Korea and Somalia and Serbia and the Sudan'. [9] Max Boot, features editor of the *Wall Street Journal*, prefers a swaggering cynicism: 'There is no compelling reason, other than an unthinking respect for the status quo, why the West should feel bound to the boundaries it created in the past.' [10] Brian Urquhart, a former UN undersecretary-general, sees sovereign equality as the 'central barrier' to peace and justice, providing a 'cloak of impunity' for every kind of abuse. [11]

Pitted against the concept of international law based on sovereign equality is a new form of global 'justice', formulated in explicit opposition to it. Advocates of this justice herald the emergence of a new, 'human-rights' based order of international relations, arguing that the post-1945 framework—here, 'international society'—is being eclipsed by the ethical demands of global 'civil society'. For Martin Shaw, erstwhile International Socialist, the 'crucial issue'

is to face up to the necessity which enforcing these principles would impose to breach systematically the principles of sovereignty and non-intervention... The global society perspective, therefore, has an ideological significance which is ultimately opposed to that of international society. [12]

For Robertson, too, 'the movement for global justice' is 'a struggle against sovereignty'. [13] Sovereign equality is seen by these ideologues as a legal fiction, a mask for the abuse of power. International law is merely an 'anachronism', a historical hangover, while 'some of its classic doctrines—sovereign and diplomatic immunity, non-intervention in internal affairs, non-compulsory submission to the ICJ, equality of voting in the General Assembly—continue to damage the human rights cause.' [14]

The denial of sovereign equality obviously has major consequences for both the form and content of international law. The most prominent is the rise of the idea of a 'duty' of forcible 'humanitarian' intervention—the so-called *devoir d'ingérence*. [15] Its advocates naturally retain the right to decide on whom this obligation falls. Robertson explains that 'humanitarian intervention cannot be the prerogative of the UN' since it cannot be relied upon to act when necessary. The duty of intervention must therefore stand independently: 'UNanimity cannot be the only test of legitimacy'. [16] For Shaw, 'it is unavoidable that global state action will be undertaken largely by states, ad hoc coalitions of states and more permanent regional groupings of states'. [17] In practice, the prosecution of international justice

Such is overtly the substance of NATO's new 'strategic concept', promulgated at the Alliance's fiftieth anniversary summit in Washington in late April 1999, at the height of the Balkan War. As US Deputy Secretary of State Strobe Talbott explained,

We must be careful not to subordinate NATO to any other international body or compromise the integrity of its command structure. We will try to act in concert with other organizations, and with respect for their principles and purposes. But the Alliance must reserve the right and freedom to act when its members, by consensus, deem it necessary. [18]

Similarly, a new study of 'humanitarian intervention' in the wake of the Kosovo war argues explicitly for ad hoc and arbitrary powers to intervene:

A code of rules governing intervention would be likely in the early twenty-first century to limit rather than help effective and responsible action on the part of the international community... Any attempt to get general agreements would be counter-productive... It may be inevitable, possibly even preferable, for responses to international crises to unfold selectively. [19]

Ironically, the new 'global' forms of justice and rights protection will be distinctly less universal than those of the UN-policed international society they set out to replace. David Held argues that, 'in the first instance', at least,

cosmopolitan democratic law could be promulgated and defended by those democratic states and civil societies that are able to muster the necessary political judgement and to learn how political practices and institutions must change and adapt in the new regional and global circumstances. [20]

Rather more bluntly, Shaw explains the rationale of all-round NATO intervention:

This perspective can only be centred on a new unity of purpose among Western peoples and governments, since only the West has the economic, political and military resources and the democratic and multinational institutions and culture necessary to undertake it. The West has a historic responsibility to take on this global leadership. [21]

This line of argument is now increasingly official doctrine. The *Guardian* could hail British military intervention in Sierra Leone as 'the duty owed by a wealthy and powerful nation to, in this case, one of the world's poorest countries'. [22] Here inequality is expressly theorized as the basis of the new world order. Yet the modern system of law (whether international or domestic) depends, both at the basic level of its derivation and in the vital question of its application, on the concept of formal equality between its subjects. All international institutions—whether the UN, OSCE or even NATO itself—derive their authority from inter-state agreements. International law derives its legitimacy from the voluntary assent of nation-states. Without such consent, the distinction between law (based on formal equality) and repression (based on material force) disappears. The equal application of the law entails parity between its subjects, without which it ceases to have meaning. In today's climate, the rights of weaker states can be infringed on the grounds that the law does not fully apply to them, while more powerful states can claim immunity from the law on the grounds that it is they who ultimately enforce it.

The extension of 'international justice' is, in short, the abolition of international law. For there can be no international law without equal sovereignty, no system of rights without state-subjects capable of being its bearers. In a world composed of nation-states, rather than a single global power, universal law can only derive from national governments. What the jettisoning of the principle of non-interventionism means is the re-legitimation of the right of the Great Powers to practice what violence they please. Their apologists declare that war is now the 'lesser evil', compared to the new moral crimes of 'indifference' or 'appeasement'.

Liberal interventionists have emerged as the biggest advocates of increased military spending. [23] For these ideologues, the absolute end of 'international justice' can only be compromised by diplomacy or negotiation. The new professors of Human Rights at the UN University's Peace and Governance Programme are happy to condone those 'good international citizens' who are 'tempted to go it alone' waging war for 'justice', with or without international sanction. [24] Robertson likewise insists that 'a human rights offensive admits of no half-measures'; 'crimes against humanity are, by definition, unforgivable'; 'justice, in respect of crimes against humanity, is non-negotiable'. [25] Such war can know no legal bounds. In the Middle East, in Africa and the Balkans, the exercise of 'international justice'

weak to prevent external claims against them.

Dr David Chandler, Research Fellow, Policy Research Institute, Leeds Metropolitan University. His latest book is *Bosnia: Faking Democracy After Dayton* (Pluto Press, 1999) his next book *Human Rights and International Intervention* will be published by Verso in Autumn 2001.

- [1] This article is a shortened version of "International Justice" which appears in the *New Left Review*, No.6, Nov/Dec 2000.
- [2] Robert Lansing, *The Peace Negotiations: A Personal Narrative*, London 1921, p. 87.
- [3] Justin Rosenberg, *The Empire of Civil Society*, London 1994.
- [4] R. H. Jackson, *Quasi-States: Sovereignty, International Relations and the Third World*, Cambridge 1990.
- [5] David Held, *Democracy and the Global Order*, Cambridge 1995, p.88.
- [6] O. Ramsbotham and T. Woodhouse, *Humanitarian Intervention in Contemporary Conflict: A Reconceptualization*, Cambridge 1996, p. 35.
- [7] Louis Henkin, 'That "S" Word: Sovereignty, and Globalization, and Human Rights, etc', *Fordham Law Review*, 1999, vol. Lxviii, no. 1, p. 1.
- [8] Sovereign equality was confirmed in many subsequent UN resolutions, notably the Declaration on the Inadmissibility of Intervention in the Domestic Affairs of States and Protection of their Independence and Sovereignty of 21 December 1965 (Resolution 2131 [XX]) and the Declaration on Principles of International Law Concerning Friendly Relations and Co-operation among States in Accordance with the Charter of the United Nations of 24 October 1970 (Resolution 2625 [XXV]).
- [9] Geoffrey Robertson, *Crimes Against Humanity: The Struggle for Global Justice*, London 1999, p. 372.
- [10] Max Boot, 'Paving the Road to Hell: The Failure of UN Peacekeeping', *Foreign Affairs*, 2000, vol. 79, no. 2, pp. 143-8.
- [11] Brian Urquhart, 'In the Name of Humanity', *New York Review of Books*, 27 April 2000.
- [12] Martin Shaw, *Global Society and International Relations: Sociological Concepts and Political Perspectives*, Cambridge 1994, p. 134-5.
- [13] *Crimes Against Humanity*, p. xviii.
- [14] *Crimes Against Humanity*, p. 83.
- [15] M. Bettati and B. Kouchner, *Le Devoir d'ingérence*, Paris 1987.
- [16] *Crimes Against Humanity*, pp. 382, 72.
- [17] *Global Society*, p. 186.
- [18] Cited in B. Simma, 'NATO, the UN and the Use of Force: Legal Aspects', *European Journal of International Law*, 1999, vol. 10, pp. 1-22.
- [19] Albrecht Schnabel and Ramesh Thakur, eds, *Kosovo and the Challenge of Humanitarian Intervention*, New York: forthcoming. See www.unu.edu/p&g/kosovo_full.htm
- [20] *Democracy and the Global Order*, p. 232.
- [21] *Global Society and International Relations*, pp. 180-1.
- [22] 'We Are Right To Be There', *Guardian*, 13 May 2000.
- [23] For example, John Gray, 'Crushing Hatreds', *Guardian*, 28 March 2000; John Lloyd, 'Prepare for a Brave New World', *New Statesman*, 19 April 1999.
- [24] See, for example, *Kosovo and the Challenge of Humanitarian Intervention*.
- [25] *Crimes Against Humanity*, pp. 73, 260, 268.

o nás | napište nám

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Annamiek Vermeulen <Speerpunt@wx.nl>; Herman de TI Tolenaar
 <my636847@asianhistory.myweb.nl>; Anita Tisanovic <zmaj77@hotmail.com>; Nico /Neeltje Steijnen
 <n.h.van.holst@freeler.nl>; Ksenija Sigulinski <sigu@worldonline.nl>; Jelle van der Meulen
 <jellevdmeulen@introweb.nl>; Tanja Magnee <tanja.magnee@planet.nl>; DOLF Loth
 <dolfloth@hotmail.com>; Marrie Kardol <mkardol@mail.mac.com>; Hans Hupkes
 <hans.hupkes@planet.nl>; Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; Ruza Despotovic
 <ruzad@ggzba.nl>; <beentjes@ision.nl>
Sent: zaterdag 17 maart 2001 13:47
Subject: Fw: - Ljudska prava - Pls. FWD : ABOLISH THE HAGUE TRIBUNAL

----- Original Message -----

From: "petar" <petar@mail.cyberus.ca>
To: <Recipient list suppressed>
Sent: Friday, March 16, 2001 4:02 PM
Subject: - Ljudska prava - Pls. FWD : ABOLISH THE HAGUE TRIBUNAL

> To: UN Security Council Members
 > NG Organisations
 > Government of Canada
 > Media
 >
 >
 > The Ottawa Serbian Heritage Society
 > 3662 Albion Rd. South, Gloucester, Ontario, K1T 1A3,
 > serbian_heritage@ottawa.com, Tel. 613/ 852-1971
 >
 > ABOLISH THE HAGUE TRIBUNAL*
 >
 > The debate about the place and role of the Hague Tribunal is entering a
 > critical period. Ms. Carla Del Ponte's increasingly shrill attacks on the
 > Yugoslav President as "a man of the past" and her threats of renewed
 > sanctions are coupled with the pressure from a segment of the Serbian
 > political establishment to comply with her demands.
 >
 > It is our considered opinion that Belgrade must resist the pressure from
 > The
 > Hague. The so-called International Criminal Tribunal for the former
 > Yugoslavia (ICTY) is a pernicious political institution, conceived in
 > mischief by the Clinton Administration, and devoid of either legality or
 > legitimacy. It was inserted deliberately into the city of Hague to abduct
 > the respectable aura of the International Court of Justice, an institution
 > distinguished by the attempt to apply law to relations and disputes
 > between
 > nations and states. ICTY, by contrast, is an ongoing exercise in studied
 > misinformation. It is a misnomer: neither is it a "tribunal" - a forum of
 > impartial justice - nor is it concerned with "war crimes" - understood as
 > gross violations of certain norms of war, regardless of the identity of
 > culprits and victims.
 > Serbian courts, though still far from perfect, nevertheless stand as
 > paragons of legality compared to the procedure and administration of
 > indictments we have seen at The Hague.
 > The rules of evidence remain unclear to this day. The accused has no
 > right
 > to confront his accuser, making him guilty until proven innocent. The
 > Tribunal investigators, indicts, prosecutes and renders sentence as single
 > body. It demands that arbitrarily named war criminals be physically
 > delivered to The Hague. It does not allow defence attorneys to challenge
 > the
 > accusations, by hiding itself behind a lack of mandate for
 > trial-in-absentia. These are some of the many legal, political and moral
 > objections to the ICTY.
 > ICTY is the wrong issue altogether: it exists only in so far as it enjoys
 > the support of political decision-makers in the western world, primarily
 > the

- > United States.
- > The new administration in Washington is determined to revoke President Clinton's signature of the UN treaty establishing the International Criminal Court. It is notably reluctant to support a quasi-judicial instrument that
- > is based on the same claim to international jurisdiction that provides the basis for the ICC. It may prove sympathetic to the argument that a public trial of Milosevic in the Serbian capital, and before a Serbian court, is the only way for both Serbia and the world to learn the truth about the tragic decade behind us. It is also the only way to do justice, and to see it done.
- >
- > The ICTY can do neither, and should therefore be abolished.
- >
- > Boba Borojevic, president
- > The Ottawa Serbian Heritage Society
- >
- > * Shortened with permission of the L.B. Foundation
- >
- >
- >
- > ----- Yahoo! Groups Sponsor ----->
- > Make good on the promise you made at graduation to keep in touch. Classmates.com has over 14 million registered high school alumni--chances are you'll find your friends!
- > <http://us.click.yahoo.com/13joGB/DMUCAA/4ihDAA/rJVIB/TM>
- > ----->
- >
- > Za izlazak sa liste, posaljite prazno pismo na:
- > ljudska_prava-unsubscribe@egroups.com
- >
- > Za upis novih clanova, prazno pismo sa emaila novog clana na adresu:
- > ljudska_prava-subscribe@egroups.com
- >
- > Prezentacija je na adresi:
- > http://www.egroups.com/group/ljudska_prava
- >
- > Your use of Yahoo! Groups is subject to <http://docs.yahoo.com/info/terms/>
- >
- >
- >

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Hans Hupkes <hans.hupkes@planet.nl>; Ksenija Sigulinski <sigu@worldonline.nl>; Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>; Globalreflexion <office@globalreflexion.org>
Sent: zondag 21 januari 2001 13:49
Subject: Fw: - Ljudska prava - Justice, UN Style

----- Original Message -----

From: "Bob Petrovich" <bojanp@home.com>
To: <ljudska_prava@egroups.com>
Sent: Friday, January 19, 2001 10:43 PM
Subject: - Ljudska prava - Justice, UN Style

> "A Kosovo court on Thursday found a Serb man guilty
 > of genocide"... The court acquitted him on related
 > murder charges."
 >
 > http://dailynews.yahoo.com/h/nm/20010118/wl/kosovo_genocide_dc_1.html
 >
 > Justice, U.N. style:double jeopardy,scaled indictments,
 > anonymous witnesses, provisional arrests, charge of
 > genocide without killing anyone.
 >
 > "Courts" of that type existed in Stalin's USSR and
 > Hitler's Nazi Germany.
 >
 > Wake up call for defenders of the rule of the law
 > and liberty.
 >
 > Suggested reading:
 >
 > Alfred P. Rubin: CHALLENGING THE CONVENTIONAL WISDOM
 > <http://personal.centre.edu/~samhat/ICCanti.html>
 >
 > Gary T. Dempsey: REASONABLE DOUBT
 > <http://www.cato.org/pubs/pas/pa-311.html>
 >
 > Dr. Thomas Fleming TODAY SARAJEVO, TOMORROW CHICAGO:
 > <http://www.srpska-mreza.com/library/hague/tlfleming-97.html>
 >
 >
 >
 >
 >
 >
 >
 > Za izlazak sa liste, posaljite prazno pismo na:
 > ljudska_prava-unsubscribe@egroups.com
 >
 > Za upis novih clanova, prazno pismo sa emaila
 > novog clana na adresu:
 > ljudska_prava-subscribe@egroups.com
 >
 > Prezentacija je na adresi:
 > http://www.egroups.com/group/ljudska_prava
 >
 >

institute for war & peace reporting

[About IWPR](#) | [Publications](#) | [Programmas](#) | [Opportunities](#) | [Subscribe](#) | [Contact Us](#)

Saturday, March 17, 2000

IN THIS SECTION

Balkans Index

[Search](#)
[Mailing List](#)

Past reports:

2001 **issues**
Feb 214-222
Jan 207-213

2000 **issues**
Dec 200-206
Nov 192-199
Oct 180-191
Sep 168-179
Aug 161-167
July 153-160
June 145-152
May 136-144
Apr 130-135
Mar 113-129
Feb 112-120
Jan 105-111

1999 **issues**
Dec 99-104
Nov 89-98
Oct 80-88
Sep 71-79
Aug 63-70
Jul 52-62
Jun 40-51
May 27-39
Apr 14-26
Mar 5-13
Feb 1-4

En français - 2001

Archive

2000
1999

RELATED LINKS

[United States Institute of Peace](#)

[Albanian-language Media](#)

[Blue Sky Radio, Kosovo](#)

[Central Europe Online - Balkans Today](#)

[Exile Images](#)

[Greek Helsinki Monitor](#)

[Human Rights Watch](#)

[Intl Crisis Group](#)

[KosovoPress](#)

[Lawyers Committee for Human Rights](#)

[Orthodox Church, Kosovo](#)

[OSCE](#)

[Serbian Information Ministry](#)

[UNMIK](#)

[US State Dept](#)

[World Press Review](#)

[Yahoo! News/Kosovo](#)

[YU-Media](#)

Dubrovnik Indictment Unsettles Montenegrins

Many Montenegrins are dreading plans to indict the architects of the Dubrovnik siege

By Milka Tadic Mijovic from Podgorica (BCR No 226, 14-March-01)

Ever since the revelation earlier this month that several people had been indicted for crimes committed during the siege of Dubrovnik, many Montenegrins have been sleeping uneasily.

The Hague did not reveal the names of those indicted but said the accusations were related to the Yugoslav People's Army, JNA, attack on the city and its surrounding area ten years ago.

"Several individuals have been charged with grave breaches of the Geneva Conventions and with violations of the laws and customs of war," The Hague statement said.

Combined federal and Montenegrin forces launched their attack on Dubrovnik, the Adriatic coastline's greatest architectural jewel, in October 1991.

Inhabitants of the Konavle region of Croatia recall how Montenegrin soldiers and paramilitaries threw themselves enthusiastically into the fray, indiscriminately bombarding Dubrovnik, torching villages and embarking on a killing and pillaging spree.

Their barbarism was such that even Serbian state-run media were appalled. The Belgrade daily Politika spoke of 'Montenegrin savagery around Dubrovnik' in December 1991.

After the three month siege, soldiers returned laden with trophies: smoked hams and cattle; drink and perfume bottles lifted from duty-free shops; works of art stolen from homes and galleries.

Montenegrin war correspondents witnessed for themselves the butchery of the campaign to "liberate" Dubrovnik and place the Adriatic's premier tourist attraction under joint Serbian-Montenegrin control.

Most of the population watched silently as the carnage was unleashed. As far as moral responsibility goes, only a few who actively opposed the attack can have clear consciences now that the perpetrators of the crime are being held to account.

The tribunal indictment includes charges of murder and the destruction of historic monuments and villages. The scope of the accusations will doubtless rattle a good number of those involved.

Those with most to fear will be military commanders on the ground as well as the political leadership of the time. However, a question mark hangs over which, if any, government officials will be included.

A team of Hague investigators visited Montenegro in November last year, interrogating a number of witnesses and former combatants.

Clint Williamson, heading The Hague team, told the independent weekly magazine Monitor that the inquiry was primarily concerned with tracking down those bearing direct military responsibility.

He also said that Belgrade and Podgorica leaders who orchestrated the campaign would be subject to investigation later on.

At that time of the siege, Momir Bulatovic was Montenegrin president; current head of state Milo Djukanovic was prime minister; and Branko Kostic was a member of the Yugoslav presidency.

Bulatovic, as commander-in-chief of the Montenegrin territorial defence forces, bears direct

[Balkans](#)

[Tribunal](#)

[Caucasus](#)

[Central Asia](#)

[Special Reports](#)

[Search](#)

[Archive](#)

[Links](#)

responsibility for giving the go-ahead for the initial attack on the city. His command was reported widely in Montenegrin and Croatian newspapers.

The order, which mobilised infantry as well as special police units, signalled Montenegro's formal entrance into the war with Croatia.

Bulatovic, who rode to power on the coat-tails of former Yugoslav president Slobodan Milosevic, said on various occasions, when his mentor was still in power, that he would be surprised to find out he was included on a Hague's list of indictees.

Throughout the attack on Dubrovnik, Bulatovic's close confidante and party colleague was Milo Djukanovic.

Djukanovic recently told Deutsche Welle that his conscience was clear as far as the attack was concerned. Having already apologised to Croatia in 1999 for crimes committed against Dubrovnik, he also said that, if summoned, he would willingly go to The Hague.

Branko Kostic - now retired and residing in Podgorica - was the chief commander of the JNA. Members of the military who might also figure on the Hague's list include General Pavle Strugar, who helped to coordinate military activities on the ground, and Admirals Miodrag Jokic and Milan Zec, who oversaw the naval bombardment of Dubrovnik.

Others who may have trouble sleeping at night are former defence minister Veljko Kadijevic and the then JNA chief of staff Blagoje Adzic.

While the sealed indictment has put the wind up these and other characters some Montenegrins will doubtless greet the tribunal's moves with relief.

Don Branko Zbuteaga, a priest from Kotor, said, "The extradition of war crimes suspects will be cathartic and lead to the removal of collective responsibility from the Montenegrins."

Milka Tadic Mijovic is a regular IWPR contributor

SUPPORT

IWPR gratefully acknowledges support from:

Department for International Development UK (DFID)

The European Union

Ford Foundation

Freedom Forum

Open Society Institute

Press Now

Swedish International Development and Cooperation Agency (SIDA)

[top of page ^](#)

Balkan Crisis Reports Mailing List:

Enter your e-mail address and click the required button.

E-mail address:

- ☐ Subscribe to Balkan Crisis Reports by e-mail.
- ☐ Unsubscribe from the service.
- ☐ About Balkan Crisis Reports.

Raport për Krizën Ballkanike në Shqip

Adresa e-mail:

- ☐ Abonohuni në shërbim.
- ☐ Ndërprisni abonimin në shërbim.

Pretplatnicka lista izveštaja o Balkanskoj krizi:

E-mail adresa:

☐ Pretplatite se na izveštaj o Balkanskoj krizi e-mail bilten.

☐ Odjavite se sa naseg e-mail biltena.

Search:

☒ Balkans ☐ Caucasus ☐ Special Reports

☐ Tribunal ☐ Central Asia ☐ Archive

[top of page ^](#)

© Institute for War & Peace Reporting
 Lancaster House, 33 Islington High Street, London N1 9LH, UK
 Tel: +44 (207) 713 7130 Fax: +44 (207) 713 7140

The opinions expressed in IWPR Online are those of the authors and do not necessarily represent those of the Institute for War and Peace Reporting.

Registered as a charity in the United Kingdom (charity reg. no: 1027201, company reg. no: 2744185)

institute for war & peace reporting

About IWPR | Publications | Programmes | Opportunities | Subscribe | Contact Us

Saturday, March 17, 2000

IN THIS SECTION

[Tribunal homepage](#)

[Search](#)

[Mailing list](#)

Past updates:

2000	issues
Nov	197-201
Oct	192-196
Sep	188-191
Aug	186-187
July	182-185
June	178-181
May	173-177
Apr	169-172
Mar	166-168
Feb	162-165
Jan	159-161

1999	issues
Dec	154-158
Nov	150-153
Oct	146-149
Sep	142-145
Aug	137-141
Jul	132-136
Jun	128-131
May	124-127
Apr	119-123
Mar	115-118
Feb	111-114
Jan	107-110

1998-1997-1996

also see:

**IWPR Archive:
Tribunal**

In-depth reports, interviews and assessments on the regional impact of the War Crimes Tribunal in The Hague. Early reports on the Rwandan War Crimes Tribunal in Arusha also available.

RELATED LINKS

[Hague Tribunal](#)
[RealAudio Coverage](#)
[Indictees List](#)
[Rules of Procedure](#)
[Sense](#)
[ICC Coalition](#)
[HRW on ICC](#)
[Red Cross](#)
[Justice Watch](#)
[Crimes of War](#)
[ADI Revue](#)

ONLINE HELP

Guides to international law and language:

[Legal Dictionary of Terms](#)

[Dictionary of International Law](#)

or use the

**law.com
DICTIONARY**

Dubrovnik indictment

Prosecutors confirm existence of sealed indictment for Dubrovnik crimes

Tribunal Update 211, Last Week in The Hague (February 26 - March 3, 2001)

In a departure from normal practice, the Office of the Prosecutor, OTP, revealed last week that a sealed indictment had been prepared for the attacks on Dubrovnik and its environs ten years ago.

In the past, the OTP has refused to disclose any information likely to confirm or deny the existence of sealed indictments for crimes under the tribunal's jurisdiction.

A March 1 OTP press release said Judge Patricia Wald had confirmed the indictment and issued an order limiting public disclosure on Tuesday, February 27, 2001.

Under limited disclosure, neither the names of the accused nor the specific charges against them can be made public. The OTP's statement did not offer any explanation as to why prosecutors were departing from normal practice for sealed indictments.

"Several individuals have been charged with grave breaches of the Geneva Conventions and violations of the laws and customs of war arising from attacks made by the Yugoslav Peoples Army [JNA] on the Dubrovnik region between 1 October and 31 December 1991," the OTP statement said.

"The specific offences in the 16-count indictment include murder, cruel treatment, attacks on civilians, devastation not justified by military necessity, unlawful attacks on civilian objects, destruction of historic monuments, wanton destruction of villages, and plunder of public and private property."

That the indictment includes charges of grave breaches of the Geneva Conventions indicates prosecutors are confident of proving the Dubrovnik crimes were committed within the context of an international conflict.

The only other known indictment for crimes committed in 1991, the first year of the war in former Yugoslavia, is the so-called Vukovar Indictment, in which three officers of the former JNA were accused of grave breaches of the Geneva Conventions.

Veselin Sljivancanin, Mile Mrksic and Miroslav Radic are charged with committing crimes near Vukovar in November 1991. The three are still at large, probably in Serbia, and it remains to be seen whether the courts view the conflict as international or internal.

The European Community officially recognised Croatia as an independent country on January 15, 1992 - after the period covered in the Vukovar and Dubrovnik indictments.

Keeping indictments under seal is designed to facilitate the arrest of suspects. The indictments and arrest warrants are handed over to the authorities in the countries where the accused are either known or believed to be resident.

The OTP has refused, however, to comment on which countries have received the Dubrovnik indictment and arrest warrants.

Given units of the Montenegrin Territorial Defence played a key role in the JNA's offensive against the city, it seems safe to assume Podgorica has received the paperwork.

Individuals named in the indictment may also be elsewhere in the Federal Republic of Yugoslavia and eastern parts of Republika Srpska.

The Dubrovnik indictment presents Podgorica with a test of its declared willingness to fully cooperate with the tribunal - something Chief Prosecutor Carla Del Ponte no doubt made clear during her visit to the Montenegrin capital in mid-February.

The OTP dismissed objections that the limited disclosure of the indictment could tip-off possible

- [Balkans](#)
- [Tribunal](#)
- [Caucasus](#)
- [Central Asia](#)
- [Special Reports](#)
- [Search](#)
- [Archive](#)
- [Links](#)

suspects, making their arrest more difficult.

Prosecutors believe potential indictees were warned three or four years ago when it was publicly confirmed that an investigation was underway into the siege and shelling of Dubrovnik.

Spokeswoman Florence Hartmann said anyone wanting to check if they are named in a sealed indictment and considering surrendering to the tribunal should follow the example of Biljana Plavsic. Having received confirmation from the relevant authorities that she was indicted, the former Bosnian Serb president opted to give herself up.

SUPPORT

**Swedish International
Development and
Cooperation Agency
(SIDA)**

**Foreign and
Commonwealth Office
(UK)**

[top of page ^](#)

Tribunal Update Mailing List:

Enter your e-mail address and click the required button.

E-mail address:

- ☐ Subscribe to Tribunal Update by e-mail.
- ☐ Unsubscribe from the service.
- ☐ About Tribunal Update.

Submit

Reset

Search:

- ☐ Balkans
- ☐ Caucasus
- ☐ Special Reports
- ☒ Tribunal
- ☐ Central Asia
- ☐ Archive

Search

[top of page ^](#)

© Institute for War & Peace Reporting
Lancaster House, 33 Islington High Street, London N1 9LH, UK
Tel: +44 (207) 713 7130 Fax: +44 (207) 713 7140

The opinions expressed in IWPR Online are those of the authors and do not necessarily represent those of the Institute for War and Peace Reporting.

Registered as a charity in the United Kingdom (charity reg. no: 1027201, company reg. no: 2744185)

institute for war & peace reporting

[About IWPR](#) | [Publications](#) | [Programmes](#) | [Opportunities](#) | [Subscribe](#) | [Contact Us](#)

Saturday, March 17, 2000

IN THIS SECTION

[Tribunal homepage](#)

[Search](#)

[Mailing list](#)

Past updates:

2000	issues
Nov	197-201
Oct	192-196
Sep	188-191
Aug	186-187
July	182-185
June	178-181
May	173-177
Apr	169-172
Mar	166-168
Feb	162-165
Jan	159-161

1999	issues
Dec	154-158
Nov	150-153
Oct	146-149
Sep	142-145
Aug	137-141
Jul	132-136
Jun	128-131
May	124-127
Apr	119-123
Mar	115-118
Feb	111-114
Jan	107-110

1998-1997-1996

also see:

IWPR Archive: [Tribunal](#)

In-depth reports, interviews and assessments on the regional impact of the War Crimes Tribunal in The Hague. Early reports on the Rwandan War Crimes Tribunal in Arusha also available.

RELATED LINKS

[Hague Tribunal](#)
[RealAudio Coverage](#)
[Indictees List](#)
[Rules of Procedure](#)
[Sense](#)
[ICC Coalition](#)
[HRW on ICC](#)
[Red Cross](#)
[Justice Watch](#)
[Crimes of War](#)
[ADI Revue](#)

ONLINE HELP

Guides to international law and language:

[Legal Dictionary of Terms](#)

Vujin contempt case

Belgrade lawyer Milan Vujin ordered to pay fine for contempt of court

Tribunal Update 211, Last Week in The Hague (February 26 - March 3, 2001)

The appeals chamber last week upheld a contempt of court conviction against Milan Vujin, a Belgrade lawyer accused by his former client Dusko Tadic of working "against his best interests". (See Tribunal Update No. 110).

Tadic was sentenced to 20 years in prison in 1997 for crimes committed in the Omarska and Keraterm detention camps in the Prijedor area of Bosnia-Herzegovina.

The appeals chamber upheld its initial contempt verdict of January 31, 2000 (see Tribunal Update No. 162) and dismissed his appeal. Vujin was ordered to pay a fine of 15,000 Dutch guilders (\$ 7,000) to the tribunal registry within 21 days.

The appeals chamber ruled the registrar ought to consider striking Vujin from its list of registered lawyers or suspending him for a suitable period, as well as reporting his conduct to the professional body to which he belongs.

Vujin was president of the Serbian Bar when he, according to the appeals chamber, "knowingly and willfully intended to interfere with the administration of justice".

In its judgement of February 27, 2001, the appeals chamber found by a majority of 4 to 1 (judge Patricia Wald dissenting) that a person it found guilty of contempt must be entitled to challenge the conviction.

Given the special circumstances, the chamber decided it was appropriate to consider the merits of the appellant's complaints.

The appeals chamber nevertheless held that the evidence relied upon for its ruling in the first instance "could have been accepted by any reasonable tribunal" and that the evaluation of the evidence was in no way "wholly erroneous".

Accordingly there was no basis for overturning the original finding of fact. (For details on Vujin's contempt case, see Tribunal Updates Nos. 110, 123, 141, 142 and 162)

[top of page ^](#)

Tribunal Update Mailing List:

Enter your e-mail address and click the required button.

E-mail address:

- ☐ Subscribe to Tribunal Update by e-mail.
☐ Unsubscribe from the service.
☐ About Tribunal Update.

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Jan Beentjes <jbeentjes@mac.com>; Herman de TI Tolenaar <my636847@asianhistory.myweb.nl>; Richard Branka Novakovic <RICHARDENBEBA@PI.NET>; Jelle van der Meulen <jellevdmeulen@introweb.nl>; Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>; Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; DOLF Loth <dolfloth@hotmail.com>
Sent: maandag 5 maart 2001 13:25
Subject: Fw: [SIM] Prof.R.K.Kent:Letter to chinese ambassador U.N. Mission

— Original Message —

From: "Miroslav Antic" <miroslav@antic.org>
To: "BALKAN" <balkannews@cggroups.com>; "SIEM NEWS" <news@siem.net>
Cc: "Sorabia@Yahoogroups. Com" <sorabia@yahoogroups.com>; "NSP" <STOP-NSP@topica.com>; "NATO" <STOPNATO@listbot.com>; "SIM" <sim@antic.org>; "SIM-Egroups" <srpskainformativnamreza@cggroups.com>
Sent: Sunday, March 04, 2001 4:52 AM
Subject: [SIM] Prof.R.K.Kent:Letter to chinese ambassador U.N. Mission

>
 > His Excellency Yingsay Wang
 > United Nations Ambassador,
 > People's Republic of China ,
 > U.N. Mission.
 > 350 East 35th Street,
 > New York, NY 10016
 >
 >
 >
 > 3-3-2001
 >
 > Your Excellency,
 >
 > I take the liberty of contacting you directly as a former
 > Secretary to a Committee of American Citizens which monitored the
 > International Criminal Tribunal for Yugoslavia since its inception in
 > 1993. By way of credentials, I enclose my article "Contextualizing Hate
 > - The Hague Tribunal, the Clinton Administration and the Serbs,"
 > (Paris, Dialogue no. 20, 1996). I resigned in 1997, after the first
 > indictments of alleged war criminals who were NOT Serbs . It took the
 > ICTY almost four years to produce such indictments despite the
 > tripartite nature of ethnic co-belligerents and nearly a million of
 > Serb refugees from the ex-Yugoslav space.
 > As you probably are aware, the ICTY's original mandate was
 > for four years (1993-1997). It was extended for another four years, to
 > 2001. I believe that May 2001 is the expiration date for the extended
 > mandate. This letter to you is an attempt to persuade you to use your
 > power of Veto in the Security Council (originator of the ICTY mandate)
 > to terminate the Tribunal altogether.
 > The article cited above offers a useful background to the origins
 > and evolution of ICTY. It is obvious that it was invented primarily to
 > punish the Serbs and that it continues in the same direction despite
 > some cosmetic changes. These changes involve, first, accusations of
 > Croats for causing wartime harm to Bosnian Muslims. The next
 > addition consists of indictments against Croats alleged to have
 > committed war crimes against the Serbs, mainly during the Operation
 > Storm in August 1995. There is one glaring novelty. A Bosnian Muslim
 > has recently been indicted for the first time for having allegedly
 > committed a war crime against the Serbs.
 > When the ICTY was put into operation by Ambassador Madeleine Albright,
 > the war in Bosnia was in full swing with no end in sight. All of the
 > major corporate media in the West had "determined" that the Serbs were
 > the "sole aggressors" and that the Bosnian Muslims were the "main
 > victims." A staged massacre at Sarajevo led to an almost immediate
 > action of NATO war planes against the Bosnian Serbs. Bombs fell for
 > three weeks but the formula of Serb "butchers" and Bosnian Muslim
 > "lambs" came to be carved in stone against any evidence to the

> contrary. Relentless media-hypes paraded only the "Serbian Horrors"
 > in Bosnia, focusing especially on the doctored and skewed reporting
 > about the "massacre at Srebrenica." It would have been unrealistic on
 > anyone's part to seek to block an ICTY extension in 1997. "The Serbs"
 > just had to
 > be continuously punished. On the eve of yet another extension, ICTY's
 > Chief Prosecutor, Carla Del Ponte, is turning on the heat via
 > intensified sentencing and indictments but the main focus is still on
 > "the Serbs," more precisely on the top Serb leadership at both
 > Pale and Belgrade, not its analogues in Zagreb and Sarajevo. Slobodan
 > Milosevic heads the "most-wanted" list. Carla Del Ponte has publicly
 > charged him with "genocide" at Kosovo. There are however major
 > differences. Some are obvious. One is an unstated premise. It is
 > probably the driving factor.
 > It is obvious that the state of war is no longer present in the
 > ex-Federal Yugoslav space. It has come into view more and more that all
 > sides committed war crimes and crimes against humanity, including
 > "ethnic cleansing" and even rape, declared now to be a "war crime" (and
 > not a specific crime) on the strength of 16 accusations. It is equally
 > obvious that there has been a dramatic change in Serbia. Milosevic's
 > regime has been virtually dismantled. Serb media are no longer under
 > state control. All sanctions have been lifted. Considerable aid from the
 > European Union has started to come into Serbia. Some U.S. aid has been
 > promised but not delivered. There is also the question of NATO
 > reparations emanating from eleven weeks of destruction in Serbia (24
 > March 1999-5 June 1999). The net result of the "Humanitarian
 > Intervention" at Kosovo is that the real and non-violent leaders of
 > Kosovo's Albanians had been marginalized by the U.S. Secretary of
 > State Albright in favor of the violent KLA. Its men have virtually
 > cleansed Kosovo of all its minorities. Kosovo, today, is paradise for
 > drug-dealers, white slavers, extortionists, and trans-shippers of
 > illegals into Western Europe. We also know today from impartial sources
 > that there has been no "genocide" at Kosovo. All of this is widely known
 > now.
 >
 > The new government in Serbia wishes to try Milosevic in Belgrade. Its
 > major Court can just as well produce a guilty verdict and a prison
 > sentence equal to or in excess of the ICTY limit. Some 20 years in
 > prison, say, in Belgrade or at the Hague are entirely analogous.
 > Moreover, there is no real need for Milosevic's TRIAL at the Hague. The
 > crime of "genocide" at Kosovo did not take place but the media and the
 > Chief Prosecutor have already found Milosevic "guilty" in public. In
 > Belgrade, at least, Milosevic's attorneys will be able to defend him
 > legally in a real Court of Law. Such is not the case at the Hague. Thus,
 > the unstated becomes all too obvious. The ICTY's aim is not to merely
 > continue punishing the alleged Serb war criminals. It now must keep
 > HUMILIATING the Serbs as a people. This is ipso facto inevitable by
 > placing their former duly-elected President and his cabinet in front
 > of foreign nationals with a political agenda. Moreover, this agenda
 > is underpinned by the Roman Law premise that a person merely accused
 > is presumed guilty until he or she proves otherwise. Given the
 > procedures at the ICTY this is virtually impossible.
 > In asking you to consider Vetoing the ICTY extension in May 2001, I am
 > aware that it has many influential backers in the United States and
 > Western Europe. Many, if not all, will be furious because you will have
 > thwarted their will-to-power through a virtually permanent forum from
 > which to castigate "the Serbs." Why risk the fury? Well, China is a
 > world-class power and it can easily disregard the "fury." Today, the
 > Serbs are on the menu. Tomorrow could just as well be
 > the citizens and even governors of China through another ICTC. The
 > ICTY cannot be allowed to continue to smear the Serbs and Yugoslavia,
 > grab media headlines, provide ego gratification among the moral giants
 > in parlor rooms and maintain salaries and perks of a large coterie of
 > "Tribunal servants." Not a few of them could secure even a dog
 > catcher's job. Or, yet, travel
 > abroad from their own countries into sinecures at the expense of a
 > battered and already more than well-punished Balkan ethnicity, the
 > Serbs.
 > The time has come to restore sovereignty as the main pillar of
 > International Law. Respect of and for sovereignty does not preclude
 > or exclude humanitarian concerns and benevolent interventions in which
 > the ends and the means are entirely congruous. One cannot possibly have

> humanitarian bombs and shells dipped in depleted uranium. No PEOPLE
> should be continuously singled out for punishment and humiliation
> because of crimes allegedly perpetrated by some of the relevant ethnic
> individuals or groups. In my own country, the United States of America,
> we have laws against national discrimination. In our legal system,
> deriving from the Anglo-Saxon Common Law, an accused person is presumed
> innocent until the prosecution can prove that person guilty as charged.
> It is time to end the would-be "legal" circus at the Hague and transfer
> all cases to the competence of real local high Courts in the new
> states carved out of old Yugoslavia. When these Courts start trying
> their own alleged war criminals a new dawn will come to the region, one
> without the need to maintain a foreign occupation or a UN Trusteeship.

> Respectfully,

> Raymond K Kent,

> Emeritus
> History Department,
> University of California,
> Berkeley, CA. 04720
> (510/642-1971)

> CC: Ambassador Sergei Lavrov

>> Srpska Informativna Mreza

> owner-sim@antic.org

> Lista: sim@antic.org

> <http://www.antic.org/News/>

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Richard Branka Novakovic <RICHARDENBEBA@PI.NET>; Ksenija Sigulinski <sigu@worldonline.nl>; Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>; Jan Beentjes <jbeentjes@mac.com>; Jelle van der Meulen <jellevdmeulen@introweb.nl>; Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; DOLF Loth <dolfloth@hotmail.com>; Herman de TI Tolenaar <my636847@asianhistory.myweb.nl>; Hans Hupkes <hans.hupkes@planet.nl>; Annamiek Vermeulen <Speerpunt@wxs.nl>
Sent: zondag 4 maart 2001 13:16
Subject: Fw: - Ljudska prava - Del Ponte's Tribunal should be closed!!

— Original Message —

From: "petar" <petar@mail.cyberus.ca>
To: <Recipient list suppressed>
Sent: Sunday, March 04, 2001 5:42 PM
Subject: - Ljudska prava - Del Ponte's Tribunal should be closed!!

>
 >>Re: March 3, 2001 : "War Crimes Chief Says Kostunica Is 'Man of Past'
 >>
 >
 ><<http://www.nytimes.com/reuters/world/international-yugosla.html?printpage=y>
 >c
 >>s
 >>
 >>If I were to choose an "outrage of the day" it would certainly be the
 > interview by the U.N. war crimes prosecutor Carla del Ponte to French
 > radio
 > station RFL
 >>
 >>With her Nazi-style arrogance she accuses president of Yugoslavia, Dr.
 > Vojislav Kostunica for being an "incredible nationalist" and a "man of the
 > past". She also promises the people of Yugoslavia "a great future" [if
 > only they had somebody else but Dr. Kostunica for the president]. Del
 > Ponte
 > goes further by threatening the entire nation with sanctions if
 > Yugoslavia
 > does not arrest Milosevic and send him to The Hague: "Conditions, very
 > tough conditions, have to be set so that Yugoslavia co-operates with us.
 > If
 > the government and Kostunica are faced with that choice, co-operation will
 > start straight away."
 >>Indeed, one might ask which books had Ms. Del Ponte used when she
 > studied
 > the Law? What court does she represent if not an illegal Court,
 > instituted
 > illegally by the UN Security Council, and only after heavy lobbying by the
 > US representative? What methods does she use when indicting and arresting
 > "the suspects" if not the one which were used during Nazi era? Are her
 > secret indictments and secret (no name) witnesses symbols of a new style
 > of
 > the New World Order prosecution (or had we not seen it before from
 > 1940-1945 during Nazi/Stalin era)
 >>What kind of a law officer is Ms. Del Ponte when she insists in arresting
 > Milosevic for "Racak massacre" that never happened and failing to indict
 > major perpetrators of the war in Yugoslavia, all 19 head of NATO states,
 > who
 > destroyed an entire country of Yugoslavia, killed at least 500 innocent
 > civilians [Human Rights Watch], used prohibited cluster bombs and DU
 > weapons; when she does not insist on arresting Albanian (KLA) terrorist
 > leaders for killing and expelling hundreds of thousands of Serbs and
 > non-Serbs from their homes in Kosovo and Metohija, for barbaric killings
 > of
 > Serbs during the bus attack in Bujanovac in February 2001, for Albanian
 > destruction of Serbian monasteries and churches, for Albanian drug
 > trafficking, for kidnapping of children etc.
 >>

- > Let us hope that Del Ponte's upcoming appearance before the UN Security Council will put the end to this shameful Court, which was a symbol of fraud and lawlessness.
- > We should use the May meeting of the UN Security Council to request from them NOT to extend the work of the Tribunal in Hague any longer. Does anybody have their e-mail addresses?

>

>>

>> Boba Borojevic

>> Ottawa, Canada

>> =====

>>

>

>

>

> Za izlazak sa liste, posaljite prazno pismo na:

> ljudska_prava-unsubscribe@cggroups.com

>

> Za upis novih članova, prazno pismo sa emaila

> novog člana na adresu:

> ljudska_prava-subscribe@cggroups.com

>

> Prezentacija je na adresi:

> http://www.cggroups.com/group/ljudska_prava

>

> Your use of Yahoo! Groups is subject to <http://docs.yahoo.com/info/terms/>

>

>

>

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; Ksenija Sigulinski <sigu@worldonline.nl>; Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>
Sent: zaterdag 3 maart 2001 14:19
Subject: Fw: - Ljudska prava - Response by Bill Dorich to Newsday on War Crime: "Sexual Enslavement has no role in warfare..."

----- Original Message -----

From: Slobodan Petrovic
To: Yorkshire Post ; BBC Newsonline ; BBC TV ; BBC World ; Guardian ; Independent ; The Times ; Welsh BBC
Cc: Carol Turner ; Committee for Peace
Sent: Saturday, March 03, 2001 2:13 PM
Subject: - Ljudska prava - Response by Bill Dorich to Newsday on War Crime: "Sexual Enslavement has no role in warfare..."

March 1, 2001

Letter to the Editor
 Newsday
 235 Pinelawn Road
 Melville, NY 11747

Dear Editor,

I respond with contempt to your February 26th article, "War Crime: Sexual Enslavement has no role in warfare..." Your biased reporting took my breath away. Throughout the dismemberment of Yugoslavia Newsday demonstrated the politics of a partisan press. You arrogantly resorted to collective guilt to attack the Serbian people. Then and now!

Where is the justice for Serbian rape victims in this war? Dr. Ljubica Toholj, Director of the Yugoslav Commission on War Crimes and Professor of Gynecology at the University of Belgrade, wrote that the most "under reported" sex crimes in this war have been the homosexual rape of Serbian POWs. Dr. Toholj personally examined more than 4,000 Serbian prisoners and reported that hundreds of these men were forcibly circumcised as a form of torture. On March 31, 1993, Jane Olson of Helsinki Watch corroborated these war crimes during her speech at Santa Monica College in Los Angeles. Dozens of these Serbian men were castrated and will be sexually dysfunctional for the rest of their lives, yet Newsday and "Mr. Witness to Genocide" Roy Gutman, have not written a single word about these hideous war crimes. Why? Because they are Serbs and deserve it? Dr. Toholj said objects like broom handles were shoved into the anuses of Serbian POWs which did irreparable damage to internal organs. Helsinki Watch and Human Rights Watch are a disgrace to human rights for their silence-they proved how easily their organizations were politicized.

Particularly "odious," your word not mine, is your omission of United Nations document #S24901 submitted by Serbian authorities on December 18, 1992. This is the legal depositions of 800 Serbian victims raped from May to November of 1992 at a time when Roy Gutman was writing in your paper that the Serbs were "born again" Nazis. Gutman cleverly omitted any reference to Jasenovac, the infamous Croatian death camp in WWII in which 500,000 Serbs, 40,000 Jews and 60,000 Gypsies were liquidated by Croat and Muslim Nazis, all of whom escaped justice.

Gutman told the readers of Newsday that "women in this culture will not step forward when rape is the issue." What a bold-faced lie! The deposition of these 800 Serbian women prove the depth to which Gutman and your editors stooped with your distortions. Not a single Croatian or Bosnian Muslim responsible for these rapes has been indicted-in spite of the fact that dozens were identified by their Serbian victims. For ten years, and with an ugly vengeance, Newsday denied the Serbian people a voice on your pages, you also denied them equal rights, equal justice and legal parity. You applauded the rape of their country and the stealing of land on which Serbs have lived since the 12th century. Your February 26, 2001 editorial arrogantly pretends you invented human rights. You continue to took the other way regarding the rights of 1.2 million Serbian refugees from Croatia and Bosnia-twice the number of Croat and Muslim refugees combined. It is more than obvious by this number who was expert at "ethnic cleansing" in the Balkans.

A month after the start of the Bosnian Civil War investigators began following up on the existence of a Muslim-run detention camp which held up to 600 male and female Serb civilians in an empty wheat silo at Tarcin near Sarajevo. Torture, rape, starvation and murder were suffered by Serbian inmates of all ages. The Tarcin silo began operating as a prison camp in May 1992, three months before Roy Gutman and Newsday hysterically announced the discovery of Serb-run "concentration camps" in Bosnia.

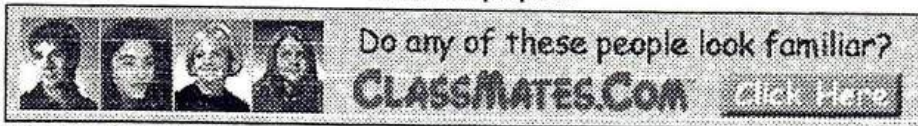
By mid-1996-nearly eight months after the signing of the Dayton Accords that called for immediate release of all prisoners-Tarcin remained in use as the world and your newspaper looked away. Current evidence reveals that Bosnian President Alija Izetbegovic visited Tarcin twice in 1992 yet he escapes justice for the war crimes of his military. Though documented as early as 1992 by the International Red Cross, the Tarcin silo has yet to be the subject of indictments at The Hague. Apparently investigative and responsible reporting at Newsday was the first victims of this war.

Since the end of 78 days of NATO bombing, 102 ancient Serbian churches have been razed in Kosovo by KLA terrorists. Over 2 million Serbian books have been burned. More than 300,000 non-Albanians have been cleansed. Meanwhile the United States has helped to convert Kosovo into the drug and sex slavery capital of Europe-right under the noses of Newsday editors. Your editorial is guilty of selective outrage. Your newspaper is also guilty of perpetrating the same kind of injustice 1.5 million Serbian victims received after the Holocaust.

William Dorich
Los Angeles

The writer is a freelance journalist. He has written 5 books on the Balkans including his 1991 book, Serbian Genocide 1941-45 and his 1992 book, Kosovo, which predicted the religious genocide and the complete ethnic cleansing of all Serbs from Kosovo.

Yahoo! Groups Sponsor

[Click here for Classmates.com](http://www.classmates.com)

Za izlazak sa liste, posaljite prazno pismo na:
ljudska_prava-unsubscribe@egroups.com

Za upis novih clanova, prazno pismo sa emaila
novog clana na adresu:
ljudska_prava-subscribe@egroups.com

Prezentacija je na adresi:
http://www.egroups.com/group/ljudska_prava

Your use of Yahoo! Groups is subject to the [Yahoo! Terms of Service](#).

Jenny Ligtenberg
Krijtmolen 3
1703 NJ Heerhugowaard
ph./fax 072-5740273.

1

H.H.W. 15/02/001

Nederlandse Regering, Tweede Kamer en het Tribunaal,

Als belastingbetalers van Nederland willen wij op de hoogte gehouden worden van de praktijken van dit Tribunaal. De slordige miljoenen die dit Tribunaal ons reeds gekost heeft tegen 0-0-kwaliteit willen wij verantwoord zien.

- a) Welke bizarre klucht hebt U voor ons volk in petto rondom Plavzic? Waar verblijft mevrouw? In haar 'kantoor' in Scheveningen? U weet toch dat 'landverraders' strafbaar zijn? Voor deze grove misdaad zou zij in eigen land berecht moeten worden zoals wij na WOII NSBers berechtten.
- b) Toen zij zich afscheidde van de Assemblee in Pale heeft Westendorp haar een half jaar later in het geniep van stal gehaald. Zonder overleg of op zijn minst 'fatsoen' met de bestaande Assemblee in Pale. Mensen Rechten??
Als een dief, in de nacht van 17 op 18 Januari 1998 overtrad Westendorp op grove wijze de Dayton accoorden waarin alle afspraken geverifieerd staan 'bij de letter en de spirit!' Ook, t.a.v. de constitutie van de Rep.Srpska. Mag Westendorp (Amerika) 'wel' handelingen verrichten die aan Serven verboden of afgestraft worden met sancties? WAAROM?? Wat is het verschil tussen twee kwaden?
U noemt zich een 'rechtvaardig' RECHT-sprekend orgaan???
- c) Met welk doel hebt U en/of Amerika haar 'vrijwillig' naar Den Haag gehaald?
- d) Wie denkt U hiervan de dupe te laten worden?
- e) Waarom heeft Nederland zich geergerd aan Uw gedrag delPonte de eerste ochtend toen U haar met een brede lach 'als Uw beste vriendin' tegemoet trad en de hand reikte?
- f) Zit hier een 'heel dik vuiltje' (complot) aan te komen zoals het zevenjarig bestaan al eerder heeft laten zien?
- g) 1) Dan denk ik aan Opacic, de anonieme getuige L. die door zijn advocaat ontmaskerd werd als een Servische krijgsgevangene die 7 maanden lang door Izetbegovic gehersenspoeld werd om een valse getuigenis af te leggen TEGEN Tadic. En U wist daar NIETS van? (Om het bestaan v.h.Tribunaal te redden?)
Was dit 'de Triomf van het kwaad?' Tot overmaat van ramp zond U hem, vanaf Nederlands grondgebied EN met de wetenschap van onze Regering (hoedster van de Rechten v.d. Mens, zeggen zij) OOK stiekum 's nachts, terug in het hol van de leeuw! Ooit gehoord van 'MENSEN RECHTEN?' Zijn advocaat wilde hem opzoeken de andere dag maar de vogel was gevlogen ZONDER hem ervan te verwittigen. (Argos VPRO besteedde onlangs aandacht en ging op zoek naar Opacic, met succes!) RECHTSPRAAK of....alweer: CORRUPTIE?
De schaal van Vrouwe Justitia sloeg zwaar uit haar evenwicht! Professor Kent en een groep Juristen uit Californie

hadden alle gelijk zeer te twijfelen aan Uw deskundigheid als 'RECHT-spraak'. Zij noemden het MACHTS uitoefening.

Amerika heeft het VETO-recht! Waarom alleen zij?!

2) Hoeveel 'anonieme' moslims hebt U 'op afspraak' reeds laten getuigen in verscheidene zaken zoals b.v. Srebrenica of achter de gordijnen 'verkrachttings verhalen' laten vertellen? Waarom horen wij NIETS meer van 'al' die lijken waarvan U niet eens weet of het Serviers of Moslims zijn,

die 't Tribunaal onlangs vond? Zo'n 1866 'lichamen' vlgs. Harmon. Wie vindt na ruim vijf jaren nog lichamen??

Waarom worden deze niet geïdentificeerd?

Of mag Nasar Oric geen gevaar lopen, die duizenden Serven allen burgers, vermoord, verkracht en gemarteld heeft rondom en in Srebrenica? 1993 en 1995? En toch nog steeds vrij rondloopt? Selectief?? Waarom stopte VN. medewerkster voor de Mensenrechten Elisabeth Rehn het zoeken naar die 7, 8, of 9000 moslims in Sept.'96? Want dat getal wisselde nogal per 'getuige'. Bekend is dat Amerika en de NAVO uitstekend kunnen vermenigvuldigen met 10, 100 en duizendtallen! Clinton zijn voorkeur, zoals hij in andere vieze praktijken zijn voorkeur heeft. Het Publiek moest hen eens afvallen en gaan geloven 'in HUN leugens'. Was 'die verdwijning' dan TOCH de zoveelste leugen en een complot tussen Amerika en SSer in WOII, Izetbegovic? Wiens collegae islam fundamentalisten niet de minste moeite hebben om hun eigen mensen te laten verdwijnen? Hiervan zijn bewijzen te over! Of, hebt U DE bewijzen? Dit bizarre complot-scenario van de verdwenen moslims moest de oorlog toch een wending geven zodat Amerika troepen naar huis kon laten gaan om Clinton te herkiezen, de DEPORTATIE van 1/4 miljoen Serven uit de Krajina drie weken later uit het gezichtsveld van 't publiek te houden door HET geënceneerde 'drama' Srebrenica op te voeren? En voordat het 'telaat' was, want einde 1995 wilde Clinton 'geforceerd' einde oorlog en wanneer moest men dan Karadzic en Mladic aanklagen? Zo geprezen door Karremans die naar Amerika 'weg gepromoveerd' MOEST worden! Wat zei Karremans bij het Tribunaal? Dat er 25000 vluchtelingen waren waarvan 3% mannen? Op school heb ik rekenen geleerd. Bovendien in oorlogstijd hebben vrouwen en kinderen altijd voorrang en daarna komen mannen aan de beurt. Misschien doet men dat anders in Amerika? Al die kleine details wil men uitbuiten om de 'leugen Srebrenica' tot waarheid te bombarderen, ook steekpenningen doen het altijd goed, wel luguber om zich te verrijken aan andermans leed. Of dit plaatsvindt in 'n Kroatisch, Moslim of Servisch gezin. Het is leed, waar het hele Joegoslavische Volk NIET om gevraagd heeft, wel DOOR de politiek opgelegd en gedicteerd is geworden!!

Kan het Tribunaal mij uitleggen WAT precies in die 'Bandera driehoek' is gebeurd waar niemand ook UNPROFOR niet mocht komen en waar mijn collegae hun mannen over spraken in het ziekenhuis?

Dayton werd door Lord Owen heel cynisch: 'Peace without honour' genoemd in zijn boek 'Balkan Odyssee?'

Amerika heeft het VETO-recht! Waarom alleen zij?!

3) Een Nederlands Historicus vroeg zich af:

'Waarom wegen de GERUCHTEN rond Srebrenica zwaarder dan de

hadden alle gelijk zeer te twijfelen aan Uw deskundigheid als 'RECHT-spraak'. Zij noemden het MACHTS uitoefening.

Amerika heeft het VETO-recht! Waarom alleen zij?!

2) Hoeveel 'anonieme' moslims hebt U 'op afspraak' reeds laten getuigen in verscheidene zaken zoals b.v. Srebrenica of achter de gordijnen 'verkrachtings verhalen' laten vertellen? Waarom horen wij NIETS meer van 'al' die lijken waarvan U niet eens weet of het Serviers of Moslims zijn,

die 't Tribunaal onlangs vond? Zo'n 1866 'lichamen' vlgs. Harmon. Wie vindt na ruim vijf jaren nog lichamen?? Waarom worden deze niet geïdentificeerd?

Of mag Nasar Oric geen gevaar lopen, die duizenden Serven allen burgers, vermoord, verkracht en gemarteld heeft rondom en in Srebrenica? 1993 en 1995? En toch nog steeds vrij rondloopt? Selectief?? Waarom stopte VN. medewerkster voor de Mensenrechten Elisabeth Rehn het zoeken naar die 7, 8, of 9000 moslims in Sept. '96? Want dat getal wisselde nogal per 'getuige'. Bekend is dat Amerika en de NAVO uitstekend kunnen vermenigvuldigen met 10, 100 en duizendtallen! Clinton zijn voorkeur, zoals hij in andere vieze praktijken zijn voorkeur heeft. Het Publiek moest hen eens afvallen en gaan geloven 'in HUN leugens'. Was 'die verdwijning' dan TOCH de zoveelste leugen en een complot tussen Amerika en SSer in WOII, Izetbegovic? Wiens collegae islam fundamentalisten niet de minste moeite hebben om hun eigen mensen te laten verdwijnen? Hiervan zijn bewijzen te over! Of, hebt U DE bewijzen? Dit bizarre complot-scenario van de verdwenen moslims moest de oorlog toch een wending geven zodat Amerika troepen naar huis kon laten gaan om Clinton te herkiezen, de DEPORTATIE van 1/4 miljoen Serven uit de Krajina drie weken later uit het gezichtsveld van 't publiek te houden door HET geenceneerde 'drama' Srebrenica op te voeren? En voordat het 'telaat' was, want einde 1995 wilde Clinton 'geforceerd' einde oorlog en wanneer moest men dan Karadzic en Mladic aanklagen? Zo geprezen door Karremans die naar Amerika 'weg gepromoveerd' MOEST worden!

Wat zei Karremans bij het Tribunaal? Dat er 25000 vluchtelingen waren waarvan 3% mannen? Op school heb ik rekenen geleerd. Bovendien in oorlogstijd hebben vrouwen en kinderen altijd voorrang en daarna komen mannen aan de beurt. Misschien doet men dat anders in Amerika? Al die kleine details wil men uitbuiten om de 'leugen Srebrenica' tot waarheid te bombarderen, ook steekpenningen doen het altijd goed, wel luguber om zich te verrijken aan andermans leed. Of dit plaatsvindt in 'n Kroatisch, Moslim, Servisch of ander gezin. Het is leed, waar het hele Joegoslavië om gevraagd heeft, wel DOOR de politiek gecreëerd is geworden!!

Kan het Tribunaal mij uitleggen hoe de 'driehoek' is gebeurd waar mijn collegae zijn gekomen en waar mijn collegae zijn? Het ziekenhuis?

Dayton werd door Lord Owen genoemd in zijn boek 'The Dayton Accords'. Amerika heeft de Dayton Accords ondertekend.

3) Een Nederlands Historisch Tijdschrift 'Waarom wegen de GERUCHEN van de oorlog niet?

Hoeveel Serven en OOK Moslims zijn verdwenen in Kazan, die bodemloze put in de spelonken van de rotsen rondom Sarajevo? 4

Er woonden daar toch autochtone Moslims maar, ook islam-fundamentalisten die Izetbegovic 6 April 1992 met bus-ladingen vol Sarajevo binnenhaalde en een z.g. 'vredes-demonstratie' hielden maar wel een 'bewapende?' Waarbij vele doden vielen? Hoe bang waren de autochtone Moslims van hen? Wie vermoordde vier van mijn collegae October 1994?

Wie loog alles aan elkaar omdat hij zich gesteund voelde door Amerika met wapens? Plus de steun van CNN Ruder Finn? Waarom werden Moslims aangezet om te jammeren en meelij op te wekken bij het publiek? Een tactiek van Amerika om daar voordeel mee te doen? Onsmakelijk om op deze wijze MENSEN te misbruiken die men later, NU DUS, in de steek laat en in bittere armoede laat verrekken!

Waren al die 'Safe aereas' wel 'safe' of bolwerken van munitie opslag uit Amerika en manschappen uit Iran en waar zij vandaan 'mochten' komen van...de VETO Rechter Amerika? ZONDER dat de VN het wapen embargo opgeheven had!

En...WIE hoorde ik op Sarajevo TV praten over 'humanitaire catastrofes' toen Amerika hem niet meer nodig had?

Amerika heeft het VETO-recht! Waarom alleen zij?!

- i) Waarom besteedde U geen aandacht aan de aanklacht van Amnesty International, Rusland en Vredes-organisaties tegen de NAVO over die schofterige bombardementen met uranium en plutonium en die afgrijselijke clusterbommen na de 'leugen van Racak' waar Walker zijn mond 'te vlug' voorbij praatte, (na Srebrenica het tweede geplande scenario), AP-televisie andere getuigenissen waarnam dan Walker de wereld 'moest' vertellen? Helena Ranta, de Finse anatoom patholoog, in eerste instantie loog over de juiste toedracht, later haar woorden introk toen haar 't vuur aan de schenen gelegd werd? (Argos VPRO cassettes). Waarom moest haar rapport bij 't Tribunaal geheim blijven en ook bij de EU? Wilde Clinton en de NAVO zo graag Servie gaan vernietigen met bommen om via leugens hun zin door te drijven? en...wat nu? Kwam daarom Rambouillet op de proppen dat door het misdadig brein van Jana Korbel, Amerikaans Min.v.Buitenl.Z. 'met opzet' gedoemd was te mislukken OM toch te kunnen bombarderen? Bevestigd door Gilbert, oud sekret. v. defensie G.B. en de onthullingen van een Duitse Generaal?? Zijn dit soort zaken GEEN misdaden in Uw ogen!??? Is het niet absoluut misdadig en on-esthetisch om de toch al 'tragiek van de slachtoffers in Racak', deze tragiek van omgekomen mensenlevens om te zetten in een groffe leugen voor eigen doeleinden i.e. om perse te 'willen' gaan bombarderen???

Hoeveel waard is een mensenleven in de ogen van Clinton en consorten? Hij was toch degene die via TV verklaarde dat de 'slachtoffers in 't Racak-drama in de modder moesten knielen en daarna een nekschot kregen?' Wie is die 'God' die hij steeds ten tonele voert? Is Clinton een verleider en een verrader om 't publiek op zijn hand te krijgen? Mensen met dit soort afwijkingen e.a. zijn levensgevaarlijk!! Deze... 'Moordenaars-BENDE' moet berecht worden en ter verantwoording geroepen worden voordat men mensen gaat berech-

ten die men ALLE schuld en 'eigen blunders' in de schoenen heeft geschoven de laatste ruim tien jaren! Over b.v. 'het Hoefyzerplan' opgezet door Scharping en zijn boeven in Duitsland, Milosevic als uitvoerder ervan betichtte!

Amerika heeft het VETO-recht! Waarom alleen zij?!

Amerika moet een kopje kleiner gemaakt worden!
Zij MIS-buiken hun Machtspositie in de wereld i.p.v. Vrede en Veiligheid te garanderen.

Zij liegen hun eigen Volk voor dat in doorsnee niet dom, maar echt...lomp is.

De documentaire 'God is my co-pilot' (IKON TV) is daar een helder voorbeeld van. Hoe de machtspositie van Amerika gelijk gesteld wordt met God, die eveneens MIS-buikt wordt! Jonge knullen erdoor gefascineerd raken zonder oog of oor te hebben dat zij met hun opdrachten MEDEMENSEN gaan vernietigen en zoveel dood en verderf zaaien! Omdat.....?

Zij, zo eenzijdig en geïndoctrineerd opgevoed worden! Of het de Hitler-jugend betreft. Walgelijk!!

Amerika heeft het VETO-recht! Waarom alleen zij?!

Over misdaden gesproken zou ik voorrang willen verlenen aan al diegenen die zich (al vanaf WOII) schuldig gemaakt hebben aan deze Balkan oorlog, die niet DOOR de Balkan maar DOOR Amerika en Duitsland gedicteerd en opgezet is.

AMERIKA, maar OOK Duitsland! moeten HER-opgevoed worden. Door HUN 'humanitaire' oorlogen gebaseerd op 'leugens, intriges, bedrog en publieks verlakkerij' hebben zij de klok terug gedraaid naar een 'Internationale RECHTELOOSHEID'!!!

Elke garantie van veiligheid en vrede in de wereld waarvan ieder veronderstelde dat die bestond na de gebeurtenissen in WOII is voor onze voeten weggemaaid omdat men zich niet gehouden heeft aan: 'Internationaal Recht, de VN, handvest v.d. NAVO ZELF, grondwetten van Staten als Duitsland die allen AANVALS-oorlogen verbieden'.

Europa, is TERUG bij: 'AF'

Het Joegoslavië Tribunaal moet naar huis gezonden worden:

- a) Het deugt van geen kanten!
- b) Mensen zoals Clinton en zijn Jana Korbelt, de moordenaars van de Balkan niet alleen maar ook van...ONS... 'EEN Europa' moeten eveneens ter verantwoording geroepen worden, maar dan wel bij een 'ON-afhankelijke Rechtbank' met betrouwbare juristen en ZONDER vetorecht van enig land!
Bush sr., Genscher, EU comm. destijds, v.den Broek, Kohl en Kinkel en nog vele andere architecten van dit grote bloedbad in Europa moeten verschijnen voor 'n Intern.Rechtbank tegen de misdaad! En, on-afhankelijk!

Met gevoelens van hoogachting,

cc: Michel Collon, België.

Jared Israel, International Action Center, New York.

Professor M.Chossudovsky, University of Ottawa.

Professor R.Kent, emeritus, Berkeley University, CA. USA.

'Promoties waren afhankelijk van aantal vermoorde moslims'

Officier getuigt tegen Karadzic

Nog altijd is de omvang van de massamoorden in Bosnië-Herzegovina niet duidelijk. Zolang de grond bevroren is, kan er niet gegraven worden. Intussen komen de eerste foto's en getuigenissen boven water.

ANP/Rtr/APF

Den Haag/Sarajevo - Een hoge officier van de Bosnische Serviërs wil getuigen over bloedbaden en massale executies die Servische troepen hebben aangericht onder de moslimbevolking. Dat heeft het Duitse weekblad Der Spiegel onthuld. De niet met naam genoemde kolonel schetst een uiterst macaber beeld van de oorlog en van de Bosnisch-Servische leiders, die hun militairen aanmoedigden zoveel mogelijk moslims te vermoorden.

De Servische officier uit Banja Luka legt in het weekblad belastingen de verklaringen af over generaal Ratko Mladic en met name 'president' Radovan Karadzic, de twee hoogste leiders van de Bosnische Serviërs. „Het bevel voor de oprichting van de kampen, maar ook van de moorden en de folteringen kwam duidelijk van Karadzic. Ik heb meerdere keren kunnen horen dat hij officieren beval zoveel mogelijk moslims te doden”.

De komst van generaal Mladic eind 1992 veranderde niets aan de slachting die begin dat jaar begon. „Het doden ging onverminderd voort. Vorig jaar nog beval hij persoonlijk de verovering van het bevelde VN-gebied Srebrenica; hij heeft precies geweten wat er daarna met de burgers is gebeurd”, schrijft de officier. Zowel Mladic als Karadzic is door het Joegoslavie-Tribunaal in Den Haag beschuldigd van volkenmoord. Na de val van Srebrenica hebben de Serviërs waarschijnlijk duizenden moslims in koelen bloede vermoord.

De Bosnisch-Servische kolonel geeft veel details, met name over de lachtingen in het begin van de oorlog. Zo beschrijft hij nauwkeurig diverse lokaties waar onderzoekers van het Tribunaal massagraven kunnen aantreffen. In het beruchte Omarska-kamp zouden ruim twee maanden lang dagelijks 50 tot 150 gevangenen in vrachtwagens zijn geperst, om zes kilometer verderop in een verlaten mijn te worden geëxecuteerd. „Op het terrein van de ertsmin van Omarska zijn zo'n 8000 lijken begraven”.

Een ander berucht kamp bevond zich in Manjaca, ook in het noorden van Bosnië. „Systematisch wakkerde Karadzic de angst voor Manjaca aan. Zijn geheime dienst verspreide het gerucht dat niemand daarvan levend terugkeerde. Met de dreiging van Manjaca werd de hele bevolking geïntimideerd en ieder verzet tegen Karadzic onderdrukt”, aldus de kolonel in het nummer van Der Spiegel dat vandaag is verschenen. In de bossen rond Manjaca zouden zeker 1500 lijken liggen.

Voor bevordering zouden de Bosnisch-Servische officieren zelfs afhankelijk zijn geweest van het aantal moslims dat ze hadden omgebracht. „Een uitspraak die Karadzic vaak bezigde, was: de moslims moeten nu voor hun misdaden boeten. Waar zich de kans voordeed, moesten ze worden omgebracht, tot de totale vernietiging”. Het beleid zou er toe hebben geleid dat de generaals onderling gingen opscheppen over het aantal moslims dat ze hadden laten doden.

De officier meldt verder dat het hoofdkwartier van Karadzic in Pale nu wordt beheerst door angst. Niemand zou op reis mogen zonder toestemming van Karadzic of Mladic. Desondanks bereiden veel officieren een vlucht voor. Devrees voor vervolging door het Joegoslavie-Tribunaal is groot, meent de officier. De 'spijtoptant' komt volgens Der Spiegel uit de kring van directe medewerkers van Karadzic.

Milosevic

Het Amerikaanse weekblad Newsweek schrijft dat de Servische president Slobodan Milosevic, de voormalige patroon van Karadzic, nooit zal worden aangeklaagd als oorlogsmisdadiger omdat de Verenigde Staten hem beschermen zolang hij meewerkt. „En tot nu toe heeft hij veel medewerking verleend”, aldus Newsweek in zijn gisteren verschenen editie. Het blad haalt daarbij een voormalige hoge functionaris van de Servische regeringspartij aan, Mihailo Markovic. Markovic was tot hij in december werd weggezuiverd de ideoloog van de Servische socialistische partij in Belgrado.

Westerse leiders die Milosevic ooit afschilderden als de architect van de etnische zuiveringen in Bosnië, reppen er met geen woord meer over dat hij door het Joegoslavie-Tribunaal moet worden aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden. Op de vraag of Milosevic Karadzic en Mladic zou overdragen aan het Tribunaal in Den Haag antwoordt Markovic: „Milosevic zou dat

nooit doen omdat dat zijn politieke ondergang zou betekenen”. Hij meent wel dat Karadzic en Mladic politiek niets meer te betekenen hebben. „En in het geval zij zich toch kandidaat zouden willen stellen voor de verkiezingen, zou Milosevic er alles aan doen om dat te voorkomen”.

De kwestie van onopgehelderde oorlogsmisdaden hindert de gevangenenruil die volgens het vredesakkoord van Dayton op 19 januari had moeten zijn voltooid. De strijdende partijen hadden

vrijdag beloofd tijdens het week-einde 645 gevangenen vrij te laten. Gisteravond lieten de Bosnische Serviërs de grote meerderheid van moslim-gevangenen vrij nadat eerder de Kroaten en de moslims de meesten van hun gevangenen hadden laten gaan. In totaal kwamen meer dan 500 mensen, soldaten en burgers, op vrije voeten.

Dayton-akkoord

Maar er zitten nog tientallen mensen vast. De Kroaten hebben er nog vijftig in handen en de Serviërs nog

zeventig, zo meldt het Rode Kruis. De Serviërs en de Kroaten zeggen hen vast te houden op verdenking van oorlogsmisdaden. Dit is toegestaan op grond van het Dayton-akkoord, dat eind vorig jaar een einde maakte aan drieënehalf jaar oorlog. Los van deze gevangenen, die op de lijsten van het Rode Kruis staan, is er nog het probleem van de talloze vermisten en mensen die niet zijn geregistreerd. De partijen hebben elkaar ervan beschuldigd meer gevangenen op geheime plaatsen vast te houden.

In een buitenwijk van Banja Luka in Noordoost-Bosnië voert een vrachtwagen lijken aan die in een massagraf verdwijnen. Het is mei 1992 en de lichamen bevatten kogelgaten, zo vertelt een ooggetuige aan deze krant. Het gaat mogelijk om (moslim)slachtoffers van executies of van de straatgevechten die toen hevig woedden. De getuige zag hoe de lijken door bulldozers met zand werden bedekt. (Foto GPD)

Moorden Srebrenica: 'strafvermindering'

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 19 NOV. De straf voor de moord, in juli vorig jaar, op ruim honderd Bosnische moslims uit Srebrenica door de Bosnische Kroaat Drazen Erdemovic kan lager uitvallen dan gewoonlijk voor vergripen van deze omvang, wegens uitgebreide verzachtende omstandigheden.

Dat schrijft de aanklager van het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië in een notitie over deze zaak waarover vandaag een hoorzitting is begonnen. Op deze zitting moet de straf van Erdemovic worden vastgesteld. Het onderzoek van de aanklager is overigens nog niet afgerond, hetgeen vanochtend tot irritatie bij de rechters leidde.

Erdemovic bekende na de val van de enclave Srebrenica tientallen moslimmannen te hebben gedood bij Pilica, zo'n 70 kilometer van Srebrenica. De moslims, mannen en jongens, gevangen genomen na de val van Srebrenica, werden aangevoerd in bussen en vervolgens geëxecuteerd. Erdemovic maakte deel uit van het executiepeloton, als soldaat van de Bosnisch-Servische leger.

Erdemovic maakte in dat leger deel uit van een sabotage-eenheid die rechtstreeks viel onder het opperbevel. In juli vorig jaar werd de eenheid naar Pilica verplaatst. Op 17 juli werd ze ingezet bij de massamoord. Weigering zou worden bestraft met de dood. Bij de executies werden in totaal ruim 1.200 Bosnische moslims vermoord.

Erdemovic vertelde zijn omgeving (en het blad *Le Figaro*) van de executies en werd gearresteerd door Servische autoriteiten. In maart van dit jaar werd hij naar Den Haag overgebracht, aanvankelijk als getuige. In mei werd hij aangeklaagd.

De aanklager heeft van Erdemovic zoveel „waardevolle informatie” gehaald over de val van Srebrenica en de massamoorden, dat zijn straf „aanzienlijk verlaagd” kan worden. Verdere verzachtende omstandigheden zijn de dwang waaronder hij stond, het feit dat hij zichzelf ter beschikking van het tribunaal heeft gesteld en zijn „oprecht berouw” over zijn misdaden. De rechtbank doet over ongeveer

Drie Serviërs door Kfor opgepakt

ORAHOVAC - Duitse en Nederlandse Kfor-militairen hebben gisterochtend in Kosovo drie Serviërs opgepakt die verdacht worden van oorlogsmisdaden.

Dit gebeurde in Orahovac in het zuiden van Kosovo. In deze stad zijn voorlopig nog de Gele Ridders gelegerd. Waarschijnlijk moeten zij binnenkort plaatsmaken voor Russische militairen.

Volgens een verklaring van het hoofdkwartier van Kfor in Pristina worden de mannen verdacht van deelname aan moordpartijen op Albanezen dit voorjaar, wegens plundering en brandstichting. Een onderzoek van weken ging vooraf aan de arrestatie, die is gebeurd op verzoek van de VN-missie in Kosovo.

Albanezen in de regio hadden herhaaldelijk verklaard dat zich in de omgeving van Orahovac nog Servische oorlogsmisdadigers zouden ophouden. Deze verwijten waren een permanente bron van spanning in de regio. Hetzelfde geldt voor Kosovska Mitrovica in het noorden van Kosovo, dat is verdeeld in een Servisch en in een Albanees deel. Franse militairen proberen de partijen daar uit elkaar te houden.

De arrestaties zijn niet verricht op verzoek van het Joegoslavie-Tribunaal in Den Haag. Onderzoekers van het VN-hof zullen desondanks het beschikbare bewijsmateriaal bekijken alvorens te beslissen of er reden is voor een aanklacht, aldus een woordvoerder gisteren.

Oorlogsmisdadigers opgepakt bij Orahovac

AFP, AP
ORAHOVAC

Drie van oorlogsmisdaden verdachte Serviërs zijn vrijdag opgepakt in Orahovac. De Nederlanders zetten het gebied af en trokken een ring rond de plek waar de verdachten waren gelokaliseerd.

Ratko Mladic, de opperbevelhebber van het leger van de Serviërs, heeft minder opzichtig dan vroeger. Hij ging gisteren op de berg Jahorina, zuiden van Pale, de hoofdstad van de 'Servische Republiek', en gaf er, kennelijk onbezorgd, commentaar op recente ontwikkelingen. Zo zei Mladic zich geen zorgen te maken over de kans dat hij zal moeten verschijnen voor het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in ex-Joegoslavië. Mladic stempelde het in Den Haag opgestelde tribunaal als „een aberratie van de twintigste eeuwse beschaving”. Ook de minale chef, Radovan Karadzic, de 'president' van de 'Servische Republiek' in Bosnië, zou wekeinde niet wakker te worden van het tribunaal. Hij zei te blijven reizen als hij dat vindt en zich niet te verstoren. „Ik ontmoet mijn volk, openlijk, soms niet”, aldus Mladic.

(Foto AP)

'Milosevic manipuleert hof'

Getuige: Advocaten Tribunaal chanteren verdachten

Joegoslavië-Tribunaal

DEN HAAG - De Joegoslavische president Slobodan Milosevic heeft persoonlijk opdracht gegeven voor een geheim plan om de rechtsgang bij het Joegoslavië-Tribunaal te manipuleren. Verdachten in Den Haag moeten desnoods tot zelfmoord worden gedreven om te voorkomen dat belastend materiaal tegen Servische kopstukken boven water komt.

Dit zei de Servische journalist Milovan Brkic gisteren voor het VN-hof in Den Haag. Hij zegt van deze „machine van de staat“ te weten via hooggeplaatste bronnen bij de Servische geheime dienst.

Hun namen wil hij niet onthullen, omdat hij anders „hun dood-

vonnis zou tekenen“.

Volgens Brkic gaf Milosevic de Servische geheime dienst opdracht tot de zorgvuldige selectie van een groep advocaten die hun diensten moeten aanbieden aan Servische verdachten in handen van het tribunaal. Die advocaten verdedigen vervolgens niet de belangen van hun cliënten, maar die van het Servische bewind.

De advocaten hebben opdracht de verdachten te intimideren, te dreigen met represailles tegen hun familie in Joegoslavië en ze desnoods aan te sporen tot zelfmoord, aldus Brkic.

Tot dat netwerk behoort volgens Brkic de Belgradese advocaat Toma Fila. Die heeft onder meer de Servische verdachte Dokmanovic verdedigd die vorig jaar in de Scheveningse gevangenis zelfmoord heeft gepleegd voordat vonnis kon worden gewezen. De

uitspraak van het VN-hof in de zaak-Dokmanovic had belastend materiaal kunnen bevatten over de betrokkenheid van het Joegoslavische leger bij oorlogsmisdaden in Kroatië.

Brkic trad op in een zaak tegen Milan Vujan, een vroegere advocaat van de Bosnisch-Servische verdachte Dusko Tadic. Tadic ontloeg Vujan eind vorig jaar omdat hij er naar eigen zeggen achter was gekomen dat Vujan zijn belangen tegenwerkte om hogergeplaatste Serviërs te beschermen. Daarom hebben de rechters van de Kamer van Beroep van het tribunaal een procedure wegens „minachting van het hof“ aangespannen tegen Vujan die al enkele maanden loopt.

Brkic bevestigde gisteren Tadic vermoeden dat Vujan bewijsmateriaal heeft gemanipuleerd en het werk van de verdediging van Ta-

dic heeft ondermijnd, toen deze door de Nederlandse advocaat Wladimiroff werd verdedigd. Vujan zelf daarentegen wijst de beschuldigingen van de hand. Het gaat volgens hem om hersenspinsels van Tadic die deze als laatste redmiddel heeft ingebracht nadat hij in eerste aanleg tot twintig jaar cel was veroordeeld.

Brkic daarentegen zegt „concrete bewijzen“ te hebben voor de manipulatie van de zaak-Tadic door Vujan, die hij echter niet kan onthullen om zijn bronnen te beschermen. Ook zegt hij weet te hebben van een vergadering van het Servische advocatennetwerk dat de Servische geheime dienst heeft opgezet. Daar zou Fila hebben gezegd: „Heren, er is geen cliënt die ik niet kan verkopen. Ik ben de grootste Judas van allen, en ik ben er trots op.“

De vorige week woensdag gear-

resteerde stafchef van het Bosnisch-Servische leger, generaal Momir Talic, zei gisteren voor het Joegoslavië-Tribunaal onschuldig te zijn aan de misdaden waarvan hij wordt beschuldigd. Volgens de aanklacht was Talic in 1992 lid van de crisisstaf van de Krajina, een Noordwest-Bosnische grensstreek met Kroatië. Die Bosnisch-Servische crisisstaf organiseerde „etnische zuiveringen“ tegen Kroaten en moslims. In de beruchte kampen Omarska, Trnopolje en Prijedor werden niet-Serviërs opgesloten, gemarteld en vermoord.

De hoofdaanklager van het tribunaal heeft die vervolging bestempeld als misdaad tegen de menselijkheid. Talic wordt waarschijnlijk gezamenlijk berecht met de eerder gearresteerde voormalige Bosnisch-Servische vice-premier Brdjanin.

BUITENLAND

Arrestatie Karadžić een steeds grotere prioriteit

NRC HANDELSBLAD 5

Het net lijkt zich te sluiten rond Radovan Karadžić. De speciale politietroepen die hem bewaken komen onder controle van de vredesmacht SFOR. Steeds vaker is sprake van de opleiding van een speciaal arrestatieteam. Een commando-acties tegen Karadžić lijkt slechts een kwestie van tijd.

Door onze redacteur
PETER MICHIELSEN

ROTTERDAM, 18 AUG. De voormalige leider van de Bosnische Serviërs wordt bewaakt door een speciale politie-eenheid van twee- tot drieduizend man. Die eenheid, opgericht na de ondertekening van het akkoord van Dayton, wordt bekostigd uit de winsten die Karadžić maakt uit de monopolies die hij in de Servische Republiek heeft op de verkoop van alcohol, koffie, benzine en sigaretten. De politiemacht — een ware pretoriaanse garde, voortreffelijk bewapend en voortreffelijk betaald — bewaakt ook andere kopstukken van de Bosnische Serviërs.

Vrijdag moest de commandant van die politietroepen, generaal Goran Sarić, zich neerleggen bij een oekaze van SFOR. Het moet afgelopen zijn met de bewaking van mensen die van oorlogsmisdaden worden verdacht. Vanaf 31 augustus mogen de elite-politiemannen alleen nog officiële functionarissen en staatsgasten bewaken, en

dan nog alleen na toestemming van SFOR. Die toestemming zal worden geweigerd als de te beschermen persoon voorkomt op de lijst van gezochte oorlogsmisdadigers. Verder mogen de speciale politie-eenheden alleen worden ingezet bij demonstraties, bij natuurrampen en bij de bestrijding van terrorisme, in al die gevallen opnieuw pas na voorafgaande toestemming van SFOR. Ze mogen alleen met pistolen bewapend zijn en ze moeten onder een civiel politiecommando staan. De politiemacht wordt in omvang teruggebracht tot achthonderd à duizend man. Als ze de regels overtreden, mag SFOR tegen hen optreden en hen ontwapenen, zo is afgesproken.

Het akkoord is een belangrijk succes van SFOR en van Richard Holbrooke, de architect van het vredesakkoord van Dayton die het tijdens zijn recente missie in Bosnië heeft aangezwengeld. Het akkoord kan van groot belang zijn bij een poging, Karadžić in te rekenen. Maar het is geen garantie, want Karadžić kan best een andere manier vinden om zich te beschermen. Hij kan bijvoorbeeld „lijfwachten“ in dienst nemen — lijfwachten vallen niet onder het mandaat van SFOR. SFOR heeft ook niets te zeggen over het ministerie van Binnenlandse Zaken van de Servische Republiek, de instantie die wapenvergunningen afgeeft. De minister, Dragan Kijac, is een trouw aanhanger van Karadžić.

The Sunday Times meldde gisteren dat een commando-eenheid van Britse, Amerikaanse en Franse elitesoldaten al enige

tijd in Bosnië oefent voor de aanhouding van Karadžić. Vorige week woensdag zouden ze zelfs een generale repetitie hebben gehouden in de bossen benoorden Pale. Een soortgelijk bericht werd onlangs door het Amerikaanse televisiestation ABC verspreid.

Een actie tegen Karadžić wordt echter heel wat moeilijker dan de actie van Britse soldaten tegen twee verdachte Serviërs in

NIEUWSANALYSE

Prijedor, in het noorden van Bosnië, op 10 juli. Bij die actie kwam een van de twee verdachten om het leven toen hij zich, oog in oog met de Britse soldaten, verzette; de tweede werd gepakt met een list — de Britten vervoegden zich met een smoes bij het ziekenhuis waar hij werkte — en naar Den Haag overgebracht, waar hij inmiddels voor het VN-tribunaal is verschenen.

Karadžić wordt 24 uur per etmaal bewaakt door zeker vijftig leden van de speciale politie. Hij woont in een villa op een berghelling. Er leidt maar één weg naar de villa. De politiemannen zitten — met zwaar geschut — in twee huizen aan weerszijden van die weg; zij kunnen iedereen die de villa nadert van de weg afschieten. In de bossen achter de villa staat geschut opgesteld. Helikopters, waarmee een arrestatieteam bij de villa zou kunnen worden gedropt, vormen een makkelijk doelwit voor dat geschut. Rondom de villa liggen bovendien mijnen. De villa is om-

ringd met bommen die het zicht benemen en het werk van een arrestatieteam bemoeilijken.

De internationale troepenmacht houdt Karadžić in de gaten vanuit de lucht — met een Predator, een onbemand vliegtuig met camera's aan boord — en met soortgelijke veiligheidsmaatregelen omringt — is na anderhalf jaar van aarzeling een prioriteit van de internationale gemeenschap geworden. Tot dusverre deed die internationale gemeenschap weinig op dit gebied: ze concentreerde zich op de pogingen de voormalige strijdende partijen bijeen te brengen en liet oorlogsmisdadigers met rust omdat pogingen tot arrestatie tot bloedvergieten zou leiden.

Inmiddels zijn echter drie dingen duidelijk geworden — drie dingen die de arrestatie van Karadžić nu wel een prioriteit maken.

Op de eerste plaats is gebleken dat Karadžić, ook al is hij geen president van de Servische Republiek in Bosnië meer, vanuit die villa in Pale nog steeds de dienst uitmaakt in zijn republiek: hij heeft de eco-

nomie in handen, en economische macht is politieke macht. Hij beheerst het parlement en hij beheerst de regering.

Op de tweede plaats blijkt dat de Bosnische partijen van verzoening niets willen weten, en dat het voor alles de Karadžić-geïnteresseerde fractie onder de Bosnische Serviërs is die zich tegen verzoening verzet. Daarbij komt dat Biljana Plavšić — die in tegenstelling tot haar voorganger het vredesakkoord van Dayton wel wil uitvoeren — voor de internationale gemeenschap een steeds aantrekkelijker alternatief als leider van de Serviërs is.

En op de derde plaats is duidelijk geworden dat het rechtsgevoel ernstig wordt gekwetst door de wetenschap dat de belangrijkste oorlogsmisdadigers nog vrij rondlopen. Zonder de aanhouding van Karadžić kan het vredesakkoord van Dayton nooit een succes worden genoemd. Bovendien kan het in Bosnië niet tot een duurzame vrede komen zolang Karadžić vrij rondloopt. En omdat het nog steeds de bedoeling is SFOR volgand jaar uit Bosnië terug te trekken, begint de tijd te dringen: als Karadžić nu niet echt onschadelijk wordt gemaakt moet volgend jaar een heel nare keus worden gemaakt tussen „het handhaven van een vredesmacht (wat de Amerikanen niet willen) en het riskeren van een nieuwe oorlog na het vertrek van SFOR. Het lijkt steeds aannemelijker dat SFOR spoedig een serieuze poging zal doen hem in te rekenen, mogelijk nog voor 13 september, als in Bosnië gemeenteraadsverkiezingen worden gehouden.

Tribunaal

IN DE Bosnisch-Servische republiek circuleert een lijst met namen van mensen die in het geheim zijn aangeklaagd door het Joegoslavië Tribunaal. Dat is vervelend, indien het inderdaad degenen betreft die door de vorige week vertrokken hoofdaanklager Louise Arbour stilte zijn aangewezen als verdachten van oorlogsmisdaden, misdrijven tegen de menselijkheid en/of genocide. Haar geheime lijst is niet langer geheim. Misdadigers kunnen proberen zich in te dekken tegen arrestatie.

Tegelijkertijd is het prettig te constateren dat de lijst grote nervositeit heeft veroorzaakt onder vroegere etnische zuiveraars. Kennelijk nemen zij het Joegoslavië Tribunaal serieus. Terecht. Het tribunaal heeft tanden gekregen, scherpe tanden, zoals woensdag nog eens bleek toen de hoogste generaal van het Bosnisch-Servische leger, Momir Talic, werd gearresteerd in Wenen en overgebracht naar een Haagse cel.

Toen het Joegoslavië Tribunaal in 1993 in het leven werd geroepen, ontmoette het vooral scepsis. Het zou een doekje voor het bloeden zijn, een morele afkooksom voor het gebrek aan daadkracht van de internationale gemeenschap. Meer dan enkele kruimelboefjes zouden niet voor de rechters komen. Met de hoogste leiders — mensen als Milosevic, Karadzic, Tudjman — moesten immers aan de onderhandelingstafel nog zaken worden gedaan.

Het tribunaal presteerde de eerste drie jaar matig. De eerste echte verdachte, Dusko Tadic, zat beteuterd in het flitslicht, maar voor hetzelfde geld benadrukte de zaak-Tadic de onmacht van het tribunaal: de uitbater van café Nippon was slechts een ondergeschikte.

Vanaf 1996, het jaar dat Arbour aantrad, is het tribunaal echter op stoom geraakt. Mladic en Karadzic werden aangeklaagd. Steeds meer en steeds belangrijker verdachten werden opgepakt. De NAVO-vredesmacht in Bosnië gaf haar passiviteit bij het opsporen van oorlogsmisdadigers op. Rond de Kroatische president Tudjman wordt het net strakker aangetrokken.

Hoofdaanklager Arbour heeft haar strafrechtelijke opdracht niet laten vervuilen door politieke overwegingen. Dit voorjaar nog klaagde zij president Milosevic aan, zich niets aantrekkend van waarschuwingen dat dit het beëindigen van de Kosovo-oorlog zou bemoeilijken. Een paar dagen later staakt Milosevic zijn verzet tegen de NAVO.

Het succes van Louise Arbour en haar collega's is een bemoedigende opmaat zijn voor dat andere in Haag te vestigen strafrechtelijk instituut, het Internationale Strafhof. Wanneer het nieuwe, met de Joegoslavië Tribunaal inmiddels bezit (en wanneer de Verenigde Staten hun „actief verzet“ tegen het hof ophouden), zal de menselijke beschaving een stap verder zijn gekomen.

Verdachte Kroaat naar tribunaal

ZAGREB, 19 AUG. De Kroatische autoriteiten leveren — waarschijnlijk nog vandaag — een van oorlogsmisdaden verdachte Bosnische Kroaat uit aan het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in ex-Joegoslavië.

De verdachte, Pero Škopljak, zit gevangen in de Remetinec-gevangenis in Zagreb. Hij had gisteren al naar Nederland moeten worden overgebracht, maar procedurekwesties hebben tot vertraging geleid. Vanochtend werd in Zagreb gezegd dat Škopljak waarschijnlijk in de loop van vandaag naar Den Haag wordt overgebracht.

Of hij zich vrijwillig heeft gemeld of door de Kroatische autoriteiten is gearresteerd is niet bekendgemaakt. Kroatië is vaak gekend wegens het gebrek aan medewerking bij de vervolging van Bosnische Kroaten die door het tribunaal in Den Haag in staat van beschuldiging zijn gesteld. Het verschool zich doorgaans achter het excuus dat het om mensen ging die zich in het buitenland — Bosnië — zouden schuilhouden. De internationale gemeenschap heeft dat excuus nooit geaccepteerd en de druk op Kroatië opgevoerd.

Zaterdag zei de Kroatische minister van Buitenlandse Zaken, Mate Granić, tegen zijn Duitse collega Kinkel dat zeven Bosnische Kroaten die van oorlogsmisdaden worden verdacht, nu bereid

zijn zich ter beschikking van het tribunaal te stellen, op voorwaarde dat ze snel worden berecht en niet maandenlang op een proces moeten wachten.

Pero Škopljak werd in november 1995 door het tribunaal in staat van beschuldiging gesteld wegens oorlogsmisdaden, gepleegd in de Lašva-vallei in Centraal-Bosnië ten tijde van de oorlog tussen de Bosnische Kroaten en de moslims in 1993 en 1994. Hij was tussen oktober 1992 en mei 1993 als chef van de politie van Vitez betrokken bij — zoals het in de aanklacht is geformuleerd — „de vernietiging en verdrijving van vrijwel de hele moslim-bevolking” van de door de Kroaten veroverde Lašva-vallei. De moslims werden gevangen genomen, gefolterd, als menselijk schild gebruikt, vermoord of op de vlucht gejaagd.

De belangrijkste Bosnisch-Kroatische verdachte, Dario Kordić, behoort tot de groep van verdachten die bereid zijn zich bij het tribunaal te melden op de voorwaarde van een snelle berechting. Het Kroatische lid van het Bosnische staatspresidium, Krešimir Zubak, noemde zijn naam in die zin al vorige week. Hij zei dat er contacten waren tussen Kordić' familie en het tribunaal. „De zaak-Kordić kan redelijk snel worden opgelost”, zo zei Zubak in een vraaggesprek met een Kroatisch tijdschrift. (Reuter, AFP)

Vrijspiraak in genocidezaak

Rechters Joegoslavië-Tribunaal zien onvoldoende bewijs tegen 'Servische Adolf'

DEN HAAG — De Bosnische Servier Goran Jelisić (31) is gisteren door het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag vrijgesproken van de aanklacht wegens genocide of volkerenmoord. Volgens de rechters van het tribunaal was er onvoldoende bewijs.

Het was de eerste keer dat het tribunaal uitspraak deed over deze zwaarste van alle aanklachten.

De Franse rechter Claude Jorda zei dat de aanklagers niet vol-

doende hebben bewezen dat Jelisić „plande, opleidde, gelastte of op andere wijze aanzette” tot moord op Bosnische moslims. Volgens Jorda, die de strafkamer in de zaak-Jelisić voorziet, is wel bewezen dat de aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan „oorlogsmisdrijven, misdrijven tegen de menselijkheid en ernstige schendingen” van het internationaal humanitair recht.

Jelisić, die zichzelf de 'Servische Adolf' noemde, was in 1992 de belangrijkste beul in het kamp Luka bij het stadje Brčko, in het

noorden van Bosnië, waar honderden moslims en Kroaten door Serviërs werden opgesloten, vermoord, gemarteld en verkracht. In januari vorig jaar werd hij aangehouden en naar Den Haag gebracht.

In oktober bekende hij, maar hij wilde niet dat zijn daden zouden worden aangemerkt als volkerenmoord. De aanklagers probeerden dat in het proces alsnog te bewijzen. Om Jelisić schuldig te verklaren te krijgen aan genocide hadden zij moeten aantonen dat de moorden onderdeel vormden

van een campagne die was bedoeld om een complete bevolkingsgroep in en rond Brčko uit te roeien, zei rechter Jorda.

Vorige week ontstond grote verbazing toen het tribunaal aankondigde dat de rechters uitspraak zouden doen, terwijl in het proces alleen nog maar de getuigen van de aanklagers waren gehoord. Jorda zei gisteren dat de rechters het van belang vonden de verdediging zo snel mogelijk erop te wijzen dat haar getuigen geen lange reis naar Den Haag meer hoefden voor te bereiden.

Jelisić krijgt overigens zeker straf, onder meer voor twaalf moorden en enkele gevallen van mishandeling en plundering die hij na zijn aanhouding vorig jaar heeft bekend.

Een veroordeling zal later worden uitgesproken, na nieuwe hoorzittingen over de vraag wat een gepaste straf daarvoor is.

De aanklagers hebben al laten doorschemeren dat zij, wegens het principiële belang van de onstane jurisprudentie, mogelijk beroep zullen aantekenen tegen de vrijspiraak.

Lijken Moslims opgegraven

SARAJEVO — Experts hebben de afgelopen twee weken in het oosten van Bosnië de resten opgegraven van ruim honderd mensen. Vermoedelijk gaat het om Moslims die in de oorlog tussen 1992 en 1995 zijn vermoord door Servische militairen. De opgravingen vinden plaats bij Foca, een plaats die destijds door Serviërs en Moslims werd bewoond en het toneel was van ernstige etnische zuiveringen. Naar verwachting zullen nog meer lichamen worden opgegraven. (Rtrs)

Tot 30 jaar geëist tegen Kroaten

ANP
DEN HAAG

Aanklager Franck Terrier van het Joegoslavië-Tribunaal heeft dinsdag straffen tot dertig jaar geëist tegen zes Bosnische Kroaten, die verdacht worden van de planning en uitvoering van de massaslachting van Ahmici.

'Ahmici' is een van de zwaarste misdaden die tijdens de Bosnische oorlog zijn gepleegd. Honderd, voor het merendeel ongewapende

Moslimmannen, -vrouwen en -kinderen werden op 16 april 1993 in het Centraal-Bosnische dorp vermoord. Veel slachtoffers zijn in hun huizen verbrand.

Terrier zei tijdens zijn slotpleidooi dat Vladimir Santić, de nu 41-jarige politiecommandant die de operatie leidde, als hoofdschuldige dertig jaar moet krijgen.

De vijf overige verdachten zijn dorpsbewoners die aan de operatie meededen.

Advocaten van Tadić in hoger beroep tegen straf van 20 jaar

DEN HAAG, 14 AUG. De verdedigers van Duško Tadić, de Bosnische Serviër die wegens oorlogsmisdaden door het Haagse VN-tribunaal is veroordeeld tot twintig jaar gevangenisstraf, hebben hoger beroep aangetekend. Dat heeft het tribunaal gisteren bekendgemaakt.

Volgens de advocaten van Tadić moet het vonnis worden herzien omdat de rechters geen rekening hebben gehouden met „de relatieve onbelangrijkheid” van Tadić.

Tadić kreeg op 14 juli een gevangenisstraf van twintig jaar wegens misdaden tegen de menselijkheid en schendingen van het oorlogsrecht. Hij is onder meer schuldig bevonden aan het doden van twee moslim-politiemannen in het kader van de 'etnische zuivering' in zijn geboortestreek rond Prijedor, in het noordwesten van Bosnië, in 1992, waar hij weliswaar geen militaire rang had, maar toch regelmatig in drie gevangenkampen verscheen waar moslims werden gemarteld en vermoord.

Duško Tadić

Volgens de verdediging van Tadić heeft de Tweede Strafkamer bij de strafoplegging onvoldoende rekening gehouden met het feit dat Tadić „relatief onbelangrijk” was in de oorlog die Bosnië teisterde. Ook zouden de rechters onvoldoende rekening hebben gehou-

den met Tadić' familie, met zijn geruïneerde toekomst en met het feit dat hij tijdens het uitzitten van zijn straf in het buitenland naar verwachting tamelijk geïsoleerd zal zijn. De advocaten voeren aan dat een straf moet „corresponderen met de schuldige en niet alleen met de misdaad”. Daarnaast voeren de advocaten onder meer aan dat Tadić' voorarrest van meer dan één jaar in Duitsland in mindering moet worden gebracht op de straf. Verder wordt aangevoerd dat de straf van twintig jaar de langste is die in het Joegoslavische recht kan worden opgelegd. De verdediging had eerder al hoger beroep aangegetekend tegen de schuldigverklaring, die op 7 mei is uitgesproken.

Het Kroatische lid van het Bosnische staatspresidium, Krešimir Zubak, heeft gisteren gezegd dat de belangrijkste Kroatische verdachte van oorlogsmisdaden, Dario Kordić, bereid is zich over te geven als hij de garantie krijgt niet lang op zijn proces te moeten wachten. (Reuter, AFP)

Karadžić in Den Haag

H.J.A. Hofland

er vrede mee zouden hebben als hij spoorloos naar een onbekend land verdween. Maar hij bleef achter een rookgordijn van bluff met chicanes de lakens uitdelen, zoals hij dat gewend is. Op het ogenblik probeert hij door intimidatie en samenzwering zijn rivale, president Plavšić weg te werken. Het zou een schelmenroman kunnen zijn, als de schelmen niet zo onguur was. In zijn eigen republiek stuurt hij nu aan op een burgeroorlog.

Is voor het Westen, de NAVO, Washington nu een hoofdstuk met wezenlijk andere inhoud aangebroken? Er is een zenuwenoorlog tegen Karadžić ontkenend. Zijn persoonlijke garde zal zich moeten gedragen volgens de regels van het Dayton-akkoord maar ontdoelt de regels. President Milošević wordt opnieuw onder druk gezet om zich nu radicaal en definitief van zijn oude makker af te keren. Er gaan geruchten dat op een geheime plaats arrestatie-eenheden oefenen voor het arresteren van Karadžić. We hebben er geen bewijzen voor, maar zou het niet kunnen zijn dat de zo ijverig gezochte, hoewel ook zo vindbare man nog dagelijks geniet van alle aandacht? Hij heeft opnieuw gewaarschuwd: als hij in Den Haag zou worden berecht zou dat heel wat mensen veel meer kwaad doen dan

hem zelf. Al heeft hij de wereld en Sarajevo niet meer in gijzeling, hij kan nog altijd een boekje openendoen over allerlei autoriteiten die zich nu nog in hun goede reputatie verheugen. Is hij eenmaal in Den Haag dan zal dat niet lang meer duren. Als politicus is Karadžić een begaafd afperser die in zes jaar praktijk met het Westen nauwkeurig heeft geleerd hoe hij zijn praktijk moet uitoefenen. Bij het chanteren wordt zijn gereedschap, zijn

hefboom hem door het Westen geleverd. Het is de publiciteit, die ieder dreigement tot ballonformaat opblaast. Daarbij heeft hij één zwak: zijn ijdelheid of grootheidswaan, die in zijn geval elkaar overlappen. Een hypothese: als het Oorlogstribunaal in Hollywood was geweest, had Karadžić allang voor zijn rechters gestaan.

Misschien was het de beste oplossing geweest als de schelmen van het stuk de zijdeur had gekozen die zo vriendelijk voor hem werd opengehouden; niet voor het recht, wel voor de rust, en vooral omdat daarmee de werkelijke vraagstukken van Bosnië dichter tot de oplossing konden worden gebracht. De periode waarin de 'internationale gemeenschap' zich in de illusie koesterde dat 'Bosnië' als probleem in quarantaine kon worden gehouden tot het zichzelf zou hebben opgelost, is voorbij. Washington, na de presidentsverkiezingen, gesteund door de Britse regering van Tony Blair, erkent feitelijk, door een steeds actiever militaire aanwezigheid, dat het een internationaal vraagstuk is waarin etnische haat, corruptie, verkapt dictatuur en armoede de hardnekkige factoren zijn. Wat in Dayton is bepaald, kan niet binnen een paar jaar worden afgedwongen. Dit betekent dat de veiligheidstroepen er veel langer moet blijven dan anderhalf jaar geleden werd

voorzien. Als de oorlog opnieuw zou uitbreken dan kan het land worden afgeheven.

De politieke wil om dit te voorkomen is nu aanwezig. Om die niet te laten verslappen is een hoopvol perspectief nodig. Dit betekent dat allerlei plannen voor de wederopbouw nu moeten worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld: bestrijding van de corruptie vraagt vrije media, in het bijzonder een televisie die niet onder het gezag van de lokale dictators staat. Die kan nu nog alleen onder buitenlandse druk, met buitenlandse hulp overleven. Herstel van de economie vraagt investeerders die alleen het risico willen nemen bij een door de SFOR gegarandeerde veiligheid. Dit alles is dan weer alleen mogelijk als de aandacht voor Bosnië niet verslapt. Om van Bosnië een normaal land te maken is een jarenlange investering van aandacht nodig.

In dit complex is Karadžić een factor zolang hij in Pale zetelt. Zo lang behoudt hij nog een rest van geloofwaardige macht. Zo lang is het een toestand van zijn geloofwaardigheid tegenover die van de 'internationale gemeenschap' (waarvan het brein en de wil in Washington zetelen). Zou Karadžić in Den Haag verschijnen dan blijft de voorstelling doorgaan, maar op een andere manier, want daarmee is dan het einde gekomen aan jaren van bluff en chantage — waarschijnlijk. Karadžić in Den Haag zou de belangstelling voor naoorlogs Bosnië positief kunnen bevorderen.

SP15 5-11-99

Vujanovic ontvangt oorlogsmisdadiger

PODGORICA — De Montenegrijnse premier Filip Vujanovic heeft woensdag in de hoofdstad Podgorica een ontmoeting gehad met de van oorlogsmisdaden verdachte Joegoslavische generaal Dragoljub Ojdanić. Dat maakte de Montenegrijnse regering gisteren bekend.

Hiermee negeerde Montenegro de belofte dat het verdachten van oorlogsmisdaden zou arresteren en overdragen aan het Joegoslaviëtribunaal.

Ojdanić werd in juni door het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag in staat van beschuldiging gesteld wegens oorlogsmisdaden in Kosovo. (AP)

Werelds

Vijf zware jaren voor Rwanda-tribunaal

Vijf jaar nadat de Verenigde Naties het Rwanda-tribunaal hebben ingesteld, is nog niet eenvijfde van de 38 verdachten veroordeeld. Feilen en verdiensten van een verguisd instituut.

Door onze redacteur DICK WITTENBERG
ROTTERDAM, 5 NOV. Zeven massamoordenaars heeft het Rwanda-tribunaal tot dusverre veroordeeld. Bijna 450 miljoen gulden heeft de rechtsgang gekost, 65 miljoen gulden per vonnis. En er is wel meer aan te merken op het strafhof dat maandag vijf jaar geleden werd opgericht.

Instelling van het tribunaal was een doekje voor het bloeden. Het strafhof als schamplap voor falend beleid. De VN hadden het Rwandese bloedbad kunnen voorkomen waarbij 800.000 Tutsi's en gematigde Hutu's tussen april en juli 1994 afgeslacht werden. Ze hadden troepen moeten sturen, verklaarde de voormalige commandant van de internationale vredesmacht in Rwanda vorig jaar voor het strafhof. Maar de VN verzuimden in te grijpen. Het tribunaal moest zorgen dat de hoofdschuldigen tenminste niet vrij-uit zouden gaan.

De eerste jaren van het strafhof verliepen rampzalig. Een intern rapport van de Verenigde Naties hekelde begin 1997 het wanbeleid en de verspilling bij het strafhof. „Geen enkele administratieve afdeling functioneert effectief.” Zesentwintig maanden duurde het voordat de eerste verdachte voorgeleid kon worden. Ruim een jaar geleden spraken de rechters hun eerste veroordeling uit.

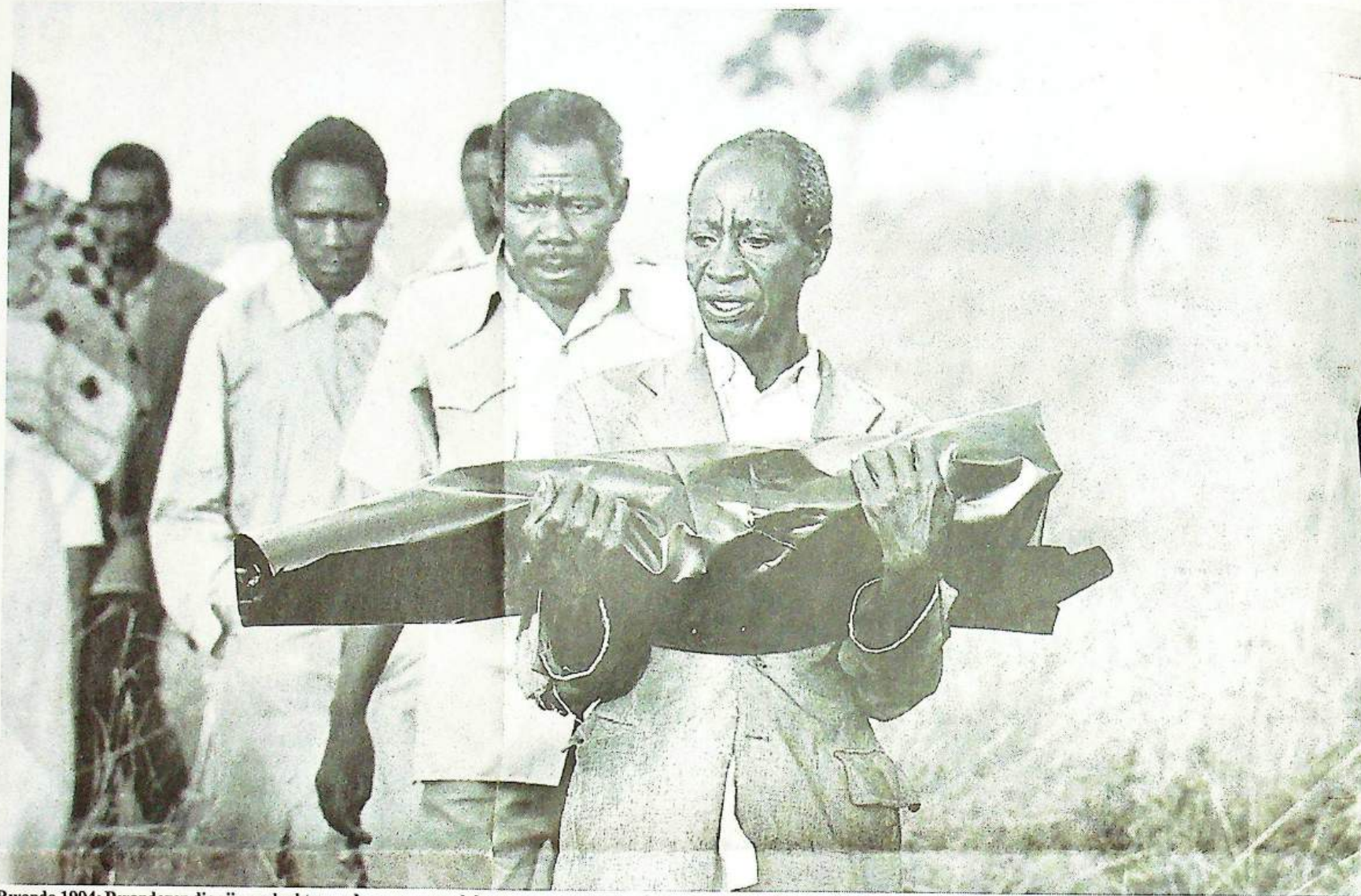
Gebrek aan geld, aan internationale ondersteuning, aan organisatievermogen. Dat waren de redenen voor de moeizame start van het tribunaal, zegt prof. Willem van Genugten, hoogleraar internationaal recht aan de Katholieke Universiteit Brabant. Een hoofdrol speelde ook de keuze van het stoffige Noord-Tanzaniaanse stadje Arusha als vestigingsplaats.

„De rechtvaardigheid verlangt dat de processen plaatshebben op neutraal grondgebied”, had de toenmalige secretaris-generaal van de VN, Boutros Boutros-Gali, geoordeeld. Dus Rwanda viel af. De VN geloofden niet dat verdachten in een getekend en wraakzuchtig Rwanda een eerlijk proces konden krijgen. Rwanda vond dat ze de schuldigen best zelf kon berechten. Ook het besluit van de internationale gemeenschap om veroordeelden maximaal levenslang te geven en de doodstraf uit te sluiten was een belediging voor het Rwandese rechtsgevoel.

Voorstellen om het tribunaal dan maar te vestigen in een hoofdstad van een van de buurlanden, stuitten stuk voor stuk op politiek verzet. De keuze voor Arusha was er één uit armoede, ook al werd ze verkocht als 'symbolisch'. Vestiging in het betonnen conferentiecentrum van Arusha zadelde het strafhof met een groot aantal handicaps op. Verdieders klaagden dat ze hun stukken 's avonds bij kaarslicht moesten lezen omdat de stroom zo vaak uitviel. Telefoonverbindingen werkten alleen bij hoge uitzondering. Ook bleek het lastig hooggekwalficeerde juristen te vinden die zich een aantal jaren willen begraven in een afgelegen negorij.

Als reactie hielden de Verenigde Naties tweeënhalve jaar geleden grote schoonmaak bij het tribunaal. Sindsdien zijn de klemmendste klachten verstomd. Maar de mensenrechtenorganisatie Amnesty International klaagde vorig jaar nog dat het tribunaal nog steeds inefficiënt en veel te traag is. Een Zweedse rechter en een Deense onderaanklager stapten onlangs op omdat ze het wanbeheer en de incompetentie niet konden verdragen. De Nijgeraans hoofdgriffier Agwu Okali schilderde ze af als machtswellusteling.

Ook de praktische problemen zijn de

Rwanda 1994: Rwandezinnen die zijn gevlucht voor de massamoord, begraven een kind dat is gestorven aan dysenterie. (Foto Teun Voeten/HH)

Rwanda 1999: Mabanza, 90 km ten westen van de Rwandese hoofdstad Kigali. Voor het eerst in het bestaan van het Rwanda-tribunaal bezochten rechters deze week enkele van de plaatsen waar de massamoord in Rwanda zich heeft afgespeeld. Rwandese autoriteiten weigerden tot juni 1998 om mee te werken aan het tribunaal. (Foto AP)

wereld nog niet uit. Er is gebrek aan deskundige vertalers en assistent-griffiers, zei de Russische rechter Jakov Ostrovski een maand geleden. Ook aan basisvoorzieningen, zoals papier voor de 650 werknemers, bestaat met regemaat tekort.

Toch vindt hoogleraar Internationaal recht Willem van Genugten dat het Rwanda-tribunaal de afgelopen jaren grote vooruitgang heeft geboekt en de toets der kritiek inmiddels kan doorstaan. Dat is volgens hem vooral te danken aan de sterk gegroeide bereidheid van de internationale gemeenschap om het tribunaal te ondersteunen. Ruim twintig, overwegend Westerse, landen zorgden ervoor dat het strafhof zich niet langer achter het excuus van geldgebrek kan verschuilen. Afrikaanse landen werkten mee aan het aanhouden en uitleveren van de verdachten, waarvoor

bilaterale verdragen moesten worden aangepast en nationale wetgeving opgesteld. Een van de grote verdiensten van het strafhof vindt Van Genugten dat het toch maar gelukt is om alle kopstukken van de genocide te pakken te krijgen. Zoals premier Jean Kamukama die inmiddels tot levenslang is veroordeeld. Zoals tien van zijn ministers. Het Joegoslavië-tribunaal moest tot dusverre noodgedwongen met de kleinere jongens volstaan.

Het strafhof in Arusha heeft rechtsgechiedenis geschreven, zegt de Tilburgse hoogleraar. De gewezen burgemeester van Taba, Jean-Paul Akayesu, kreeg vorig jaar levenslang voor het aanzetten tot genocide. Voor het eerst in de historie werd iemand voor massamoord veroordeeld. Drie andere verdachten van genocide zijn Akayesu inmiddels gevolgd.

‘Getuige JJ’ is allang dood

„Hoeveel keer werd u bij die gelegenheid verkracht?”, vraagt aanklager Pierre-Richard Prosper. „Maar twee keer”, zegt ze toonloos.

Ze is een van de 28 nabestaanden van de massamoord in Taba die tegen de toenmalige burgemeester van die stad, Jean-Paul Akayesu, durven te getuigen. ‘Getuige JJ’ wordt ze tijdens het proces genoemd om haar identiteit te beschermen. Enkele getuigen zijn na thuiskomst vermoord. Zelf vindt ze die veiligheidsmaatregel overbodig. „Ik ben niet bang om vermoord te worden. Ik ben allang dood.”

Ze vertelt hoe ze met haar bijna twee jaar oude zoon naar het gemeentehuis van Taba vluchtte, nadat Hutu's het huis van haar familie hadden vernield en alle koeien hadden geslacht. Hoe burgemeester Akayesu toekeek toen de zestig Tutsi's die zich voor het gemeentehuis hadden verzameld, in elkaar

werden geslagen. Voordat ze een bananenplantage inreide, hoorde ze hem nog tegen een politieman zeggen: „Slechte mensen, slechte mensen hebben geen recht meer op bescherming.”

Ze vertelt hoe zij en de andere vrouwen in de plantage keer op keer door soldaten werden verkracht. Haar zoon moest toezien. „Op het laatst kon ik mijn benen niet meer bij elkaar krijgen.” En opnieuw werd ze verkracht. Andere vrouwen sleepten haar naar het cultureel centrum omdat ze niet meer kon lopen.

Immiddels waren de soldaten begonnen met het stelselmatig vermoorden van Tutsi's. Zij wist te ontsnappen. Haar zoon liet ze achter bij een man en een vrouw die beloofden het kind te beschermen. Maar ze voerden het aan hun honden nadat ze het hadden vermoord. Akayesu kreeg levenslang maar is in beroep gegaan.

Het Rwanda-tribunaal heeft volgens Van Genugten ook de weg gebaad voor de instelling van een permanent internationaal tribunaal waar massamoordenaars en oorlogsmisdadigers berecht kunnen worden. Sinds 1947 overlegde de International Law Commission al over de opzet van zo'n strafhof. „Zonder Rwanda-tribunaal”, meent Van Genugten, „zou die discussie nog jaren hebben doorgedruurd.”

De hoogleraar ziet ook wel de beperkingen van het Rwanda-tribunaal. Over de afschrikwekkende werking van het strafhof is hij „lichtelijk cynisch”. Daarvoor zijn sinds de genocide in Rwanda nog te veel gruweldaden in het Grote meren-gebied gepleegd. En daar niet alleen.

Ook gelooft hij niet dat de processen in Arusha bijdragen aan verzoening en ver-

werking in Rwanda, wat oorspronkelijk wel degelijk een doel was. Door de gebrekkige communicatiemiddelen weten de meeste Rwandezinnen niet eens van de rechtszittingen in het naburige maar tegelijkertijd verre Tanzania. Een ambitieus plan om de processen op een levensgroot scherm in de Rwandese hoofdstad Kigali te vertonen, heeft het nooit gehaald.

En „zeker”, zegt Van Genugten, het tribunaal heeft ook tot rechtsongelijkheid geleid. Terwijl de 38 hoofdverdachten van de genocide in royale cellen verblijven, de beste rechtskundige bijstand hebben en een levenlang, zitten in Rwanda nog ruim 125.000 vermeende handlangers en medeplichtigen gevangen, velen al jaren, onder pijnlijke omstandigheden. Hen kan een veroordeling op de doodstraf komen staan.

Aanklager Arbour mag in Kosovo geen onderzoek doen

Van onze verslaggever

AMSTERDAM

Joegoslavië weigert de hoofdaanklager van het Joegoslavië-Tribunaal, Louise Arbour, toe te laten in Kosovo om daar onderzoek te doen naar oorlogsmisdaden. Arbour, die vandaag zou vertrekken, liet gisteren weten van de reis af te zien, hoewel ze wel een eenmalig visum voor zeven dagen kon krijgen om een conferentie in Belgrado bij te wonen.

„Ik heb besloten dit onaantvaardbaar beperkte visum te weigeren”, zei een duidelijk boze Arbour tijdens een persconferentie in Den Haag. Ook de president van het tribunaal, Gabrielle Kirk McDonald, die een visum had gekregen om de conferentie over internationaal recht bij te wonen, ziet van de reis af. Zij vindt het 'ongepast' om, nu het tribunaal niet zijn werk mag doen, zelf wel het land te bezoeken.

De Joegoslavische ambassade laat weten de reactie van Arbour 'merkwaardig' te vinden. „Wij hebben helemaal geen beperkt visum verleend. We kennen geen verschil tussen een visum voor Belgrado en Kosovo. Dat is hetzelfde land tenslotte. Maar de regering heeft wel laten blijken dat we de juridische bevoegdheid van het tribunaal in Kosovo niet erkennen. Als mevrouw Arbour dan helemaal van haar reis besluit af te zien, dan kunnen wij daar niks aan doen”, aldus een diplomaat in Den Haag.

McDonald noemt het besluit van de Serviërs een regelrechte schending van resoluties van de Veiligheidsraad, omdat Belgrado verplicht is volledig samen te werken met het tribunaal. Zij zei de affaire voor de Veiligheidsraad te zullen brengen.

Rwanda wil niet mee met Tribunaal werke

Door onze correspondent

NAIROBI, 8 NOV. Rwanda heeft zaterdag alle samenwerking stopgezet met het Rwanda-tribunaal van de Verenigde Naties nadat dit de dag tevoren een hoofdverdachte van de Rwandese genocide, Jean-Bosco Barayagwize, had vrijgelaten. „Er bestaat geen rechtvaardiging voor dit besluit”, aldus de Rwandese openbare aanklager Gerald Gahima. In Rwanda werd met woede en ongeloof gereageerd op de vrijlating van Barayagwize. Slachtoffers van de genocide noemden het besluit onbegrijpelijk en deden een oproep aan de internationale gemeenschap hem alsnog te arresteren. De regering verzocht twee jaar geleden al om uitlevering van Barayagwize toen deze nog in Kameroen verbleef, maar dit werd toen afgewezen.

Het beroepshof in Den Haag van het Rwanda-tribunaal besloot woensdag om Barayagwize vrij te laten omdat er onregelmatigheden zijn opgetreden bij de rechtsgang tegen hem. Barayagwize werd in 1996 in Kameroen gearresteerd zonder dat er een aanklacht tegen hem werd ingediend. Toen hij een jaar later aan het Rwanda-tribunaal in het Noord-Tanzaniaanse Arusha was uitgeleverd, duurde het lang voordat hij werd voorgeleid, aldus het oordeel van het beroepshof.

Barayagwize is een van de hoofdverdachten van de volkerenmoord in 1994 in Rwanda. Hij was politiek adviseur van het ministerie van Buitenlandse Zaken en behoorde tot de groep van 'haatradio' Mille Collines. Dit radiostation riep in nauwelijks bedekte termen de bevolking op om alle Tutsi's uit te roeien. Hij was voor de Rwandezinnen een van de bekendste leiders van de genocide. Het tribunaal diende zeven aanklachten van genocide tegen hem in. Volgens zijn advocaat wil Barayagwize vertrekken naar een land van eigen keuze. Volgens het beroepshof moet hij aan Kameroen worden uitgeleverd.

Karadžić in het nauw

De van oorlogsmisdaden verdachte Radovan Karadžić krijgt het steeds moeilijker. De internationale gemeenschap pakt nu zijn radio- en televisiezenders aan.

Door onze correspondent

PETER TER HORST

PALE, 26 AUG. De televisie- en radiozenders van de Bosnische Serviërs huizen samen in een onbeduidend betonnen gebouw in Pale. Meer ruimte is niet nodig, want de SRT heeft geen afdeling 'wederhoor'. In dit gebouw, met foto's aan de kale wanden van Servische journalistieke oorlogshelden, huist de propagandamachine van Radovan Karadžić, de voormalige leider van de Bosnische Serviërs, wiens machtspositie in de Republika Srpska onafwendbaar erodeert.

De schijn van journalistieke bezigheid wordt nog steeds opgehouden. Zwaar opgemaakte verslaggeefsters rennen binnen met tapes van weer een vraaggesprek zonder vragen met een Bosnisch-Servische autoriteit. Niemand heeft tijd of zin om te praten. „De situatie is

veel te verward”, zegt een radio-journalist verontschuldigd. De SRT is nu ook ten prooi gevallen aan de machtsstrijd tussen Karadžić en zijn opvolgster Biljana Plavšić, de president van de RS.

De internationale gemeenschap in Bosnië, die Plavšić steunt, wil een einde maken aan de manipulatie van de media door de van oorlogsmisdaden verdachte Karadžić en zijn extreem-nationalistische volgelingen. De 'ontwapening van de media' is de volgende stap in het ontmantelen van de macht van Karadžić. De psychiater annex dichter die de Bosnische Serviërs tijdens de oorlog in Bosnië leidde, raakt steeds verder in het nauw. De speculaties over zijn ophanden zijnde arrestatie door speciale Britse, Amerikaanse en Franse commando-eenheden nemen toe. Zijn uitlevering aan het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag lijkt meer een zaak van wanneer dan hoe.

Het machtscentrum in de Servische republiek verschuift van Pale, Karadžić's thuisbasis, naar Banja Luka in het westen van Bosnië, waar zijn voormalige bondgenote regeert. Daar hielp de internationale vredesmacht SFOR vorige week Plavšić-gezinde politie aan

de macht en wist zij een coup tegen de president te voorkomen.

De reactie van de staatstelevisie tekende de fijnzinnigheid van de Bosnisch-Servische media. Beelden van nazi-troepen en Kroatische fascisten die in de Tweede Wereldoorlog aan nazi-zijde vochten werden versneden met beelden van SFOR, die stevast 'SS-FOR' wordt genoemd. De hoge vertegenwoordiger van de internationale gemeenschap in Bosnië, Carlos Westendorp, dwong het tv-station vervolgens een protestverklaring uit te zenden. Dat gebeurde, gevolgd door een herhaling van het SS-FOR-filmpje.

Daarmee is volgens een woordvoerder van Westendorp „een einde gekomen aan het politiek-diplomatieke verkeer” in dezen. Het is een verholde aankondiging van militaire of technische maatregelen om de Pale-papegaaien binnenkort uit de lucht te halen. De internationale organisaties zijn er van overtuigd dat er van de nieuwe parlementsverkiezingen, die Plavšić op 12 oktober wil houden, niets terecht zal komen als het monopolie van Karadžić en de zijnen op de media niet wordt gebroken.

Vervolg PALE pagina 5

Sinds oprichting Joegoslavië-Tribunaal wordt seksueel geweld niet meer weggemoffeld

Verkrachting geldt soms als genocide

Sinds mensenheugenis worden tijdens oorlog vrouwen verkracht. Maar de opvatting dat seksueel geweld nu eenmaal bij oorlog hoort zoals een uniform bij een soldaat en een 'gewoon' onderdeel uitmaakt van het geweld, is verleden tijd.

Van onze verslaggeefster

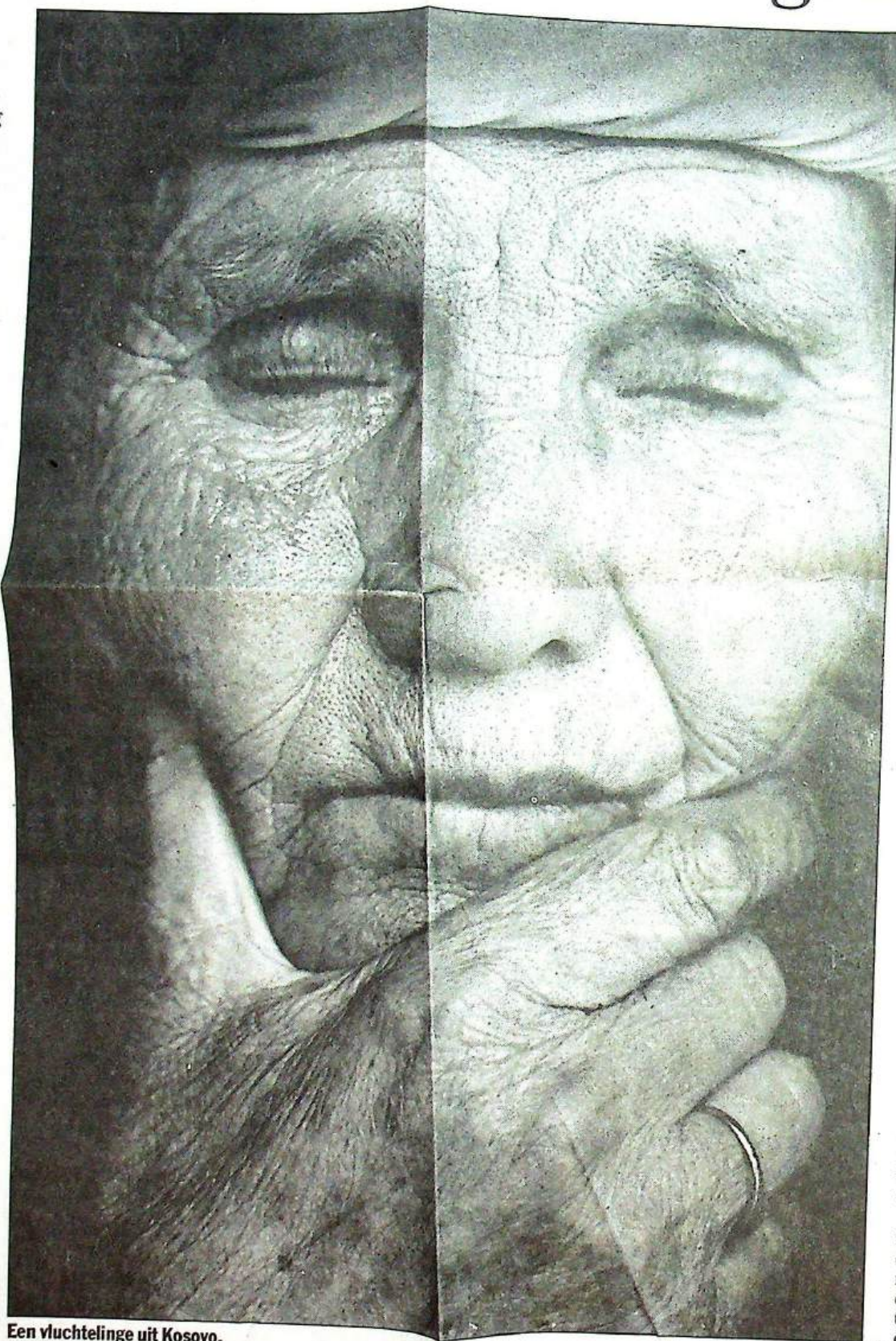
Hella Rottenberg

AMSTERDAM

Met de instelling van het Joegoslavië-Tribunaal is verkrachting erkend als oorlogsmisdaad en wordt sindsdien actief vervolgd en bestraft. De Serviërs die zich in Kosovo vergripen aan Albanese vrouwen, maken zich alleen al daardoor schuldig aan 'een misdaad tegen de menselijkheid' dan wel een 'ernstige schending van het oorlogsrecht'. Volgens de regels van het tribunaal kan verkrachting, indien het systematisch en massaal geschiedt, zelfs als vorm van genocide worden beschouwd.

Vrouwenbewegingen zien in de erkenning van verkrachting als oorlogsmisdaad een enorme doorbraak binnen het internationale recht. Hun aanvankelijke scepsis over toepassing van de theorie in de praktijk, is vrijwel verdwenen. Het Joegoslavië-Tribunaal heeft intussen enkele daders vervolgd en zwaar gevonnisd wegens verkrachting van vrouwen.

In het verleden hadden oorlogstribunalen verkrachting vrijwel genegeerd. In de processen tegen de nazi-kopstukken in Neurenberg is niemand wegens verkrachting veroordeeld. Ook in Tokio kwam verkrachting slechts zijdelings aan de orde. De enige gevallen waarbij seksueel misbruik als punt van de aanklacht tegen oorlogsmisdadigers naar voren kwam, waren een paar rechtszaken tegen Japanse militairen die in Nederlands-Indië vrouwen tot prostitutie hadden gedwongen. Op de berichten over massale gruweldaden in Bosnië moesten de Verenigde Naties op een gegeven moment wel reageren. Een VN-commissie van deskundigen - van wie ook de Nederlandse juriste T. Cleiren deel uitmaakte - stelde een rapport op, waarin veel nadruk lag op verkrachting als middel tot vernedering en marteling. Hier werd de invloed van het feminisme zichtbaar: anders dan voorheen werd seksueel geweld niet weggemoffeld. Toen op basis

Een vluchteling uit Kosovo.

FOTO STEPHAN VAN LETEREN

van het VN-rapport het Joegoslavië-Tribunaal in leven werd geroepen, stond in artikel 5 van de statuten verkrachting uitdrukkelijk genoemd als een oorlogsmisdaad. De eerste verdachte die in Den

Haag terecht stond, was de Bosnische Serviër Tadić. Hij werd onder andere van verkrachting beschuldigd. Maar de 'voldoende', 'P', durfde uiteindelijk niet voor het tribunaal te verschijnen. De

procureur moest verkrachting uit de aanklacht tegen Tadić schrappen.

Vrouwengroepen hadden hiervoor gewaarschuwd: zij meenden dat de bescherming van de getui-

gen onvoldoende was en dat slachtoffers alleen bereid zouden zijn verklaringen af te leggen als volledige anonimiteit gewaarborgd zou zijn. Aan deze eis wilde het tribunaal echter niet voldoen, want op die manier kwamen de rechten van de verdachte in het gedrang.

Toch bleek bij volgende processen, dat slachtoffers van verkrachting wilden komen getuigen. In het Celebici-proces, waar Bosnische Moslims en Kroaten terecht stonden wegens wrede daden die zij begaan hadden jegens Serviërs, kreeg Hazim Delic in totaal twintig jaar opgelegd. De verkrachting en marteling van twee vrouwen kwam hem op vijftien jaar te staan. De slachtoffers legden in het openbaar verklaringen af en deden dat zelfs onder hun eigen namen.

In december veroordeelde het tribunaal een Bosnische Kroaat tot tien jaar cel wegens zijn verantwoordelijkheid voor de mishandeling en verkrachting van een gevangene.

Als commandant van een beruchte speciale politie-eenheid zette Anto Furundzija een onder-

Bescherming getuigen is nog zwak punt

geschikte ertoe aan om een gearresteerde vrouw te verkrachten. Hijzelf was erbij aanwezig en bedreigde haar met een mes.

Hoewel er nog steeds kritiek klinkt op gebrekkige bescherming van de slachtoffers van verkrachting, vindt de vrouwenbeweging over het algemeen dat het Joegoslavië-Tribunaal goed werk doet en nieuwe normen stelt voor het nationale strafrecht. Vrouwelijke rechters en aanklagers bij het tribunaal, scherp in de gaten gehouden door lobbies, dragen er het hunne aan bij om verkrachting voor altijd in het oorlogsrecht te verankeren.

Verkrachting tijdens oorlog is inmiddels aanvaard als een zeer ernstige misdaad, waarop de term marteling van toepassing is. De definitie van verkrachting die het tribunaal hanteert is ruimer dan in de meeste nationale wetgevingen: ook het dwingen tot orale bevrediging wordt tot verkrachting gerekend en niet tot het lichtere vergrijp seksueel geweld. En om verkrachting te bewijzen zijn buiten een geloofwaardige getuigenis van een slachtoffer geen extra bewij-

Ongetrouwd, precies wat de kampbewaarder 'nodig had'

Van onze verslaggeefster

AMSTERDAM

Milojka Antic is een Bosnische Servische die in 1948 werd geboren. In 1992 woonde ze met haar moeder in het dorp Idbar. Op 15 juni 1992 werd ze gearresteerd en naar het Celebici-kamp gevoerd. Meteen na haar aankomst werd ze ondervraagd door Hazim Delic, Zdravko Mucic en nog iemand. Op een vraag van Mucic verklaarde ze dat ze ongetrouwd was, waarop Mucic tegen Delic zei: 'Dit is precies wat je nodig hebt.'

Milojka Antic werd tijdens haar detentie driemaal door Hazim Delic, een Moslim-kampbewaker, verkracht. Het seksueel geweld was bedoeld om haar te intimideren, te dwingen tot het geven van inlichtingen en te bestraffen. Tijdens haar getuigenis voor het Joegoslavië-Tribunaal verklaarde Milojka Antic dat ze na de eerste verkrachting niet meer kon stoppen met huilen: 'Ik voelde me zo ellendig, dat ik voortdurend huilde. Ik was zowat krankzinnig, het was alsof ik gek geworden was.'

In maart 1997 verscheen Antic in Den Haag. Mede op grond van haar getuigenis werd Hazim Delic veroordeeld tot twintig jaar gevangenisstraf. De zaak moet nog dienen in hoger beroep.

Vrouwen die in een oorlog worden verkracht, houden daar de rest van hun leven zware trauma's aan over. Het seksueel geweld is in hun geval niet de enige verschrikking die ze hebben onder-

gaan. 'Ze hebben hun huis verloren, hun land en vaak ook familieleden', zegt Maria Zepter, een psychotherapeute die in München verkrachte Bosnische vrouwen behandelt en enkelen van hen begeleid heeft naar het Haagse oorlogstribunaal.

'Nadat hun overleving min of meer zeker was gesteld, kwam er een zekere rust en ontspanning over hen, en plotseling was er ruimte om zich de verschrikkingen te herinneren', beschrijft Zepter hun toestand. 's Nachts werd hun slaap gestoord door de film die voor hun ogen afdraaide. De

Getuigen wordt bemoeilijkt door traag tribunaal

angst voor de dood be kroop hen weer. De vernedering, te groot om in woorden te beschrijven, brandde opnieuw hun ziel.'

Zepter merkte dat de vrouwen aanvankelijk zeer gemotiveerd waren om te getuigen tegen hun verkrachters als die toevallig waren aangeklaagd in Den Haag. 'Maar helaas werkt het Joegoslavië-Tribunaal erg traag. Als ze na vijf jaar worden opgeroepen voor een verklaring, willen ze hun pijnlijke belevenissen meestal niet meer oprakelen. Dan duurt het twintig jaar of meer voordat ze kunnen praten over die ervaring. Dat zie je bij de "troostmeisjes" van de Japanse militairen uit de Tweede Wereldoorlog.'

Een grote hindernis voor de berechting van de daders is dat verkrachting in onder meer Duitsland, Nederland en Frankrijk niet geldt als grondslag voor politiek asiel. Anders zou elke vrouw die zegt verkracht te zijn, zo redeneren de immigratiediensten, aanspraak maken op een verblijfsvergunning.

'Kunt u aantonen', vraagt de Nederlandse IND-ambtenaar aan een verkrachte asielzoekster, 'dat dit geweld op officieel bevel heeft plaatsgevonden? En dat juist u een bijzonder gevaar te duchten heeft?'

Vrouwen schrikken ervoor terug om te getuigen indien ze het risico lopen vervolgens alsnog te ruggestuurd te worden naar hun land van herkomst. 'De bescherming van slachtoffers moet er tenminste uit bestaan dat ze na hun getuigenissen asiel krijgen', zegt Zepter.

Maar de advocaten van de verdachten verzetten zich - en met succes - tegen deze gedachte. Ze stellen dat een dergelijk beleid het afleggen van belastende verklaringen zou belonen. Vrouwen die de moed hadden om in Den Haag te getuigen tegen oorlogsmisdadigers, dreigden Duitsland te worden uitgewezen. Ze hebben inmiddels een nieuw toevluchts-oord gezocht in Australië en de Verenigde Staten, waar verkrachting als reden voor asiel wel erkend wordt.

VN zoeken bewijs tegen Karadžić

BANJA LUKA, 20 AUG. Onderzoek door Britse soldaten van de VN-politiemacht SFOR is de VN-politiemacht in Bosnië vandaag in Banja Luka op zoek gegaan naar meer bewijzen van schendingen van mensenrechten door de aanhang van Radovan Karadžić. De VN-politiemacht (IPTF) stuitte zondag in een politiebureau in Banja Luka op documenten en bandopnamen die aantonen dat de aanhangers van Radovan Karadžić op grote schaal mensenrechten hebben geschonden. Het onderzoek strekt zich nu uit tot zes andere politiebureaus in Banja Luka, die vandaag door SFOR-troepen werden omsingeld.

Zondag werd ingegrepen in een conflict tussen politiemannen die Karadžić trouw zijn en collega's die op de hand van zijn rivale Biljana Plavšić zijn. Bij die actie werden 'zakken en zakken bewijsmateriaal' aangetroffen.

De internationale gemeenschap eist sinds gisteren het ontslag van de minister van Binnenlandse Zaken van de Servische Republiek in Bosnië. De minister, Dragan Kijac, die formeel chef van de nationale politie is, is een belangrijke bondgenoot van Karadžić. Biljana Plavšić, de president van de Servische Republiek in Bosnië, sprak gisteren in Banja Luka met de Amerikaanse Bosnië-gezant Ro-

bert Gelbard en met Carlos Westendorp, de internationale Bosnië-gezant. Na afloop zei Plavšić van beiden steun toegezegd te hebben gekregen in de strijd tegen Karadžić. Gelbard zelf uitte na het gesprek kritiek op de 'steeds anti-democratische acties' van het Karadžić-kamp.

De afgelopen dagen spitst de machtsstrijd binnen de Servische Republiek zich toe op de controle over de politie. Plavšić' bolwerk Banja Luka was zondag het toneel van een confrontatie tussen de Plavšić-getrouwe lokale politie en een groep van honderd politiemannen die door minister Kijac naar Banja Luka waren gestuurd.

Gisteren nam deze groep de Plavšić benoemde politiechef Banja Luka gevangen. De werd na enkele uren vrijgelaten. De Karadžić-getrouwe politiemannen wilden hem dwingen eigen ontslagaanvraag te ondaken, maar lieten hem gaan to hij dat weigerde. Later giste verwijderde SFOR wegversperren die door de Karadžić-gezinde politie waren opgeworpen.

De sluimerende machtsstrijd de Servische Republiek trad eind juni in de openbaarheid to Plavšić minister Kijac ontsloeg.

Vervolg PLAVŠIĆ pagina 5

Tribunaal bevoegd in Kosovo

Joegoslaven zouden aanklager Arbour toe moeten laten

BELGRADO - Louise Arbour, hoofdanklager van het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag, kwam Kosovo gisteren niet binnen. Ze heeft daar niets te zoeken, vinden de Joegoslavische autoriteiten. Toch wel, blijkt uit de VN-resolutie voor de oprichting van het tribunaal.

De machthebbers in Belgrado vinden niet dat de bevoegdheid van het internationaal hof zich uitstrekt tot de opstandige Servische provincie. Joegoslavië bestempelt de opstandelingen daar als terroristen. Volgens Belgrado handelt het mandaat van het tribunaal niet over gebeurtenissen die te maken hebben met terrorisme en de bestrijding daarvan.

„Wij zijn verbijsterd dat een instituut dat juridisch en niet-politiek pretendeert te zijn, de gebeurtenissen in Kosovo voortdurend omschrijft als een gewapend conflict”, stelt de Joegoslavische minister van justitie, Knezevic. Op de Servische tv beschuldigde

hij het tribunaal ervan zich in interne aangelegenheden in Kosovo te willen mengen en zo het terrorisme aan te wakkeren.

Belgrado vindt verder dat het hof slechts alle onrecht tot eind 1995 mag bekijken, toen met het vredesakkoord van Dayton een einde kwam aan de strijd in de voormalige Joegoslavische repu-

VN-resolutie voor oprichting van hof stelt geen beperkingen

blik Bosnië. De opstand in Kosovo barstte echter begin vorig jaar in alle hevigheid los.

De opvattingen van Belgrado staan lijnrecht tegenover die van de Verenigde Naties, die in 1993 het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag oprichtten.

Volgens het internationale recht kan er geen twijfel bestaan over de bevoegdheid van het tribunaal voor Kosovo. De oprichtingsresolutie stelt duidelijk dat

het hof bevoegd is op het hele grondgebied van het voormalige Joegoslavië (dus ook in Montenegro en Servië plus Kosovo) alle schendingen van het internationaal humanitair recht te onderzoeken die er sinds 1991 zijn gepleegd, zonder een tijdslimiet in de toekomst.

Hoofdaanklaagster Arbour van het tribunaal hamert dan ook op haar bevoegdheid om misdaden van alle partijen te onderzoeken.

Al voor het recente bloedbad in Racak deed zij herhaaldelijk pogingen persoonlijk een onderzoeksmisssie in Kosovo te leiden. Steeds weer weigerden de autoriteiten haar een visum voor een bezoek aan de provincie te verstrekken.

Gisteren was het niet anders. Arbour, die samen met de Fransman Keller, plaatsvervangend hoofd van de waarnemersmissie van de OVSE, vanuit Macedonië naar Kosovo wilde reizen, werd zonder pardon teruggestuurd bij de grens.

Tribunaal maakt jacht op leiders

door Harry Blom

AMSTERDAM, donderdag De aanklager van het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag, Louise Arbour, heeft gisteren onthuld dat er een internationaal arrestatiebevel bestaat tegen Zeljko Raznjatovic, alias 'Arkan' (Roofkat).

De 46-jarige Serviër heeft een reputatie opgebouwd als misdadiger (hij wordt in zes Europese landen gezocht) en als moorddadige etnische zuiveraar. Hij is het levend symbool van de Servische terreur tegen andere volksgroepen, ook al zijn een hoop beschuldigingen over zijn betrokkenheid in de gruwelijke gebeurtenissen in Kosovo onbewezen.

Arkan is niet de enige die het risico loopt voor het Tribunaal gesleept te worden. De afgelopen dagen werd in Londen en Bonn officieel gemeld dat men dossiers heeft aangelegd over Milosevic en zijn belangrijkste politieke en militaire adviseurs, om ze, als de tijd daarvoor rijp is, aan te klagen voor oorlogsmisdrijven en misdaden tegen de mensheid.

Het arrestatiebevel tegen Arkan dateert al van september 1997. Men had het geheim gehouden om troepen van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) in Bosnië en andere instanties de gelegenheid te geven de man stiltejes op te pakken, zoals al eerder met van

oorlogsmisdaden verdachte personen uit de fragmenten van het vroegere Joegoslavië is gebeurd.

Massamoorden

Bij het begin van de grootscheepse terreur in Kosovo, nadat de NAVO besloten had een luchtoorlog te ontketenen, kwamen onmiddellijk berichten dat Arkan en zijn beruchte commandogroep, bestaande uit vrijwilligers, waren gesignaleerd. Deze door Arkan geleide eenheid, de 'Servische Tijgers', wordt verantwoordelijk gehouden voor enkele van de gruwelijkste massamoorden tijdens de eerdere strijd in Kroatië en Bosnië.

Het zijn deze milities die, in samenwerking met reguliere troepen en eenheden van het ministerie van Binnenlandse Zaken, de etnisch Albanese bewoners van uit hun huizen jagen, ze een paar uur de tijd geven om op te krassen en hun achtergelaten bezittingen en woningen plunderen en in brand steken.

De Duitse organisatie voor hulp aan Bedreigde Volkeren wist te melden dat Arkans beruchte 'Tijgers' al de dood van 200 Kosovaren op hun geweten hadden.

De 'Roofkat' begon zijn carrière als gewoon misdadiger in West-Europa — met onder andere bankovervallen en bero-

vingen in België Zweden — voor zijn operatieterrein naar Nederland verlegde.

Op 24 oktober 1979 werd hij in Amsterdam door een politieagent overmeesterd en mislukte overval op een juwelier aan het Singel. Een jaar later werd tot zeven jaar vangenisstraf veroordeeld.

Misdadaverslaggever Cees Kortekende uitmond van een waker in de EMBerbajes op: „Hij is te leidersfiguur. Een ambtenaar in de EMBerbajes, een soort elektriciteitswerker. Als hij in gezelschap van andere gedetineerden op straat wordt gezien, voel je dat hij een misdadiger is. Zelf heeft Arkan dat de aan hem toegekende misdadige activiteiten klaard konden zijn lidmaatschap van de Joegoslavische geheime dienst. Een ambtenaar in de EMBerbajes, een soort elektriciteitswerker. Als hij in gezelschap van andere gedetineerden op straat wordt gezien, voel je dat hij een misdadiger is. Zelf heeft Arkan dat de aan hem toegekende misdadige activiteiten klaard konden zijn lidmaatschap van de Joegoslavische geheime dienst.

In 1981 vluchtte hij naar Nederland. Bijlmerbajes, een jaar later, toen hij, teruggesnap, misdaadpad, in snapt en opgesloten. Bij het uitbreken van de Joegoslavische

Tribunaal

De berichten over de Servische reedheden in Kosovo worden bij e dag, bij het uur zelfs, gruwelijk. Wat daar gebeurt tart langzamerhand elk voorstellingsvermogen.

Volwassen mannen worden gescheiden van hun vrouwen en kinderen die vervolgens op de vlucht worden gejaagd. De mannen zelf worden standrechtelijk doodgeschoten, of bijgedreven in concentratiekampen of sportvelden waar hen eenzelfde lot wacht.

In valleien opeengehoopte dorpsbewoners worden vanuit de bergen door de Serviërs bestookt met zware wapens en tanks. Anderen worden in treinwagons gedreven om hen in de buurlanden te droppen. Ze worden nog als minder behandeld dan vee.

Intussen branden Servische terroristen hele dorpen plat. Ze vernietigen doelbewust archieven en andere openbare documenten als kadasters, geboortecertificaten en huwelijksakten. Vluchtelingen wordt hun identificatie- en autopapieren afgenomen.

Zo wordt stap voor stap en weloverwogen een heel volk letterlijk en figuurlijk van zijn identiteit beroofd. Met een reactie op NAVO-aanvallen heeft dit alles niets van doen.

Door al deze ontwikkelingen wordt de vraag steeds dringender of Milosevic nog langer een gesprekspartner kan zijn, of dat ook hij nu voor het Joegoslavië-tribunaal terecht moet staan.

Onderzoekers Joegoslaviëtribunaal ondervragen vluchtelingen

'Serviërs verkrachten op grote schaal'

BRAZDA (AP) - De Serviërs verkrachten in Kosovo op grote schaal etnisch-Albanese vrouwen. Dat zeggen uit Kosovo verdreven en geslagen valt op te maken dat verkrachtingen in Kosovo 'niet op zichzelf staan en ook geen incidenten zijn', zegt Patricia Sellers, één van de onderzoekers van het Joegoslaviëtribunaal in Den Haag die verhalen van verdreven Kosovo-Albanesen optekenen.

• Etnisch Albanese vrouwen zitten in een bus die hen vanuit Macedonië naar Spanje zal brengen.

Foto EPA

De 19-jarige Valbona Rustemi vluchtte op 16 april met haar familie uit Urosevac in het zuiden van Kosovo. Een dag eerder waren twee meisjes de tuin van de familie Rustemi komen inrentiemen, op de vlucht voor Servische politiemannen die hen achternazaten. Een paar minuten later bonden de agenten op de deur en vroegen of er jonge vrouwen in het huis waren. Terwijl haar vader de agenten probeerde af te poeieren verschoot zij zich snel, vertelt Valbona.

Vriendin

Later hoorde ze dat de Serviërs die dag vier vrouwen uit Urosevac te pakken hadden gekregen, onder wie een vriendin van haar die op straat werd verkracht. Van de vriendin en haar naaste familie is sindsdien niets meer vernomen, aldus Valbona.

Ik weet niet wat er met ze is gebeurd. Ik hoop dat ze zijn ontsnapt', zegt Valbona, één van de vrouwen die in het vluchtelingenkamp bij Brazda in Macedonië vertelt over verkrachtingen

die plaats hadden in Urosevac. Volgens de NAVO, die zich eveneens baseert op verhalen van vluchtelingen, zijn er verschillende keren grote groepen vrouwen verkracht. In Djakovica, dichtbij de grens met Albanië, werden vrouwen naar verluidt door Servische soldaten van hun familie gescheiden en naar een legerkamp gebracht, waar ze herhaaldelijk werden verkracht. In Pec zou een plaatselijke Servische commandant vrouwen hebben vastgehouden in een hotel en een rooster van zijn soldaten om beurten op de vrouwen werden losgelaten. In een munitiefabriek op een niet nader aangeduide plek in Kosovo zouden zo'n 100 vrouwen al sinds half april worden vastgehouden. Verkrachting wordt sinds de Bosni-

sche oorlog door de Verenigde Naties als oorlogsmisdad deed beschouwd. In december vorig jaar veroordeelde het Joegoslaviëtribunaal het hoofd van een Bosnisch-Kroatische paramilitaire eenheid tot tien jaar gevangenisstraf, omdat hij niet had ingegrepen toen zijn ondergeschikten in 1993 een islamitische vrouw verkrachtten. Servische troepen in Bosnië zijn er van beschuldigd verkrachting op grote schaal te hebben gebruikt als middel om etnische zuiveringen uit te voeren. Volgens Sellers kan er nog niet worden vastgesteld of er in Kosovo op net zo'n grote schaal wordt verkracht als in Bosnië. Volgens vluchtelingen werden vrouwen zelfs nog verkracht terwijl ze bezig waren uit Kosovo weg te trekken. Zo werd bijvoorbeeld een konvooi met bewoners van Gnjilane

ne en omgeving op weg naar de grens aangehouden door Serviërs die op zoek waren naar vrouwen, vertellen vluchtelingen. De Serviërs die het konvooi begeleiden beschermde de vrouwen echter. Veel verhalen over verkrachtingen worden verteld door vrouwen die hebben weten te ontsnappen, in plaats van door daadwerkelijke slachtoffers. De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) heeft tot nu toe tientallen verhalen over verkrachtingen opgetekend. Volgens Jorgen Grunnert, woordvoerder van het hoofd van de OVSE-missie voor Kosovo, gaat het 'niet om vele tientallen' verhalen. Sellers voorspelt dat het aantal getuigenissen zal toenemen.

Overleven

'Het is nu allemaal nog kort geleden. Het is ons opgevallen dat mensen maanden nadat een verkrachting is gepleegd veel meer bereid zijn erover te vertellen', zegt Sellers. 'Ze zijn nu waarschijnlijk nog veel meer bezig met lichamelijk overleven.' Veel slachtoffers zijn volgens etnische Albanesen mogelijk ook te zeer geschokt om te kunnen praten, met name uit dorpen afkomstige vrouwen. Teuta Beselica, een Pristina verdreven studente die nu in de Macedonische hoofdstad Skopje verblijft, zegt dat verkrachting voor Albanese uit Kosovo de ergst denkbare misdaad is. 'Het is niet half zo erg om een man of vrouw te vermoorden. En dat weten ze', zegt ze.

de Volkskrant

Arrestatiebevel Servische militieleider al in 1997 uitgevaardigd

Tribunaal klaagt Arkan aan

Reuters, AFP, ANP DEN HAAG

De beruchte Servische militieleider Zeljko Raznjatovic, alias Arkan, is aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden. Dat heeft de hoofdaanklaagster van het Joegoslavië-Tribunaal, Louise Arbour, woensdag in Den Haag bekendgemaakt.

De exacte inhoud van de aanklacht, die reeds in 1997 is uitgevaardigd, wordt geheimgehouden totdat Arkan is aangehouden. Het tribunaal zal proberen het arrestatiebevel te overhandigen bij de Joegoslavische ambassade in Den Haag. De ambassade had maandag geweigerd een brief van Ar-

bour aan de Joegoslavische president Slobodan Milosevic in ontvangst te nemen. In die brief drukt de Canadese haar bezorgdheid uit over de Servische schendingen van het internationale humanitaire recht.

Arkan (45) wordt verdacht van deelname aan etnische zuiveringen in Bosnië en Kroatië die mogelijk aan duizenden Moslims en Kroaten het leven hebben gekost. Arkan is in Europa veroordeeld voor bankovervallen en diefstal. Hij zat enige tijd in Nederland gevangen, maar wist te ontsnappen. Tijdens de oorlog in Bosnië en Kroatië heeft hij op grote schaal geroofd, geplunderd, vermoord en verkracht.

Voor de moslims is Arkan het

symbool van de etnische zuiveringen en gruweldaden. Volgens de Britse minister van Defensie, George Robertson, is Arkan in Pristina gesignaleerd. De Britse minister van Buitenlandse Zaken Robin Cook zegt over aanwezigingen te beschikken dat Arkans militie, de Tijgers, 'een integraal onderdeel vormen' van het 52ste korps van het Joegoslavische leger in Kosovo.

Deze week werd Arkan in Belgrado gezien bij een popconcert. Op de Servische televisie toonde hij tijdens een interview een stukje van de neergeschoten F117-bommenwerper van de NAVO. Hij ontkende dat hij zijn Tijgers had gereactiveerd. Hij dreigde wel zijn milities weer de oorlog in te sturen, als NAVO-grondtroepen zouden proberen Kosovo binnen te vallen.

Arbour wil dat personen die nu mogelijk lid zijn van Arkans milities en 'geneigd kunnen zijn diens bevelen uit te voeren', weten dat zij van doen hebben met iemand die wegens oorlogsmisdaden is aangeklaagd.

Het tribunaal heeft een beleid veel aanklachten geheim te houden tot de arrestatie, opdat bij de aanhouding gebruik kan worden gemaakt van het verrassingseffect. Arbour beseft dat nu de kans kleiner wordt dat Arkan buiten Joegoslavië wordt aangehouden. Zij zei 'alleen maar te kunnen hopen' dat Belgrado nu tot arrestatie overgaat.

VN-tribunaal begint proces tegen Kordić

Door een onzer redacteurs DEN HAAG, 13 APRIL. Het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden heeft gisteren de rechtszaak tegen Dario Kordić (38) geopend. Kordić, vice-president van de HDZ, de etnische partij van Bosnische Kroaten, is de hoogste politicus die tot dusver voor het tribunaal is verschenen. Hij staat terecht met de 40-jarige Mario Cerkez, een ex-commandant in het Kroatische gebied in Centraal-Bosnië. Kordić en Cerkez wordt 22 misdaden tegen de mensheid, schendingen van de Conventie van Genève en oorlogsmisdaden ten laste gelegd.

Advocaten bij proces tribunaal verdeeld

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 12 MAART. Tussen de verdedigers van de vier verdachten van oorlogsmisdaden in het Bosnische gevangenkamp Celibici, die gezamenlijk terechtstaan voor het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië, is gisteren grote verdeeldheid ontstaan. De Amerikaanse verdediger van de Bosnische moslim Esad Landžo, de Amerikaanse advocate Cynthia White McMurrey, verklaarde gistermiddag dat zij vond dat de Bosnische Kroaat Pavo Mucic apart berecht moest worden. Zij zei te spreken namens de verdedigers van de twee andere Bosnische moslims die aangeklaagd zijn voor misdaden in het kamp, de voormalige legercommandant Delalić en ondercommandant Delić.

McMurrey verklaarde dat een publieke intentieverklaring gistermorgen voor het tribunaal van de Servische verdediger van de Kroaat, duidelijk had gemaakt dat de belangen van de Bosnische moslims en de Bosnische Kroaat uiteenlopen. De verdedigers van de Bosnische moslims hebben een gezamenlijke strategie uitgestippeld die volgens McMurrey nu door het optreden van de Servische verdediger dreigt te worden doorkruist.

De Servische verdediger, de uit Belgrado afkomstige advocaat Branislav Tapusković, zei gisteren dat zijn cliënt als gewezen commandant van het kamp een goede indruk had achtergelaten op veel van de de Bosnische Serviërs die gevangen gehouden werden. In de rechtszaal zouden getuigen volgens Tapusković aantonen dat Mucic vele levens had gered en vaak voedsel had weten los te krijgen van de Bosnische moslims. „U zult mensen horen zeggen: Pavo heeft mij beschermd“, aldus Tapusković op gedragen toon.

De Nigeriaanse rechter Karibi-Whyte wees het verzoek van de Amerikaanse advocate om Mucic apart te berechten onmiddellijk van de hand. Eerdere moties met een dergelijke strekking had het tribunaal verworpen. De vier moesten gezamenlijk worden berecht omdat ze voor dezelfde misdaden aangeklaagd zijn. Karibi-Whyte had eerder de advocaten op de vingers getikt voor het herhalen van dezelfde procedurele mededelingen. Dat kostte volgens hem onnodig veel tijd.

'Servische militairen vasthouden'

VN-tribunaal blij met 'medewerking' Bosnische regering, Navo minder enthousiast

Van onze buitenlandredactie
AMSTERDAM – Het Joegoslavië-tribunaal heeft de Bosnische autoriteiten gisteren verzocht de twee in Sarajevo aangehouden Bosnisch-Servische officieren in voorlopige hechtenis te houden. Het Tribunaal verdenkt hen van oorlogsmisdaden.

Woordvoerder Christian Chartier van het in Den Haag gevestigde Tribunaal toonde zich gisteren verheugd over de aanhouding van de twee militairen. Vorige week werden twee anderen met een aantal andere Bos-

nisch-Servische militairen) opgepakt door de Bosnische autoriteiten. „Er is geen sprake van irritatie, omdat Bosnië ons voor de voeten zou lopen of onze agenda zou bepalen. Alle landen die geconfronteerd worden met oorlogsmisdaden mogen mensen die verdacht worden aanhouden. Dat behoort tot de mogelijkheden.“

De aanklagers zullen komende dagen beslissen of zij generaal Djordje Djukic en kolonel Aleksa Krmanovic – die overigens niet voorkomen op de lijst van 52 personen die tot nu toe door het Tribunaal zijn aangeklaagd – in staat van beschuldiging stellen. Als

dat het geval is, zal het Tribunaal de uitlevering verlangen van de twee. Chartier wees de suggestie van de hand dat de actie van de Bosnische regering, de medewerking van Serviërs (en Kroaten) aan het vredesproces niet zal bevorderen. „Daar hebben we geen boodschap aan. In dat soort tactische bespiegelingen begeven wij ons niet. Wij zullen onder alle omstandigheden pogen ons werk goed te doen en waarden alle hulp die wij kunnen krijgen.“

Vertegenwoordigers van de Ifor-troepenmacht in Bosnië toonden zich minder enthousiast. Een enkele

Navo-vertegenwoordiger noemde de arrestatie van Serviërs door de Bosnische regering 'provocerend'. Een woordvoerder liet weten dat het 'niet de bedoeling is dat nu lukraak mensen worden opgepakt'. De vrees bestaat dat de Serviërs wraak zullen nemen.

De Bosnische Serviërs hebben in ieder geval woedend gereageerd op de arrestatie van de twee hooggeplaatste militairen en hebben besloten tot een boycot van besprekingen met de moslim-Kroatische federatie en internationale bemiddelaars. Generaal Milan Gvero, de tweede man van het

Bosnisch-Servische leger, eiste gisteren de onmiddellijke vrijlating van de twee 'als we vrede in Bosnië willen bereiken'.

De leiding van de Bosnische Serviërs zegde gisteren ontmoetingen met VN-bemiddelaar Carl Bildt en de Britse kroonprins Charles af. Eerder al werden de contacten met de moslim-Kroatische federatie verbroken. De Bosnisch-Servische leiding in Pale liet gisteren weten ook alle besprekingen over uitvoering van het Dayton-vredesakkoord te zullen boycotten.

• • • volg op pagina 5

BELGRADO, 24 JAN. Vojislav Šešelj, leider van de ultra-nationalistische Servische Radicale Partij, heeft het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in ex-Joegoslavië aangeboden te getuigen tegen de Servische president Slobodan Milošević. Deze is volgens Šešelj meer dan de Bosnisch-Servische leiders Karadžić en Mladić verantwoordelijk voor oorlogsmisdaden in Bosnië.

Šešelj zei over „onweerlegbare bewijzen“ te beschikken dat de oorlogsovernames van de Bosnische Serviërs niet onder het bevel van Karadžić of generaal Mladić stonden, maar onder dat van Milošević. Een van die bewijzen is volgens Šešelj het feit dat het salaris van alle generaals van de Bosnische Serviërs door Belgrado wordt betaald. „In Bosnië is niets gebeurd zonder dat Milošević het wist. Hij voert nog steeds het bevel in Bosnië, niet Karadžić of Mladić“, aldus Šešelj.

Šešelj zei gisteren op eigen initiatief contact te hebben opgeno-

Nationalist wil getuigen tegen Milošević

men met het VN-tribunaal in Den Haag en alle medewerking te hebben aangeboden toen bleek dat hij zelf geen onderwerp is van onderzoek door het tribunaal. Een antwoord uit Den Haag heeft hij nog niet gehad. Een woordvoerder van het tribunaal weigerde gisteren commentaar op Šešeljs uitlatingen.

Vojislav Šešelj, oorspronkelijk een van de belangrijkste medestanders van Milošević, brak met de Servische president nadat deze zijn nationalistische beleid matigde en een koers in de richting van vrede insloeg. Voor Šešelj was dat „verraad“ van de Servische zaak.

Hij zat vorig jaar vier maanden gevangen na een luidruchtige demonstratie van zijn aanhangers.

Šešelj staat bekend als de meest radicale nationalist in de hogere regionen van de Servische politiek. Na het uitbreken van de oorlog in Joegoslavië richtte hij een paramilitaire organisatie op die in Kroatië zowel als in Bosnië heeft gepereerd. Šešelj pleitte indertijd voor napalm-bombardementen op Zagreb en zei dat „alle Kroaten met een roestige lepel de ogen moeten worden uitgestoken“. Šešelj heeft ook het vredesakkoord van Dayton veroordeeld als „een dood idee“.

Eerder heeft een andere voormalige medestander van Milošević, Borislav Jović, als vertegenwoordiger van Servië in het collectieve staatspresidium de op één na laatste president van Joegoslavië, de Servische president beschuldigd van verantwoordelijkheid voor oorlogsmisdaden in Bosnië. Hij deed dat in zijn memoires. (AP)

Uitspraak tribunaal in Den Haag: Tadić schuldig aan moorden in Bosnië

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 7 MEI. De Bosnische Serviër Dusko Tadić is door het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië schuldig bevonden aan twee moorden, mishandeling en vervolging van de moslim-bevolking in Noordoost-Bosnië, een misdaad tegen de menselijkheid. De straf wordt op 1 juli bepaald.

Tadić werd wegens gebrek aan bewijs vrijgesproken van elf andere moorden die hem ten laste waren gelegd. Opmerkelijk is dat bij de elf misdaden die Tadić zou hebben begaan de Conventie van Genève niet van toepassing is verklaard. Twee van de drie rechters zijn van mening dat het conflict in Noordoost-Bosnië na 19 mei 1992 door de terugtrekking van de JNA, het federale Joegoslavische leger, uit Bosnië niet langer internationaal van aard was. Deze uitspraak kan grote gevolgen hebben voor andere rechtszaken bij het VN-tribunaal voor voormalig Joegoslavië en voor toekomstige rechtspraak over oorlogsmisdaden.

Tadić hoorde vanmorgen de uitspraak emotioneel aan. De rechters hebben hun oordeel vastgelegd in een document van zeker 300 pagina's, waaruit vanmorgen slechts het oordeel over de misdaden die in de aanklacht zijn genoemd werd voorgelezen. De verdediger van Tadić, de Servische advocaat Milan Vujin, zal tegen het vonnis beroep aantekenen. „Dit is een politiek gemotiveerd vonnis“, aldus Vujin. Ook de openbare aanklager overweegt in beroep te gaan.

De rechters zeggen ervan overtuigd te zijn dat Tadić deelnam aan de aanval van de Bosnische Serviërs op zijn geboortedorp Kozarac in 1992. Uit de kolonne bewoners die na de val van het dorp afgevoerd werden naar gevangen-

kampen in de buurt, selecteerde Tadić de Bosnische moslims. Hij nam die dagen deel aan mishandelingen van moslims en vermoordde twee politieagenten bij de kerk. De rechters constateren dat „de verschrikkelijke behandeling die de moslim-bevolking ten deel viel op grond van geloof en politiek“ een misdaad tegen de menselijkheid betekent. Deze uitspraak houdt een duidelijke veroordeling in van de politiek van 'etnische zuivering' van de Bosnische Serviërs.

Pagina 5 ANALYSE

Tadić werd op 13 februari 1994 in Duitsland gearresteerd en twee maanden later uitgeleverd aan het tribunaal. Een jaar na zijn arrestatie werd hij aangeklaagd voor oorlogsmisdaden in de gevangenkampen in Noordoost-Bosnië. Bij zijn voorgeleiding verklaarde Tadić zich onschuldig aan de misdaden die hem ten laste waren gelegd. Zijn proces begon op 7 mei 1996 en duurde in totaal 78 dagen, verdeeld over ruim 6 maanden. De aanklager presenteerde 74 getuigen à charge, de verdediging kwam met veertig getuigen, van wie negen via een videoverbinding met de Bosnische stad Banja Luka getuigden. Deze getuigen hadden van de Bosnische autoriteiten geen toestemming gekregen het land te verlaten of waren bevreesd door het tribunaal in hechtenis te worden genomen.

Verdachte Serviërs nu politiemann in Bosnië

SARAJEVO, 30 OKT. Vier Bosnische Serviërs die door het Haagse VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in ex-Joegoslavië in staat van beschuldiging zijn gesteld, werken openlijk als politiemann in de Servische Republiek in Bosnië.

Dat is gisteren gezegd door Colum Murphy, de woordvoerder van Carl Bildt, de vredescoördinator in Bosnië. Bildt heeft, zo zei Murphy, veel druk uitgeoefend op de leiding van de Servische Republiek om de vier aan te houden. „We hebben brieven geschreven, we hebben met de leiding in Pale gesproken, we hebben eisen gesteld“, aldus Murphy. Maar die druk heeft geen enkel effect gecreëerd.

De vier behoren tot de 75 ex-Joegoslaven die door het VN-tribunaal in Den Haag in staat van beschuldiging zijn gesteld wegens oorlogsmisdaden. De vier zijn Miladin Radčić, Miroslav Kvočka, Zeljko Mejakic en Nedjelko Tinarac. De eerste drie worden verdacht van zware mishandeling van moslims in het gevangenkamp Omarska, niet ver van Prijedor in het noorden van Bosnië. Tinarac heeft volgens het tribunaal oorlogsmisdaden gepleegd in het kamp Keraterm, eveneens bij Prijedor.

Drie van de vier verdachten werken gewoon als politiemannen in Prijedor. Mejakic is plaatsvervangend chef van politie in het stadje Omarska. De NAVO-vredesmacht IFOR bleek daar bij navraag gisteren niet van op de hoogte te zijn. De troepen van IFOR moeten verdachte oorlogsmisdadigers aanhouden als ze met hen in contact komen, maar IFOR zoekt niet specifiek naar oorlogsmisdadigers. Volgens een IFOR-woordvoerder is men zich er bij de vredesmacht niet van bewust ooit in contact te zijn gekomen met een van de vier genoemde verdachten.

De regering in Sarajevo heeft gisteren een Bosnische Kroaat, Franjo Marković, in staat van beschuldiging gesteld wegens oorlogsmisdaden. Hij zit in een gevangenis in Sarajevo. Vorige week werd een Bosnische Serviër door de Bosnische autoriteiten opgepakt en van oorlogsmisdaden beschuldigd toen hij in Sanski Most zijn vroegere woning bezocht.

De Kroatische regering heeft een aantal Kroatische Serviërs die onlangs onder een nieuwe amnestiewet werden vrijgelaten, opnieuw gearresteerd. De amnestiewet, die onder zware internationale druk tot stand kwam, leidde tot de vrijlating van 94 Kroatische Serviërs die op verdenking van wandaden tijdens de oorlog in Kroatië vastzaten. Van de 94 vertrokken er na hun vrijlating 45 naar Joegoslavië. Van de overigen zijn er inmiddels 27 opnieuw gearresteerd en beschuldigd van misdrijven als brandstichting, verkrachting en moord, zo deelde gisteren het Kroatische ministerie van Justitie mee.

Tot de nieuwe arrestaties zaten in totaal 103 Kroatische Serviërs wegens oorlogsmisdaden in de gevangenis. Van hen zijn er 26 al veroordeeld; de anderen wachten op hun proces. (AP)

Als Mladic en Karadzic terecht zouden staan voor het Joegoslavië-tribunaal, zouden zij de Servische leider Milosevic in grote verlegenheid brengen. Zonder Milosevic is het echter veel moeilijker in Bosnië de rust te handhaven, analyseert **Martin Woollacott**.

Mladic en Karadzic komen nooit voor tribunaal

WE KENNEN hun gezicht beter dan dat van veel van onze eigen leiders. De een ziet eruit als een stand-up comedian, met zijn wiebelige hoofd en die rare pluk haar er bovenop. De ander heeft het uiterlijk van een carni-voor, en lijkt op de baas van een worstfabriek die te veel van zijn eigen waren eet.

Radovan Karadzic en Ratko Mladic beheersten de oorlog, en domineerden de afgelopen paar weken wat we de vrede in Bosnië zouden kunnen noemen. De centrale vraag is of met name Karadzic in Den Haag zal terechtstaan voor oorlogsmisdaden, of dat hij de touwtjes in handen zal blijven houden in de Bosnisch-Servische Republiek die hij zelf heeft gecreëerd.

Naar verluidt hebben de Bosnische Serviërs en de vredestichters in het Westen een compromis gesloten dat hieruit bestaat, dat geen van beide scenario's werkelijkheid zal worden. Als zo'n deal inderdaad is gesloten – hetgeen nog niet van bevoegde zijde is bevestigd –, is dat verre van bevredigend. Maar toch is het in ieder geval beter dan niets.

De toekomst van wat eens Joegoslavië was, is nog steeds – net als tijdens de eigenlijke strijd – een punt van geschil tussen enerzijds de machten van buiten die het conflict slechts binnen de perken hebben willen houden, en anderzijds degenen die radicalere stappen ter beëindiging van het conflict voorstellen. Met de uitschakeling van Karadzic – en misschien ook wel van Mladic – zouden beide gediend kunnen worden.

Voor wie graag wil interveniëren, zou de schoonmaak aan de Bosnisch-Servische top kunnen resulteren in een krachtiger optreden zoteren in een gesproken met Franse journalisten dat hij zelf heeft deelgenomen aan de moord op twaalfhonderd moslims uit Srebrenica.

Milosevic zou de Amerikanen hebben beloofd dat Karadzic het veld zal ruimen. En daarin voorzag de deal van Bildt ook. Maar Bildt wilde ook Kasagic als premier, en

ziet een beperkte ingreep zijn, maar wel een die door de akkoorden van Dayton wordt gerechtvaardigd.

Het gaat hier om een nogal ingewikkelde kwestie. De regering-Clin-ton is overspoeld met verzoeken om de arrestatie van Karadzic en Mladic. Intussen heeft Carl Bildt, belast met de niet-militaire internationale activiteiten in Bosnië, geprobeerd Karadzic buiten spel te zetten door de meer gematigde premier van Servisch Bosnië, Rajko Kasagic, te steunen. Die leek stevig in het zadel te zitten in Banja Luka – een heuse stad – terwijl Karadzic wegwijnde in het naargeestige Pale.

Kasagic ging gretig in op de avances van Bildt (aangelokt door internationale hulp), en wilde meewerken aan de repatriëring van vluchtelingen. Als alles volgens plan was verlopen, zou het bezoek dat de Britse premier John Major onlangs heeft gebracht aan de in Banja Luka gelegerde Britse troepen deel hebben kunnen uitmaken van een echte 'push Kasagic campagne'.

Het mocht niet zo zijn. Karadzic deed Kasagic een aanbod dat hij niet kon weigeren, en verving hem door een van zijn maatjes. Bildt was boos. Richard Holbrooke, de architect van 'Dayton', was zowel woedend als tendentius in zijn uitspraken. 'Als Karadzic dit zomaar kan doen, dan zal dit leiden tot splitsing van het land', zo zei hij, daarbij zijn eigen rol in het gebeuren vergetend.

Richard Goldstone, de openbare aanklager van het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag, stelt dat de arrestatie van Karadzic en Mladic niet alleen in het belang van het recht maar ook in het belang van de vrede zou zijn.

Milosevic zou de Amerikanen hebben beloofd dat Karadzic het veld zal ruimen. En daarin voorzag de deal van Bildt ook. Maar Bildt wilde ook Kasagic als premier, en

Ratko Mladic en Radovan Karadzic tijdens het gevecht tussen Bosnische Moslims en Serviërs om Gorazde op 12 april 1994.

FOTO REUTERS

daarmee heeft hij kennelijk te veel gevraagd. Niettemin is het Amerikaanse scenario nog steeds van kracht, en zullen Karadzic en Mladic na enige omtrentende bewegingen te hebben gemaakt – hun posities ontruimen.

Maar daarmee zijn ze niet gearresteerd. En hoe zou Milosevic daar ook mee hebben kunnen instemmen? Vanuit de coulissen kunnen Karadzic en Mladic de Servische leider niet beschadigen, terwijl zij hem als beklagden voor het Joegoslavië-tribunaal in grote verlegenheid kunnen brengen door mededeelzaam te zijn over zijn betrokkenheid bij de Balkan-crisis. Bovendien beschikt Milosevic over een sterke onderhandelingspositie op het internationale toneel, zolang hij invloed kan uitoefenen op Karadzic en Mladic. En daarvan is geen sprake meer als ze in Den Haag zijn.

DAT LEGT de tegenstrijdigheid bloot van het westerse beleid inzake Joegoslavië. Aan de ene kant wordt gebruik gemaakt van de bestaande regimes in Servië en Kroatië, die dan ook worden getolereerd. Aan de andere kant streeft het Westen een rechtvaardige oplossing van het conflict na. Dit staat op gespannen voet met de bedreven 'Realpolitik'.

Tudjman leverde het militaire instrumentarium om een eind te maken aan de Servische terreur in Bosnië. Milosevic heeft zichzelf op briljante wijze overeind weten te houden door het Bosnisch-Servische regime in het gareel te brengen. Het Dayton-akkoord was gebaseerd op Kroatische militaire kracht en Servische diplomatieke samenwerking. 'Dayton' schiet bovendien als

Met Milosevic binnen boord bereik je meer dan met vechten

het behavingsinstrument te kort. De militaire en niet-militaire structuren zijn onvoldoende met elkaar geïntegreerd, en leveren een zwak geheel op. 'Carl Bildt, de 'civiele baas', heeft beperkte macht en middelen, en moet zijn doelen zien te bereiken door economische steun aan te bieden danwel in te trekken. Van dit beperkte arsenaal maakt hij overigens zeer actief – en met enig succes – gebruik.

De Amerikaanse militairen daarentegen, stellen zich heel behoedzaam op. Hun eerste zorg lijkt het minimaliseren van het aantal gewonden in de eigen gelederen (de zogenoemde 'Powell-doctrine'). breng de jongens veilig terug). Het Amerikaanse optreden in voormalig Joegoslavië is geënt op dat in Noord-Irak, na afloop van de Golfoorlog in 1991. Die operatie bestond uit een korte militaire bezetting van de Koerdische territoria in Irak die de lokale autoriteiten in staat moest stellen de wederopbouw ter hand te nemen. Het doel van de expeditie was dus nadrukkelijk niet het entameren van politieke veranderingen.

De terughoudendheid van het leger staat minder op gespannen voet met de meer activistische houding van de Amerikaanse regering dan op het eerste oog lijkt. Dat er geen troepen worden ingezet om de boeven van Pale aan te houden, is niet zozeer het gevolg van het streven Amerikaanse levens te sparen, maar houdt ook verband met een andere overweging: door Milosevic 'binnen boord' te houden, kan in Bosnië wellicht meer worden bereikt dan door actievere inzet van militairen.

De hoop bij het Dayton-akkoord was dat er, ondanks alle compromissen die moesten worden geslo-

ten met gebodde, processen in gang gezet konden worden waarmee de macht van dat gebodde kon worden uitgehouden.

Er zijn ook wel degelijk gunstige ontwikkelingen gaande in voormalig Joegoslavië. Franjo Tudjman is door zijn eigen Constitutionele Hof op de vingers getikt omdat hij heeft geweigerd de hem onwettelijke uitslag van de verkiezingen voor het burgemeesterschap van Zagreb te erkennen. Grote aantallen Serviërs die tijdens het Kroatische offensief de Krajina waren ontvlucht, hebben de gewijzigde verhoudingen in deze landstreek erkend, en zijn naar huis teruggekeerd. Haris Siladzic's multi-etnische Bosnië Partij doet het beter bij de bevolking dan verwacht. De handel tussen de zones bloeit weer enigszins op.

Maar zolang de algehele strategie in Washington en in de Europese hoofdsteden niet is gericht op wezenlijke verandering in heel voormalig Joegoslavië, zowel in Servië en Kroatië als in Bosnië, kunnen deze positieve ontwikkelingen niet consequent worden ondersteund.

De auteur is columnist van The Guardian
Vertaling José van Zijl
The Guardian/de Volkskrant

Actie bij Orahovac KFOR houdt Servische verdachten aan

PRISTINA, 21 AUG. Duitse en Nederlandse troepen van de NAVO-vredesmacht KFOR hebben gistermorgen in het stadje Orahovac drie van oorlogsmisdaden verdachte Serviërs aangehouden.

De aanhoudingen vielen samen met de definitieve aankondiging dat de Nederlandse troepen in Orahovac vanaf maandag plaatsmaken voor een Russisch bataljon. De 'Gele Ridders' gaan bivak maken in het naburige Suva Reka. De komst van de Russen stuit op grote weerstand onder de Albanen, die vrezen dat ze de Servische kolonie van 2.000 mensen in Orahovac zullen voortrekken. Die Serviërs zouden, zo stellen de Albanen, voor een deel oorlogsmisdadigers zijn die samenklitten om hun straf te ontlopen. De Serviërs zeggen bescherming bij elkaar te zoeken tegen Albanese represailles. De Nederlandse legerwoordvoerder Van Loon ontkende dat de aanhoudingen iets hebben te maken hebben met de komst van de Russen.

Over de identiteit van de drie Serviërs wilde KFOR gisteren geen mededelingen doen anders dan dat de drie in de lente van dit jaar betrokken waren bij moorden, brandstichtingen en plunderingen. Een van de arrestanten heet Stanko Lević. Zijn vrouw zegt dat zijn huis al vier dagen geobserveerd werd door Nederlandse soldaten. Toen Lević hen gisteren groette en zelfgestoekte rakia wilde aanbieden, doken vier gemaskerde soldaten op en arresteerden haar man, zo zei ze.

De Duitse minister van Defensie Scharping liet weten dat de ar-

restaties zijn verricht op verzoek van de Hoge Vertegenwoordiger van de VN in Kosovo, Bernard Kouchner. Het trio wordt gevangen gehouden in Kosovo zelf. Een woordvoerder van het Joegoslavië-tribunaal zegt dat er geen dagvaarding is tegen het trio.

KFOR heeft tot dusver nog nauwelijks Serviërs kunnen oppakken die betrokken zijn geweest bij moordpartijen en plunderingen tijdens de luchtoorlog om Kosovo. In juni hielden Britse troepen twee Servische verdachten aan, die respectievelijk 56 en 46 moorden zouden hebben gepleegd.

In de noordelijke stad Kosovska Mitrovica werd gisteren een bescheiden stap gezet naar normalisering. Vijf Albanese gezinnen konden hun vroegere huizen betrekken, die nu in de Servische zone van de stad liggen. De tweedeling van Mitrovica in een Servisch en Albanese deel leidde eerder tot hevige rellen, waarbij een Franse militair gewond raakte. In Pristina arresteerden Britse troepen twee Albanen die een granaat naar een Servisch huis wierpen.

De forensische expert Marios Matsakis heeft er gisteren op aangedrongen dat een massagraf in de wijk Dragodan snel onderzocht wordt, omdat anders bewijs verloren dreigt te gaan. In het graf bevinden zich naar schatting honderd lijken. (AFP, AP, Reuters)

'Belgrado belooft mee te werken met het Haagse VN-tribunaal'

BELGRADO, 15 MAART. Joegoslavië heeft het in Den Haag gevestigde VN-tribunaal voor de vervolging van oorlogsmisdadigers in ex-Joegoslavië zijn medewerking toegezegd. Dat zei gisteren de toezegger, de openbare aanklager bij het Hof, Graham Blewitt, na een bezoek aan Belgrado.

Blewitt noemde het bezoek 'zeer succesvol'. Het had, zei hij, 'zeer positieve resultaten' opgeleverd. Hij sprak van 'een nieuw begin' in de samenwerking tussen het Hof en de Joegoslavië-tussen autoriteiten. Belgrado heeft tot dusver geweigerd het Hof te erkennen en ook geen blij gegeven van medewerking op het gebied van de opsporing en uitlevering van mensen die van oorlogsmisdaden worden verdacht. Maar Blewitt zei gisteren dat zijn gesprekken met de autoriteiten in Belgrado hem hebben overtuigd dat er 'een keerpunt' is bereikt. Het Hof opent binnenkort een kantoor in Belgrado, zei hij.

Een van de punten van gesprek was in Belgrado de door het Hof gewenste uitlevering van twee voormalige soldaten van het leger van de Bosnische Serviërs die bevestigd zijn geweest bij de mas-

Blewitt zei gisteren te verwachten dat de twee 'binnen enkele weken' worden uitgeleverd. Maar hij moest toegeven dat de autoriteiten in Belgrado geen harde garanties hebben gegeven dat de twee naar Den Haag worden gestuurd.

Generaal Ratko Mladic, opperbevelhebber van de Bosnische Serviërs, heeft gisteren in een gesprek met Servische journalisten gezegd dat het Haagse tribunaal hem nooit te pakken krijgt. Mladic staat op een lijst van het Hof die vermoedelijke oorlogsmisdadigers. Hij zei dat men in Den Haag moet beseffen 'dat ik duur ben en dat ik word beschermd door mijn eerlijkheid'. Bovendien, aldus Mladic, geniet hij de bescherming van zijn volk. Dinsdag zei Mladic dat de Bosnische Serviërs tijdens de oorlog in Bosnië niet één oorlogsmisdadig heb-

Getraind door politie Sarajevo 260296 levert valse getuige

ANP

Den Haag - De Bosnische moslims hebben de aanklagers van het Joegoslavië-Tribunaal een valse getuige geleverd. Dragan Opacic, de getuige die tot gisteren nog anoniem met 'L' werd aangeduid, is door de militaire politie in Sarajevo getraind om een van A tot Z verzonden verhaal te vertellen.

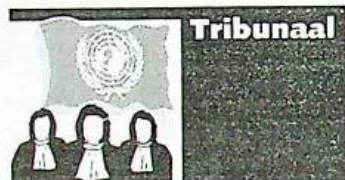
Dit is gisteren komen vast te staan, waarna aanklager Grant Niemann besloot zijn getuigenverklaringen als bewijsmateriaal tegen de van oorlogsmisdaden verdachte Bosnische Serviër Dusko Tadic te schrappen.

Omdat twijfel was gerezen over de betrouwbaarheid van Opacic, had Niemann onderzoeker Robert Reid belast met een nader onderzoek. De verklaringen van Reid sloegen in als een bom: Opacic was als Bosnische Serviër gevangengenomen door de Bosnische autoriteiten, die hem daarop hebben getraind om zijn leugens te komen vertellen.

„Opacic zei dat hij te horen had gekregen dat als hij niet zou meewerken, hij zou worden geëxecuteerd. Zeven uur per dag werd hij door de militaire politie gedwongen om de valse verklaring af te leggen”, aldus de onderzoeker.

De aanklagers kregen in maart dit jaar van de autoriteiten in Sarajevo te horen dat zij een belangrijke getuige voor hen hadden tegen Tadic, tegen wie in mei een proces begon in Den Haag. Reid reisde in april naar Bosnië om kennis te maken met de getuige.

Deze week werd duidelijk dat 'L' had gelogen. Cruciaal was de confrontatie van de getuige gisterochtend met zijn vader en broer, Janko en Pero Opacic, die naar Den Haag waren gehaald. „Dragan ontkende aanvankelijk het te kennen.

„Maar na enige tijd kwam de waarheid boven water en erkende hij dat zij zijn vader en broer waren.”

Opacic vertelde Reid dat hij Tadic voor het eerst op een video in Sarajevo zag. Hij kende het terrein waar later het kamp Trnopolje zou komen, omdat hij daar vroeger vaak met zijn broer had gevoetbald.

Toen het een kamp was, zette hij er echter nooit een voet.

Twijfel over 'L', die in augustus achter gesloten deuren uitvoerig uit de doeken had gedaan welke gruweldaden Tadic in het Bosnische kamp Trnopolje zou hebben gepleegd, rees als snel. „Zo sprak hij over verkrachtingen in kelders, terwijl geen van de gebouwen in het kamp een kelder heeft”, zei advocaat Wladimiroff. Ook de gedetailleerde beschrijving van de moorden en andere gruweldaden in het kamp bleek niet te kloppen.

De valse verklaring van Opacic kan een tijdbom zijn onder het tribunaal. „De zaak kan dodelijk zijn omdat dit impliceert dat het tribunaal wordt gebruikt in een propagandaoorlog van Bosnië”, zei Wladimiroff gisteravond.

Ooggetuige wijst Duško Tadić aan

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 13 JUNI. Bosnische Serviërs hebben de moslimbevolking van de Bosnische plaats Kozarac in 1992 langdurig met artillerievuur bestookt, om ze tot onderwerping aan hun gezag te dwingen. Dat vertelde gisteren Azra Blazević, een voormalige dierenarts in Kozarac, in het proces tegen Bosnische Serviër Duško Tadić voor het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië. Tadić woonde in Kozarac, dat in de nabijheid ligt van de kampen waarin hij de misdaden waarvan hij beschuldigd wordt zou hebben gepleegd. De getuige heeft vanmorgen Tadić aangewezen als betrokkene bij de verdwijning van een persoon uit Kozarac.

Blazević is de eerste ooggetuige die in het openbaar gehoord wordt. Eerder deze week werd een ooggetuige achter gesloten deuren gehoord, om herkenning uit te sluiten. Van de getuigenis van dit persoon, door het tribunaal slechts aangeduid als Q, zal over enkele weken een transcriptie worden vrijgegeven. Uitspraken die tot herkenning kunnen leiden zijn hierin geschrapt. Televisiebeelden uit de rechtszaal worden met ingang van vandaag zodanig bewerkt om persoonsgegevens van getuigen of betrokkenen die niet herkend willen worden achterwege te laten. De toegang tot de rechtszaal wordt niet beperkt bij getuigen die bereid zijn in het openbaar te worden gehoord. De aanklager heeft ongeveer 60 ooggetuigen opgeroepen. Tien getuigen zullen naar verwachting achter gesloten

deuren worden gehoord.

Blazević vertelde gisteren hoe de Bosnische Serviërs eind april 1991 het bestuur in handen namen in het district Prijedor in Bosnië, waar Kozarac bestuurlijk onder viel. Prijedor ligt elf kilometer van Kozarac af. De machtsovername door de Serviërs ging voor Blazević vrijwel geruisloos. „Ik merkte de verandering aan het ongevoelbare aantal burgers op straat in Prijedor, aan de vele militairen en aan de ongewone vlag op het districtskantoor met vier cyrilische S'en, een duidelijk Servisch teken”, aldus Blazević, die een aantal militairen herkende, enkele weken na de machtsovername begon het Servische deel van Kozarac de stad te verlaten. „Hierdoor begrepen wij dat er een aanval op Kozarac zou volgen”, aldus Blazević. De bevolking bereidde zich daar op voor en reageerde niet op de eisen van de Bosnische Serviërs om zich over te geven. De aanval begon op zondag 24 mei en bestond voornamelijk uit een artilleriebombardement. Enkele dagen later sloot een groep politiegagenten uit Kozarac om zich over te geven. De bevolking werd gesommeerd de stad in een kolonne te verlaten. Ze werd overgebracht naar kampen in het nabijgelegen Omarska, Trnopolje en Keraterm, waar Tadić zijn misdaden zou hebben begaan. Het verhoor van Blazević is vandaag voortgezet.

De Bosnische regering heeft vanmorgen de door het tribunaal aangeklaagde moslim Hazim Delić en Esad Landžo naar Den Haag gestuurd.

Ooggetuige herkent verdachten tribunaal

DEN HAAG, 13 MAART. In het proces voor het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië tegen vier mannen die aangeklaagd zijn voor moord en mishandeling in een gevangenkamp voor Bosnische Serviërs, is gisteren de eerste ooggetuige gehoord. Het proces is afgelopen maandag begonnen.

Als getuige van de aanklager vertelde de 63-jarige Mirko Babić hoe hij in het gevangenkamp Celibić ernstig was mishandeld door de Bosnische moslim Esad Landžo, een van de vier aangeklaagden. Babić vertelde dat Landžo hem op een dag de opdracht gaf om te gaan liggen en daarna een vloestof over zijn benen sprenkelde. „Ik kon ruiken dat het benzine was”, zei Babić. „Ik zag een vlam en voelde een scherpe pijn. Op de verbrande plek ontstonden later grote blaren waar pus uit kwam.”

Babić vertelde dat de leefomstandigheden in het overbevolkte kamp „ontoeftbaar slecht” waren. Hij verbleef in een grote hal met 250 andere gevangenen op een kale, betonnen vloer. „Het was er erg vies. Achter de deur stond een emmer die als we moest dienen. Voor alle gevangenen in de hal waren slechts vijf lepels beschikbaar. Een enkele keer hebben voor meer dan 56 uur niets te eten gehad.”

Babić vertelde verder hoe hij aangeklaagde Hazim Delić persoonlijk kende en met familieleden van Landžo had samengewerkt bij een bedrijf. Desondanks was hij door Delić en Landžo langdurig mishandeld. Volgens Babić werden andere gevangenen slechter behandeld. „Ik herinner me hoe de handen van een man achter zijn rug vastgebonden werden voordat hij zwaar mishandeld werd. Hij werd weggeleid. We hebben hem niet terug gezien komen. Later hoorden we dat hij was gestorven.”

Een andere man had volgens Babić van Delić en Landžo te horen gekregen dat hij 42 Bosnische moslims had vermoord en dat nu hij omgebracht zou worden. De man was naar buiten geleid en zwaar mishandeld. „Later werd hij weer in de hangar gegooid. Er was iets aan zijn voorhoofd bevestigd. Hij was dood. Pas de volgende morgen hebben ze zijn lijk opgehaald.” Delić en Landžo worden onder meer aangeklaagd voor de dood van Sćepo Gotovac, bij wie een wapenschildje van de moslimpartij SDA in het voorhoofd gespijkerd is.

Babić wees Landžo en Delić aan als degenen die in het kamp zich schuldig hadden gemaakt aan ernstige misdaden. De verdachten van de aangeklaagden controleerden een voor een de aard van de verwondingen van Babić. (AP, Reuter)

Babić vertelde dat de leefomstandigheden in het overbevolkte kamp „ontoeftbaar slecht” waren. Hij verbleef in een grote hal met 250 andere gevangenen op een kale, betonnen vloer. „Het was er erg vies. Achter de deur stond een emmer die als we moest dienen. Voor alle gevangenen in de hal waren slechts vijf lepels beschikbaar. Een enkele keer hebben voor meer dan 56 uur niets te eten gehad.”

Babić vertelde verder hoe hij aangeklaagde Hazim Delić persoonlijk kende en met familieleden van Landžo had samengewerkt bij een bedrijf. Desondanks was hij door Delić en Landžo langdurig mishandeld. Volgens Babić werden andere gevangenen slechter behandeld. „Ik herinner me hoe de handen van een man achter zijn rug vastgebonden werden voordat hij zwaar mishandeld werd. Hij werd weggeleid. We hebben hem niet terug gezien komen. Later hoorden we dat hij was gestorven.”

Een andere man had volgens Babić van Delić en Landžo te horen gekregen dat hij 42 Bosnische moslims had vermoord en dat nu hij omgebracht zou worden. De man was naar buiten geleid en zwaar mishandeld. „Later werd hij weer in de hangar gegooid. Er was iets aan zijn voorhoofd bevestigd. Hij was dood. Pas de volgende morgen hebben ze zijn lijk opgehaald.” Delić en Landžo worden onder meer aangeklaagd voor de dood van Sćepo Gotovac, bij wie een wapenschildje van de moslimpartij SDA in het voorhoofd gespijkerd is.

Babić wees Landžo en Delić aan als degenen die in het kamp zich schuldig hadden gemaakt aan ernstige misdaden. De verdachten van de aangeklaagden controleerden een voor een de aard van de verwondingen van Babić. (AP, Reuter)

Aanklacht voor geweld tegen Serviërs Bosnië

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 22 MAART. Het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië heeft vandaag vier personen aangeklaagd voor oorlogsmisdaden die ze begaan hebben tegen Bosnische Serviërs. Tot nog toe waren alleen personen aangeklaagd die misdaden tegen Bosnische moslims en Kroaten hadden begaan. Dat leidde tot de beschuldiging dat het tribunaal partijdig was.

De vier personen die vandaag zijn aangeklaagd, hebben zich in 1992 in het gevangenkamp Celebić bij de plaats Konjic in centraal-Bosnië, schuldig gemaakt aan moord, mishandeling en verkrachting van Bosnische Serviërs.

Twee van de vier aangeklaagden bevinden zich in hechtenis in Duitsland en Oostenrijk. Het tribunaal verzocht de politie in die landen het afgelopen week einde tot aanhouding over te gaan. Een van de vier heeft deel uitgemaakt

van het Bosnische regeringsleger. De herkomst van de andere drie personen is onduidelijk.

Het tribunaal maakte vandaag tevens bekend dat een derde persoon, die afgelopen maandag in München werd aangehouden, binnen enkele weken zal worden uitgeleverd aan het VN-tribunaal, nu is vastgesteld dat hij door het tribunaal vorig jaar is aangeklaagd.

Goran Lajić (28) kwam voor op de lijst van 53 mensen die door het tribunaal zijn aangeklaagd voor oorlogsmisdaden. De lijst is verspreid door Interpol. Lajić heeft in 1992 in het gevangenkamp Keraterm, nabij de stad Prijedor, enkele mensen zwaar mishandeld. Lajić is de tweede van in totaal 53 aangeklaagde personen die is aangehouden en ter beschikking van het tribunaal zal komen. Het aantal mensen in hechtenis bij het tribunaal zal hiermee stijgen naar zes.

Onderzoek naar rol van Milošević Arrestatiebevelen Karadžić en Mladić

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 12 JULI. Het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden heeft gisteren internationale arrestatiebevelen uitgevaardigd tegen de Bosnisch-Servische leiders Radovan Karadžić en Ratko Mladić. De rechters van het tribunaal willen bovendien een onderzoek naar de vraag hoe en in welke mate de Servische regering van Slobodan Milošević steun heeft gegeven aan de etnische zuiveringen van de Bosnische Serviërs.

Het tribunaal heeft gisteren Joegoslavië verweten geen medewerking te verlenen aan de opsporing van oorlogsmisdadigers en heeft de Veiligheidsraad van de VN op de hoogte gebracht van het besluit van gisteren.

De arrestatiebevelen zijn door de Bosnische Serviërs ontvangen met de opmerking dat ze „de vrede in gevaar brengen”. Elders overheerst vredevreemdheid.

Gisteren ontstond grote verwarring toen in een persbericht van het tribunaal stond dat de rechters een onderzoek naar de Servische leider Milošević verlangden. Later verscheen een nieuw persbericht waarin de naam van Milošević ontbrak.

Volgens woordvoerder Chartier stond zijn naam wel in de versie van het besluit van de rechters waarover hij beschikte, maar is op het laatste moment besloten de naam van de Servische president niet uit te spreken. In het oorspronkelijke besluit stond: „Sommige feiten suggereren dat er een plan bestond om de nieuwe staat te bouwen via het gebruik van geweld, dat op het moment van de arrestatiebevelen van de Servische politieke en militaire leiders was bedacht. In september 1991 zijn er communicatieverkeer tussen Radovan Karadžić en Slobodan Milošević, die de laatste de Bosnisch-Servische regering opdracht gaf de verdere opmars op zich te nemen met het oog op de uitvoering van dit plan.” In het latere bericht staat dat de rechters om een onderzoek vragen naar de „verantwoordelijkheid voor besluitvorming op het zelfde niveau of hoger”. Met dat „hogere niveau” wordt overigens nog wel degelijk Slobodan Milošević bedoeld. Rechtbankpresident Cassese lichtte vanochtend deze passage toe met de opmerking dat ze kan slaan op „een minister van

Pagina 5 ANALYSE/REACTIES

Defensie of een leidende politicus”. Ook Cassese noemde Milošević niet bij naam.

De rechters geven in het besluit aan dat veel van de misdaden die zijn gepleegd in Bosnië door de Bosnische Serviërs niet zonder instemming van de leiders in Belgrado gepleegd kunnen zijn. Met name de executie van duizenden moslims na de val van de enclave Srebrenica zou door de regering in Belgrado moeten zijn goedgekeurd. Getuigen hebben bij de executies verschillende malen Joegoslavische officieren gezien. Verder staat vast dat de Bosnische Serviërs zich vóór hun slotaanval op het vlak bij de Servische grens gelegen Srebrenica vanuit Servië militair hebben kunnen versterken.

Verdachte oorlogsmisdaden in Duitsland aangehouden

DEN HAAG, 20 MAART. De Beierse justitie heeft gisteren op verzoek van het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië een 28-jarige man uit ex-Joegoslavië aangehouden. Volgens een woordvoerder van het tribunaal komen naam en geboortedatum van de man overeen met die van een van de 51 voortvluchtige aangeklaagden. Hij behoort mogelijk tot de groep van dertien mannen die juli vorig jaar zijn aangeklaagd wegens misdaden die in 1992 zijn gepleegd in het kamp Keraterm in Bosnië. Momenteel wisselen Beieren en Den Haag documenten uit over de identiteit van de gedetineerde. De arrestatie was onder meer mogelijk door goede samenwerking met Interpol, aldus de woordvoerder van het tribunaal.

Volgens de Duitse justitie zou de man als kampopzichter vijf gevangenen hebben doodgeslagen en anderen hebben mishandeld. De man is gistermiddag voorgeleid en zit nu in voorlopige hech-

tenis. Een woordvoerder van het ministerie van Justitie in Bonn gaat ervan uit dat het geen probleem zal zijn de man aan het tribunaal over te dragen.

Maandag zijn op verzoek van het tribunaal in München de 48-jarige Zejnil D. en in Wenen de 40-jarige Zdravko M. gearresteerd. Het tribunaal heeft een aanklacht tegen beiden in voorbereiding. M. zou commandant zijn geweest van de kampen Celebić en Konjic in Zuid-Bosnië, waar tussen mei en november 1992 Serviërs om het leven kwamen. D. zou hieraan medeplichtig zijn. Tijdens het onderzoek is belangrijk bewijsmateriaal vergaard, zoals video-opnames van oorlogsmisdaden, aldus de Oostenrijkse justitie.

Een Oostenrijkse rechter zal M. in Wenen ondervragen. Daarbij zullen vertegenwoordigers van het tribunaal aanwezig zijn. Zowel het tribunaal als Joegoslavië heeft om uitlevering van de mannen gevraagd. (Reuter, AP)

Boze Serviërs Bosnië: 'vrede is in gevaar'

PALE/BOON, 12 JULI. De Bosnische Serviërs hebben gisteren woedend gereageerd op de arrestatiebevelen van het VN-tribunaal in Den Haag tegen hun leiders Radovan Karadžić en Ratko Mladić. In de andere hoofdsteden waar is gereageerd, domineert tevredenheid.

De minister van buitenlandse zaken van de Servische Republiek in Bosnië, Aleksa Buha, zei gisteren in Pale dat de arrestatiebevelen „de verkiezingen [in Bosnië op 14 september] en de vrede“ in gevaar kunnen brengen.

„Als de internationale gemeenschap geen eind maakt aan de wilkeur van de pseudo-rechters in Den Haag kunnen niet alleen de verkiezingen maar ook het vredesakkoord van Dayton in gevaar komen“, aldus Buha. Hij zag de beslissing van het VN-tribunaal in Den Haag als „een test voor de eerlijkheid van de internationale gemeenschap om de zo moeilijk bereikte vrede te handhaven“.

In Den Haag is de uitspraak van het tribunaal met voldoening begroet. Minister van Buitenlandse zaken Van Mierlo zei dat nu de omstandigheden moeten worden geschapen om Karadžić en Mladić te arresteren. Hij heeft woensdag de Nederlandse ambassadeur bij de NAVO gevraagd te peilen of men daar voelt voor een vernieuwing van het mandaat van de NAVO-vredesmacht in Bosnië teneinde tot arrestatie over te gaan. Minister Voorhoeve van Defensie wees evenwel op de risico's die daaraan verbonden zijn. Hij zei dat arrestatie van de leiders van de Bosnische Serviërs op een bloedbad kan uitlopen en kan leiden tot een opslaan van de oorlog.

Europees commissaris Hans van den Broek zei gisteren dat de arrestatie van Karadžić en Mladić niet volstaat en dat ook de rol van de Servische president Milošević niet uit het opog moet worden verloren. Van den Broek had gisteren in Bel-

grado overigens een onderhoud met diezelfde Milošević.

De Franse regering uitte zich eveneens tevreden over het oordeel van het VN-tribunaal in Den Haag. Omdat „vrede in Bosnië niet mogelijk is zonder rechtvaardigheid“ moeten Karadžić en Mladić worden berecht, aldus een verklaring van het Franse ministerie van Buitenlandse Zaken. Hun grootste misdaad is „de verdwijning“ van duizenden moslims na de inname van Srebrenica.

De Duitse minister van Buitenlandse Zaken, Klaus Kinkel, riep naar aanleiding van de uitspraak van het tribunaal de Bosnische Serviërs op Karadžić en Mladić uit te leveren. „Karadžić en Mladić moeten weten: niemand die van oorlogsmisdadigers is beschuldigd ontsnapt de gerechtigheid. De arrestatiebevelen van vandaag tonen aan dat de gemeenschap van naties niet bereid is de terugkeer van de genocide naar Europa met de mantel der vergetelheid toe te dekken“, aldus Kinkel.

Het Internationale Hof van Justitie in Den Haag heeft zich gisteren competent verklaard om zich uit te spreken over de klacht die Bosnië in 1993 tegen Joegoslavië heeft ingediend wegens de genocide die naar het oordeel van de regering in Sarajevo door het Joegoslavische Volksleger de Joegoslaven in Bosnië is gepleegd. Joegoslavië had geklaagd dat het Hof zich niet over deze zaak kan uitspreken. Het voerde aan dat Joegoslavië geen bemoeienis heeft gehad met de oorlog die in Bosnië is gevoerd, hetgeen door Sarajevo heftig wordt bestreden. (Reuter, ANP, AFP)

Tribunaal begint zaak tegen generaal Blaškić

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 24 JUNI. Bij het internationale tribunaal voor oorlogsmisdaden in ex-Joegoslavië is vanmorgen de zaak begonnen tegen de 36-jarige Bosnisch-Kroatische generaal Tihomir Blaškić.

Openbaar aanklager Eric Ostberg hield Blaškić als commandant van het Bosnisch-Kroatische leger HVO in Centraal-Bosnië verantwoordelijk voor het beramen en leiden van een bloedige campagne tegen de moslims in de Lašva-vallei. Die campagne bestond uit het systematisch vermoorden, mishandelen, verjagen en gevangen zetten van moslims vanaf het voorjaar van 1993 en het systematisch brandschatten van gebouwen en huizen. Blaškić is de hoogste functionaris in handen van het oorlogstribunaal. Als commandant kan en moet hij volgens het tribunaal verantwoordelijk worden gehouden voor de daden van zijn ondergeschikten. Aanklager Ostberg beklemtoonde vanochtend dat het geweld tegen moslims deel uitmaakte van een systematische campagne om hen in het kader van de etnische zuivering uit Centraal-Bosnië te verdrijven.

„Hier was geen sprake van het optreden van extremistische elementen die niet onder de commandostructuur van het HVO vielen“, aldus Ostberg. „Dit was geen spontane eruptie van geweld.“ Volgens Ostberg was de Lašva-

Pagina 5 PORTRAIT BLAŠKIĆ

de kanton — waarin de vallei ligt — aan de Bosnische Kroaten had toegevoegd.

Het plan haalde het overigens niet, vooral doordat de Bosnische Serviërs het uiteindelijk van de hand wezen. Maar volgens Ostberg was het verband tussen het plan en de wandaden in de Lašva-vallei duidelijk. Hij citeerde een opmerking van de toenmalige leider van de Bosnische Kroaten, Mate Boban, dat de moslims met het plan zouden moeten meewerken en dat de Kroaten daar wel voor zouden zorgen als ze dat niet zouden doen. Een dag nadat Boban die opmerking had gemaakt begonnen de soldaten van het HVO in de Lašva-vallei aan de praktijken waarvoor hun commandant zich nu moet verantwoorden.

Twintig jaar cel voor Bosnische Serviër Tadić

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 14 JULI. Het Internationale Joegoslavië-tribunaal in Den Haag heeft vandaag de Bosnische Serviër Duško Tadić een gevangenisstraf opgelegd van twintig jaar. Daarvan moet hij ten minste tien jaar daadwerkelijk uitzitten. De rechters van de Tweede Strafkamer achten onder meer bewezen dat Tadić twee moslimagenten heeft gedood. Dit is de tweede veroordeling door het Joegoslavië-tribunaal, dat op 17 november 1993 werd opgericht na een resolutie daartoe van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. In november werd de Bosnische Kroaat Dražen Erdemović veroordeeld zonder voorafgaand proces.

De 41-jarige Tadić werd al in mei van dit jaar schuldig bevonden op elf van de eenendertig aanklachten van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid. In totaal werd hem vanmorgen een gevangenisstraf opgelegd van 97 jaar. Omdat deze straffen hem te zwaar zijn gebleven, heeft hij alleen de hoogste straf van twintig jaar te ondergaan.

Tadić was uiterlijk kalm bij het voorlezen van het vonnis, dat twaalf minuten duurde. Zowel aanklager Grant Niemann als de advocaat van Tadić, de Serviër Nikolai Kostić, hebben hoger beroep aangekondigd tegen de uitspraak. Kostić zei zeer teleurgesteld te zijn over de uitspraak: „Ik vind dit een hele zware straf en geloof dat het Hof Tadić daarmee boven aan de ladder plaatst. Ik denk dat het nog moeilijk gaat worden voor het Hof

als hier andere personen verschijnen. Feit is dat hij maar een hele onbelangrijke speler was.“

De caféhouder en karateleraar Tadić was in 1992 actief betrokken bij de bloedige 'etnische zuivering' rond zijn geboorteplaats Kozarac. Naast de moord op de moslim-politiemannen acht het Tribunaal ook bewezen dat hij betrokken is geweest bij het afranselen en martelen van moslims in Servische concentratiekampen in Noordwest Bosnië, waaronder Omarska. Tadić werd in 1994 in Duitsland herkend en in april 1995 aan Den Haag uitgeleverd.

Het is nog niet bekend waar Tadić zijn straf moet uitzitten. Het tribunaal heeft een lijst opgesteld van landen die bereid zijn Tadić gevangen te zetten. Daartoe behoren Finland en Italië. Ook de Duitse autoriteiten zouden bereid zijn Tadić in hun land gevangen te zetten.

In overleg met de aanklager en de verdediging zal pas in een later stadium een land worden geselecteerd. Tot die tijd blijft Tadić in de gevangenis in Scheveningen.

Het hoger beroep wordt om procedurele redenen mogelijk pas volgend jaar behandeld voor de Kamer van Beroep van het tribunaal. Volgens een zogenoemde aanbeveling van het tribunaal mag de straf van Tadić in ieder geval niet lager dan tien jaar uitvallen.

Het proces tegen Tadić heeft zes maanden in beslag genomen. Meer dan 120 getuigen, hoofdzakelijk uit het voormalige Joegoslavië, werden gehoord.

Tadić en Mladić

WEINIG VOORVECHTERS van de recht van de mens hadden de voorspelling aangedurfd dat de Verenigde Naties twee tribunaal zouden instellen voor oorlogsmisdaden, een voor het voormalige Joegoslavië en een voor Rwanda. Toch is deze week in Den Haag nu het eerste internationale vonnis over misdrijven tegen de menselijkheid sinds de Tweede Wereldoorlog geveld over Duško Tadić, een voormalige caféhouder uit het Joegoslavische plaatsje Kozarac die zich ontpopte als een kampbeul. Zijn verweer dat hij gewoon thuis zat, werd door de rechter afgewezen. Hij was in de streek zo bekend dat het onaannemelijk is dat alle getuigen zich vergisten.

De weg naar het recht is niet gemakkelijk geweest, getuige de relatief lange tijd die het Hof nodig heeft gehad voor zijn eerste oordeel. Dit werd precies een jaar na aanvang van de terechtzitting uitgesproken. Vergeleken met de tribunaal van Neurenberg en Tokio na de Tweede Wereldoorlog hebben het Joegoslavië-hof in Den Haag en zeker dat voor Rwanda een duidelijke handicap. De nieuwe tribunaal zit ten letterlijk en figuurlijk verder weg van hun rechtsgebied. Zeker de methodische administratie van de nazi's ontbreekt in de moderne etnische conflicten, met alle elementaire bewijsproblemen van dien. Een eerste zorg voor het Haagse tribunaal in de testcase-Tadić was dan ook te demonstrenen dat het überhaupt mogelijk is een eerlijk proces te realiseren.

Dit heeft geresulteerd in een uitvoerig en afgewogen vonnis waarin het zwaartepunt van de bewijsmiddelen nu weerspegelt tegen de verdachte uitval en dan weer in het voordeel van de twijfel. Daar moet direct worden bijgezegd dat een belangrijk deel van de vrijspraken berust op een juridisch strijdpunt dat verband houdt met het al dan niet internationale karakter van het Bosnische conflict na de formele afsluiting van het federale Joegoslavische leger op 19 mei 1992. Dat maakt ook nogal wat verschil voor nieuwe strafzaken. Het verdient in hoger beroep nader aan de orde te komen, want het onderscheid doet nogal geforceerd aan. De groot-troepen uit het verscheurde gebied. De internationale maatregelen gingen ook gewoon door.

BELANGRIJKE ONDERDELEN van de aanklacht tegen Tadić leiden niet tot veroordeling, wegens gebrek aan bewijs, zoals een serie moorden. Ook volgde vrijpraak voor het meest sensationele onderdeel van de aanklacht, namelijk dat Tadić een gevangene had gedwongen de testikels van een lotgenoot af te bijten en deze had laten doodbloeden. Tadić geldt als „een kleine vis“, een eigentijdse illustratie bij het oude gezegde dat goede huisvaders tot alles in staat zijn. De nu wel bewezen geachte gewelddaden, inclusief het om-dagge gruwelijkheid van het etnische conflict al onbehagelijk dichtbij.

Van belang is vooral de vaststelling door het tribunaal dat het hier niet ging om geïsoleerde excessen maar om een systematische en georkestreerde etnische campagne. Een campagne waarin levensberoving en geweldpleging niet alleen normaal zijn maar worden aangemoedigd en beloond. Tadić was dan wel een gewone man, maar hij werd na de 'etnische schoonmaak' benoemd tot plaatselijk secretaris van de Servische partij en wist wel degelijk van „het plan“, zoals het Hof het ergens noemt. Sinds Neurenberg en Tokio weten wij dat dit het individu niet ontslaat van zijn eigen verantwoordelijkheid. Tegelijkertijd wijst het zo onderstreepte systematische karakter van de Bosnische gruwelen onverbiddelijk naar de hogere echelons.

DAARAAN GEVOLG te geven, blijft ook na Tadić de proef op de som voor de geloofwaardigheid van het internationale tribunaal. Tadić veroordeling brengt de berechting van leiders als Mladić en Karadžić geen stap dichterbij. Dat geldt niet alleen voor de Servische kant. Terwijl twee in staat van beschuldiging gestelde oorlogsmisdadigers openlijk in Kroatië verblijven, werd dat land toegelaten tot de Raad van Europa. De instelling van het tribunaal werd onlangs in de *Netherlands Quarterly for Human Rights* nog weer getypeerd als een „dubbelzinnig diplomatiek spel“ van publieke steun met allerlei onuitgesproken praktische reserves erachter. Toch moeten de sceptici toegeven dat het bestaan van het Hof een pressie heeft gegenereerd die de diplomaten niet kunnen negeren. Daaraan draagt de uitspraak in de zaak- elk geval bij.

'Karadzic kreeg nooit aanklacht tribunaal'

Van onze verslaggeefster
DEN HAAG

Twee Amerikaanse advocaten, ingehuurd door de Bosnisch-Servische leider Radovan Karadžić, hebben vrijdag bezwaar gemaakt tegen de regels van het Joegoslavië Tribunaal. Volgens de advocaten, die onverwacht in Den Haag verschenen, heeft het tribunaal verzuimd Karadžić op de hoogte te stellen van de aanklachten en het arrestatiebevel tegen hem.

Hun verzoek om te mogen deelnemen aan de hoorzitting werd door de rechters na enig beraad afgewezen. Op de eerste dag van de hoorzitting, ruim een week geleden, gebeurde hetzelfde met een andere advocaat van Karadžić, Igor Pantelić uit Belgrado. Het gaat, stelden de rechters, om een hoorzitting en niet om een proces. Zodra Karadžić

zelf verschijnt, krijgt hij alle rechten van een verdachte. Na de afwijzing van het verzoek nam Pantelić met een ontslag en vertrok.

Alle drie advocaten die in Den Haag zijn verschenen, traden alleen op namens Karadžić en niet namens zijn medebeklaagde, generaal Mladić. De uit Californië afkomstige advocaten Medvene en Hanley legden er de nadruk op dat er geen enkele bewijs is dat 'doctor Karadžić bevelen of aanwijzingen gaf voor het plegen van wrede daden daaraan deelnam'.

Ze refereerden aan de oorlogstribunaal van Neurenberg en Tokio en zeiden dat er nooit een civiele leider is veroordeeld wegens door anderen begane wrede daden. Karadžić wil de wereld graag zijn onschuld aantonen, zeiden ze, maar hij moet wel garanties hebben voor een eerlijk proces.

Tadić identificeert zichzelf bij proces oorlogsmisdaden Bosnië

DEN HAAG, 21 JUNI. De Bosnische Serviër Duško Tadić heeft gisteren ongevraagd zijn naam door de rechtszaal van het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië geschreeuwd, op het moment dat een ooggetuige verzocht werd hem te identificeren. Tadić staat terecht voor mishandeling en moord in onder meer het gevangenkamp Omarska in Noord-Oost Bosnië.

De ooggetuige, Nihad Haškić, had in antwoord op vragen van de aanklager aangegeven Tadić in 1992 drie keer te hebben gezien in het gevangenkamp Omarska, waar duizenden moslims uit de omgeving van Prijedor ruim een half jaar vastgehouden zijn. Haškić zei dat Tadić voor de oorlog regelmatig in zijn etegelegenheid kwam, genaamd de Banja Luka Grill. Haškić zei dat hij hem daarom ook gemakkelijk kon herkennen in het gevangenkamp Omarska, waar

re uit zijn wijk terecht kwamen na de machtsovername in het gebied door de Bosnische Serviërs. Haškić zegt Tadić tenminste drie keer te hebben gezien in het kamp, waarvan één keer op de rug. Toen de aanklager hem vroeg de verdachte in de rechtszaal aan te wijzen, stond Tadić op en schreeuwde hij door de rechtszaal: „Ik ben Dušan Tadić.“ Tadić gebruikte daarbij zijn officiële voornaam Dušan. In zijn dorp stond hij beter bekend als Duško of Dule. De rechters reageerden niet op de interventie van Tadić.

De verdediging van Tadić verzocht de rechters om Haškić beschikbaar te houden voor nader verhoor, omdat een deel van zijn verklaringen niet zou stroken met verklaringen die hij eerder tegenover de Duitse politie heeft afgelegd en die op schrift zijn gesteld. Het gaat daarbij over de dood van een buurman van Haškić, die volgens

zou hebben gepleegd. Gisteren suggereerde Haškić dat de man werd vermoord. Afgelopen woensdag was ooggetuige Uziar Bešić opgestaan bij het verzoek om Tadić te identificeren. Andere ooggetuigen waren tot nog toe blijven zitten. „Daar is hij“, had Bešić geroepen. „Hij is goed gekleed, glad geschoren, zijn haar zit netjes.“ Bešić had gezien hoe Tadić in Omarska op de ruggen van mensen had gesprongen. „Eén gevangen riep: dood mij! Ik denk dat zijn wervelkolom gebroken was“, aldus Bešić.

De vader van Ekrem Karabašić verklaarde woensdag te hebben gezien hoe Tadić zijn zoon uit de kolonne mensen haalde die Kozarac op last van de Bosnische Serviërs verliet op weg naar de kampen. „Tadić gaf de bevelen“, zei Karabašić. „Toen ik mijn zoon terug in de rij trok, zei Tadić dreigend: laat hem gaan. Ik heb mijn zoon nooit

Advocaat van Karadzic

Verdedigt Servische volk

Van onze verslaggever
Hella Rottenberg
BELGRADO

De cliënte van de Belgadose advocaat Igor Pantelic geniet wereldfama. Hoewel de namen van de mensen die hem weinig mensen iets zullen zeggen, maakt de vertierende dat Karadzic.

Pantelic, een jonge veertiger, zegt onidealist te zijn. Hij wil het Servische volk verdedigen tegen de infla- naal. Om zijn solidariteit met Karadzic, een 'historische leider- schap', te ondersteunen heeft hij on- nationaliteit verworven naast het Servische staatsburgerschap.

Hij doet zijn werk, waaraan hij tegenwoordig al zijn tijd besteedt, voor hup, vertelt hij. Zijn kantoor is groot genoeg om het verlies op te vangen en zijn zes collega-advoca- ten steunen hem volledig. In de wachtkamer ligt een bewijze van zijn gedrevenheid een nummer van *Groot Servie*, het blad van de Radi- zyn Partij van Vojislav Seselj en in zijn eigen kamer hangt een kromme sabel.

Mensen die Pantelic al langer kennen, volgen zijn carrière met verbazing. In 1992 verdedigde hij deserteurs die weigerden aan de oorlog deel te nemen. Vervolgens sloot hij zich aan bij een Servische mensenrechtenorganisatie, die ge- oorlogsmisdaden verzamelt. Maar Pantelic, zo zegt een activiste die had geen belangstelling voor zijn eigenlijke taak. Hij was dol op re- len en geld.

Later bekeerde hij zich tot het Servische nationalisme, werd eerst lid van Arkan's partij en stapte niet lang geleden over naar de club van Seselj. Sinds hij de juridisch ad- vokaat is van Karadzic, onderhoudt hij nauwe betrekkingen met de hele Bosnisch-Servische leiding in Pale en wijde omgeving.

Pantelic heeft zijn handen vol aan zijn veertien cliënten, zegt hij, en kan er geen andere zaak naast doen. Dat is op zichzelf al opmerkelijk, want er is geen onmiddellijke reden voor Karadzic of anderen die op de Haagse lijst figuren om te vrezen voor arrestatie en uitlevering. Ze doen niet eens hun best zich schuil te houden. Een fors aantal vervult zelfs openbare functies in de Servi- sche Republiek. IFOR-soldaten

Serviers maken zich op voor oorlogstribunaal

wenden het hoofd al als ze een van de gezochte oorlogsmisdadigers in het vizier krijgen.

Toch bereiden in elk geval veer- tien van hen zich gedegen voor op de kans dat ze ooit in Den Haag moeten verschijnen. De meesten la- ten zich adviseren door meer dan één advocaat. Voor Karadzic zelf is een internationaal team van verde- digers gevormd van tien juristen, met Pantelic aan het hoofd: twee uit Californië, twee uit Engeland, twee uit Frankrijk, een uit Griekenland en drie uit Joegoslavië. Het team houdt zich gereed om in actie te komen, zodra Karadzic ge- arresteerd is of zich aan het tribu- naal heeft uitgeleverd. 'Zolang Ka- radzic zich niet in Den Haag be- vindt, valt er niets voor hen te tribu- nal verschijnen als Izelbegovic, Tudman en alle overigen dat ook doen. Het is de enige logische be- nadering', zegt Pantelic.

Maar zelf is hij intussen druk in de weer om de verdediging van de Bosnisch-Servische leider voor te bereiden. Hij begint te lachen als reactie op de vraag wanneer hij Ka- radzic voor het laatst gezien heeft. 'Ga er maar van uit dat ik zijn vriend ben en hem regelmatig spreek. Ik leef met die zaak, ik ben er in m'n hoofd de hele tijd mee bezig. De zaak van Karadzic is de zaak van het Servische volk.'

Hij verzamelt zoveel mogelijk 'historische feiten', in de vorm van rapporten, officiële documenten, verslagen van nationale en interna- tionale vergaderingen en krijg- daad bij de volledige medewerking van de autoriteiten in Pale.

Dat het Karadzic nerveus maakt op de lijst van gezochte oorlogsmi- dadigers te staan, blijkt uit opmer- kingen van Pantelic over het con- tact met hem: 'Ik heb hem gezegd dat al het bewijsmateriaal er zal zijn op het moment dat we het nodig hebben. Bereid jezelf niet voor, je hebt daar je mensen voor. Denk er niet aan, anders ga je kapot.'

Toen Mladic onlangs werd ont- slagen als bevelhebber van het Bos- nisch-Servische leger, werd daar de hand van zijn rival Karadzic ach- ter vermoed. Pantelic zegt dit niet te weten, maar hij geeft toe dat hij sindsdien toegang heeft tot militaire documenten die een sleutelrol kun- nen spelen bij de verdediging van Karadzic.

'De hoofdzak is aan te tonen dat niet dr. Karadzic bevel heeft gege- ven tot het plegen van oorlogsmi- daden. Dat niet hij verantwoordelij- k is geweest. In mei 1992 heeft dr. Karadzic persoonlijk de order uit- gevaardigd dat iedereen moest han- delen volgens de oorlogsverdragen van Genève. Ik zal de aanklagers vragen om concrete voorbeelden van misdaden te geven. Die zal ik gaan onderzoeken. En we zullen dan ook de ware verantwoordelij- ken vinden.'

De Bosnisch-Servische leider Karadzic kust de vlag van de 'Tijgers', de paramilitaire gevechtseenheid van Arkan, na afloop van de oorlog.

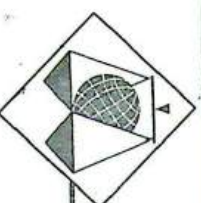
Foto Reuters

Nee, daar bedoelt hij niet Mladic mee. Het is niets voor Karadzic om de schuld op Mladic te schuiven, zo zegt Pantelic op stellige toon. Het zou Karadzic er juist om te doen zijn de eer van het Servische volk te redden en op die manier te bevesti- gen dat hij de leiderrol meer dan waard is.

Van de dertien andere cliënten van Pantelic zijn er vijf door het VN-tribunaal beschuldigd wegens het terroriseren en vervalsen van Kroaten en Moslims uit de Noord- Bosnische plaats Bosanski Samac en acht wegens het folteren en ver- krachten van Moslims in de plaats Foca, ten zuidoosten van Sarajevo.

Ze riepen in september de hulp van Pantelic in. De verhalen over het bravoure-gedrag van de figuren die op de Haagse lijst staan, stem- men niet overeen met de indruk die ze van nabij op Pantelic maken. 'Het is moeilijk met zo'n aanklacht te leven, neem dat van mij aan.'

Hij licht ze voor over hun wette- lijke rechten na te zijn gearresteerd. Een aantal - hoewel wil hij niet zeggen, maar het zou om een stuk of acht gaan - is bovendien bezig om de mogelijkheden van een 'rege- ling' af te testen. 'We onderhande- len met het tribunaal over voor- waarden. Ze willen niet jaren in Scheveningen zitten. Als ik ze kan

Het Joegoslavië-Tribunaal

DUSAN TADIC heeft meer dan twee dagen als getuige in zijn eigen zaak kunnen spreken. Zijn advocaat koos een tactisch uitgeleend moment voor het optreden van zijn cliënt. De aanklagers waren gedemoraliseerd en Tadic had een enorme oppopper gekregen toen vijfde bleek dat getuige Opacic, alias L., gelogen had. Een belangrijk deel van de aanklacht was daardoor vervallen.

Vonnis tegen Tadic zal omstreden zijn

Hij vluchtte eerst naar Belgra- do en toen naar München. Daar werd hij in februari 1994 gearres- teerd en wettelijk bevestigd van oor- logsmisdaden.

Tientallen getuigen hebben de af- gelopen maanden in Den Haag ver- klaard dat ze Tadic in de zomer van 1992 hebben gezien bij de etnische schoonmaak van Kozarac en in de gevangenkampen Omarska en Ke- ratin. De verdedigers van Tadic hebben getracht de geloofwaardig- heid van de getuigen op alle moge- lijke manieren te ondergraven.

Als Moslims, die gelieden hadden in de oorlog, werden ze gedreven door wrok en de gevangene Servier Tadic was een makkelijke prooi. En waren ze te goeder trouw, dan ver- wiselden ze Tadic met een ander of klopte hun herinnering niet. Met hun nauwgezette en volhardende verdediging behielden de advoca- ten vorige week een onverwacht en groot succes: ze toonden aan dat getuige L. zijn verhaal over de mis- daden van Tadic in het kamp Trno- polje helemaal verzonnen had.

Dinsdag was het de beurt aan de aanklagers om de geloofwaardig- heid van Tadic aan te tasten. Lukte dat? Wel, als men bedenkt dat Tadic daar? Wel, als men bedenkt dat Tadic tweeënhalft jaar bezig is een stu- lende verhaal te maken over zijn doen en laten in de zomer van 1992 - nu de aanklacht over Trnopolje en tijdens het kruisverhoor moet gegeven dat hij over cruciale data en feiten verschillende uitspraken heeft gedaan en veel zaken 'niet precies weet'.

Buiten de rechtszaal sprak Tadic advocaat Vladimir Protić een tijdje ge- leden bewonderend over het getui- gen van zijn cliënt: hij was als een computer, data, feiten, alles zat in zijn hoofd opgeslagen. Da bleek bij een echte test dus nogal tegen te vallen.

De aanklager wist aannemelijk te maken dat Tadic niet de waarheid vertelde over uniformen die hij be- zait, het verkrijgen van een autona- tisch gewen en zijn doen en laten in de week van 15 juni 1992. Die week is door een stuk of vijf getuigen aangemerkt als de periode waarop ze hem in Omarska zagen. Boven- vallen.

Maar veel verder kwam de aan- klager niet. Hij kon hem niet vast- pinnen op misdaden of totaal ver- strikken. Het is nu aan de rechters om het bewijsmateriaal en de getui- genissen te wegen. Ze staan voor een weinig benijdenswaardige taak. Door de aard van het oorlogstribu- naal en de poging tot misleiding door getuige L. (die dit deed in op- dracht van Bosnische autoriteiten) is de zaak politiek zwaar beladen. Elk vonnis zal omstreden zijn. En toch moeten ze recht spreken.

Hella Rottenberg

BOSNIE

IFOR: aanhouden oorlogsmisdadigers niet onze prioriteit

VERVOLG VAN PAGINA 1

De Amerikaanse woordvoerder zei, 'verontrust' te zijn door be- richten dat IFOR-troepen korrige- ringen binnenkort foto's van verdachten zullen worden ver- spreid zodat de soldaten hen kun- nen herkennen en arresteren.

IFOR-woordvoerders hebben gisteren gezegd dat er geen plan- nen bestaan om foto's van ver- dachten te verspreiden. Zij onder- streepen opnieuw dat het aan- houden van verdachte oorlogs- misdadigers geen prioriteit heeft binnen hun missie. 'IFOR-tro- pen hebben de bevoegdheid maar niet de verplichting om personen die van oorlogsmisdaden worden beschuldigd aan te houden', al- beschuldigd aan te houden. 'Ons cer- tus een IFOR-zegsman. 'Ons cer- tus doel is het voorkomen dat de oorlog opnieuw begint en het ver- zorgen van veiligheid.'

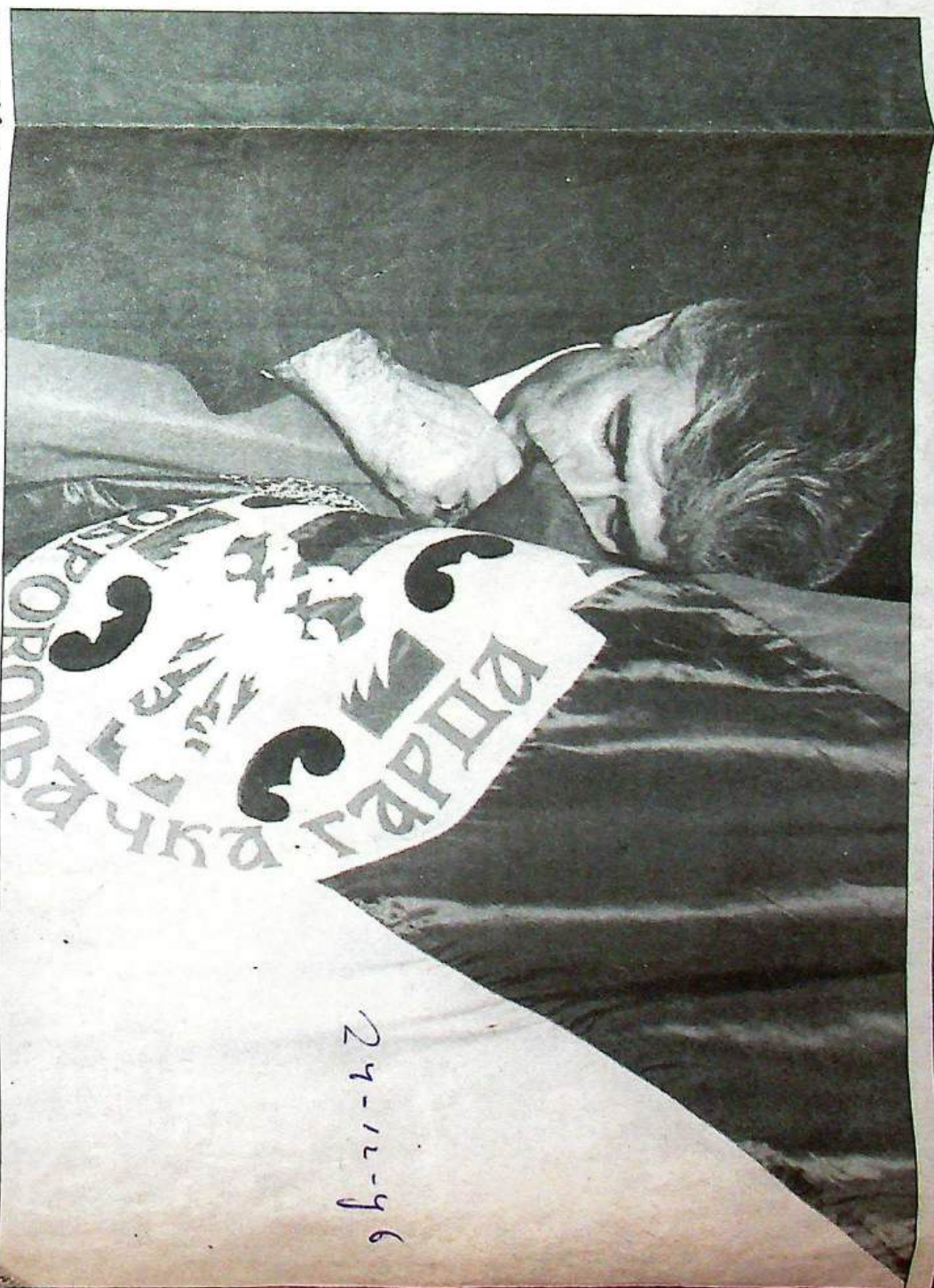
Een andere IFOR-woordvoerder zei dat de vredesmacht niet dat de vredesmacht niet

'huis-voor-huis en auto-voor-au- to' zoekt naar oorlogsmisdadi- gers. Alleen als IFOR-soldaten hen tegenkomen bij hun normale taak, zullen zij verdachten aan- houden, aldus de zegsman. IFOR zou slechts beschikken over vijf- tien foto's van de in totaal 52 offi- ciële verdachten. Die foto's zou-

den bovendien oud en van slechte kwaliteit zijn. De Bosnische Ser- viers hebben een fotograaf van het officiële Bosnische perso- neel ervan beschuldigd oorlogs- misdaden te hebben begaan. Hi- dajet Delic, die ook als freelanceer voor het bureau Associated Press werkt, werd vorige week aange- houden in de Servische wijk Grbavica van Sarajevo. Het is on- duidelijk of Delic's aanhouding verband houdt met die van Dujak en Krtmanovic.

Het parlement van de moslim- Kroatische federatie heeft giste- ren annuëte verleend aan al de- genen die in de burgeroorlog op Bosnisch grondgebied hebben deelgenomen aan gewelddadig- den, met uitzondering van oor- logsmisdadigers. De nieuwe wet heeft betrekking op Bosnische Serviers, Kroaten en moslims en daden voortgaand aan de onder- tekening van Dayton' op 14 de- cember 1995. Volgens een Bosni- sche regeringswoordvoerder is de amnestiewet 'van vitaal belang voor de toekomstige integratie van Bosnie'.

De secretaris-generaal van de NAVO - Javier Solana - heeft gisteren gezegd geen nieuw ge- stuurders van Mostar te zullen to- lereren. Kroaten in Mostar be- dreigen vorige week Hans Koschnick, die door de Europese Unie als burgemeester in Mostar is benoemd. Zij protesteerden te- gen Koschnicks pogingen tot inte- gratie van moslims en Kroaten in Mostar. Ondanks hun officiële uitspraak spraken (AFP, Reuters)

24-12-96

KWESTIES / Conflicten en VN-bureaucratie leggen Rwanda-Tribunaal lam

30 Aug 99

ARUSHA – Het was bedoeld als een instituut dat een nieuwe dimensie zou toevoegen aan het internationaal recht na een van de meest verschrikkelijke moordpartijen in de geschiedenis, de genocide op minstens een half miljoen Rwandezes in 1994.

Maar bijna vijf jaar na de oprichting van het Internationaal Tribunaal voor Rwanda zeggen critici en zelfs enkele van de trouwste pleitbezorgers dat de missie van het tribunaal door bureaucratie en onderlinge strijd grotendeels is mislukt. De helft van het 10-jarige mandaat van het tribunaal zit er op, er is al

tegen de 440 miljoen gulden uitgegeven, maar er zijn slechts vijf zaken afgehandeld, terwijl er 38 verdachten vast zitten.

„Het is zo tragisch“, zegt de Deense onderaanklager Lars Plum, die onlangs door zijn regering is teruggetrokken uit onvrede over de chaotische bureaucratie. „Wij staan achter het tribunaal“, zegt Finn Jonck van het Deense ministerie van buitenlandse zaken, „maar dan moet het niet in administratieve problemen verzinken“.

Hoe dat komt is niet helemaal duidelijk, want iedereen wijst een andere schuldige aan. De

rechters verwijten de aanklagers hun werk niet goed te doen en die zeggen weer dat ze nieuwe methodes proberen en beide partijen beweren dat de hoofdgriffier, die de begroting beheert en de administratie doet, incompetent is. Allemaal zijn ze van mening dat de VN-bureaucratie funest is voor de rechtbank, die in het Engels, Frans en Kinyarwanda werkt. Er is gebrek aan deskundige vertalers en assistent-griffiers, zegt de Russische rechter Jakov Ostrovski. Aanklagers voeren procedures niet naast elkaar uit, maar wachten tot de eerste klaar is voordat zij aan de

tweede beginnen. Daardoor ontstaan grote achterstanden. „Hun agenda is een uitnodiging om naar huis te gaan, want er staat niets in“, zegt Ostrovski.

Vanaf het begin was het een enorme opgave om het tribunaal in Afrika, dat een voorbeeld voor het continent zou moeten zijn, van de grond te krijgen. Zo moesten de regels, volgens welke het tribunaal recht zou gaan spreken, ten dele al doende worden opgesteld. Vele procedurele- en bevoegdheidskwesties moesten gelijktijdig met de processen zelf worden opgelost, wat een extra belasting is voor de aanklagers

en de verdediging. De beslissing om het tribunaal in de afgelegen Noord-Tanzaniaanse plaats Arusha te huisvesten maakt het moeilijk goed personeel aan te trekken. Aanvankelijk was er niet eens een gebouw, waren er geen transportmiddelen en geen telefoonlijnen voor de 650 merendeels Afrikaanse werknemers. Na veel kritiek werd in 1997 een nieuwe hoofdgriffier, de Nigeriaan Agwu Okali, aangesteld. Maar volgens velen is Okali een machtswellusteling en intimideert hij tegenstanders. Volgens de niet-Afrikanen worden critici voor racisten uitgemaakt en weg-

gewerkt. Okali verwijt de Deen Plum „verdeeldheid te hebben gezaaid tussen rechters en griffier“ en Afrikanen te hebben belasterd. Niet-Afrikaanse collega's van Plum zeggen dat deze door Okali werd aangepakt omdat hij „poogde de zaken soepeler te laten lopen“. Ostrovski is pessimistisch en denkt dat het tribunaal er niet in zal slagen een groot aantal verdachten te berechten. „Ik denk dat de leuze 'te late rechtspraak is geen rechtspraak' voor ons geldt als wij er niet in slagen de zaken de komende vier jaar af te werken.“

Dianna Cahn, AP

In de Gokondo-gevangenis in Kigali zitten zo'n 700 kinderen vast op beschuldiging van deelname aan de genocide. FOTO AP

Aanklager eist levenslang tegen Serviër Tadić

98

Door een onzer redacteuren

DEN HAAG, 3 JULI. Grant Niemann, de openbare aanklager van het tribunaal voor oorlogsmisdaden in ex-Joegoslavië, heeft gisteren levenslang geëist tegen de Bosnische Serviër Duško Tadić.

De 41-jarige Tadić is begin mei schuldig bevonden op elf aanklachten van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid. De caféhouder en karateër zou zich in mei 1992 zeer actief hebben geweid bij de bloedige etnische zuivering rond zijn geboorteplaats Kozarac. Het wordt bewezen dat hij twee moslim-politiemensen heeft vermoord en later betrokken was bij het afranselen en martelen van moslims in Servische concentratiekampen in Noordwest-Bosnië, waaronder Omarska. Tadić werd in 1994 in Duitsland herkend en uitgeleverd.

Volgens Niemann zijn er geen verzachtende omstandigheden voor Tadić. „Voor zijn verdorvenheid eiste hij erkenning voor zijn werk (...), geschenken en gunsten van corrupte leiders: van een kwaadaardig regime (...) Hij deed het uit hebzucht, haat, jaloezie en intolerantie“, aldus de aanklager gisteren. Tadić werd na de zuiver-

ingen benoemd tot plaatselijk secretaris van de regerende Bosnisch-Servische partij SDS.

Tadić' Servische raadsman Nikola Kostić reageerde verbaasd. „Als ze dit eisen voor iemand van zijn niveau, welke straf moeten ze dan nog opleggen aan Tudjman? Of aan Karadžić of Mladić?“ Tadić zou zijn misdaden hebben begaan als lid van een van de Servische paramilitaire bendes die in 1992 het platteland afstroopten. Een leidersrol wordt hem niet toegedicht.

Aanklager Niemann wil echter de mogelijkheid openhouden dat Tadić later voor strafvermindering in aanmerking komt. In de toekomst behoudt hij zich het recht voor levenslang te eisen zonder kans op strafvermindering. Kostić meent dat er in dit geval sprake is van willekeur, omdat het land waar Tadić wordt opgesloten, ook beslist over strafvermindering. Elf staten met uiteenlopende wetgeving op dit gebied hebben te kennen gegeven oorlogsmisdadigers te willen opsluiten. Op 14 juli doet het tribunaal uitspraak over de straftoemeting van Tadić. Daarna gaat zijn zaak in hoger beroep.

KWESTIES / Oververhit VN-tribunaal

14-1-99

Volgens de Fransman Claude Jorda, de nieuwe president van het Joegoslavië Tribunaal is het VN-hof oververhit geraakt, nu er meer dan dertig verdachten in de Scheveningse VN-cellen zitten. Rechters, aanklagers en advocaten moeten een oplossing vinden om de procedures te versnellen. Geen eenvoudige klus wanneer zoveel landen met zoveel tegenstelde belangen zich met de zaken bemoeien. Het wordt onmogelijk als een gevreesde geheime dienst als die van voormalig Joegoslavië een stok in het wiel probeert te steken. Als handlangers van president Milošević in

het geheim procedures hebben zitten dwarsbomen, dan bestaat de kans dat het eerste grote succes van het tribunaal, de veroordeling van Duško Tadić weer helemaal opnieuw moet worden gedaan. Dat geeft zeker geen afkoeling van het tribunaal.

Om uit te vinden of Servische advocaten stiekem hebben geprobeerd te voorkomen dat bewijzen tegen zware jongens als Milošević op tafel kwamen, is het tribunaal een zaak begonnen tegen de gewezen advocaat van Tadić, Milan Vujin. Tadić, die inmiddels 25 jaar moet uitzitten, heeft zijn advocaat destijds ont-

slagen omdat hij zijn verdediging eerder dwarszaat dan diende. In de zaak tegen Vujin verklaarde de Servische journalist Brkić dat hij van hoge bronnen bij de Servische geheime dienst wist dat het tribunaal in opdracht van Milošević wordt gemanipuleerd. Bij de slotpleidooien gisteren werd publiek en pers onverwacht weggestuurd. Als Vujin wordt veroordeeld gaan Tadić' advocaten vragen zijn zaak, die 2,5 jaar duurde en in hoger beroep nog loopt, helemaal over te doen, omdat hij geen eerlijk proces heeft gehad.

redactie buitenland

Tribunaal: generaal blijft in hechtenis

DEN HAAG, 21 DEC. Het VN-Tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalige Joegoslavië heeft vrijdag een verzoek van de in Den Haag gedetineerde Kroatische generaal Tihomir Blaskić afgewezen om tot zijn proces voorlopig in vrijheid te worden gesteld.

De rechters van het tribunaal wezen niet alleen het verzoek van de generaal af, maar uitten ook felle kritiek op de regering van Kroatië. Zagreb steunde het verzoek van Blaskić. Kroatië had het tribunaal gegarandeerd dat Blaskić, die is aangeklaagd wegens schending van de mensenrechten, naar Den Haag zou terugkeren aan het begin van zijn proces.

„Kroatië heeft al nagelaten zijn verplichtingen jegens het tribunaal na te komen“, zei de Franse rechter Claude Jorda. Zagreb weigert verdachten van oorlogsmisdadigers te arresteren en uit te leveren. De garantie dat Blaskić terugkeert is daarom „op generlei wijze toereikend“, aldus Jorda. De verdachte zelf had de rechters een borgsom van een miljoen mark aangeboden.

De 36-jarige Blaskić, die van 1992 tot 1994 bevel had over de Bosnisch-Kroatische strijdkrachten (HVO), is aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden die zijn manschappen pleegden tegen de mos-

limbevolking in Centraal-Bosnië. Hij wordt onder meer beschuldigd van de aanval op het dorpje Ahmići in het Lasva-dal in april 1993, waarbij tientallen burgers om het leven kwamen.

Blaskić beweert onschuldig te zijn en zegt niet verantwoordelijk te zijn geweest voor de talloze strijdgroepen die toen in het gebied opereerden. Onder Amerikaanse druk bewoog Kroatië de generaal in april van dit jaar zich vrijwillig bij het tribunaal te melden. Sindsdien zit hij op een onbekende plaats in Den Haag in voorarrest.

Wanneer het proces tegen Blaskić begint, staat nog niet vast. De aanklager heeft verzocht tot uitsluit tot mogelijk april om nader onderzoek te doen. De rechters stellen dat het voorarrest echter niet langer zal duren dan is toegestaan bij internationale conventies.

Zestien juristen bij het tribunaal zullen moeten vertrekken wegens een financieel geschil tussen het tribunaal en de Verenigde Staten. De juristen en enkele onderzoekers worden betaald door de VS, dat weigert een toelage van dertien procent te voldoen waarop ze recht hebben. „Dit is een vervelende situatie“, zei woordvoerder Christian Chartier gisteren. (Reuters)

Verzoek generaal Blaskić vrij te laten

DEN HAAG, 25 APRIL. Het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië is vanmorgen verzocht de Kroatische generaal Blaskić in vrijheid te stellen omdat niet voldaan kan worden aan de speciale eisen voor zijn detentie die als voorwaarde zijn gesteld aan zijn 'vrijwillige' komst naar Den Haag. Blaskić zou buiten het VN-cellencomplex verblijven, in een woning die door de Nederlandse regering zou worden aangewezen. Maar volgens een Nederlandse rechter kan Blaskić als aangeklaagde van het VN-tribunaal niet onder Nederlands gezag geplaatst worden. Het tribunaal doet morgen uitspraak.

Aanklager Carla Del Ponte gaat zaak-Barayagwiza onderzoeken

De aanklager bij het Rwanda-Tribunaal, Carla del Ponte, zal tijdens haar eerste bezoek aan Rwanda later deze maand de zaak-Barayagwiza onderzoeken. Dat heeft zij gistermiddag bekendgemaakt.

Rwanda schortte eind vorige week de samenwerking met het tribunaal op, nadat de Kamer van Beroep van het VN-hof Jean-Bosco Barayagwiza had vrijgelaten.

De kamer was van oordeel dat de hoge ambtenaar van het Rwandese ministerie van Buitenlandse Zaken te lang in voorarrest (sinds november 1997) heeft gezeten, zonder dat zijn proces is begonnen. De Rwandese Tutsi's be-

schouwen Barayagwiza als één van de belangrijkste aanstichters van de moordpartijen die in 1994 aan 800.000 tot een miljoen Tutsi's en gematigde Hutu's het leven hebben gekost.

Massaslachting

Barayagwiza was één van de oprichters van Radio des Mille Collines, die de Hutu's tegen de Tutsi's ophitste en tot de massaslachtingen opriep.

Del Ponte zegt de kritiek van de Kamer van Beroep op de laksheid van het bureau van de aanklager van het Rwanda-Tribunaal zeer serieus te nemen en indien nodig passende maatregelen te nemen. (ANP)

Oud-burgemeester Orahovac verdacht van oorlogsmisdaden

Onder de drie vermeende Servische oorlogsmisdadigers die Duitse en Nederlandse KFOR-militairen vrijdag in Orahovac hebben opgepakt, is oud-burgemeester Andjelko 'Djeka' Kolasinac van Orahovac.

De andere twee zijn een arts en een caféhouder. Volgens KFOR worden de mannen verdacht van deelname aan moordpartijen op Albanezen dit voorjaar, plundering en brandstichting.

Kolasinac was de afgelopen twee jaar burgemeester van Orahovac. Hij stond niet op de lijst van het Kosovo-bevrijdingsleger UÇK met daarop meer dan zestig namen van vermeende Servische

oorlogsmisdadigers en evenmin op de lijst van Servische burgers die per se de stad willen verlaten.

Het UÇK heeft de commandant van de Gele Ridders, overste Van Loon, in eerder stadium deze lijst met vermeende oorlogsmisdadigers overlegd. Een groot deel van hen zou zich nog onder de ongeveer 2500 Serviërs bevinden die bij elkaar zitten in de Servische wijk van Orahovac.

De arrestaties zijn niet verricht op verzoek van het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag. Onderzoekers van het VN-hof zullen desondanks het beschikbare bewijsmateriaal bekijken alvorens te beslissen of er reden is voor een aanklacht. (ANP)

Willem Breedveld is met vakantie. Heikelen Verrijn Stuart is jurist, gespecialiseerd in strafrecht, seksueel geweld en internationaal humanitair recht

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 17 JAN. Het proces tegen de Bosnische Serviër Duško Tadić voor het VN-oorlogstribunaal in Den Haag begint naar verwachting in maart. Dat is gisteren gebleken bij overleg tussen het tribunaal en de verdediger van Tadić, de Nederlandse advocaat mr. M. Wladimiroff. Het proces werd in november vorig jaar voor onbepaalde tijd uitgesteld omdat de verdediging er niet in slaagde voldoende getuigen te spreken in Bosnië, onder meer wegens gebrek aan medewerking van de Bosnisch-Servische autoriteiten. De verdediging verlangde aanvullende financiële middelen van de

Proces tegen Tadić begint in maart

VN om de verdediging van Tadić adequaat te kunnen voorbereiden. Met dat geld worden onder andere onderzoekers gefinancierd die in Bosnië mensen over de verdachte en de misdaden waarvan hij wordt beschuldigd kunnen ondervragen. Vorig jaar was Wladimiroff twee keer zelf in Bosnië om getuigen te interviewen. Ook bezocht Wladimiroff de Bosnisch-Servische leider Karadžić in Pale met het verzoek om medewerking bij het vinden en ondervragen van getuigen in de zaak tegen Tadić. Eind deze maand gaat hij voor de derde keer naar Bosnië.

Karadžić zegde zijn steun toe, maar volgens Wladimiroff is het bij die belofte gebleven. Lokale Bosnisch-Servische autoriteiten weigeren vooralsnog elke medewerking. Niet uitgesloten is dat het proces in maart zal beginnen met het verhoor van de getuigen van de aanklager. Half februari wordt bekeken of een precieze datum voor het begin van het proces kan worden vastgesteld.

Tribunaal gelast vrijlating Djukic

Den Haag - Het Joegoslavië-Tribunaal heeft vandaag de voorlopige vrijlating gelast van generaal Djordje Djukic. De 62-jarige Bosnische Serviër lijdt aan kanker in het eindstadium. Hij mag Nederland verlaten, maar hij moet de griffie van het Tribunaal op de hoogte houden van zijn woonplaats. De aanklacht tegen Djukic wordt niet ingetrokken. Djukic is de hoogstgeplaatste beklaagde tot nu toe in handen van het VN-Tribunaal. Hij is aangeklaagd omdat hij verantwoordelijk was voor de aanvoer tijdens de belegering van de Bosnische hoofdstad Sarajevo.

Door een onzer redacteurs

BREDA, 21 FEBR. Het hart- en longcentrum van medisch centrum De Klokkenberg in Breda resorsteert voorlopig niet onder de directie maar onder de Raad van Toezicht. Dit heeft de Raad gisteren besloten.

De maatregel is genomen om alle ruimte te geven aan de externe commissie die de problemen onderzoekt tussen de directie, de medisch specialisten van het zogenoemde thoraxcentrum en het bestuur van de medische staf.

De specialisten van het centrum voor hart- en longchirurgie zegden vorig jaar oktober het vertrouwen op in algemeen directeur G. Tanke, die volgens hen niet overlegt en een volledig eigen koers vaart.

Medisch centrum De Klokkenberg (Foto Peter H.M. Cools)

Directie van hartcentrum tijdelijk op non-actief

Directe aanleiding voor de vertrouwensbreuk was de opstelling van Tanke bij een affaire die ontstond naar aanleiding van de dood op 14 september vorig jaar van een 56-jarige longkankerpatiënt. De man overleed aan de gevolgen van een infectie veroorzaakt door

moeten overleggen alvorens tegenover de inspectie en journalisten kenbaar te maken dat hij niet op de hoogte was gesteld van de tijdens de operatie gemaakte 'kunstfout' dan wel complicatie.

Behalve een onderzoek naar de verstoorde verhoudingen binnen De Klokkenberg door een externe commissie loopt er nog een onderzoek van de Inspectie voor de Gezondheidszorg naar het functioneren van het thoraxcentrum en naar de procedure die de specialisten volgen bij het melden van fouten en complicaties.

De externe commissie, onder leiding van prof. dr. R. in 't Veld, hoopt binnen enkele weken met een plan van aanpak te komen ten

Rechters Tribunaal zijn geen verlengstuk aanklagers

Van onze verslaggever

DEN HAAG

De eerste rechtskamer van het Joegoslavië Tribunaal heeft Drazen Erdemovic tot een strengere straf veroordeeld dan was verwacht. De aanklager had immers als maximum tien jaar geëist, daarbij tegelijkertijd aangevend dat hij een veel kortere straf op z'n plaats achtte.

De rechters Jorda (Frankrijk), Odio Benito (Costa Rica) en Riad (Egypte) hebben laten zien dat zij niet optreden als een afsplitsing van de aanklagers, maar op grond van eigen afwegingen tot een oordeel komen. Als het de bedoeling van de aanklagers was om Erdemovic te belonen voor zijn coöperatieve gedrag met een korte straf, en daarmee andere daders/getuigen van oorlogsmisdaden over te halen voor het tribunaal te verschijnen, dan hebben de rechters die strategie doorkruist. Met een straf van tien jaar lok je niemand.

De motivatie van hun vonnis is belangwekkend, omdat die voor het eerst sinds Neurenberg internationale jurisprudentie schept met betrekking tot oorlogsmisdaden. Voor zowel dit VN-tribunaal als voor een permanent strafhof, dat wellicht in de toekomst wordt opgericht, is de veroordeling van Erdemovic van betekenis.

Het feit dat Erdemovic groepen Moslims executeerde op bevel van een superieur onthefte hem niet van strafrechtelijke verantwoordelijkheid. Hij wist dat het een onwettig bevel was en had de plicht de opdracht te negeren. De rechters nemen wel in aanmerking dat sergeant Erdemovic, in tegenstelling tot de nazi-leiders die in Neurenberg terecht stonden, een lage rang in het Bosnisch Servische leger vervulde.

Handelen 'uit noodweer' of 'onder dwang' kan soms, zo blijkt uit eerdere vonnissen van oorlogsmisdadigers, gelden als excuus voor het

Erdemovic zet aan het begin van de zitting een koptelefoon op. FOTO REUTERS

begaan van misdrijven. Maar in het geval van Erdemovic wijzen de rechters een beroep hierop van de hand. De verdediging heeft, zo stellen ze, geen getuigenissen of andere bewijzen aangedragen om de verklaringen van Erdemovic hieromtrent te staven. Zelfs als verzachtende omstandigheid, zoals de aanklager had geadviseerd, weigeren de rechters 'uiterste nood' te aanvaarden.

Verdediger Babic wil juist op grond van het argument dat Erdemovic zelf zou zijn doodgeschoten als hij het bevel had geweigerd, beroep tegen het vonnis aantekenen. Gezien de uitspraak, lijkt dit lijkt alleen kans op succes te maken als Babic het verhaal van zijn cliënt alsnog kan ondersteunen met bewijzen.

Behalve met de lage rang van Erdemovic, houden de rechters in hun vonnis rekening met het berouw dat hij heeft getoond en de medewerking die hij heeft verleend aan het onderzoek van het oorlogstribunaal. Vooral aan het laatste hechten zij veel waarde. Daarnaast laten zij

meewegen dat Erdemovic pas 23 jaar was ten tijde van de misdaad en dat hij geen gevaar vormt voor de maatschappij.

Opmerkelijk is dat de rechters zich bij het bepalen van de strafmaat niet laten leiden door de praktijk in ex-Joegoslavië, ofschoon dit volgens het statuut van het tribunaal zou moeten. De rechters menen echter dat deze praktijk van geen betekenis is voor misdaden tegen de mensheid. Deze misdaden vallen per definitie onder de strengst bestrafte categorie, zo stelt het tribunaal.

Over de plaats waar Erdemovic zijn straf zal uitzitten, wordt druk overleg gepleegd. Het tribunaal wil ervan verzekerd zijn dat het 'gastland', onder wiens rechtsmacht de gevangene komt te vallen, niet op eigen houtje de straf zal verzachten of gratie verlenen. Dit mag alleen gebeuren als ook de voorzitter van het VN-tribunaal en de rechters akkoord gaan. Hierover moeten harde afspraken worden gemaakt. Finland, Noorwegen of Italië lijken het meest in aanmerking te komen.

stelde definitie van genocide — de „opzet om een nationale, etnische, raciale of religieuze bevolkingsgroep geheel of gedeeltelijk te vernietigen” — moeilijk toepasbaar was op etnische oorlogen als die in Bosnië en Rwanda. Staat massale vernietiging in de vorm van „etnische zuivering” gelijk aan de „vernietiging van een bevolkingsgroep”? Kan men spreken van de vernietiging van een heel bevolkingsgroep in het geval van Tadić, die persoonlijk wrede daden heeft begaan?

Door verscheidene mensen genocide ten laste te leggen, heeft aanklager Goldstone de koe bij de hoede juridische effect van de twee tribunaal te kunnen weest, zowel bij de bepaling van het toepasselijke recht als bij het waarborgen van de rechten van de verdachten. Oorlogsmisdrijven staan duidelijker dan ooit op de internationale agenda. Dat neemt niet weg dat onder arrestaties alle moeite vergoeds blijft. Procedure is nog geen rechtpleging.

Als de twee tribunaal moeten worden beoordeeld naar hun afschrikwekkende uitwerking, dan hebben ze beslist gefaald

Het tweede juridische wapenfeit van de tribunaal is dat zij juridische beginselen hebben toegespeeld die nimmer tevoren in een internationaal gerechtshof een rol hadden gespeeld. Het statuut citeert bestaande jurisprudentie: de Verdragen van Genève, de misdaden tegen de mensheid, genocide, en de wetten en gebruiken van de oorlogvoering. Deze zijn verder bevestigd en versterkt door het uitvaardigen van tentstellingsingen en in de processen tegen Tadić en Akayesu.

Dit heeft zwaarwegende gevolgen voor het begrip genocide, dat sedert de aanvaarding van het Genocideverdrag in 1948 altijd tamelijk vaag was gebleven. Een van de redenen daarvoor was het ontbreken van een strafrechtbank die naleving van het verdrag kon afdwingen. Een andere reden was dat de in 1948 opge-

wel op berouw en op verzachtende omstandigheden. Bovendien hielp hij de aanklagers spectaculair bewijsmateriaal aan het licht te brengen. Op basis van zijn beschrijving onderwierpen de Verenigde Staten spionagefoto's die van de omgeving van Plica waren gemaakt aan een nader onderzoek. De massagraven bleken duidelijk aanwijsbaar. Erdemovic's daden werden door de drie rechters van het tribunaal weliswaar scherp veroordeeld, maar zijn advocaat noemde de procedure en het vonnis volstrekt blijf.

Op 29 november 1996 gaf het Haagse tribunaal blij van zijn streven naar een evenwicht tussen de rechten van het individu en de eis dat het recht zijn loop moet hebben, door een vonnis van tien jaar uit te spreken over Drazen Erdemovic, een Bosnische Kroaat die was opgeroepen door het Servische leger en die aanwezig was geweest bij de nasleep van de val van Srebrenica. Op 16 juli 1995 had Erdemovic meegedaan met het doodschieten van 1.100 islamitische mannen en jongens bij een boerderij in het dorp Plica. Daarna weigerde hij mee te werken aan een tweede massamoord in het plaatselijke gemeentehuis. Erdemovic moord met de Servische en bierichte zijn daden op aan een journalist, die hem met het tribunaal in Den Haag in contact bracht.

Belgrado verbijsterd over arrestatie van Serviër

BELGRADO, 30 JUNI. In Belgrado is woedend gereageerd op de arrestatie, vrijdag, van de van oorlogsmisdaden verdachte Serviër Slavko Dokmanović. Belgrado beschuldigt de VN en het in Den Haag gevestigde VN-tribunaal voor de berechting van oorlogsmisdaden van dubbelhartigheid.

Slavko Dokmanović, oud-burgemeester van Vukovar, werd vrijdag door functionarissen van het tribunaal, bijgestaan door VN-soldaten, gearresteerd op de grens van Joegoslavië en de tot Kroatië behorende regio Oost-Slavonië. Hij werd direct overgebracht naar Den Haag en zit daar in de cel. Hij wordt — samen met drie officieren van het toenmalige Joegoslavische Volksleger — beschuldigd van medeplichtigheid aan de

moord op 261 patiënten, artsen en verplegers die in november 1991, na de verovering van Vukovar door Kroatische Serviërs, Servische militie en het Joegoslavische Volksleger, uit het ziekenhuis van de stad werden gehaald en nabij Ovčara werden geëxecuteerd. Dokmanović werd na de inname van Vukovar — dat drie maanden was gebombardeerd — burgemeester van de stad.

De woede van de regering in Belgrado richt zich vooral tegen het VN-bestuur over Oost-Slavonië, UNTAES, dat de in de Servische stad Sombor wonende Dokmanović had uitgenodigd voor een informatief onderhoud en dat hem volgens een verklaring van de Joegoslavische minister van Buitenlandse Zaken Milutinović een

vrijgeleide had beloofd. Daarop reed Dokmanović uit vrije wil naar Oost-Slavonië. Hij liet zijn auto aan de Joegoslavische kant van de grens staan, stak te voet de grens over en werd aan de Kroatische kant opgewacht door VN-soldaten en functionarissen van het VN-tribunaal, die hem prompt inrekenden. Het is overigens de eerste arrestatie van een verdachte van oorlogsmisdaden door functionarissen van het tribunaal en tevens de eerste waarbij VN-soldaten assistentie verleenden.

Volgens minister Milutinović is Dokmanović bedrogen. In zijn brief aan de VN-bestuurder van Oost-Slavonië, Jacques Klein, uitte Milutinović zijn „grote ontvredenheid” over de arrestatie, die

„twijfels wekt aan de geloofwaardigheid van UNTAES”. De Joegoslavische minister eiste in zijn brief de onmiddellijke vrijlating van Dokmanović. Hij sprak van „een zeer ernstig incident” dat „ernstige consequenties kan hebben voor het vredesproces”. Volgens Milutinović is Dokmanović onschuldig, omdat hij in november 1991 in Vukovar nog geen burgemeester was. „Hij kon dus niet in verband worden gebracht met de gebeurtenissen waarvoor Den Haag hem in staat van beschuldiging heeft gesteld”, aldus Milutinović.

In Washington is een Bosnische moslim wegens de verdenking zich aan oorlogsmisdaden schuldig te hebben gemaakt, verwijderd van een militaire cursus.

Dat is bevestigd door Amerikaanse zegslieden. Ze zeiden dat de ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie, samen met de Nationale Veiligheidsraad, hadden besloten de Bosnische brigadegeneraal Selmo Cikotić te verwijderen van de cursus aan het college van de Amerikaanse generale staf in Fort Leavenworth.

Volgens diverse Amerikaanse media heeft Cikotić in juni 1993 opdracht gegeven tot moord op en foltering van Bosnische Kroaten in Bugojno in Centraal-Bosnië, ten tijde van de oorlog tussen de Bosnische Kroaten en de Bosnische moslims. Cikotić behoort overigens niet tot de 75 verdachten die door het tribunaal in Den Haag in staat van beschuldiging zijn gesteld. (AP, Reuter)

Oud massagraf in Bosnië blootgelegd

BOSNIË In Bosnië zijn veertien opgegraven uit een massagraf dat dateert van mei 1992 toen de oorlog nog maar net was begonnen. Het graf in Jelec, 4 km ten zuidoosten van Sarajevo, is blootgelegd door de Moslimcommissie voor Vermiste Personen. Hamo Sljivo, wiens vader Edhem Sljivo tot de slachtoffers behoort, zei dat de commissie het graf heeft kunnen vinden op aanwijzing van ooggetuigen. (AP)

Zet een beloning op arrestatie van Mladić en Karadžić

'We moeten hopen en we mogen ook wel rekenen op verraad in de omgeving van de verdachten zelf.' Links Karadžić, rechts Mladić. (Foto Reuter)

Het Joegoslavië Tribunaal in Den Haag heeft een internationaal arrestatiebevel uitgevaardigd tegen Karadžić en Mladić op beschuldiging van oorlogsmisdaden. Omdat het Tribunaal niet over een eigen politiemacht beschikt, is meteen de vraag gerezen wie dan wel de beide verdachten moet aanhouden.

Het ligt voor de hand dat de krijgsmacht van de NAVO in Bosnië, IFOR, dat doet. Maar de bevelhebbers te velde maken een weinig enthousiaste indruk. De politieke leiding is zoals gebruikelijk verdeeld. De Amerikanen proberen het tweetal eerst uit hun beschermende omgeving los te wrikken, de Fransen maken aanstalten om de arrestatie door te zetten, de Engelsen hebben alle moed verloren en waarschijnlijk worden de twee verdachten in het geniep beschermd door Servië en Rusland.

Ondertussen wordt naar allerlei tussenoplossingen gezocht. Karadžić zou zich moeten terugtrekken als partijleider en zich verder buiten de verkiezingen houden. Dat is inderdaad wel het minste. De premier van Servië, Milošević, (tegen wie ook een onderzoek loopt naar zijn medeplichtigheid aan de misdaden) zou zijn marionet moeten pressen om Bosnië te verlaten. Maar waar kan Karadžić nog heen? Elke lidstaat van de VN moet hem overdragen aan het Tribunaal. Of ze dat ook allemaal zullen doen, is de vraag. Het buurland Kroatië heeft alle belang bij een mislukking van de rechtsgang, want het herbergt zelf een zwerm oorlogsmisdadigers die het liever niet berecht wil zien.

Over de aanhouding van Mladić wordt helemaal niet meer hardop gesproken. Hij heeft zich verschanst in een militair kampement binnen een uitgebreid versterkt gebied. Toen kort geleden IFOR-troepen daar, zoals het vredesakkoord hun voorschrijft en hun opdracht hen verplicht, inspectie wilden houden, stuitten zij op Bosnisch-Servische soldaten en op een joelende en stenen werpende menigte. Die burgers zijn als verdedigingslinie minstens zo effectief als militairen. Met gewapende tegenstand kan het goed uitgeruste IFOR snel afrekenen, als daartoe ooit besloten zou worden. Maar een Westerse legermacht die inhakt op schreeuwers en stenengoeders, komt er in de wereldpers slecht op te staan. Toch zullen ze behoedzaam en vastberaden opzij gezet moeten worden.

Elke staat is verplicht uitvoering te geven aan het arrestatiebevel en de gezochten af te leveren bij het Tribunaal. Maar geen staat is verplicht ze te gaan halen. De vraag is welke instanties daartoe eigenlijk gerechtigd zijn. De troepen van het IFOR zijn bevoegd om ze aan te houden, maar niet verplicht om ze op te sporen. Zo ongeveer staat het in hun taakomschrijving.

Maar hebben andere instanties het recht de verdachten te arresteren? En wat gebeurt er als de aanhouding wederrechtelijk is? Het Tribunaal is zelf bevoegd om te beslissen of de verdachten terecht kunnen staan, ook al zou de wijze waarop ze zijn voorgeleid onrecht-

matig zijn. Er zijn nogal wat precedents waarbij de aanhouding van een verdachte onrechtmatig of in elk geval omstreden was en toch gevolgd werd door een proces: Eichmann, ontvoerd uit Argentinië, stond terecht in Israël; Noriega, door Amerikaanse troepen in Panama gearresteerd, kreeg een proces in de VS. Maar in deze gevallen en nog andere ging het om een staat die de verdachte buiten het eigen rechtsgebied te pakken wist te krijgen en hem vervolgens in eigen land berechtte. Het rechtsgebied van het VN-Tribunaal is de gehele wereld. Maar nergens beschikt dat Tribunaal over een politiemacht.

Zulk recht zonder macht heeft hulp nodig. Daar bestaat van oudsher een oplossing voor: een beloning wordt uitgelooft voor degeen die de verdachten aanhoudt en opbrengt. Wie erin slaagt Mladić of Karadžić af te leveren bij het Tribunaal of bij het bevoegd gezag van een der lidstaten van de VN krijgt het uitgelooft bedrag uitgekeerd.

Al is hun verblijfplaats bekend, deze verdachten zijn bijzonder moeilijk te vinden. Het gaat bovendien om buitensporig ernstige misdaden. Dus zijn uitzonderlijk hoge

Wie moet de Bosnisch-Servische leiders commandant Mladić en ex-president Karadžić, beiden verdacht van oorlogsmisdaden, aanhouden? Het Joegoslavië Tribunaal kan het niet en de NAVO wil het niet.

Recht zonder macht, vindt A. de Swaan, heeft hulp nodig.

bedragen gepast. Er is zeker een miljoen dollar nodig, waarschijnlijk wel vijf miljoen, of tien miljoen. Dat lijkt veel, maar het is gauw volgestort. Als het eerste miljoen dollars is toegezegd door onafhankelijke particulieren, ligt een legitieme dekmantel over de volgende stortingen van veel grotere bedragen door veel vermogender vijanden van Mladić en Karadžić.

Maar aangenomen dat de beloning bij elkaar gebracht wordt, dat wil zeggen dat de vereiste bedragen zijn toegezegd, wie moet het karwei dan klaren? We moeten hopen en we mogen ook wel rekenen op verraad in de omgeving van de verdachten zelf. Er lopen daar heel wat profiteurs rond die door zoveel geld in verzoeking zullen raken en er zijn nogal wat Bosnisch-Servische politici die het belastend tweetal graag kwijt zouden zijn.

Om misverstand te voorkomen:

de beloning voor de arrestatie van Mladić en Karadžić is precies het tegendeel van de prijs die na de *fatwa* door de Iraanse leiders op het hoofd van Rushdie is gezet. Daar ging het erom iemand die geen mens een haar had gekrenkt zonder enige vorm van proces te vermoorden. Hier gaat het erom verdachten van een massamoord zonder bloedvergieten voor hun rechters te brengen die hen op zijn hoogst tot gevangenisstraf zullen veroordelen.

En bovendien, aan de uitbetaling van de beloning kan de voorwaarde verbonden worden dat de aanhouding niemand schaadt die zich er niet tegen verzet (er zijn striktere of ruimere eisen te bedenken).

Maar wie moet het geld, of de toezeggingen, inzamelen en wie moet beslissen of er wordt uitbetaald en aan wie? Daar is nu geen instantie voor. Geen internationale organisatie houdt zich speciaal be-

zig met de vervolging van oorlogsmisdaden die na 1945 zijn begaan. Er is een internationale organisatie die opkomt voor de slachtoffers: Amnesty International. Maar er is geen tegenhanger die zich inzet voor de bestraffing van hun beulen: Justice International.

En toch is dat evenzeer noodzakelijk.

De bestraffing van oorlogsmisdadigers is allereerst een zaak van gerechtigheid en dus een doel op zich. Maar de vervolging en berechting van die misdaden dient ook een ander doel, de verzoening tussen de partijen die elkaar in oorlog of burgeroorlog bestreden hebben. Niet alleen in Bosnië, ook in Somalië, Cambodja, Zuid-Afrika en Rwanda is enige vorm van rechtspleging noodzakelijk. Wat daar aangericht is, kan niet zomaar vergeten en vergeven worden. Alleen in Zuid-Afrika lijkt er iets van terecht te komen; in Cambodja moet het eerste begin nog gemaakt worden. In al die landen en nog vele andere heeft de rechtspleging steun en advies van buiten nodig. Dat zou de taak zijn van Justice International.

Het komt de politici in binnen- en buitenland niet steeds gelegen.

Er is altijd een menigte van hele en halve meelopers, handlangers en profiteurs die niet bij opheldering gebaat is. Er zijn telkens weer instanties die de misdadigers nog ergens voor gebruiken kunnen en die hen de hand boven het hoofd houden. Tegen al die weerstanden in moet de rechtsgang worden door gezet.

Mahmood Mamdani, de Oegandese politicoloog, die zelf jarenlang in ballingschap verbleef, schrijft over de situatie in Rwanda (*New Left Review*, 216, 1996): „Berechting komt niet in de plaats van verzoening, maar in de plaats van wraak. Daarom kan zonder berechting geen verzoening volgen.”

Natuurlijk is de functie van een beloning voor de arrestatie van Mladić en Karadžić in de eerste plaats symbolisch. De politici kunnen de moed maar niet opbrengen om het tweetal te laten aanhouden. Ze vrezen dat de publieke opinie zich tegen hen zal keren als de actie misloopt, als er bloed vergoten wordt, en bovenal, als er slachtoffers vallen onder de eigen soldaten. Maar als op die beloning op ruime schaal wordt ingetekend, blijkt daaruit ontegenzeggelijk dat een groot deel van het publiek wil dat het recht zijn loop krijgt.

Die beloning is niets meer of minder dan een aansporing aan wie dan ook om het erop te wagen en de twee verdachten te arresteren. Dat alleen al kan weer aanleiding zijn voor de politici om zich te vermanen en in te grijpen, voordat ze door zelfstandig opererende prijzenjagers te schande worden gemaakt.

Dat zijn de kleine berekeningen van kans en macht. Maar in wezen gaat het om een veel grotere inzet. Voor het eerst sinds de geallieerde Tribunalen van Neurenberg en Tokio hebben de Verenigde Naties Tribunalen voor misdaden tegen de menselijkheid ingesteld: in Arusha voor Rwanda en in Den Haag voor Joegoslavië. De leden van het Joegoslavië Tribunaal hebben zich beter geweerd dan verwacht. Na een jaar van vooronderzoek en juridisch beraad hebben ze de meest verstrekkende aanklacht geformuleerd, en het zwaarste middel aangegrepen dat hun ter beschikking staat, het internationaal arrestatie bevel.

Het gaat daarbij niet alleen om deze twee verdachten en zelfs niet enkel om de vijftenzeventig andere gedaagden of om hun honderden beulsknechten. De inzet is de vestiging van een internationale strafrechtsorde. Het heeft na de overwinning van 1945 vijftig jaar geduurd voor de VN het opnieuw aandurfden om recht te doen in misdaden tegen de menselijkheid. Als daar nu door getreuzel en gedraai niets van terecht komt, kan het nog eens een halve eeuw duren voor het opnieuw wordt geprobeerd. Maar als de berechting wel slaagt, moeten ook de ergste misdadigers, de misdadigers tegen de menselijkheid, voortaan bestraffing vrezen.

Dr. A. de Swaan is hoogleraar sociologie aan de Universiteit van Amsterdam en medeoprichter van de Nederlandse Vereniging voor de Rechten van de Mens.

MAANDAG 29 JANUARI 1996

In vraaggesprek Der Spiegel 'Servisch kolonel wil getuige zijn tegen Karadžić'

Door onze correspondent

BONN, 29 JAN. Na de winter kunnen inspectieteams van de Verenigde Naties in Bosnië bij kolenmijnen en in ontoegankelijke bossen een nieuwe reeks massagraven ontdekken waarin „meer dan 10.000” vermoorde Bosniërs en Kroaten liggen.

Dat zegt een anonieme Servische kolonel in een gesprek met het Duitse weekblad *Der Spiegel*. De officier is, als eerste hoge Servische militair, bereid voor het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag te komen getuigen tegen de Bosnisch-Servische leider Radovan Karadžić en diens militaire opperbevelhebber Ratko Mladić. De kolonel, die anoniem zou willen blijven tot hij met hulp van westelijke ambassades Bosnië heeft kunnen verlaten, geeft in *Der Spiegel* globaal aan waar de verdachten zich bevinden: in noordwestelijk en centraal Bosnië.

Volgens de kolonel heeft Karadžić „zonder twijfel” bevel gegeven concentratiekampen aan te leggen en moslims te folteren en te vermoorden. Zulke bevelen waren onderdeel van zijn politiek van „etnische zuivering”. Bosnisch-Servische officieren die veel moslims om het leven lieten brengen mochten op snellere bevordering rekenen, zegt de anonieme kolonel, die vertelt dat Karadžić generaals soms tegen elkaar opschepte over het aantal moslims dat zij hadden laten doden. Tot zover onze correspondent.

De regering van Joegoslavië (Servië en Montenegro) heeft vandaag een wetsvoorstel goedgekeurd waarin de voormalige Joegoslavische deelstaat Macedonië wordt erkend. Na goedkeuring zou Macedonië de eerste ex-Joegoslavische deelstaat zijn die Belgrado erkent sinds het uiteenvallen van de federatie in 1991. De andere zijn Slovenië, Kroatië en

Bosnië.

Westerse diplomaten in Belgrado hebben verklaard dat de Europese Unie Joegoslavië zal erkennen zodra Belgrado Macedonië heeft erkend. De EU zou daarmee tevens de regering van de Servische president Milošević willen belonen voor zijn bijdrage aan de huidige Bosnische vredesregeling.

Bij verscheidene incidenten in Bosnië zijn het afgelopen week einde militairen van de internationale vredesmacht IFOR gedood en gewond geraakt. Drie Britse soldaten kwamen zondag om het leven toen zij met hun pantserwagen nabij de stad Mrkonjić Grad in Midden-Bosnië op een mijn reden. Een Zweedse soldaat kwam bij Doboj in Noord-Bosnië om het leven toen zijn voertuig in een rivier stortte. Een Amerikaanse soldaat op het IFOR-hoofdkwartier in Iliđa, een buitenwijk van Sarajevo, werd zondagochtend gewond door een geweerkogel. Iliđa is een Servische wijk, het hoofdkwartier ligt nabij de frontlinie waar moslims en serviërs vier jaar tegenover elkaar hebben gelegen.

De Bosnische Serviërs, Kroaten en moslims hebben dit weekende honderden krijgsgevangenen vrijgelaten, een week nadat het Dayton-akkoord hen ertoe verplichtte alle gevangenen te hebben uitgewisseld. Op verscheidene plaatsen in Bosnië werden in totaal meer dan 500 gevangenen uitgewisseld. Volgens het Internationale Rode Kruis houden de drie partijen in totaal nog bijna 200 gevangene vast. (AFP, Reuter, AP)

Tribunaal vraagt arrestatie vier Servische politiemannen

Reuter
DEN HAAG

Het tribunaal voor oorlogsmisdaden in ex-Joegoslavië heeft woensdag verzocht om de onmiddellijke arrestatie van vier verdachten van oorlogsmisdrijven die waarschijnlijk als politiemannen werkzaam zijn in Noordwest-Bosnië.

Het feit dat de vier in 1995 door het tribunaal zijn aangeklaagd en naar verluidt functies op het gebied van wetshandhaving uitoefenen en gemakkelijk door de media konden worden gelokaliseerd, is weer een voorbeeld van een grove schending van het internationaal recht, zo zegt het tribunaal in een verklaring.

Het bewuste viertal, Mladen Radic, Miroslav Kvocka, Nedjelko Timarac en Zeljko Meakic, werden een jaar geleden door het tribunaal aangeklaagd. Vervolgens werden arrestatiebevelen uitgeschreven en overgelegd aan de lokale autoriteiten.

Het tribunaal doet een beroep op

alle partijen, inclusief Republika Srpska, om aan hun verplichtingen te voldoen en direct over te gaan tot de arrestatie van de beschuldigten en al hun andere verplichtingen onder de akkoorden van Dayton na te komen.

Volgens een rapport van de Verenigde Naties van 27 oktober dat dinsdag in handen van het persbureau Reuter kwam, zijn de mannen als politiemannen werkzaam in de door de Serviërs gecontroleerde regio Prijedor.

Mladen Radic en Miroslav Kvocka zijn beschuldigd van misdaden tegen burgers in het Omarska gevangenkamp bij Prijedor. Nedjelko Timarac werd in 1995 beschuldigd van misdaden in Keraterm kamp, dat eveneens in de buurt van Prijedor ligt.

Zeljko Meakic, wiens foto voorkomt op een 'gezocht'-affiche met oorlogsmisdadigers, zou een van de commandanten van het Omarska kamp zijn en zou nu werkzaam zijn in het politiebureau van Omarska.

Echtgenote Tadić: gezin was elders

Door een onzer redacteuren

DEN HAAG, 10 OKT. De echtgenote van de wegens oorlogsmisdaden aangeklaagde Bosnische Servier Duško Tadić, heeft gisteren bij het proces dat tegen hem wordt gevoerd verklaard dat het gezin Tadić bij elkaar was gedurende de periode dat hij moslim-gevangenen zou hebben mishandeld en vermoord in kampen in Noordwest-Bosnië. Na afloop van haar verklaringen produceerde de aanklager tot verrassing van de verdediging een brief, waarin Tadić zijn echtgenote aanspoort hem een alibi te geven.

Mira Tadić verklaarde dat het gezin uit woonplaats Kozarac naar Banja Luka was gevlucht, wegens de toenomen etnische spanningen. In Banja Luka leefden zij van 23 mei tot 16 juni 1992. In die periode werd Kozarac veroverd door de Serviërs en werden de Bosnische moslims afgevoerd naar de gevangenkampen.

De aanklager las na haar verklaring een brief voor die Tadić had geschreven na zijn arrestatie in München in februari 1994. Daarin herinnert hij haar eraan dat „wij in de periode van 15 tot 20 juni elke nacht samen waren. Ik hoop dat je dat zal kunnen getuigen”.

Mira Tadić herkende het handschrift van haar echtgenoot, maar zei de brief nooit te hebben ontvangen. De Duitse gevangenisautoriteiten hebben inderdaad alle post gecontroleerd en een deel ervan tegengehouden. De brief was niet aan Tadić advocaten ter beschikking gesteld als deel van het bewijsmateriaal.

„De gang van zaken was zeer ongebruikelijk”, zegt mr. M. Wladimiroff, de verdediger van Tadić. „De aanklager had zijn 'zaak' afgrond, dan kom je niet met nieuw materiaal. De brief zat niet bij de dossiers die de Duitse advocaat aan mij had vertrekt. Desalniettemin hebben wij de brief geaccepteerd, omdat hij gunstig is voor Tadić.”

Bosnische Kroaat aan tribunaal overgedragen

ANP

HAAG/WENEN

Zdravko Mucic, de wegens oorlogsmisdaden aangeklaagde Bosniër die 18 maart in Wenen werd gearresteerd, is dinsdag in Nederland aangekomen en naar een speciale cel van het Joegoslavië-tribunaal in Scheveningen gebracht.

Mucic wordt vanmiddag voorgeleid. Hij werd 22 maart aangeklaagd, samen met de Bosnische Moslims Delalic, Delic en Landzo. Zij worden verdacht van misdaden, die tussen mei en november 1992 werden gepleegd in het kamp Celebici. Daar werden zeker veertien Servische geïdentificeerde vermoord. Anderen werden gemarteld, tot orale seks met andere gevangenen gedwongen, of anderszins vernederd.

De snelle overdracht van Mucic door de Oostenrijkers was een verrassing. Oostenrijk heeft nog geen wet waarin de overdracht van verdachten aan het VN-tribunaal is geregeld. Een woordvoerder van het ministerie van Justitie in Wenen verklaarde dinsdag dat Mucic heeft ingestemd met zijn overdracht omdat hij voor het tribunaal zijn onschuld wil aantoonen. Daardoor was een 'versnelde, vereenvoudigde uitlevering mogelijk'.

VS: 'hard gesprek' met Servië nodig

SARAJEVO, 17 JULI. De Amerikaanse Bosnië-gezant Richard Holbrooke verwacht vandaag harde onderhandelingen te moeten voeren met de Servische president Milošević over het probleem van de oorlogsmisdadigers. Holbrooke liet dit gisteren vanuit Sarajevo weten in een vraaggesprek met het Amerikaanse televisie-station MSNBC.

Holbrooke zei dat Milošević de Bosnisch-Servische leiders Karadžić en Mladić, door het oorlogstribunaal in Den Haag aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden, uit hun functies moet zetten. „Het is zijn verantwoordelijkheid. Of hij daarvoor de macht heeft? Hij wordt verondersteld het te kunnen. Laten we ervoor zorgen dat hij het doet”, zei Holbrooke, chef-onderhandelaar van het vredesakkoord van Dayton.

Volgens hem schendt Milošević het Dayton-akkoord omdat daarin medewerking met het Haagse tribunaal voor oorlogsmisdaden in ex-Joegoslavië is afgesproken. „Ik heb geen andere keus dan president Milošević te vertellen dat hij dit deel van de overeenkomst niet naleeft.”

Holbrooke, terug als bankier op Wall Street, is door de Amerikaanse regering opnieuw naar de Balkan gestuurd om een doorbraak te forceren in de impasse rond de oorlogsmisdadigers, met het oog op de verkiezingen in Bosnië op 14 september.

Holbrooke zei gisteren niet te verwachten dat zijn gesprek met Milošević tot de onmiddellijke verwijdering van Karadžić en Mladić zal leiden. „Denkt u alstublieft niet dat ze nu direct het vliegtuig nemen naar Nederland en zich melden bij het oorlogstribunaal in Den Haag”, zei hij.

Holbrooke en de NAVO hebben gisteren gewaarschuwd dat aanvallen van de Bosnische Serviërs op NAVO- of VN-personeel zullen worden beantwoord met „snelle militaire actie”. De Bosnische Serviërs dreigen met gijzelingen en aanvallen als het Westen probeert Karadžić en Mladić aan te houden. „Als zij enige actie ondernemen tegen IFOR [de door de NAVO geleide vredesmacht], kunnen zij op een snelle militaire actie rekenen”, zei Holbrooke.

IFOR-woordvoerder luitenant-kolonel Max Mariner zei dat „het antwoord is: probeer niet te komen” aan VN-politiemensen of de NAVO-vredesmacht. „We hebben een erg sterk mandaat”, aldus Mariner.

De Bosnische president Izetbegović waarschuwde Holbrooke gisteren in hun gesprek dat de moslims de verkiezingen mogelijk boycotten als de Servische Democratische Partij daaraan met Karadžić als partijleider deelneemt.

Vervolg BOSNIE pagina 5

Rwanda schort samenwerking met tribunaal op

Reuters, AFP, AP

KIGALI

Rwanda schort de samenwerking met het Rwanda-Tribunaal op. De regering in Kigali protesteert daarmee tegen de vrijlating van een belangrijke verdachte, waartoe de Kamer van Beroep van het VN-hof vorige week had besloten.

De Rwandese procureur-generaal Gérard Gahima heeft dit zaterdag laten weten. Jean-Bosco Barayagwiza was aangeklaagd wegens genocide, maar moet volgens de rechters worden vrijgelaten omdat hij te lang in voorarrest heeft gezeten (sinds november 1997) zonder dat zijn proces was begonnen.

Woordvoerder Kingsley Moghala van het in het Tanzaniaanse Arusha gevestigde tribunaal zei dat de stap van de Rwandese regering ernstige gevolgen zal hebben voor het werk van het tribunaal, omdat de meeste getuigen a charge uit Rwanda moeten komen.

Barayagwiza geldt onder Rwandese Tutsi's als een van de belangrijkste aanstichters van de volkenmoord. De vroegere topambtenaar van Buitenlandse Zaken was een van de medeoprichters van Radio des Mille Collines, dat de Hutu's tegen de Tutsi's ophiiste. Bij de genocide in Rwanda werden in 1994 500 duizend tot een miljoen Tutsi's en gematigde Hutu's omgebracht.

Het VN-tribunaal heeft tot nu toe vijf vonnissen gevel. In Rwanda zelf zijn ongeveer 1500 verdachten van de genocide berecht. In april vorig jaar werden de eerste 22 doodvonnissen uitgevoerd. In Rwanda zitten nog meer dan 130 duizend verdachten van de volkenmoord in voorarrest.

Advocaten klagen over traagheid VN-tribunaal

DEN HAAG, 2 OKT. De advocaat van een van de Bosnische moslims die verdachte worden van moord en mishandeling in het gevangenkamp Celebici, heeft gisteren het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië geheld voor de trage gang van zaken. Hij eist dat op korte termijn een datum wordt vastgesteld voor het proces tegen zijn cliënt. De advocaten van twee andere verdachten die voor misdaden in hetzelfde kamp terecht moeten staan, hebben zich bij deze eis aangesloten.

Volgens de advocaten zitten hun cliënten nu al een half jaar in hechtenis zonder uitzicht op een begin van het proces. Dat zou eerst op 1 oktober beginnen maar is inmiddels voor onbepaalde tijd uitgesteld. Volgens het tribunaal moet

Arbour rekent op arrestatie Karadzic

PARIJS, DEN HAAG (ANP). Hoofd-aanklagster Louise Arbour van het Joegoslavië-Tribunaal is „absoluut overtuigd” dat de arrestatie of vrijwillige overgave van Radovan Karadzic slechts „een kwestie van tijd en omstandigheden” is. „De teerling is geworpen” voor de Bosnisch-Servische ex-president.

Dit zegt de Canadese in de Franse krant Le Monde van vandaag. „De tijd is voorbij dat men pessimistische geluiden hoorde dat Karadzic langer in vrijheid zou blijven dan het tribunaal zal bestaan.”

Arbour wijt de veranderde houding van de internationale gemeenschap aan het groeiende besef dat de door de Navo geleide vredesmacht SFOR

volgend jaar uit Bosnië vertrekt, en dat het „dossier van de oorlogsmisdadigers” dan niet onopgelost kan worden achtergelaten. Sinds de vredesmacht in juli voor het eerst een arrestatie verrichtte op verzoek van het VN-hof, „zijn wij zeer tevreden over de samenwerking met SFOR”, aldus Arbour.

Het voorstel van de Britse minister van buitenlandse zaken, Robin Cook, dat Karadzic in Bosnië berecht zou kunnen worden, acht de hoofdaanklagster op het juridische vlak niet uitgesloten, maar zij ziet wel logistieke problemen bij „de verplaatsing van een heel apparaat”. Arbour: „In elk geval is het te vroeg voor dit soort discussies. Eerst moet hij worden gearresteerd of zich overgeven.”

Dertig jaar cel geëist voor massaslachting

Aanklager Franck Terrier van het Joegoslavië-Tribunaal heeft gisteren eisen geformuleerd voor de veroordeling van de Bosnische Kroaten, die verdacht worden van de planning en uitvoering van de massaslachting van Ahmici.

„Ahmici” is één van de zwaarste misdaden die tijdens de Bosnische oorlog zijn gepleegd. Circa honderd, meest ongewapende moslimmannen, -vrouwen en -kinderen werden op 16 april 1993 in het Centraal-Bosnische dorp geëist.

Joegoslavië-Tribunaal wijst weer vonnis tegen Tadic

Het Joegoslavië-Tribunaal spreekt morgen voor de tweede keer een veroordeling uit tegen Duško Tadić. De aanklager heeft 35 jaar cel geëist tegen de Bosnische Servier, die in april 1995 als eerste verdachte in handen kwam van het VN-hof in Den Haag.

Tadić werd in 1997 veroordeeld tot twintig jaar cel. De zwaarste misdaad waarvan hij toen schuldig was bevonden, was de moord op twee moslimagenten in het Bosnische Kozarac in 1992. De aanklager had hiervoor slechts één getuige en bejaarde man die zei dat hij de moorden van een zekere afstand had gezien.

In 1997 werd Tadić om formele redenen vrijgesproken inzake de gebeurtenissen in Jaskici. Een groep gewapende Serviërs, onder wie Tadić, trok dat dorp in juni 1992 binnen en schiedde de moslimmannen van de vrouwen en kinderen. Toen de Serviërs vertrokken, waren vijf moslimmannen dood. Niemand had gezien dat Tadić zelf iemand doodde.

De Kamer van Beroep verwes Jaskici echter ter strafbeoordeling terug aan de Tweede Strafkamer, die de zaak in eerste aanleg had behandeld. De aanklagers eisten in oktober een straf van vijftien jaar voor Jaskici bovenop de twintig jaar waartoe Tadić reeds was veroordeeld, waardoor de totale straf voor hem op 35 jaar zou komen.

Tegen het vonnis van morgen is hoger beroep mogelijk. (ANP)

Getuige proces Tadić zag afbijten lid

DEN HAAG, 25 JULI. In het proces tegen de Bosnische Servier Duško Tadić voor het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië, heeft een voormalige gevangene van het concentratiekamp Omarska gisteren verteld dat hij heeft gezien hoe een groep van tien Bosnisch-Servische soldaten een man dwong de geslachtsdelen van een mede-gevangene af te bijten.

Halid Mujkanović zegt in juli 1992 door een glazen tussendeur in een opslagloods van het kamp — een voormalige ijzerertsmin — te hebben gezien hoe een gevangene die om veiligheidsredenen wordt aangeduid met de letter 'H', de handen van het slachtoffer moest vasthouden terwijl gevangene 'G' de opdracht kreeg om tussen zijn benen te gaan liggen en zijn geslachtsdeel af te bijten.

Mujkanović zegt dat hij een verschrikkelijke schreeuw hoorde en dat toen hij weer durfde te kijken, 'G' opstond met bloed rondom zijn mond. Het slachtoffer, in de aanklacht tegen Tadić geïdentificeerd als Fikret Harambasić, zou daarna gedwongen zijn geweest een dode duif op te eten. Harambasić overleed kort daarna.

Mujkanović werd uitvoerig door rechter Gabrielle Kirk-McDonald ondervraagd over de rol van Tadić daarbij. Mujkanović, die achter een scherm getuigde uit angst herkend te worden, verklaarde Tadić herkend te hebben in de groep Bosnisch-Servische soldaten, die bij het incident stonden te joelen „alsof het een sportwedstrijd was”.

Tadić zou volgens de getuige in een camouflage-uniform tussen de andere soldaten hebben gestaan. Mujkanović had — op de momenten dat hij had durven kijken — niet gezien dat Tadić betrokken was bij „handelingen”. Hij had evenmin Tadić opdrachten horen geven.

Het tribunaal is vanmorgen begonnen met het verhoor van getuige 'H' achter gesloten deuren. 'H' is de tweede getuige in het Tadić-proces die zonder de aanwezigheid van pers en publiek wordt gehoord. (AP, Reuter)

Serviër voor VN-hof Proces tegen Duško Tadić begonnen

Door onze redacteur Z.C.A. LUYENDIJK

DEN HAAG, 7 MEI. Met een uitvoerige geschiedkundige leg van de oorlog in Bosnië is vanmorgen voor het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in ex-Joegoslavië het proces begonnen tegen de Bosnische Serviër Duško Tadić.

Het is het eerste proces van een internationaal hof tegen een vermoedelijke oorlogsmisdadiger sinds de nasleep van de Tweede Wereldoorlog.

Aan het begin van de zitting werd een van de aanklachten tegen Tadić — met betrekking tot een groepsverkrachting van vrouwen — op verzoek van de aanklager ingetrokken, omdat de slachtoffers te bang zijn om tegen Tadić te getuigen. De rechter maakte tevens bekend dat de verdediging voor het horen van een aantal getuigen à décharge gebruik zal mogen maken van een videoverbinding via satelliet met Bosnië. Het gebruik van zo'n videoverbinding is afhankelijk van financiële middelen en medewerking van de Serviërs. Hierover wordt nog nader vergaderd.

Tadić wordt beschuldigd van moord op en foltering van ten minste dertig mensen in het gevangenkamp Omarska in 1991. Tadić zou als politieagent gevangenen hebben gedwongen tot orale seksuele handelingen, ze langdurig hebben geslagen en vernederd en uiteindelijk hebben gedood. Aanklager Grant Niemann beschreef later vanmorgen hoe Tadić in juni en juli 1992 samen met andere Bosnische Serviërs gevangenen sloeg met stokken en baseballbats, hoe moslims en Kroaten werden gedwongen water te drinken uit plassen op de grond

en hoe slangen van brandblusapparaten in neuzen en monden werden geduwd. Later in 1992 zou Tadić hebben deelgenomen aan de moord op dertig met name genoemde moslimgevangenen in het nabij Omarska gelegen kamp Keraterm. Tadić zou ook hebben deelgenomen aan een groepsverkrachting van twaalf vrouwen in dat kamp.

Niemann beschreef hoe Tadić als bewoner van het Bosnische plaatsje Kozarac voor het uitbreken van de oorlog veel moslimvrienden had gehad, met wie hij zijn favoriete sport karate beoefende, waarin hij een hoge graad van perfectie had bereikt. Met de opkomst van het Servisch nationalisme was Tadić van gedrag veranderd en had hij een anti-moslimhouding aangenomen. Bij een aanval van Servische troepen in 1992 op het gebied waar hij woonde had hij de militairen voorzien van informatie om Kozarac in te nemen. Toen dat gelukt was zou hij volgens Niemann de Servische troepen hebben geholpen de moslimbevolking te verzamelen en te scheiden: vrouwen en kinderen werden van de mannen in militaire leeftijd weggehaald. Een aantal moslims met wie hij bevriend was, werd na de inname van Kozarac geëxecuteerd.

Vervolg PROCES pag. 5

'L' bekennt vals te hebben getuigd VN-tribunaal trekt getuige terug

Door een onzer redacteuren

DEN HAAG, 26 OKT. De aanklager in het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië heeft de belangrijke getuige 'L' teruggetrokken. De getuige zegt door de Bosnische politie gedwongen te zijn belastende uitspraken te doen in het proces tegen de Bosnische Serviër Duško Tadić. De aanklager zegt „extreem bezorgd” te zijn over de nu ontstane situatie.

De teruggetrokken getuige, die aanvankelijk alleen bekendstond onder de codenaam 'L', maar van wie nu bekend is dat hij Dragan Opačić heet, legde op 14 augustus in een besloten zitting een reeks van belastende verklaringen af over de rol van Tadić in het gevangenkamp Trnopolje in Noordoost-Bosnië. Tadić, die terechtstaat voor oorlogsmisdaden die hij in 1992 in de dicht bij elkaar gelegen gevangenkampen Keraterm, Omarska en Trnopolje zou hebben begaan, zou als commandant van Trnopolje 30 mensen op bloedige wijze vermoord hebben en 20 vrouwen hebben verkracht.

De verdediging van Tadić zegt al eerder gedurende het verhoor van de getuige de indruk te hebben gekregen dat de man verzonnen feiten presenteerde. Zo sprak hij veelvuldig over gebeurtenissen die in december 1992 zouden hebben plaatsgehad, terwijl het kamp volgens het Rode Kruis al tegen het einde van november van dat jaar gesloten werd.

De verdediging trok in Bosnië de verklaringen van Opačić na en stuitte daarbij op zijn familie, die hem dood waande.

De getuige had in de rechtszaal verklaard dat zijn vader was overleden. De vader en een broer van de getuige werden uitgenodigd naar Den Haag te komen, waar zij afgelopen donderdag verklaringen aflegden over de man.

Gistermorgen werden zij met de man geconfronteerd, omdat de resultaten van een DNA-test die de aanklager had gelast om vast te

stellen of de man inderdaad gerelateerd was aan de familieleden die de verdediging in Bosnië had ontdekt, op zich lieten wachten.

Na een aanvankelijke ontkennning gaf Opačić toe dat zijn vader en zijn broer voor hem stonden. Kort daarna bekende hij onder zware druk te zijn gezet door de Bosnische politie, die hem bij de aanklagers had aangemeld als een belangrijke getuige in het proces-Tadić. De politie zou hem een maandlang alle gegevens voor de beschuldiging tegen Tadić hebben ingeprent.

De aanklager heeft inmiddels de getuigenis ingetrokken. De beschuldigingen in de aanklacht die betrekking hebben op de misdaden in Trnopolje zijn geschrapt. De aanklager zal een onderzoek instellen in Sarajevo naar verklaringen van de man.

De Bosnische premier, Muratović, ontkent dat de getuige onder druk is gezet. Muratović voert daarbij aan dat zijn regering er tegen baat bij heeft het tribunaal tegen zich in het harnas te jagen. De Bosnische VN-ambassadeur, Sacirbey, zei gisteravond op de televisie dat Tadić niet belangrijk genoeg is voor de Bosnische regering om daarvoor haar eigen geloofwaardigheid en die van het Joegoslavië-tribunaal op het spel te zetten. Als Opačić het organiseren van het complot afschuift op de Bosnische regering, handelt hij volgens Sacirbey uit eigenbelang omdat hij hoopt dat hij in Bosnië de straf waartoe hij daar is veroordeeld niet zal hoeven uit te zitten.

Bosnische Serviër Lajić uitgeleverd aan VN-tribunaal

DEN HAAG, 13 MEI. De Duitse autoriteiten hebben vandaag de Bosnische Serviër Goran Lajić aan het VN-tribunaal in Den Haag uitgeleverd. Lajić, die in maart werd gearresteerd, wordt beschuldigd van oorlogsmisdaden in het kamp Keraterm, waar Bosnische moslims gevangen werden gehouden.

'Wapens geleverd aan moslims Bosnië'

WASHINGTON, 13 MEI. Zeker acht landen hebben tijdens de oorlog de Bosnische regering wapens geleverd, wapenzendingen gefinancierd of geholpen met de doorvoer van wapens. De Amerikaanse regering was op de hoogte van die wapenzendingen, en heeft ze ondanks een VN-embargo toegelaten. Pagina 5 en 7 (hoofdartikel)

Gele Rijders pakken oorlogsmisdadigers

Orahovac/Pristina - Duitse en Nederlandse KFOR-militairen hebben gisteren in Orahovac in het zuiden van Kosovo drie vermeende Servische oorlogsmisdadigers opgepakt. De Nederlanders zetten het gebied af en trokken een ring rond de plek waar de verdachten waren gelokaliseerd. Duitse eenheden verrichtten daarop de arrestaties. Het kabinet besloot gisteren definitief dat de Gele Rijders in Orahovac dit weekeinde plaats zullen maken voor Russische troepen. De nieuwe locatie voor de Nederlanders is Suva Reka en Musutiste, dorpjes even ten oosten van Orahovac.

Joegoslavië-tribunaal mag geen papieren tijger zijn

In Frankrijk heeft het een halve eeuw geduurd voordat een topambtenaar die was beschuldigd van medeplichtigheid aan misdaden tegen de menselijkheid, plaatsnam in de beklagdenbank. Dat kun je belegen rechtspraak noemen. Maar in Nederland worden onder auspiciën van de Verenigde Naties politici, militairen, en andere functionarissen die aan de etnische zuivering in het voormalige Joegoslavië hebben meegedaan, vervolgd. Van hen werden sommigen al in staat van beschuldiging gesteld, toen de oorlog nog in alle hevigheid woedde. Vier jaar na de wrede daden worden nu Dario Kordić, de leider van de Bosnische Kroaten, generaal Blaškić en anderen aan het Internationaal Tribunaal voor oorlogsmisdaden in het voormalige Joegoslavië voorgeleid. Dat is actuele rechtspraak. „De context is verschillend, maar het gaat in beide gevallen om het berechten van degenen die op een groep mensen, op een volksdeel, een brandmerk hebben achtergelaten,” aldus Claude Jorda, rechter bij het Joegoslavië-tribunaal.

In de zaak Papon wordt de verdediging langs twee lijnen gevoerd. Betwist wordt dat de beschuldigde verantwoordelijk is. Maar ook wordt elke gedachte aan een strafzaak verworpen met een beroep op zijn slechte gezondheid, of omdat het vrijwel onmogelijk is iemand vijftig jaar na dato te berechten. „Ik sta voor een begraafplaats met getuigen”, zegt *maitre* Varaut. Zo zegt hij te betreuren dat er geen ‘voormalige superieuren’ van Papon aanwezig zijn.

Bij het voormalig Joegoslavië kan het ad hoc tribunaal echter rechtspreken op een moment dat degenen die de misdrijven hebben overleefd, zich de gebeurtenissen nog goed kunnen herinneren. Ze kunnen reconstrueren, en zijn ook fysiek in staat te getuigen.

Het Joegoslavië-tribunaal heeft, net als het VN-tribunaal inzake Rwanda, verschillende doeleinden. Het streeft naar het berechten en veroordelen van oorlogsmisdadigers om de slachtoffers hun zien rust te geven, om de legitieme behoefte aan gerechtigheid van de overlevenden te bevredigen, maar ook om de gemeenschappen tot rust te

Zowel bij de strafzaak tegen Papon als bij het Joegoslavië-tribunaal gaat het om mensen die een spoor van vernieling hebben achtergelaten. Maar de slachtoffers van Papon kunnen niet meer getuigen, en de overlevenden uit Joegoslavië wel. Volgens Alain Franco verdient het tribunaal daarom alle steun.

brengen. Men wil ook de wereld laten zien dat dergelijke misdrijven niet ongestraft worden gelaten. „De onderzoeksdossiers zullen hoe dan ook altijd beschikbaar zijn om weerwoord te bieden aan welke poging tot geschiedvervalsing dan ook”, aldus een woordvoerder.

Maar in de internationale rechtspraak kunnen deze doelstellingen alleen worden bereikt onder twee voorwaarden. De bij de Verenigde Naties aangesloten landen moeten onvoorwaardelijke steun geven aan de tribunaal, die ze zelf in het leven hebben geroepen, uit een gevoel voor rechtvaardigheid of als compensatie voor hun onvermogen een eind te maken aan de slachtpartijen. En het tribunaal moet zich blijven inspannen voor de verbetering van zijn eigen functioneren.

De eerste jaren van de processen met betrekking tot voormalig Joegoslavië werden vooral gekenmerkt door problemen, onzekerheid en het aftasten van de mogelijkheden. De rechters moesten uit het niets hun eigen regels voor procedures en bewijsvoering opstellen. En de aanklager moest een strategie ontwikkelen. Welke onderzoeken moesten ze instellen? Moesten ze alle verantwoordelijken op elk niveau vervolgen? Aan welke gebeurtenissen moesten ze voorrang geven? En ten koste van welke andere misdrijven?

Soms zijn daarbij vergissingen gemaakt. Enkele onderzoekers hebben van hun meerderen niet de steun gekregen die ze hadden moeten krijgen. Maar alles bij elkaar heeft het Joegoslavië-tribunaal de twijfels toch weggenomen. Er gaan niet veel stemmen meer op die zeggen dat er toch allemaal niets van terecht komt. Inmiddels zijn negentien aanklachten tegen 77 verdachten openbaar gemaakt. En de nieuwe aanklaagster, Louise Arbour, heeft een beleid van niet openbare aanklachten ingezet dat ook zijn vruchten begint af te wer-

pen. Er konden al diverse arrestaties worden verricht.

Maar nu begint zich binnen het tribunaal een nieuw probleem af te tekenen. Dat tien Kroaten zich begin oktober ter beschikking van het tribunaal hebben gesteld, was alleen mogelijk doordat Washington voortdurend druk heeft uitgeoefend op Zagreb, en heeft toegezegd dat hun proces snel zou beginnen. Maar het tribunaal heeft slechts twee kamers van eerste aanleg, één hof van beroep en één rechtszaal. En, afgezien van de beroepszaken, lopen er nu twee processen. De zittingen wisselen elkaar af.

Verscheidene andere aangeklaagden verkeren daardoor in afwachting van hun proces. Daar komt nog bij dat de strafzaken erg lang duren vanwege het gebruik van ‘common law’, waardoor kruisverhoren tijdens de zitting mogelijk zijn. De berechting van de Serviër Tadić, verantwoordelijk voor kampen met moslimgevangenen, heeft bijna zeven maanden geduurd en het proces van generaal Blaškić zou zelfs jaren in beslag kunnen nemen. Er dreigt een opstopping te ontstaan.

Hoe kan onder deze omstandigheden sprake zijn van een ‘rechtvaardige en billijke procesvoering binnen een redelijke termijn’? Louise Arbour wil nu al dat alle verdachten die onder een bepaalde aanklacht vallen, tegelijk worden voorgeleid. En ze wil de aanklachten vooral richten op misdrijven die kenmerkend zijn voor alle verdachten tezamen.

Sommige rechters pleiten al voor een volledige herziening van de procesregels. Informeel worden allerlei ideeën besproken, zoals het vaststellen van maximumtermijnen, het instellen van een commissie van onderzoek, en het beperken van het aantal getuigen (128 in de zaak Tadić). Als op 27 november de nieuwe rechters worden beëdigd, zullen de discussies waarschijnlijk pas goed beginnen.

Wil het Joegoslavië-tribunaal zijn taak kunnen volbrengen dan spelen de staten zelf een cruciale rol. Die moeten in de eerste plaats optreden als de gewapende arm van de rechterlijke macht door de aangeklaagden te arresteren en aan Den Haag over te dragen. De internationale gemeenschap lijkt daar ook steeds meer van overtuigd te raken, al is het wellicht uit welbegrepen eigenbelang. Vermoed moet in ieder geval worden dat oorlogsmisdadigers, zodra de NAVO-strijdkrachten uit voormalig Joegoslavië zijn vertrokken, het conflict weer aanwakkeren en zo de wereldgemeenschap in een pijnlijke situatie brengen.

Ook kunnen de regeringen zich actief inzetten voor het goed functioneren van het tribunaal door politieke steun en mensen en materiaal te leveren. Alle leden van de Veiligheidsraad zijn, met uitzondering van China, al verder gegaan dan hun gewone inbreng. En sommige landen lopen duidelijk voorop. De Verenigde Staten hebben 450 duizend dollar gestort, computers geschonken, en medewerkers ter beschikking gesteld. Groot-Brittannië heeft toegezegd een half miljoen dollar te betalen en Maleisië heeft 2,2 miljoen dollar gestort. Nederland heeft 580 duizend dollar toegezegd en betaald en zorgt voor het beveiligingspersoneel. En van andere landen hebben verscheidene regeringsvertegenwoordigers nadrukkelijk in Den Haag hun opwachting gemaakt.

Alleen Frankrijk oogt, vergeleken met de anderen, weifelachtig. Het is een van de landen die de grondslag voor het tribunaal hebben gelegd, maar het laat sinds de oprichting niets meer van zich horen, zo is te horen.

Het succes van het Internationaal Tribunaal voor oorlogsmisdaden in het voormalige Joegoslavië zal worden afgemeten aan zijn vermogen het recht zijn loop te doen hebben. Een mislukking zou de hele wereld compromitteren. Door van het strafrecht een papieren tijger te maken, zou de internationale gemeenschap een volmacht afgeven aan alle etnische zuiveraars in spé.

Alain Franco is correspondent van Le Monde.

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
 To: Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; Ruza Despotovic <ruzad@ggzb.nl>; Ksenija Sigulinski <sigu@worldonline.nl>; Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>
 Sent: vrijdag 16 februari 2001 15:54
 Subject: A 'Wanted' poster that leaves any pursuers wanting.htm

March 10, 1996

The Boston Globe

A 'Wanted' poster that leaves any pursuers wanting
By Indira A. R. Lakshmanan, Globe Staff

Adolph Hitler: possible mustache.
 Genghis Khan: last address unknown.
 Idi Amin: heavy-set black male.

The descriptions aren't much, but if these legendary baddies were modern-day Serb or Croat war criminals, that's about what they'd get. One need look no further than the absurd "wanted" poster NATO slapped together and distributed in very limited quantities to its troops to realize that the enforcers of peace in Bosnia have little interest in actually arresting those accused of crimes against humanity.

Under the Dayton peace accord, soldiers of the North Atlantic Treaty Organization must arrest indicted war criminals if they come in contact with them, but are not to seek them out. The reluctance to actively hunt them down is understandable given the painful memory of the 18 Americans killed three years ago during the failed campaign to rout out Somali warlord Gen. Mohamed Farah Aidid.

But the pendulum seems to have swung resolutely in the other direction. NATO's motto in Bosnia might as well be: "See no evil, hear no evil, seek no evil."

Take, for example, the poster's ludicrous description of Nedeljko Banovic, who "looks like his brother."

And then there is the description of the brother, who also made the list. He's Predrag Banovic who, according to the helpful identifier, "wore gold."

NATO says it would blur its mission and give the appearance of taking sides if its forces were to actually arrest war criminals. But their mission is to enforce peace, and one wonders if peace is really possible if those responsible for fomenting genocide are allowed to roam free.

So far, only two of more than 50 men indicted for crimes against humanity have been captured - one in 1994, when he was spotted by Bosnian refugees in Germany; the other in January, by Bosnian Muslim soldiers. Not one has been picked up by NATO troops.

While it is true that CIA satellite photos can detect bones hidden underground in mass graves by Bosnian Serbs, our advanced intelligence apparatus would seem incapable of supplying complete descriptions, photographs - and in some cases, names - of men indicted by thousands of pages of evidence and witness testimony.

Zdravko Govedarica can be recognized by his "possible moustache"; Nikica Janjic for being "clean shaven."

Zoran Zigic's address is given as "former taxi driver in Prijedor"; Milojica Kos' abode is listed as "owned restaurant in Omarska," the site of a horrific concentration camp.

Notorious Bosnian Serb military leader, Gen. Ratko Mladic, indicted for the deaths of thousands of Muslims, is described as "red-faced" and living in Belgrade. That must explain why US soldiers who surround his headquarters in a Bosnian town have managed to miss his presence entirely.

Perhaps most absurd of all is the description of one war criminal named Gruban. "Date of birth: unknown. Nationality: unknown. Description: unknown. Address: unknown." No last name. Just Gruban.

"Are we supposed to walk around yelling, ' Gruban! ' and if someone turns around, arrest him?," carped an officer at the US base in Tuzla.

And it is obvious NATO has decided to turn a very clear-seeing eye in the other direction when the most infamous war criminal of all, Bosnian Serb leader Radovan Karadzic reportedly passed through numerous NATO checkpoints in recent weeks, including seven in one day.

Karadzic did business in Banja Luka in a room next to one in which NATO officials were meeting. He lives and walks freely in Pale, where NATO top brass meet twice a week.

Could it be that soldiers don't recognize him? Thousands of clear photographs of Karadzic abound, yet he is shown on the poster in a fuzzy shot taken off videotape. His description underneath: "flamboyant."

One wonders if he hasn't been arrested because he hasn't been seen wearing a loud plaid suit and driving a white stretch limo.

Copyright © 1996 Globe Newspaper Company

Copyright © 1997-1998 Srpska Mreza All Rights Reserved

[| Home](#) | [What's New?](#) | [Library](#) | [Bookstore](#) | [Links](#) | [Search S-M](#) | [Email](#) |

© 1996-2000 *Srpska Mreza*. All Rights Reserved.

6. Kostunica Does Turn-About-Face

Will Meet UN Kangaroo Court Prosecutor After All

BELGRADE, Jan. 18 - Yugoslav president's toughening stance vis-à-vis the western aggressors who bombed Serbia in 1999 (see Item 1 of this TiM Bulletin) was short lived. BBC World News reported on Thursday that Vojislav Kostunica did a turn-about-face in agreeing to meet Carla del Ponte, the chief prosecutor of the UN War Crimes Tribunal in the Hague, possibly on Tuesday of next week.

Kostunica had previously ruled out a meeting on the grounds that he was "too busy". Del Ponte says she intends to hand over the orders for the arrest of those charged with war crimes - including former President Slobodan Milosevic.

Kostunica repeated his promises to co-operate with the tribunal, but warned that there were problems with handing over Milosevic for trial at The Hague.

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; Ksenija Sigulinski <sigu@worldonline.nl>; Hans Hupkes <hans.hupkes@planet.nl>; Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>
Sent: zondag 4 februari 2001 07:56
Subject: Fw: - Ljudska prava - Del Ponte: If we lose our nerve now...

----- Original Message -----

From: "Bob Petrovich" <bojanp@home.com>
To: "Ljudska prava@egroups.com" <ljudska_prava@yahooogroups.com>
Sent: Thursday, February 01, 2001 10:32 AM
Subject: - Ljudska prava - Del Ponte: If we lose our nerve now...

>
 >
 >
 > "Our priority is prosecuting genocide and crimes against humanity.
 Karadzic,
 > Milosevic and Mladic must be put on trial. That is our goal NOW.'...'As we
 > look at the statutes of the proposed International Criminal Court, I am
 > concerned that states, in their own narrow interests, are beginning to
 recoil
 > from the idea of international justice. But if we lose our nerve now it
 may
 > take
 > centuries to recover the resolve to assert law over violence.'" <end
 quote>
 >
 > Carla Del Ponte, IHT interview, Jan 31
<http://www.iht.com/articles/9269.html>
 >
 >
 > Trial of Mladic, Karadzic and Milosevic is only side show in this
 > judicial Cabaret Voltaire. The real performance is to convince free
 > nations to surrender their sovereignty to the International Criminal Court
 > before spell of ICTY wears thin.
 > <http://groups.yahoo.com/group/sorabia/message/12024>
 >
 > -----
 >
 > Suggested reading:
 >
 >
 > Brock, Peter: "The Hague: experiment in Orwellian justice"
 > <http://groups.yahoo.com/group/sorabia/message/12214>
 >
 > Alfred P. Rubin Dayton, Bosnia and the Limits of Law
 > "The National Interest" Number 46, Winter 1996/97
 >
 > Alfred P. Rubin: CHALLENGING THE CONVENTIONAL WISDOM
 > <http://personal.centre.edu/~samhat/ICCanti.html>
 >
 > The Constitution of the United States of America:
 > <http://www.law.cornell.edu/constitution/constitution.overview.html>
 >
 > Patrick Henry:
 > <http://libertyonline.hypermall.com/henry-liberty.html>
 >
 > Dr. Thomas Fleming TODAY SARAJEVO, TOMORROW CHICAGO:
 > <http://www.srpska-mreza.com/library/hague/tfleming-97.html>
 >
 > Gary T. Dempsey: REASONABLE DOUBT
 > <http://www.cato.org/pubs/pas/pa-311.html>
 >
 >
 >

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; Ksenija Sigulinski <sigu@worldonline.nl>; Hans Hupkes <hans.hupkes@planet.nl>; Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>
Sent: zondag 4 februari 2001 07:56
Subject: Fw: - Ljudska prava - Del Ponte: If we lose our nerve now...

— Original Message —

From: "Bob Petrovich" <bojanp@home.com>
To: "ljudska prava@egroups.com" <ljudska_prava@yahoo.com>
Sent: Thursday, February 01, 2001 10:32 AM
Subject: - Ljudska prava - Del Ponte: If we lose our nerve now...

>
 >
 >
 > "Our priority is prosecuting genocide and crimes against humanity.
 Karadzic,
 > Milosevic and Mladic must be put on trial. That is our goal NOW.'...'As we
 > look at the statutes of the proposed International Criminal Court, I am
 > concerned that states, in their own narrow interests, are beginning to
 recoil
 > from the idea of international justice. But if we lose our nerve now it
 may
 > take
 > centuries to recover the resolve to assert law over violence.'" <end
 quote>

>
 > Carla Del Ponte, IHT interview, Jan 31
<http://www.iht.com/articles/9269.html>

>
 >
 > Trial of Mladic, Karadzic and Milosevic is only side show in this
 > judicial Cabaret Voltaire. The real performance is to convince free
 > nations to surrender their sovereignty to the International Criminal Court
 > before spell of ICTY wears thin.
 > <http://groups.yahoo.com/group/sorabia/message/12024>

>
 > Suggested reading:

>
 > Brock, Peter: "The Hague: experiment in Orwellian justice"
 > <http://groups.yahoo.com/group/sorabia/message/12214>

>
 > Alfred P. Rubin Dayton, Bosnia and the Limits of Law
 > "The National Interest" Number 46, Winter 1996/97

>
 > Alfred P. Rubin: CHALLENGING THE CONVENTIONAL WISDOM
 > <http://personal.centre.edu/~samhat/ICCanti.html>

>
 > The Constitution of the United States of America:
 > <http://www.law.cornell.edu/constitution/constitution.overview.html>

>
 > Patrick Henry:
 > <http://libertyonline.hypermall.com/henry-liberty.html>

>
 > Dr. Thomas Fleming TODAY SARAJEVO, TOMORROW CHICAGO:
 > <http://www.srpska-mreza.com/library/hague/tfleming-97.html>

>
 > Gary T. Dempsey: REASONABLE DOUBT
 > <http://www.cato.org/pubs/pas/pa-311.html>

- >
- >
- > ----- Yahoo! Groups Sponsor ----->
- > eGroups is now Yahoo! Groups
- > Click here for more details
- > <http://click.egroups.com/1/11231/0/ / / /981014477/>
- > ----->
- >
- > Za izlazak sa liste, posaljite prazno pismo na:
- > ljudska_prava-unsubscribe@egroups.com
- >
- > Za upis novih clanova, prazno pismo sa emaila
- > novog clana na adresu:
- > ljudska_prava-subscribe@egroups.com
- >
- > Prezentacija je na adresi:
- > http://www.egroups.com/group/ljudska_prava
- >
- >

Verplichting tot rechtshulp aan internationale strafrechtspraak

Soevereiniteit!

door Paul de Waart

In VN Forum 2001/4 wijdde de Utrechtse docent internationaal recht aan de Universiteit van Utrecht Göran Sluiter 'enige beschouwingen van procedurele aard' aan het Joegoslavië Tribunaal (blz. 13 - 21). Deze bijdrage aan het themanummer 'Internationale rechtspleging in historisch kader belicht' paste goed in zijn reeks voorstudies, gepubliceerd binnen het bestek van zijn promotie onderzoek over de relatie tussen nationale en internationale strafrechtspraak. Daaraan heeft hij met veel enthousiasme gewerkt aan de Universiteit van Utrecht van januari 1996 tot de afronding op 25 september 2002. Die dag verkreeg hij de graad van doctor op basis van zijn proefschrift 'International Criminal Adjudication and the Collection of Evidence: Obligations of States'. Daarvan is ook een handelseditie verschenen als deel 16 in de 'School of Human Rights Research Series', Uitgeverij Intersentia, Antwerpen-Oxford New York (441 blz.).

In zijn proefschrift gaat Sluiter uitvoerig in op de overeenkomsten en verschillen tussen de statuten van ad hoc tribunalen en het statuut voor het Internationaal Strafhof. Centraal staan daarin de juridische basis en inhoud van de verplichtingen van staten om aan internationaal strafrechtelijk onderzoek en

rechtspraak mee te werken. Het onderzoek richt zich daarbij op dergelijke verplichtingen van staten jegens de beide ad hoc tribunalen voor het voormalige Joegoslavië (ICTY) en Rwanda (ICTR) en het permanente Internationale Strafhof (ICC), waarvan het statuut sinds 1 juli 2002 van kracht is. Het verlenen van bijstand aan staten door deze internationale instellingen komen niet aan bod (blz. 9).

Bevoegdheid tot oprichting

Essentieel voor het antwoord op de vraag of staten volkenrechtelijk verplicht zijn met organen voor internationale strafrechtspleging mee te werken is de rechtmatigheid van de instellingsbesluiten. Het ICC ontleent zijn rechtmatigheid aan een multilateraal verdrag van soevereine staten: het Verdrag van Rome van 1998. De plicht tot samenwerking vloeit voort uit dat verdrag voor staten, die daarbij partij zijn. Voor staten, die geen partij zijn, schept het verdrag geen verplichtingen of rechten zonder hun toestemming.

De beide ad hoc tribunalen zijn door de Veiligheidsraad (VR) ingesteld in 1993 respectievelijk 1994 krachtens een resolutie onder hoofdstuk VII van het VN Handvest (ICTY, VR resolutie 827 en ICTR, VR resolutie 995). Dit hoofdstuk machtigt de Veiligheidsraad dwangmaatregelen jegens staten te nemen, die de vrede bedreigen of verbreken, bijvoorbeeld door het plegen van agressie. De vraag is of de VR daaraan ook de bevoegdheid kan ontnemen om verdachten van internationale misdrijven - genocide andere ernstige schendingen van oorlogsrecht en humanitair recht - aan internationale strafrechtspraak te onderwerpen en om staten te verplichten daaraan

mee te werken. De vraag is ook of aldus ingestelde ad hoc tribunaal volkenrechtelijk de bevoegde of anderszins meest gerede instantie zijn om zelf de geldigheid van hun 'geboorteakte' definitief vast te stellen. De appèlkamer van het ICTY heeft in de Tadić zaak daarop bevestigend geantwoord. Ook het beroep van oud-president Milosevic tegen de rechtmatigheid van dit tribunaal strandde daarop.

Sluiter stelt zich in zijn studie (blz. 16 - 19), evenals in daaraan voorafgaande publicaties - zie bijv. VN Forum 2001/4 blz. 14 en 15 - op het standpunt dat twijfel aan de rechtmatigheid van de beide ad hoc tribunaal een achterhaalde zaak is. Hij baseert zich daarbij op de beslissingen van het ICTY in genoemde beroepszaken, de opvattingen van staten alsmede de medewerking van de Algemene Vergadering van de VN (AV) aan de benoeming van rechters, openbare aanklager en griffier. Ook beroept hij zich op de Dayton Vredesakkoorden over de verwezenlijking van de Federatie van Bosnië en Herzegovina van 10 november 1995 (blz. 365).

Om alle twijfel weg te nemen hebben de 'amici curiae' in de zaak tegen Milosevic vergeefs voorgesteld om de bevoegdheid van de VR een ad hoc tribunaal in te stellen voor te leggen aan het voornaamste gerechtelijke orgaan van de VN: het Internationaal Gerechtshof -ICJ- (blz. 18). Anders dan in zijn bijdrage aan VN Forum (2004/1 blz. 19) gaat Sluiter daarbij niet zo ver het oordeel van het ICJ absoluut niet nodig te vinden. Mijns inziens had het ICTY er toch goed aan gedaan de AV te verzoeken een adviesaanvraag bij het ICJ in te dienen. Nu heeft het zich à la baron Von Münchhausen aan de eigen haren uit het juridische moeras opgetrokken. Een dergelijke manoeuvre overtuigt niet.

Het voorbeeld van de AV om een Administratief Tribunaal in te stellen voor de behandeling van geschillen tussen de VN en

naar medewerkers is geen wettig en overtuigend bewijs dat de Veiligheidsraad als hulporgaan een ad hoc straftribunaal zou mogen instellen. Deze redenering gaat namelijk voorbij aan de verschillende verantwoordelijkheden van een administratief tribunaal voor geschillen tussen de VN als werkgever en VN ambtenaren als werknemers en een straftribunaal voor individuen, die niet in dienst van de VN staan. Bovendien gaat zij voorbij aan de verschillende bevoegdheden van de AV, waarin alle lidstaten vertegenwoordigd zijn, en de VR, die een beperkt lidmaatschap heeft en bovendien democratische besluitvorming als gevolg van het veto-recht van de permanente leden ontbeert.

Rechtmatigheid van de instelling

Sluiter is van mening dat de instelling van ad hoc tribunaal een rechtmatige uitoefening is van de bevoegdheden, die het VN Handvest aan de VR heeft toegekend (blz. 19). De vraag is of de mogelijke berusting van staten en de AV in de machtsgreep van de VR deze conclusie rechtvaardigt. Het gaat tenslotte om een ondoorzichtig en ondemocratisch ingrijpen in het leven van individuen. Dat het om verdachten van ernstige misdrijven tegen de mensheid gaat doet daaraan niet af. Tenslotte hebben de VN leden de VR slechts gemachtigd om in hun naam te handelen als de internationale vrede en veiligheid worden bedreigd. Indien dat het geval is kan de VR besluiten maatregelen te nemen, waaraan geen wapengeweld te pas komt, zoals economische sancties en het verbreken van diplomatieke betrekkingen. Indien deze maatregelen geen effect sorteren kan er gewapend geweld aan te pas komen.

Hoofdstuk VII geeft de VR zeker geen expliciete bevoegdheid om bij het uitoefenen van die taken als hulporgaan een ad hoc straftribunaal aan de internationale gemeenschap op te leggen. De onderhavige studie laat in het midden of uit het Handvest de impliciete

bevoegdheid (implied power) van de VR zou mogen worden afgelezen in het licht van de (VN) beginselen over behoorlijk bestuur. Het zou het gedegen en belangwekkende onderzoek van Sluiter hebben verrijkt indien de rechtmatigheid van ad hoc tribunalen ook zou zijn getoetst aan voornoemde beginselen. Immers de basis van behoorlijk bestuur (good governance) in de huidige internationale orde is nog steeds de soevereiniteit van staten. Dat is recent nog eens onomwonden vastgesteld in de opstellenbundel 'State, Sovereignty and International Governance', die op 3 juli j.l. is aangeboden aan de Nederlandse rechter in het ICJ P.H. Kooijmans vanwege zijn emeritaat als hoogleraar volkenrecht aan de Universiteit van Leiden (Oxford University Press, 2002, onder redactie van Gerard Kreijen). Marcel Brus concludeert in het inleidende hoofdstuk 'Bridging the Gap between State Sovereignty and International Governance: the Authority of Law', naar het lijkt enigszins tot zijn verbazing: 'If one thing has become clear from the contributions to this book, it is none of the authors is of the opinion that State sovereignty has become obsolete in international law.'

Het recht van volken

Eind november overleed de Amerikaanse (rechts)filosoof John Rawls op eenentachtigjarige leeftijd. Hij maakte naam in 1971 met zijn 'A Theory of Justice'. In zijn recente publicatie 'The Law of Peoples' (Harvard University Press, 1999) werkt Rawls zijn theorie voor nationale samenlevingen uit voor een ordentelijke internationale (rechts)orde. Hij baseert zich daarbij op de hypothese van een sociaal contract over de beginselen van een rechtvaardige internationale orde. Naast liberale en fatsoenlijke volken onderscheidt Rawls behoeftige volken en schurkenstaten (outlaw states). Deze staten - niet de daar wonende volken - hebben zich buiten het recht van volken geplaatst en kunnen

desnoods met geweld tot de orde worden geroepen.

Het hypothetische contract tussen liberale en fatsoenlijke volken is gesloten onder een eveneens hypothetische sluier van onwetendheid. Fatsoenlijk zijn in die optiek volken, die weliswaar op nationaal niveau geen liberaal democratisch regime hebben maar zich weltemin op internationaal niveau gedragen volgens de beginselen van het recht van volken. Deze beginselen betreffen onder meer de erkenning van de gelijkheid van volken, de nakoming van verdragen door volken, respect voor mensenrechten en de plicht volken bij te staan, die in dusdanige ongunstige omstandigheden verkeren dat zij geen rechtvaardig en fatsoenlijk regime hebben.

Rawls' uitgangspunt doet denken aan de paragraaf in de Preamble van het VN Handvest, waarin staten - eufemistisch aangeduid als 'Wij, de Volken van de Verenigde Naties' - zich plechtig hebben verbonden tot het scheppen van voorwaarden, waaronder in een pluriforme samenleving gerechtigheid en eerbied voor de verplichtingen krachtens verdragen en andere bronnen van volkenrecht kunnen worden gehandhaafd, en sociale vooruitgang en betere levensstandaarden in grotere vrijheid kunnen worden bevorderd. Anders gezegd, 'The Law of Peoples' sluit zich aan bij de zienswijze van volkenrechtkundigen voor wie het volkenrecht als puur horizontaal rechtssysteem staat en valt met wederkerigheid.

In dat horizontale kader typeert Rawls de VN als een organisatie, die de samenwerking tussen volken regelt en de spreekbuis kan zijn van alle samenlevingen in de wereld. Als zodanig heeft zij de bevoegdheid om namens de liberale en fatsoenlijke volken onrechtvaardige nationale instellingen in schurkenstaten te veroordelen en zelfs daartegen economische of militaire sancties te treffen. Dat gaat dan mijns inziens op voor de AV maar niet voor de VR, die bepaald geen garantie biedt dat daarin liberale en fatsoenlijke vol-

ken de overhand hebben. Men kan zich dan ook afvragen of een ruime interpretatie van de bindende bevoegdheden van de VR op zijn plaats is, zeker indien het niet duidelijk is of de maatregelen worden getroffen tegen een schurkenstaat. Als zodanig zou een staat in aanmerking kunnen komen, die de VN als lid heeft geweigerd of die de volkenorganisatie als lid heeft geschorst of uitgestoten wegens voortdurende schending van de beginselen van het VN Handvest. Geen staat is tot nu toe de schande van schorsing of uitstoting beschoren geweest.

Sluiter baseert in zijn dissertatie de plicht tot samenwerking met ad hoc tribunalen niet alleen op de rechtmatigheid van de VR resoluties maar ook op de instemming van de meest betrokken partijen in het conflict, te weten de Dayton Vredesakkoorden ten aanzien van Kroatië en Bosnië en Herzegovina en de toezegging van Ruanda ten aanzien van het ICTR. De vraag is of de aanvaarding van de samenwerking met het ICTY in de bijlage over militaire aspecten van de vredesregeling door genoemde voormalige Joegoslavische deelrepublieken juridisch de constructie van een plicht tot samenwerking voldoende schraagt, ook indien de VR zijn boekje te buiten zou zijn gegaan. In ieder geval wrekt zich ook hier het gebrek aan juridische duidelijkheid als gevolg van het ontbreken van effectieve rechtsmiddelen voor staten en hun burgers, die menen dat bindende VN besluiten het VN Handvest schenden, en van een gezaghebbende opinie van het ICJ.

Rechtmatigheid: conclusie of hypothese?

Rawls' Law of Peoples illustreert dat een auteur op basis van een hypothese tot een interessante theorie kan komen. Ook Sluiter zou zich er toe hebben kunnen bepalen de rechtmatigheid van de instelling van de ad hoc straftribunalen als hypothese aan te nemen en niet te presenteren als conclusie.

Wat daarvan zij, in ieder geval is Sluiter er in geslaagd de vorm en inhoud van de rechtshulp van staten aan het ICTY en het ICTR op heldere wijze te analyseren in de context van een (hypothetische?) plicht tot samenwerking. Zijn vergelijking met de rechtshulp van staten aan het permanente ICC is eveneens een waardevolle bijdrage aan theorie en praktijk van het internationale strafrecht. Hij presenteert zijn bevindingen op basis van de volgende indeling: de bevoegdheid om samenwerking te vragen en de plicht tot samenwerking (hfst. 2); de aard van de rechtsbijstand (hfst. 3); het verzoek om rechtsbijstand (hfst. 4); ingaan op het verzoek om rechtsbijstand: de inhoud van de plicht tot samenwerking (hfst. 5); tenuitvoerlegging van verzoeken (hfst. 6); bewijs door getuigen (hfst. 7); onderzoek ter plekke (hfst. 8); conclusies en aanbevelingen (hfst. 9).

Het boek is voorzien van een Engelse en Nederlandse samenvatting, een bibliografie, een selectie van bepalingen uit de statuten van het ICTY, de ICTR en het ICC, een lijst van verdragen en andere documenten en een overzicht van uitspraken van het ICJ en zijn voorganger - het Permanente Hof van Internationale Justitie (PCIJ) -, het VN Comité voor de Mensenrechten, het ICTY, de Europese Commissie en het Europese Hof voor de Rechten van de Mens, en nationale rechterlijke uitspraken uit Frankrijk, Nederland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Het boek bevat voorts een index, die de raadpleging van de studie vergemakkelijkt.

Sluiter stelt in zijn samenvatting dat het verschil in de wijze van oprichting aan de ad hoc tribunalen een duidelijk voordeel geeft ten opzichte van het ICC. Dat het ICC niet bij een bindende resolutie van de VR is opgericht maar bij multilateraal verdrag resulteerde zijns inziens 'op het terrein van de rechtshulp, gelijk andere gebieden, in soms betreurenswaardige compromissen, die de verplichting

tot samenwerking in vergelijking met de Ad Hoc Tribunalen danig reduceren.' Dat geldt met name de gerechtelijke plaatsopneming (on-site investigation) en de vrijwillige verschijning van getuigen. Zijn aanbevelingen tot verbetering daarvan betreffen vooral het ICC. Voor zowel de ad hoc tribunalen als het ICC geldt dat het positie van de verdediging in de rechtshulpregimes een bron van vergis (blz. 377 en 378). Men kan met Staher van mening (blijven) verschillen of het niet juist de kracht van het ICC zal zijn dat het berust op de wilsovereenstemming tussen staten. Van harte kan men echter zijn slotzin onderschrijven dat het cruciaal is dat het aantal partijstaten snel groeit en dat partijstaten bereid zijn meer rechtshulp te verlenen dan waartoe zij rechtens verplicht zijn (blz. 378).

Paul de Waart is emeritus hoogleraar Volkenrecht

Irak laat nieuwe VN-inspecteurs toe

Met het unaniem aanvaarden van resolutie 1441 heeft de Veiligheidsraad zich niet alleen toegang verschaft tot Irak om het land op bezit van massavernietigingswapens te controleren, maar heeft zij ook vooralsnog het voortbestaan gered van de VN als de belangrijkste organisatie voor het handhaven van internationale vrede en veiligheid. Als men niet tot overeenstemming had weten te komen over deze resolutie was de kans immers groot geweest dat de Verenigde Staten de al klaarliggende plannen om Irak te veroveren zou zijn gaan uitvoeren zonder mandaat van de Veiligheidsraad en dat zou het definitieve einde betekend hebben van het fragiele bouwwerk dat sinds 1945 is opgebouwd teneinde de wereld vrij te waren van oorlog.

De vraag is of het gevaar dat dit niet alsnog beurt nu geweken is. In een brief van de Iraakse minister van buitenlandse zaken Naji Sabri die op 13 november is overhandigd aan de Secretaris-Generaal van de VN Kofi Annan zegt de Iraakse regering in te stemmen met de voorgenomen inspectie van haar grondgebied op de in de resolutie gestelde voorwaarden. Tegelijk ontkent Irak over de gewraakte wapens te beschikken en noemt zij de Amerikaanse aantijgingen aan haar adres lasterlijk en verzonnen. De Amerikaanse regering wordt in de brief de tiran van deze eeuw genoemd waarvan niets goeds te verwachten is. De tekst van de resolutie werd volgens Irak

aangenomen onder druk van de Amerikaanse regering die dreigde de VN te zullen verlaten als zij haar zin niet zou krijgen. Als de volkerenorganisatie het voortduren verliest dat de mensheid in haar gesteld heeft, komt dat door machtige belangen die de organisatie ten eigen voordeel exploiteren en door de zwakheid van hen die constateren dat zij onder bedreigingen, verlokkingen of beloften voor Amerikaanse belangen staan.

De Russische afgevaardigde in de Veiligheidsraad, Sergei Lavrov, benadrukte dat de resolutie geen voorzieningen bevat voor een automatisch inzet van geweld zoals de Amerikanen hadden gevild als de Irakezen toch niet volledig zouden blijven te willen meewerken. Ook werd er de nadruk op gelegd dat het de United Nations Monitoring, Verification and Inspection Commission (UNMOVIC) en het VN-atoombureau IAEA zijn, die - namens de VN met de inspectie belast - zullen rapporteren over hun bevindingen. Hij kan daarvoor verwijzen naar artikel 4 van de resolutie 1441, waarin uitdrukkelijk gesteld wordt dat de Commissie aan de Verenigde Naties zullen berichten als haar bevindingen ten aanzien van de medewerking van Irak aan de uitvoering van de resolutie negatief zijn. Dat wil zeggen dat men niet blind wenst te varen op de kritiek die de Verenigde Staten mogelijk op de gang van zaken zouden willen uiten. Dat is geen onverstandige toevoeging omdat het de vraag is of Amerika gebrand is op een uitkomst van het onderzoek van de inspecteurs als deze verklaren dat Irak inderdaad niet (meer) over de gewraakte wapens beschikt. Als Irak niet aan de opgelegde verplichtingen zal voldoen, zal dat volgens artikel 13 'ernstige gevolgen' hebben. Hoe die gevolgen er dan zullen uitzien, zal naar de Russische afgevaardigde kennelijk aanneemt ook door de Veiligheidsraad worden bepaald en dus niet eenzijdig door de Verenigde Staten. Maar met

20-12-2002

Het IGH is welk jaar

"het universele gerechtelijke orgaan van
de Verenigde Naties" (art 92 Handb.)
en dat als zodanig het ICTJ